

Home>Court procedures>Civil cases>Which country's court is responsible?

Katero sodišče je pristojno?

Pravo Evropske unije lahko določi, katero sodišče je pristojno za odločanje v zadevi, kadar obe stranki v sporu začeta sodni postopek v različnih državah EU.

Na primer, po prometni nesreči, v katero sta bili vpleteni osebi, ki živita v Nemčiji in Franciji, se lahko zgodi, da tožita druga drugo za odškodnino v državi članici svojega stalnega prebivališča.

Pravo Evropske unije (EU) določa, katera sodišča katere države članice morajo obravnavati zadevo, da bi se izognili nasprotujočim se odločbam. Splošno pravilo je, da se osebo toži v državi, v kateri ima stalno prebivališče. V določenih primerih pa se lahko uporabijo tudi druga pravila o pristojnosti. Tako je lahko na primer stranka, ki ne izpolni pogodbe, tožena v kraju, kjer bi morala izpolniti zadevno obveznost (npr. v kraju, kamor bi morala dostaviti blago). Obstajajo posebna pravila za zaščito skupin, kot so potrošniki, delavci in zavarovanci.

Na področju družinskega prava obstajajo predpisi EU, ki določajo, kje se mora obravnavati spor v zvezi z razvezo zakonske zveze, starševsko odgovornostjo in preživljanjem.

Za podrobnejše informacije o posamezni državi izberite ustrezno zastavico.

Ko ste na podlagi pravil o sodni pristojnosti izbrali pravo državo članico, morate dejansko poiskati tudi pristojno sodišče.

[Evropski pravosodni atlas za civilne zadeve](#) vsebuje imena in naslove vseh sodišč držav članic, ki so pristojna za civilne in gospodarske zadeve (prvostopenjska, pritožbena sodišča itd.), ter geografska območja, na katerih so pristojna.

Zadnja posodobitev: 30/05/2023

Stran vzdržuje Evropska komisija. Informacije na teh straneh ne izražajo nujno uradnega stališča Evropske komisije. Komisija ne sprejema nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki, vsebovanimi ali navedenimi v tem dokumentu. Pravila glede avtorskih pravic spletnih strani EU so navedena v pravnem obvestilu.

Katero sodišče je pristojno? - Belgija

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Ni relevantno.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Uvod

Glede na posebne značilnosti belgijskega pravnega sistema je treba zaradi jasnosti vprašanji 1 in 2.1 obravnavati skupaj.

Najprej je treba razlikovati med dodeljeno pristojnostjo (v nadaljnjem besedilu: stvarna prisojnost) in krajevno pristojnostjo.

Vsak tožbeni zahtevek ima predmet in se pogosto nanaša tudi na denarni znesek. Zakonodajalec opredeli obseg stvarne pristojnosti z določitvijo narave in vrednosti, na kateri se nanaša tožbeni zahtevek, ki ga lahko sodišče obravnava.

V tem informativnem listu je stvarna pristojnost opisana v odgovorih na vprašanji 1 in 2.1.

Sodišča niso pristojna za celotno belgijsko ozemlje. Belgija je po zakonu razdeljena na več sodnih območij (kantoni, okrožja itd.). Vsako sodišče je pristojno samo na svojem območju. To se imenuje krajevna pristojnost. Opisana je v odgovoru na vprašanje 2.2.

Polna pristojnost: sodišče prve stopnje.

Sodišče prve stopnje ima „polno pristojnost“. Povedano drugače, sodišče prve stopnje lahko v nasprotju z drugimi sodišči obravnava vse zadeve, tudi tiste, ki spadajo v pristojnost drugih sodišč.

Člen 568 sodnega zakonika (*Code judiciaire*) določa, da sodišče prve stopnje obravnava vse zahtevke, razen zahtevkov, ki se predložijo neposredno pritožbenemu (*cour d'appel*) in kasacijskemu sodišču (*cour de cassation*). Sodišče prve stopnje ima torej pogojno polno pristojnost, saj se lahko toženec sklicuje na nepristojnost na podlagi posebne pristojnosti drugega sodišča. Sodišče prve stopnje ima tudi več izključnih pristojnosti. Temu sodišču je treba predložiti več vrst sporov, tudi če je vrednost spora nižja od 2 500 EUR, kot so spori, ki se nanašajo na osebno stanje.

Druga sodišča

Seznam drugih sodišč in kratek opis njihove stvarne pristojnosti sta navedena v nadaljevanju.

(a) Mirovno sodišče (*juge de paix*)

V skladu s členom 590 sodnega zakonika ima mirovno sodišče splošno pristojnost za vse zahtevke, katerih vrednost je nižja od 2 500 EUR, razen za zahtevke, za katere je po zakonu izrecno določena pristojnost drugega sodišča. Poleg te splošne pristojnosti je mirovnemu sodišču ne glede na vrednost zahtevka dodeljenih tudi več posebnih (glej člene 591, 593 in 594 sodnega zakonika) in izključnih pristojnosti (člena 595 in 597 sodnega zakonika). Primeri teh posebnih pristojnosti so spori glede najemnih in zakupnih razmerij, solastništva, služnostnih pravic in preživnin. Mirovno sodišče je pristojno tudi za posvojitve in priznanja očetovstva. Tudi razlastitve in zapečatenja spadajo v izključno pristojnost mirovnega sodišča.

(b) Sodišče za prekrške (*tribunal de police*)

V skladu s členom 601a sodnega zakonika sodišče za prekrške obravnava vse zahtevke v zvezi s škodo, nastalo zaradi prometne nesreče, ne glede na višino zahtevka. Za to ima izključno pristojnost.

(c) Gospodarsko sodišče (*tribunal de commerce*)

V skladu s členom 573 sodnega zakonika gospodarsko sodišče na prvi stopnji odloča v sporih med podjetji, tj. med vsemi osebami, ki si trajno prizadevajo doseči gospodarski cilj, v zvezi z dejanjem, opravljenim pri uresničevanju tega cilja, ki ne spadajo v posebno pristojnost drugih sodišč.

Zadevo lahko pri gospodarskem sodišču vložijo tudi tožnik, ki ni podjetje in ki vložijo tožbo zoper podjetje. Gospodarsko sodišče obravnava tudi spore, ki se nanašajo na menice in zadolžnice.

Poleg teh splošnih pristojnosti ima gospodarsko sodišče tudi več posebnih in izključnih pristojnosti. Posebne pristojnosti so opisane v členu 574 sodnega zakonika. Med drugim zajemajo spore v zvezi z gospodarskimi družbami ter tožbe v zvezi s pomorskim prometom in prometom po celinskih plovni poteh. Izključna pristojnost gospodarskega sodišča je opisana v členu 574, točka 2, sodnega zakonika, v skladu s katerim gospodarsko sodišče odloča o tožbah in sporih, ki izhajajo neposredno iz stečajev in postopkov reorganizacije pod nadzorom sodišča v skladu z določbami zakona z dne 8. avgusta 1997 o stečaju in zakona z dne 31. januarja 2009 o kontinuiteti podjetij ter za katere je mogoče elemente rešitve najti v posebnem pravu, ki se nanaša na stečajni postopek in postopek reorganizacije pod nadzorom sodišča.

(d) Delovno sodišče (*tribunal du travail*)

Delovno sodišče je glavno izredno sodišče in ima predvsem posebne pristojnosti. Te pristojnosti so opisane v členu 578 in naslednjih sodnega zakonika in zajemajo:

spore iz delovnega razmerja;

spore v zvezi z nezgodami pri delu in poklicnimi boleznimi;

spore v zvezi s socialno varnostjo.

Delovno sodišče je izključno pristojno za uporabo upravnih sankcij, določenih z zakoni in predpisi iz členov od 578 do 582 ter z zakonom o upravnih globah v primeru kršitve nekaterih socialnih zakonov, in za zahtevke v zvezi s skupno poravnavo dolgov.

(e) Predsedniki sodišč – postopek za izdajo začasne odredbe

Členi od 584 do 589 sodnega zakonika določajo, da lahko predsedniki sodišč (sodišča prve stopnje, gospodarskega sodišča in delovnega sodišča) v vseh nujnih primerih izdajo začasne odredbe v zadevah, ki spadajo v pristojnost njihovega sodišča. Pogoji so, da je zadeva nujna in da je odredba samo začasna ter da ne vpliva na zahtevek kot tak. Primeri so odreditve izvedenske preiskave, odreditve zaslišanja priče itd.

(f) Izvršilno sodišče (*juge des saisies*) (glej člen 1395 sodnega zakonika)

Vsi zahtevki, ki se nanašajo na preventivni rubež, sredstva izvršbe in posredovanja službe za preživalske zahtevke (*Service des créances alimentaires*) iz zakona z dne 21. februarja 2003 o ustanovitvi službe za preživalske zahtevke v okviru zvezne javne službe za finance (*Service Public Fédéral Finances*), se vložijo pri izvršilnem sodišču.

(g) Sodišče za mladoletnike (*tribunal de la jeunesse*)

Čeprav so za varstvo mladoletnikov pristojne skupnosti (tj. federalne enote zvezne države Belgije), je organizacija sodišč za mladoletnike še vedno v zvezni pristojnosti, ki jo ureja zvezni zakon o varstvu mladoletnikov z dne 8. aprila 1965. Sodišče za mladoletnike je oddelek sodišča prve stopnje, ki se ukvarja z ukrepi v zvezi z varstvom mladoletnikov.

(h) Družinsko sodišče (*tribunal de la famille*)

To sodišče je pristojno za odločanje o vseh sporih družinske narave. Med drugim je pristojno za (člen 572a sodnega zakonika):

zahtevke med zakoncema in osebama v registrirani skupnosti;

zahtevke v zvezi s starševsko skrbjo;

zahtevke v zvezi s preživalskimi obveznostmi;

zahtevke v zvezi z ureditvijo premoženjskih razmerij med zakoncema.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevnosti pristojnosti

Belgijski pravni sistem deluje po načelu svobodne izbire tožnika. Splošno pravilo je določeno v členu 624, točka 1, sodnega zakonika. Tožnik običajno začne postopek pri sodišču v kraju stalnega prebivališča toženca ali enega od tožencev.

Kaj se zgodi, če je toženec pravna oseba? Stalno prebivališče pravne osebe je kraj njenega sedeža, tj. upravni sedež, od koder se družba upravlja.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Tožnik ima v nekaterih primerih pravico zadevo predložiti drugemu sodišču. Ta možnost je med drugim opisana v členu 624, točke od 2 do 4, sodnega zakonika. Poleg sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca ali enega od tožencev lahko tožnik izbere:

sodišče v kraju, kjer so nastale obveznosti, ki so predmet spora, ali ena od njih, ali v kraju, kjer se izpolnjujejo, so bile izpolnjene ali morajo biti izpolnjene;

sodišče v kraju stalnega prebivališča, izbranega za izvršitev dejanja;

sodišče v kraju, kjer je sodni izvršitelj osebno govoril s tožencem, če toženec ali, kjer je to ustrezno, nobeden od tožencev nima stalnega prebivališča v Belgiji ali tujini.

Poleg tega sodna praksa dopušča, da ima v primeru postopka za izdajo začasne odredbe krajevno pristojnost predsednik sodišča v kraju, kjer je odločba izvršljiva.

Kar zadeva preživalske, člen 626 sodnega zakonika določa, da se lahko preživalski zahtevki, povezani s pravico do vključevanja v družbo, vložijo pri sodišču v kraju stalnega prebivališča tožnika (tj. starša, ki je preživalski upravičenec).

Vendar so pravila iz členov 624 in 626 dispozitivne narave in stranke lahko odstopajo od njih. Stranke lahko torej ob vsakem sporu sklenejo sporazum o pristojnosti, v skladu s katerim se lahko morebitni spor predloži le nekaterim sodiščem prve stopnje.

To splošno načelo svobodne izbire pa ima nekaj izjem.

Zakonodajalec je določil več primerov, v katerih tožnik ne more izbirati. Ti primeri so povzeti zlasti v členih od 627 do 629 sodnega zakonika. Na primer:

v sporih v zvezi s pogodbami o zaposlitvi (člen 627, točka 9) je pristojno sodišče v kraju, kjer je rudnik, tovarna, delavnica, skladišče, pisarna in na splošno prostor, ki je predviden za upravljanje podjetja, opravljanje poklica ali dejavnosti družbe, združenja ali skupine;

v primeru zahtevka za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti zaradi nepopravljive nevzdržnosti (člen 628, točka 1) je pristojno sodišče v kraju zadnjega prebivališča zakoncev ali stalnega prebivališča toženca.

Vendar tudi v teh primerih svoboda izbire ni povsem izključena. Člen 630 sodnega zakonika namreč določa, da se lahko stranke po nastanku spora sporazumno dogovorijo o odstopanju od zakonsko določene pristojnosti. Sporazumi, sklenjeni pred nastankom spora, so po zakonu nični in neveljavni.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

V nekaterih primerih, zlasti tistih iz členov od 631 do 633 sodnega zakonika, ima eno samo sodišče izključno krajevno pristojnost. Tožnik torej v teh primerih ne more izbirati, prav tako ni mogoče niti pred nastankom spora niti po njem skleniti sporazuma o pristojnosti. Ti primeri so med drugim:

stečaj (člen 631(1) sodnega zakonika): gospodarsko sodišče, ki je pristojno za razglasitev stečaja, je sodišče, na območju pristojnosti katerega ima gospodarski subjekt svoj glavni kraj poslovanja ali, če je to pravna oseba, svoj statutarni sedež na dan vložitve predloga za začetek stečajnega postopka ali zahtevka pri sodišču. Sekundarni stečaj: gospodarsko sodišče, na območju pristojnosti katerega ima stečajni dolжник navedeni kraj poslovanja. Če je krajevno poslovanje več, je pristojno prvo sodišče, pri katerem je bil vložen predlog;

reorganizacija pod nadzorom sodišča (člen 631(2) sodnega zakonika): pristojno gospodarsko sodišče je sodišče, na območju pristojnosti katerega ima dolжник svoj glavni kraj poslovanja ali, če je to pravna oseba, svoj statutarni sedež na dan vložitve predloga;

spori v zvezi z uporabo davčne zakonodaje (člen 632): pristojno je sodišče v kraju, kjer ima sedež pritožbeno sodišče, na območju pristojnosti katerega je urad, ki je pobral ali mora pobrati davek, ali, če se spor ne nanaša na pobiranje davkov, na območju pristojnosti katerega je davčna služba, ki je izdala sporno odločbo. Če se postopek vodi v nemškem jeziku, ima izključno pristojnost sodišče prve stopnje v Eupnu;

tožbe v zvezi s preventivnim rubežem in sredstvi izvršbe (člen 633): pristojno je sodišče v kraju rubeža, razen če ni z zakonom določeno drugače. V primeru rubeža pri dolžnikovem dolžniku je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča dolžnika, zoper katerega se predlaga rubež. Če ima dolžnik, zoper katerega se predlaga rubež, stalno prebivališče v tujini ali njegovo stalno prebivališče ni znano, je pristojno sodišče v kraju izvršitve rubeža (glej tudi člen 22 (5) Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah).

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Kot je že bilo pojasnjeno zgoraj, so pravila iz členov 624 in 626 dispozitivne narave in stranke lahko odstopajo od njih. Stranke lahko namreč za vsak spor sklenejo sporazum o pristojnosti, v skladu s katerim se lahko morebitni spor predloži le nekaterim sodiščem prve stopnje.

V primerih iz členov od 627 do 629 sodnega zakonika ni pred nastankom spora mogoče skleniti nikakršnega sporazuma o pristojnosti. V skladu s členom 630 je take sporazume mogoče skleniti po nastanku spora.

V primerih, opisanih v členih od 631 do 633 sodnega zakonika, ni dovoljeno sklepati sporazumov o pristojnosti.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Odgovor na to vprašanje je vključen v odgovor na vprašanji 1 in 2.

Povezave

Navedeni členi sodnega zakonika: [Zvezna javna služba za pravosodje \(Service public fédéral Justice\)](#)

Kliknite „Législation consolidée“ (Prečiščena zakonodaja).

V razdelku „Nature juridique“ (Pravna narava) izberite „Code judiciaire“ (Sodni zakonik).

V polje „Mot(s)“ (Besede) vpišite „624“.

Kliknite „Recherche“ (Išči).

Kliknite „Liste“ (Seznam).

* Kliknite „Justice de A à Z“ (Pravosodje od A do Z).

* Izberite: „Cours: compétence“ (Sodišča: pristojnost).

Pomoč pri iskanju krajevno pristojnega sodišča: [Zvezna javna služba za pravosodje \(Service public fédéral Justice\)](#)

Kliknite „Compétence territoriale“ (Krajevna pristojnost).

Zadnja posodobitev: 25/09/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Katero sodišče je pristojno? - Bolgarija

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

V civilnih postopkih redna sodišča obravnavajo spore in druga pravna vprašanja, ki izhajajo iz civilnopravnih razmerij (člen 14(1) Zakonika o civilnem postopku (*Graždanski procesualen kodeks*) (ZCP)) ter sodijo v njih. Nekatera velika okrožna sodišča imajo samostojne gospodarske oddelke, ki so ločeni od kazenskih in civilnih oddelkov.

Izjema od tega so odškodninske tožbe za škodo, ki je bila posameznikom ali pravnim osebam povzročena s protipravnimi ravnanji, dejanji ali opustitvami izvršilnih organov ali njihovih uradnikov v okviru izvajanja upravnih nalog. V takih primerih so izvirno pristojna upravna sodišča, ki obravnavajo vse upravne zadeve v zvezi z izdajo, spremembo, preklicem ali razveljavitvijo upravnih aktov in upravnih pogodb ter varstvom pred nepravilnim ravnanjem in opustitvami upravnih organov, razen v primerih, v katerih je pristojno vrhovno upravno sodišče (*Varhoven administrativen sad*). Na področju civilnega prava niso ustanovljena nobena druga specializirana sodišča.

V skladu z bolgarskim pravom lahko žrtev kaznivega dejanja vložiti odškodninsko tožbo za nastalo škodo tako v civilnem postopku kot v kazenskem postopku zoper obdolženca. Civilno tožbo v kazenskem postopku je mogoče vložiti zoper toženo stranko, pa tudi zoper druge osebe, ki so civilno odgovorne za škodo, povzročeno s kaznivim dejanjem. Opozoriti je treba, da lahko sodišče zavrne obravnavo civilne tožbe v kazenskem postopku. V takem primeru lahko žrtev vložiti tožbo in uveljavlja svoje pravice v običajnem civilnopravnem postopku.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Okrajno sodišče (*rayonen sad*) je glavno sodišče, ki je izvirno pristojno za civilne zadeve, razen tistih, ki spadajo v izvirno pristojnost okrožnega sodišča (*okražen sad*) (člen 103 ZCP).

V skladu s členom 104 ZCP so okrožna sodišča izvirno pristojna za:

ugotavljanje ali izpodbijanje starševstva, prenehanje sorodstva po posvojitvi, razglasitev osebe za pravno nesposobno ali umik take razglasitve nesposobnosti;

lastništvo ali stvarne pravice na premoženju, če je znesek vašega zahtevka višji od 50 000 BGN;

civilne ali gospodarske spore glede zneskov, ki so višji od 25 000 BGN (razen če se vaša zadeva nanaša na plačilo preživnine, zahtevke v skladu z delovnim pravom ali izterjavo neupravičenih odhodkov);

nedopustne, nične in nepravilne registracije podjetij, kadar je izvirna pristojnost okrožnih sodišč za registracijo določena z zakonom;

terjatve, ne glede na višino zneska, ki so združene v en tožbeni zahtevek v pristojnosti okrožnega sodišča, če se bodo preučile v okviru istega postopka;

spore, za obravnavo katerih je okrožno sodišče pristojno v skladu z drugo zakonodajo.

V skladu s trgovskim zakonom (*Targovski Zakon*) zadeve glede zaščite pravic družbenikov, izpodbijanja odločitev delničarjev družbe, pridobitve sklepa o preklicu ustanovitve družbe, pridobitve sklepa o prenehanju družbe ali začetka postopka v primeru insolventnosti obravnava okrožno sodišče, ki je krajevno pristojno za območje registriranega sedeža družbe. Pristojno stečajno sodišče je okrožno sodišče, ki je pristojno na območju, kjer ima gospodarski subjekt sedež ob vložitvi predloga za začetek postopka v primeru insolventnosti.

Upravna sodišča imajo izvirno pristojnost v odškodninskih zadevah zaradi škode, nastale zaradi nezakonitih aktov, dejanj ali opustitev upravnih organov in uradnikov.

Civilno tožbo v kazenskem postopku obravnava sodišče, pristojno za obravnavo storjenega kaznivega dejanja.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevnosti

Obrniti se morate na sodišče, ki je pristojno v kraju (*rayon*), kjer ima toženec prebivališče ali registrirani sedež ali glavni sedež.

Tožbe zoper pravne osebe je treba vložiti pri sodišču, pristojnem glede na registrirani sedež. V sporih, ki izhajajo iz neposrednega poslovanja z oddelki ali podružnicami pravnih oseb, se lahko tožba vložiti pri sodišču, ki je pristojno za kraj, kjer se nahajajo navedeni oddelki ali podružnice.

Tožbe proti državi in vladnim institucijam, vključno z njihovimi oddelki in izpostavami, je treba vložiti pri sodišču, na območju katerega je prišlo do pravnega razmerja, iz katerega izvira spor. Če je to pravno razmerje nastalo v tujini, je treba tožbo vložiti pri pristojnem sodišču v Sofiji.

Tožbo zoper osebo, ki nima znanega naslova, je treba vložiti pri sodišču, ki je pristojno za kraj stalnega prebivališča zagovornika ali pravnega zastopnika te osebe, ali, če to ni mogoče, za kraj stalnega prebivališča tožeče stranke. To velja tudi, če tožena stranka prebiva zunaj Bolgarije. Če tudi tožeča stranka prebiva zunaj Bolgarije, je treba tožbo vložiti pri pristojnem sodišču v Sofiji.

Tožbe zoper mladoletne osebe ali osebe brez pravne sposobnosti je treba vložiti pri sodišču, ki je pristojno za kraj stalnega prebivališča njihovega zakonitega zastopnika.

Tožbe, ki se nanašajo na dediščino, popoln ali delni umik oporoke, delitev dediščine ali preklic prostovoljne delitve, je treba vložiti glede na kraj uvedbe dedovanja. Če je pokojnik bolgarski državljan, dedovanje pa je uvedeno zunaj Bolgarije, je treba tožbo vložiti bodisi pri sodišču, na območju pristojnosti katerega je imel pokojnik zadnje prebivališče v Bolgariji, bodisi pri sodišču, ki je pristojno za kraj, v katerem se nahaja premoženje.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Zahtevek za poravnavo finančne terjatve na podlagi pogodbe se lahko vloži pri sodišču, ki je pristojno za kraj trenutnega prebivališča nasprotna stranke.

Preživninski zahtevki se lahko predložijo tudi sodišču, ki je pristojno za kraj stalnega prebivališča vložnika.

Tudi delavci lahko zoper delodajalca vložijo tožbo na sodišču, ki je pristojno na območju njihovega običajnega kraja dela.

Spori v okviru delovnega prava med tujci, družbami ali skupnimi podjetji, ki imajo registrirani sedež v Bolgariji, na eni strani in tujimi uslužbenci, ki so zaposleni pri navedenih subjektih v Bolgariji, na drugi strani so v pristojnosti sodišč na območju delodajalčevega registriranega sedeža, razen če so se stranke dogovorile drugače.

Za spore v okviru delovnega prava med zaposlenimi z bolgarskim državljanstvom, ki delajo v tujini za bolgarske delodajalce, so pristojna sodišča v Sofiji, če je tožba vložena zoper delodajalca, če pa je tožba vložena zoper zaposlenega, pa sodišča, na območju katerih imajo zaposleni prebivališče v Bolgariji.

Tožbo zaradi protipravne škode je mogoče vložiti na sodišču, kjer je nastala škoda.

Zoper tožene stranke iz različnih sodnih okrožij ali v zvezi s premoženjem, ki se nahaja v več sodnih okrožjih, se lahko vloži tožba pri sodišču po izbiri tožeče stranke v enem od teh okrožij.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Tožbe, ki se nanašajo na stvarne pravice na premoženju, delitev solastništva ali določitev meja ali ponovno vzpostavitev lastninskih pravic na nepremičnini, je treba vložiti pri sodišču, na območju pristojnosti katerega je premoženje. Tožbe, ki se nanašajo na pogodbe, s katerim se potrjujejo stvarne pravice na nepremičnini ali katerih namen je prenehanje, delitev ali razveljavitev pogodbe v zvezi z nepremičnino, je treba prav tako vložiti pri sodišču, na območju pristojnosti katerega je premoženje.

Tožbe potrošnikov in zoper njih je treba vložiti pri sodišču, ki je pristojno za trenutni naslov potrošnika, če tega ni, pa za kraj stalnega prebivališča potrošnika.

Odškodninske tožbe na podlagi zakonika o zavarovanju (*Kodeks za zastrahovaneto*), ki jih oškodovanec sproži proti zavarovalniku, Jamstvenemu skladu (*Garancionen fond*) ali nacionalnem uradu bolgarskih avtomobilskih zavarovateljev (*Nacionalno byuro na balgarskite avtomobilni zastrahovатели*), je treba vložiti pri sodišču, ki je pristojno za kraj, kjer je bil stalno prebivališče ali sedež tožnika, ko je prišlo do zavarovanega dogodka, ali za kraj zavarovanega dogodka.

Odškodninsko tožbo za škodo, ki je nastala zaradi kaznivega dejanja, je treba v primeru hkratne obravnave v kazenskem postopku vložiti pri sodišču, pri katerem je bila vložena kazenska obtožba.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Zakonsko določene pristojnosti načeloma ni mogoče spremeniti s sporazumom med strankami.

Vendar lahko stranke v premoženjskem sporu odstopijo od pravil o krajevni pristojnosti, če podpišejo sporazum, s katerim se pristojnost podeljuje določenemu sodišču. To pa ni mogoče, če se zadeva nanaša na stvarne pravice na nepremičnini, delitev solastništva, določitev meja ali ponovno vzpostavitev lastninskih pravic na nepremičnini, pogodbo, s katero se potrjuje obstoj stvarnih pravic na premoženju, ali pa se nanaša na prekinitev, razveljavitev ali razglasitev ničnosti nepremičninske pogodbe, saj v teh primerih zakon določa, katero sodišče je krajevno pristojno.

Pri zahtevkih, ki zadevajo varstvo potrošnikov ali delovno pravo, so sporazumi med strankami glede pristojnega sodišča veljavni le, če so bili podpisani po nastanku spora.

Stranke v premoženjskem sporu se lahko dogovorijo za rešitev zadeve z arbitražo, razen če se zadeva nanaša na stvarne pravice ali nepremičnino, plačilo preživnine ali delovno pravo. Za začetek arbitražnega postopka morajo vse vključene stranke skleniti poseben postopkovni sporazum (*arbitražno sporazumenie* ali arbitražni sporazum). Arbitražno sodišče lahko uporabi vse ustrezne vire mednarodnega prava in poseben bolgarski vir: zakon o arbitraži v mednarodnih trgovinskih sporih (*Zakon za meždunarodniya trgovski arbitraž*).

V skladu z zakonom o arbitraži v mednarodnih trgovinskih sporih arbitražni sporazum pomeni, da vse udeležene stranke pozovejo arbitražno sodišče, naj reši vse spore ali del sporov, ki lahko nastanejo ali so nastali med njimi v določenem pogodbenem ali nepogodbenem razmerju. Sporazum je lahko arbitražna klavzula v drugi pogodbi ali ločen sporazum. Arbitražni sporazum mora biti v pisni obliki. Arbitražno sodišče je lahko stalna institucija ali pa se ustanovi prav za rešitev določenega spora. Sedež ima lahko zunaj Bolgarije, če je ena od strank običajno zunaj Bolgarije, ima tam sedež v skladu s svojim statutom ali ima tam glavno poslovodstvo.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Upravna sodišča so edina specializirana sodišča v Bolgariji, ki so pristojna za reševanje civilnopravnih sporov.

Odškodninske tožbe zoper izvršilne organe se lahko vložijo pri upravnem sodišču, ki je pristojno za kraj, kjer je prišlo do škode, ali kraj trenutnega naslova ali registriranega sedeža oškodovanca, če pa so taki zahtevki povezani z izpodbijanjem samega upravnega akta, se morajo vložiti pri sodišču, ki je pristojno za naslov ali sedež pritožnika (člen 133(5) zakonika o upravnem postopku (*Administrativno procesualen kodeks*)).

Vse upravne zadeve so v pristojnosti upravnih sodišč, razen tistih, ki so v pristojnosti vrhovnega upravnega sodišča. Vrhovno upravno sodišče ima izvirno pristojnost v zadevah izpodbijanja: uredbe, ki jo je izdal javni organ, ki ni občinski svet, uredbe, ki jo je izdal svet ministrov, ministrski predsednik, njegov namestnik ali minister, odločbe vrhovnega sodnega sveta, uredbe, ki jo je izdala nacionalna banka Bolgarije in katere koli druge uredbe, za katero zakon določa, da je zanj izvirno pristojno vrhovno upravno sodišče.

Zadnja posodobitev: 10/09/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Katero sodišče je pristojno? - Češka

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

V češkem civilnem pravu ni postopkovnih pravil, ki bi določala, da posebne vrste zadev obravnavajo specializirana sodišča. V civilnih zadevah je splošno pristojno sodišče načeloma pristojno za obravnavo sporov v vseh civilnopravnih zadevah. Vsebinsko so te določene tako, da sodišča v civilnih sodnih postopkih obravnavajo spore in druge pravne zadeve, ki izhajajo iz razmerij zasebnega prava, ter odločajo o njih (člen 7(1) zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku, kakor je bil spremenjen). Poleg tega je 1. januarja 2014 na Češkem začel veljati nov zakon, tj. zakon št. 292/2013 Zb. o posebnih sodnih postopkih. V skladu z njim sodišča obravnavajo pravne zadeve, določene v njem, in odločajo o njih.

V nekaterih primerih se s posebno zakonodajo pristojnost za odločanje o civilnopravnih zadevah podeljuje upravnim organom. Vendar lahko v takem primeru odločitev upravnega organa vedno preveri civilno sodišče v postopku na podlagi dela 5 zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku, kakor je bil spremenjen (člen 244 in naslednji).

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Na Češkem so civilna sodišča prve stopnje okrožna sodišča (*okresní soud*) in regionalna sodišča (*krajský soud*), v redkih primerih pa vrhovno sodišče Češke (Nejvyšší soud České republiky).

1. Okrožna sodišča so pristojna za obravnavo postopkov na prvi stopnji, razen če zakon izrecno ne določa, da so pristojna regionalna sodišča ali vrhovno sodišče Češke republike.

2.

(a) V skladu z zakonom št. 99/1963 Zb. so regionalna sodišča na prvi stopnji pristojna za naslednje zadeve:

v sporih v zvezi z vzajemno poravnavo preplačil prejemkov iz pokojninskega zavarovanja, zdravstvenega zavarovanja, državne socialne podpore ter materialne pomoči v stiski ter v sporih v zvezi z vzajemno poravnavo regresnih zahtevkov, izplačanih zaradi pravice do prejemka iz zdravstvenega zavarovanja;

v sporih v zvezi z nezakonitostjo stavke ali izprtja;

v sporih, ki se nanašajo na tujo državo ali osebe, ki uživajo diplomatsko imuniteto in privilegije, če ti spori spadajo v pristojnost čeških sodišč;

v sporih v zvezi z razglasitvijo ničnosti odločbe arbitra o izvršitvi obveznosti iz kolektivne pogodbe;

v zadevah, ki izhajajo iz pravnih razmerij, povezanih z ustanavljanjem gospodarskih družb, fundacij, dotacij in skladov za dotacije, sporih med gospodarskimi družbami, njihovimi partnerji ali člani ter sporih med partnerji ali člani, ki izhajajo iz njihove udeležbe v gospodarski družbi;

v sporih med kapitalskimi družbami, njihovimi partnerji ali člani in člani njihovih statutarnih organov ali likvidacijskimi upravitelji, če se spori nanašajo na opravljanje funkcije članov statutarnih organov ali likvidacijskih upraviteljev;

v sporih, ki izhajajo iz avtorskega prava;

v sporih glede varstva pravic, ki so kršene ali ogrožene zaradi nelojalne konkurence ali nezakonitega omejevanja konkurence;

v zadevah v zvezi z varovanjem imena in ugleda pravne osebe;

v sporih v zvezi s finančnim jamstvom in sporih, povezanih z menicami, čeki in naložbenimi instrumenti;

v sporih, ki izhajajo iz trgovanja na blagovni borzi;

v zadevah, povezanih s skupščinami zveze lastnikov, in sporih, ki izhajajo iz tega;

v zadevah, ki se nanašajo na preoblikovanje podjetij in zadrug, vključno z vsemi odškodninskimi postopki, v skladu s posebnimi pravnimi predpisi;

v sporih v zvezi z nakupom obrata, zakupom obrata ali njegovega dela;

v sporih v zvezi s pogodbami o gradnji, ki so javna naročila nad določenim pragom, vključno z dobavami, potrebnimi za izvajanje takšnih pogodb.

(b) V skladu z zakonom št. 292/2013 Zb. so regionalna sodišča na prvi stopnji pristojna za naslednje zadeve:

zadeve glede statusa pravnih oseb, vključno z njihovim prenehanjem in likvidacijo, imenovanjem in odpoklicem članov njihovih statutarnih organov ali likvidacijskih upraviteljev in njihovim preoblikovanjem, ter zadeve glede njihovega statusa splošne koristi;

zadeve glede skrbništva nad pravnimi osebami;

zadeve glede vlog za izpolnitev obveznosti zagotovitve nadomestila ali odškodnine več kot eni osebi na podlagi sodne odločbe v skladu z zakonom o gospodarskih družbah ali zakonom o preoblikovanju gospodarskih družb in zadrug (v nadaljnjem besedilu: obvezne vloge);

zadeve, ki se nanašajo na kapitalski trg;

zadeve glede predhodnega soglasja za izvedbo preiskav v zadevah s področja varstva konkurence;

zadeve glede nadomestitve soglasja zastopnika češke odvetniške zbornice ali zbornice davčnih svetovalcev za dostop do vsebine dokumentov.

3. Vrhovno sodišče Češke je v skladu s členom 51 zakona št. 91/2012 Zb. o mednarodnem zasebnem pravu pristojno na prvi in edini stopnji v postopku priznanja tujih sodb glede razveze zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti, razveljavitve zakonske zveze in opredelitve, ali zakonska zveza obstaja ali ne, če je vsaj ena od strank češki državljan. Vendar se ta postopek ne upošteva pri priznanju sodb drugih držav članic EU v zadevah, v katerih se uporablja Uredba Sveta (ES) št. 2201/2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000, ali kadar se uporablja dvo- ali večstranska pogodba, ki določa drug postopek, ne postopek v skladu s češkim pravom.

Vrhovno sodišče je v skladu s členom 55 zakona št. 91/2012 Zb. o mednarodnem zasebnem pravu pristojno tudi v zadevah, ki se nanašajo na priznanje tuje sodbe, s katero se ugotovi ali zavrne starševstvo.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

Stvarna pristojnost (glej vprašanje 2.1) in krajevna pristojnost se določata glede na okoliščine ob sprožitvi postopka. Vse nadaljnje spremembe teh okoliščin (npr. sprememba dejanskega prebivališča toženca) razen pri redkih izjemah (prenos pristojnosti v zadevah, ki se nanašajo na skrbništvo nad mladoletniki, postopke glede pravice do vzgoje in varstva ter poslovne sposobnosti) niso pomembne.

V skladu s členom 105(1) zakona št. 99/1963, zakonik o civilnem postopku, je sodišče praviloma pristojno, da ob začetku postopka preveri krajevno pristojnost – to stori do konca pripravljalnega postopka oziroma, če pripravljalni postopek ni izveden, pred začetkom vsebinske obravnave zadeve, tj. dokler v predhodnem postopku ne pozove tožnika, naj vloži tožbo, ali dokler ne izda odločbe, če odloči brez obravnave. Pozneje je krajevno pristojnost mogoče preverjati le, če pripravljalni postopek ni bil izveden in stranka ugovarja lokalni pristojnosti ob prvi priložnosti, ko je to upravičena storiti. V nekaterih primerih je mogoče, da je krajevno pristojnih več sodišč. Tožnik lahko izbira med splošno pristojnim sodiščem in sodišči, navedenimi v členu 87 zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku (npr. glede na kraj dela, v odškodninskih zadevah pa glede na kraj nastanka škode). Izbrati ga mora najpozneje ob vložitvi tožbe – pristojno je sodišče, na katerem je bil postopek najprej sprožen.

V posebnih pravnih zadevah se krajevna pristojnost določi na podlagi zakona št. 292/2013 Zb. o posebnih sodnih postopkih.

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Osnovna pravila o krajevni pristojnosti so določena v členih 84–86 zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku, in členu 4 zakona št. 292/2013 Zb.

Opozoriti pa je treba, da se lahko v nekaterih primerih krajevna pristojnost ureja s pravom EU, ki se neposredno uporablja in ima prednost pred nacionalno

zakonodajo (glej nekatere določbe Uredbe št. 44/2001, s katero se ureja ne le mednarodna, ampak tudi krajevna pristojnost), kar pomeni, da se pravila o krajevni pristojnosti na podlagi češkega prava ne uporabljajo vedno.

Osnovno pravilo iz zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku, določa, da je splošno pristojno sodišče tisto, ki je splošno pristojno za toženca. Splošno pristojno sodišče je vedno okrožno sodišče. Če je na prvi stopnji pristojno regionalno sodišče (glej vprašanje 2.1), je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega je splošno pristojno (okrožno) sodišče stranke. Če je tožba vložena zoper več tožencev, je krajevno pristojno tisto sodišče, ki je splošno pristojno za katerega koli od njih.

Sodišče, ki je splošno pristojno za fizične osebe, je okrožno sodišče, na območju katerega ima ta oseba stalno prebivališče, če nima stalnega prebivališča, pa sodišče, na območju katerega dejansko prebiva. Stalno prebivališče pomeni kraj, kjer posameznik živi z namenom, da tam stalno ostane (lahko se zgodi, da je takšnih krajev več; v tem primeru so splošno pristojna sodišča vsa taka sodišča).

Sodišče, ki je splošno pristojno za fizične osebe, ki se ukvarjajo s poslovno dejavnostjo, je za zadeve, ki izhajajo iz poslovnih dejavnosti, okrožno sodišče, na območju katerega ima ta oseba sedež (sedež je naslov, vpisan v javni register); če oseba nima sedeža, je to okrožno sodišče, na območju katerega ima stalno prebivališče, če tega nima, pa okrožno sodišče, na območju katerega začasno prebiva.

Merilo za določitev splošnega pristojnega sodišča za pravno osebo je njen registrirani sedež (glej člena 136 in 137 zakona št. 89/2012 Zb., civilni zakonik).

Sodišče, ki je splošno pristojno za upravitelja v postopkih zaradi insolventnosti med opravljanjem njegove funkcije, je okrožno sodišče, na območju katerega ima registrirani sedež.

Posebna pravila se uporabljajo glede sodišča, ki je splošno pristojno za državo (sodišče, na območju katerega ima registrirani sedež organizacijska enota države, pristojna na podlagi posebne pravne ureditve, če pa krajevno pristojnega sodišča ni mogoče določiti tako, sodišče, na območju katerega so nastale okoliščine, iz katerih izhaja pravica, ki se uveljavlja), občino (sodišče, na območju katerega je občina) in višjo ozemeljsko samoupravno enoto (sodišče, na območju katerega imajo njeni upravni organi sedeže).

Če ni za toženca, ki je češki državljan, splošno pristojno nobeno sodišče ali nobeno sodišče na Češkem, je pristojno sodišče, na območju katerega je toženec imel zadnje znano stalno prebivališče na Češkem. Če se premoženjske pravice izvršujejo zoper osebo, za katero ni na Češkem pristojno nobeno drugo sodišče, je lahko pristojno sodišče, na območju katerega je premoženje take osebe.

Tožba (vloga za začetek postopka) zoper tujo osebo se lahko vloži tudi pri sodišču, na območju katerega je na Češkem njen obrat ali organizacijska enota obrata.

V skladu z določbami člena 4 zakona št. 292/2013 Zb. o posebnih sodnih postopkih je za postopek pristojno sodišče, ki je splošno pristojno za osebo, v interesu katere poteka postopek, razen če navedeni zakon ne določa drugače. Sodišče, splošno pristojno za mladoletnika, ki nima polne poslovne sposobnosti, je sodišče, na območju katerega ima mladoletnik stalno prebivališče, kot je določeno na podlagi dogovora med staršema, ali na podlagi sodne odločbe, ali na podlagi drugih odločilnih okoliščin.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

Poleg krajevne pristojnosti sodišča, ki je splošno pristojno za toženca, obstaja tudi druga posebna krajevna pristojnost, in sicer (a) posebna krajevna pristojnost na podlagi izbire (glej vprašanje 2.2.2.1 v nadaljevanju) in (b) izključna posebna krajevna pristojnost (glej vprašanje 2.2.2.2 v nadaljevanju). V gospodarskih zadevah je mogoč tudi dogovor o pristojnosti (glej vprašanje 2.2.2.3 v nadaljevanju).

Nadalje, člen 5 zakona št. 292/2013 Zb. o posebnih sodnih postopkih določa, da če se v postopkih glede sodnega skrbništva nad mladoletnikom, v zadevah glede pravice do varstva in vzgoje ter postopkih glede poslovne sposobnosti spremenijo okoliščine, na podlagi katerih je določena pristojnost, lahko sodišče prenese pristojnost na drugo sodišče, če je to v interesu mladoletnika, skrbnika ali osebe, o katere poslovni sposobnosti se odloča. O prenosu pristojnosti v skladu s tem odstavkom sicer vedno odloča sodišče.

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Gre za tako imenovano posebno krajevno pristojnost na podlagi izbire, ki se ureja s členom 87 zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku. Tožnik lahko izbira, ali bo tožbo vložil pri sodišču, ki je splošno pristojno za toženca, ali pri drugem krajevno pristojnem sodišču. Pri tem je treba upoštevati pravila o krajevni pristojnosti – če je na prvi stopnji pristojno regionalno sodišče, mora tožnik tožbo vložiti pri takem sodišču. Ko je tožba pri sodišču vložena, tožnik izbire ne more več spremeniti. Če se krajevna pristojnost ureja z uredbo EU, ki se neposredno uporablja in ima prednost pred nacionalno zakonodajo (glej nekatere določbe Uredbe št. 44/2001, s katero se ureja ne samo mednarodna, ampak tudi krajevna pristojnost), se pravila o krajevni pristojnosti na podlagi izbire v skladu s češkim pravom ne morejo uporabljati.

Namesto sodišča, ki je splošno pristojno za toženca, lahko tožnik izbere sodišče, na območju katerega:

toženec stalno dela;

so nastale okoliščine, iz katerih izhaja pravica do odškodnine;

je organizacijska enota obrata fizične ali pravne osebe, ki je toženec, če se spor nanaša na to enoto;

ima registrirani sedež oseba, ki organizira regulirani trg ali vodi mnogostranski trgovinski sistem, če gre za gospodarski spor,

ki se nanaša na regulirani trg, ki ga organizira ta oseba, ali opravljanje takih poslovnih dejavnosti, ali

ki se nanaša na mnogostranski trgovinski sistem, ki ga organizira ta oseba, ali opravljanje takih poslov,

je kraj plačila, če gre za izvrševanje pravice iz menice ali drugega vrednostnega papirja;

je registrirani sedež blagovne borze, če se spor nanaša na trgovanje na blagovni borzi.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Gre za tako imenovano izključno posebno krajevno pristojnost, ki se ureja s členom 88 zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku, in nekaterimi določbami zakona št. 292/2013 Zb. o posebnih sodnih postopkih. Če je za nekatere zadeve določena izključna krajevna pristojnost, te ni mogoče določiti glede na to, katero sodišče je splošno pristojno za toženca, ali na podlagi izbire sodišča.

Če se krajevna pristojnost ureja z uredbo EU, ki se neposredno uporablja in ima prednost pred nacionalno zakonodajo (glej nekatere določbe Uredbe (ES) št. 44/2001 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, s katero se ureja ne samo mednarodna pristojnost, ampak tudi krajevna), se pravila o izključni krajevni pristojnosti na podlagi češkega prava ne morejo uporabljati.

V skladu s členom 88 zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku, je izključna krajevna pristojnost določena predvsem za naslednje postopke:

obravnavo sporov glede skupnega premoženja zakoncev ali drugega premoženja ali preklic skupnega najema stanovanja po razvezi zakonske zveze:

krajevno pristojno je sodišče, ki je odločilo o razvezi;

postopki o pravici do nepremičnega premoženja (postopek se mora neposredno nanašati na pravico do premoženja, predvsem stvarne ali najemne pravice):

krajevno pristojno je sodišče, na območju katerega je premoženje, če ne gre za postopke za obravnavo sporov glede skupnega premoženja zakoncev ali drugega premoženja ali preklic skupnega najema stanovanja po razvezi zakonske zveze (v takih primerih je krajevno pristojno sodišče, ki je odločalo o razvezi, glej zgoraj);

postopki reševanja spora, ki se nanaša na zapuščinske postopke: krajevno pristojno je sodišče, pri katerem poteka zapuščinski postopek.

Zakon št. 292/2013 Zb. o posebnih sodnih postopkih posebno krajevno pristojnost določa zlasti v naslednjih postopkih:

postopkih za razvezo zakonske zveze, postopkih za določitev, ali zakonska zveza obstaja ali ne, in postopkih o veljavnosti zakonske zveze: v skladu s členoma 373 in 383 je to sodišče, na območju katerega sta zakonca imela zadnje skupno prebivališče na Češkem, če vsaj eden od njiju živi na navedenem območju; če tako sodišče ne obstaja, je pristojno sodišče, ki je splošno pristojno za zakonca, ki ni vložil vloge za začetek postopka, če tudi to sodišče ne obstaja, pa je pristojno sodišče, ki je splošno pristojno za zakonca, ki je vložil vlogo za začetek postopka;

zapuščinskih postopkih: v skladu s členom 98 je to kraj prijavljenega stalnega prebivališča pokojnika, njegovo zadnje prebivališče ali kraj, v katerem je živel, kraj, v katerem je pokojnikovo nepremično premoženje, ali kraj, v katerem je umrl (merila so hierarhična);

v postopkih glede mednarodne ugrabitve otroka (vrnitve otroka) je v skladu s členom 479 je krajevno pristojno sodišče tisto, na območju katerega ima registrirani sedež urad za mednarodno pravno zaščito otrok, tj. občinsko sodišče v Brnu.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Stranke lahko v skladu s členom 89a zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku, v dogovoru spremenijo krajevno pristojnost sodišča, ki je določena z zakonom (tako imenovani dogovor o pristojnosti), v zadevah, ki se nanašajo na razmerja med podjetji, ki izhajajo iz poslovnih dejavnosti, vendar le, če v navedeni zadevi ni določena izključna krajevna pristojnost na podlagi člena 88 zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku (glej zgoraj). Dogovor o pristojnosti sodišča mora biti sklenjen pisno. Če tožnik vloži zahtevek pri izbranem sodišču in se sklicuje na dogovor o pristojnosti, je zahtevku priporočljivo priložiti navedeni dogovor (v verodostojni obliki, najbolje v izvirniku ali overjeni kopiji), vendar se to v sedanji zakonodaji ne zahteva.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Specializiranih sodišč na Češkem ni (glej odgovor na vprašanje 1).

Zadnja posodobitev: 16/09/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Katero sodišče je pristojno? - Nemčija

Mednarodna pristojnost nemških sodišč se določi na podlagi ustreznih pravnih aktov Evropske unije ali na podlagi avtonomnega mednarodnega prava na področju civilnega postopka, ki vključuje tudi mednarodne konvencije. Ti odgovori se nanašajo le na zadeve v nacionalni pristojnosti.

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

V Nemčiji obstajata dva različna sistema sodišč za civilne spore, in sicer civilna sodišča (*Zivilgerichte*) in delovna sodišča (*Arbeitsgerichte*). Delovna sodišča so pristojna za vse civilne spore med delavci in delodajalci ter spore med socialnimi partnerji. Druge odgovornosti delovnih sodišč izhajajo iz členov 2 in 2a zakona o delovnih sodiščih (*Arbeitsgerichtsgesetz*, ArbGG). Na podlagi drugega stavka člena 5(1) zakona o delovnih sodiščih so pristojna tudi za spore med osebami, ki so v primerljivem položaju kot delavci, in njihovimi strankami. Za vse druge civilne spore so pristojna civilna sodišča, ki imajo splošno pristojnost.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrajna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Civilna sodišča prve stopnje so okrajna sodišča (*Amtsgerichte*) in deželna sodišča (*Landgerichte*).

1. Okrajna sodišča so načeloma pristojna za civilne spore, če vrednost spornega predmeta ne presega 5 000 EUR in če deželno sodišče nima izključne pristojnosti (točka 1 člena 23 zakona o sodiščih (*Gerichtsverfassungsgesetz*, GVG)).

Okrajna sodišča imajo tudi izključno pristojnost v naslednjih zadevah, ne glede na vrednost spornega predmeta (člena 23 in 23a zakona o sodiščih).

Okrajna sodišča so pristojna za spore v zvezi z zahtevki iz najemnega razmerja za stanovanjske prostore ali v zvezi z obstojem takega razmerja (točka 2(a) člena 23 navedenega zakona).

Poleg tega so okrajna sodišča izključno pristojna za družinske zadeve in na splošno za nepravdne zadeve (točki 1 in 2 prvega stavka člena 23a(1)).

Okrajna sodišča imajo izključno pristojnost tudi v drugih zadevah iz točke 2 od (b) do (d) in (g) člena 23 zakona o sodiščih.

2. Deželna sodišča so na prvi stopnji pristojna za vse civilne spore, ki niso dodeljeni okrajnim sodiščem. To so predvsem zadeve, v katerih vrednost spornega predmeta presega 5 000 EUR.

Deželna sodišča imajo izključno pristojnost zlasti na podlagi člena 71(2) navedenega zakona, ne glede na vrednost spornega predmeta:

– v zvezi z zahtevki zoper davčne organe na podlagi zakonodaje o javnih uslužbencih,

– v zvezi z zahtevki na podlagi lažnih ali zavajajočih javnih razkritij glede kapitalskih trgov ali nerazkritij, v zvezi z uporabo lažnih ali zavajajočih javnih razkritij glede kapitalskih trgov ali v zvezi z neobveščanjem javnosti, da so taka javna razkritja glede kapitalskih trgov lažna ali zavajajoča,

– v zvezi s spori, ki se nanašajo na kupčevo pravico do naročila in pogodbenikov posledični zahtevek za prilagoditev nadomestila za gradbene pogodbe v smislu člena 650a civilnega zakonika (*Bürgerliches Gesetzbuch*, BGB),

– in v zvezi z zahtevki, ki se nanašajo na odgovornost javnih uslužbencev.

Deželna sodišča imajo lahko oddelke za gospodarske zadeve (člen 93 zakona o sodiščih). Ti so med drugim pristojni za civilnopravne zahtevke zoper podjetja ter spore na podlagi prava, ki ureja čke in menice. Člen 95 zakona o sodiščih vsebuje izčrpen seznam pristojnosti oddelkov za gospodarske zadeve. Tožnik mora v začetni vlogi zaprositi, naj se zadeva obravnava pred oddelkom za gospodarske zadeve (člen 96(1) navedenega zakona).

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

V Nemčiji splošno pravilo o pristojnosti iz zakonika o civilnem postopku (*Zivilprozessordnung*, ZPO, členi 12 do 18) določa, da se krajevna pristojnost določi glede na kraj, v katerem toženec živi. Če oseba nima stalnega prebivališča, se pristojnost določi glede na kraj prebivališča v Nemčiji, in če tak kraj ni znan, glede na njen zadnji kraj stalnega prebivališča (člen 16 zakonika o civilnem postopku). V primeru pravne osebe se krajevna pristojnost določi glede na njen sedež (člen 17 zakonika o civilnem postopku).

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Tožnik lahko pri nekaterih vrstah zahtevkov izbere posebno pristojnost, vendar ne izključne pristojnosti, ki se razlikuje od tiste glede na prebivališče toženca. Primeri:

* Spori, ki izhajajo iz pogodbenega razmerja, in spori glede obstoja pogodbe se lahko začnejo tudi pred sodiščem kraja, kjer je treba izpolniti sporno obveznost (posebna pristojnost glede na kraj izpolnitve, člen 29(1) zakonika o civilnem postopku). Dogovor o kraju izpolnitve je za namene postopka upošteven le, če pogodbeni stranki spadata v skupino oseb, ki so na podlagi člena 38(1) zakonika o civilnem postopku pooblaščen za sklepanje dogovorov o izbiri sodne pristojnosti (glej točko 2.2.2.3).

Izraz „pogodbeno razmerje“ vključuje vse pogodbe, za katere velja obligacijsko pravo, ne glede na vrsto obveznosti. Če so pristojna delovna sodišča, se določba smiselno uporablja.

* Za zahtevke, ki izhajajo iz civilne odgovornosti za nedopustno ravnanje, je pristojno tudi sodišče, na območju katerega se je dejanje zgodilo (člen 32 zakonika o civilnem postopku).

* V skladu s členom 20 zakona o cestnem prometu (*Straßenverkehrsgesetz*, StVG) je za zahtevke na podlagi navedenega zakona pristojno tudi sodišče, v okrožju katerega se je škodni dogodek (prometna nesreča) zgodil.

* Žrtev kaznivega dejanja lahko med kazenskim postopkom vložil predlog za uveljavljanje premoženjskoprnega zahtevka zaradi kaznivega dejanja pri sodišču, kjer je vložena obtožnica (pridružitve kazenskemu postopku na podlagi členov 403 in 404 zakonika o kazenskem postopku (*Strafprozessordnung*, StPO)).

* Krajevno pristojnost v postopku razveze zakonske zveze ureja člen 122 zakona o postopkih v družinskih zadevah in nepravdnih postopkih (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit*, FamFG). V skladu s tem ima krajevno pristojnost le družinsko sodišče (*Familiengericht*, ki je oddelek okrajnega sodišča) v okrožju, kjer imajo eden od zakoncev in vsi mladoletni otroci zakoncev običajno prebivališče (torej kjer je dejansko središče njihovih življenjskih interesov). Če ob začetku postopka (tj. ob vročitvi listin, s katerimi se začne postopek) tako običajno prebivališče vseh mladoletnih otrok zakoncev ne obstaja, ima izključno pristojnost družinsko sodišče v okrožju, kjer imajo običajno prebivališče eden od zakoncev in nekateri mladoletni otroci zakoncev, če nobeden od otrok zakoncev nima običajnega prebivališča pri drugem zakoncu.

Če tudi na podlagi tega ni mogoče določiti pristojnosti, ima izključno pristojnost družinsko sodišče v okrožju, kjer sta imela zakonca nazadnje skupno običajno prebivališče, če eden od zakoncev tam še vedno običajno prebiva v trenutku začetka postopka (glej zgoraj). Če tudi tega merila ni mogoče uporabiti, je izhodišče kraj običajnega prebivališča nasprotne stranke, razen če v Nemčiji ni takega kraja prebivališča. V takem primeru je izhodišče običajno prebivališče vložnika.

Če tudi na podlagi tega ni mogoče določiti pristojnosti, je izključno pristojno okrajno sodišče v Berlinu - Schönebergu.

* Krajevno pristojnost za preživninske zadeve ureja člen 232 zakona o postopkih v družinskih zadevah in nepravdnih postopkih. Sodišče, pri katerem je bila na prvi stopnji vložena vloga v zvezi z zakonsko zvezo, je izključno pristojno glede preživljanja zakoncev in otrok, če postopki v zvezi s tem še niso zaključeni. Če je postopek na podlagi vloge v zvezi z zakonsko zvezo že zaključen, je za preživninske zadeve v zvezi z mladoletnim otrokom ali otrokom v enakovrednem položaju izključno pristojno sodišče, v okrožju katerega imata običajno prebivališče otrok ali starš, ki je pooblaščen za opravljanje dejanj v imenu mladoletnega otroka. To merilo pa se ne uporablja v primeru, ko ima otrok ali starš običajno prebivališče v tujini.

Glede vseh ostalih preživninskih zadev (preživljanje zakoncev ali otrok, za katere se ne uporabljajo zgornje določbe, ter preživljanje vnukov, staršev ali mater samohranilk) se uporabljajo splošne določbe, tj. prednost ima običajno prebivališče nasprotne stranke. V nekaterih posebnih primerih je mogoče pristojnost izbrati tudi na podlagi drugega stavka člena 232(3) zakona o postopkih v družinskih zadevah in nepravdnih postopkih.

* V postopkih v zvezi z vzgojo in varstvom otrok ali pravico do stikov se na podlagi člena 152 navedenega zakona uporabljajo enaka pravila, tj. če poteka postopek v zvezi z razvezo zakonske zveze, sodišče, pri katerem poteka, ohrani pristojnost. Če postopek v zvezi z zakonsko zvezo ne poteka, je navezna okoliščina običajno prebivališče otroka. Referenčni datum za določitev pristojnosti je datum, ko je zadeva predložena sodišču.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Če je sodna pristojnost v zakonu izrecno določena kot izključna, ima prednost pred vsemi drugimi pristojnostmi, kar pomeni, da se lahko postopek (dopustno) začne le pri izključno pristojnem sodišču. Izključna pristojnost izhaja predvsem iz zakonika o civilnem postopku, pa tudi iz posebnih položajev (na primer člen 122 zakona o postopkih v družinskih zadevah in nepravdnih postopkih).

Če se postopek nanaša na zemljišče ali pravico, ki je enakovredna zemljišču (npr. dedno stavbno pravico), je v nekaterih primerih izključno pristojno sodišče, v okrožju katerega je nepremičnina; to velja za postopke v zvezi z lastništvom ali obremenitvami nepremičnega premoženja, spore o oprostitvi takih bremen, posestne tožbe, mejne spore in delitvene tožbe (člen 24 zakonika o civilnem postopku).

Za spore, ki izhajajo iz najema ali zakupa prostorov, ali spore o obstoju takšnega razmerja je izključno pristojno sodišče, v okrožju katerega so najeti ali zakupljeni prostori (člen 29a(1) zakonika o civilnem postopku). Vendar se ta določba ne uporablja za najem stanovanjskih prostorov začasno uporabo (počitniška stanovanja, hotelske sobe itd.), opremljenih prostorov za posamezne najemnike ali hiš in prostorov za uradne naloge (člen 29a(2)).

V primeru postopka zoper lastnika obrata v Nemčiji, v katerem se zahteva odškodnina za škodo, povzročeno zaradi vpliva na okolje, je izključno pristojno sodišče, iz okrožja katerega izvirajo vplivi obrata na okolje (člen 32a).

V primeru odškodninskega postopka zaradi lažnih ali zavajajočih javnih razkritij glede kapitalskih trgov oziroma ker taka razkritja niso bila javno predstavljena ali za izpolnitev pogodbe na podlagi ponudbe v skladu z zakonom o nakupu in prevzemu vrednostnih papirjev (*Wertpapiererwerbs- und Übernahmegesetz*) je izključno pristojno sodišče, na območju pristojnosti katerega je sedež zadevnega izdajatelja, zadevnega ponudnika drugih kapitalskih naložb ali ciljne družbe, če je tak sedež v Nemčiji in se zahtevek nanaša, vsaj med drugim, na izdajatelja, ponudnika ali ciljno družbo (člen 32b).

V postopku za izterjavo dolga (na podlagi postopka za izdajo plačilnega naloga (*Mahnverfahren*)) je izključno pristojno okrajno sodišče, ki je splošno pristojno za vložnika, drugače rečeno, sodišče v kraju, kjer ima vložnik prebivališče ali sedež, če je vložnik pravna oseba (prvi stavek člena 689(2) zakonika o civilnem postopku). Če za vložnika ni splošno pristojno sodišče v Nemčiji, je izključno pristojno okrajno sodišče Wedding v Berlinu. To pravilo se uporablja tudi, če v drugih zakonodajnih aktih ni določena nobena druga izključna pristojnost sodišča.

V postopku izvršbe je izključno pristojno okrajno sodišče, v okrožju katerega mora biti ali je bila izvršba opravljena (člen 764(2) in člen 802 zakonika o civilnem postopku). V primeru izvršbe terjatev in drugih premoženjskih pravic je pristojno okrajno sodišče v kraju prebivališča dolžnika (člen 828(2)). V primeru prisilne prodaje na dražbi ali prisilnega upravljanja zemljišča je za izvršbo izključno krajevno pristojno okrajno sodišče, v okrožju katerega je zemljišče (člen 1(1) in člen 146 zakona o prisilnih dražbah in prisilnem upravljanju (*Gesetz über die Zwangsversteigerung und die Zwangsverwaltung* (ZVG)) ter člena 802 in 869 zakonika o civilnem postopku).

Če tretja oseba zatrjuje pravni naslov, ki preprečuje razpolaganje s predmetom izvršbe, je izključno pristojno sodišče, v okrožju katerega naj bi se izvedla izvršba (člen 771 zakonika o civilnem postopku).

V primeru neupravičenih dejanj je za izvršitev, dopustitev ter prenehanje in opustitev dejanj (členi 894, 895, 888 in 890 zakonika o civilnem postopku) pristojno obravnavno sodišče prve stopnje (*Prozessgericht des ersten Rechtszugs*). To je pristojno tudi za dejanja, s katerimi se uveljavlja ugovor zoper zahtevek, ugotovljen s sodbo (člen 767 zakonika o civilnem postopku).

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

(a) Dogovori

Zakonik o civilnem postopku omogoča sklenitev dogovora o izbiri sodne pristojnosti. V skladu s členom 38(1) zakonika lahko sodišče prve stopnje, ki samo po sebi ni pristojno, postane pristojno na podlagi izrecnega ali tihega dogovora med strankami, če so te podjetja, pravne osebe javnega prava ali posebni skladi javnega prava. Pristojnost se lahko podeli tudi določenemu sodišču prve stopnje, če vsaj ena od pogodbenih strank ne spada v splošno pristojnost

nobenega sodišča v Nemčiji (člen 38(2) zakonika o civilnem postopku). V slednjem primeru je treba dogovor skleniti pisno ali ga pisno potrditi, če je dogovor usten. Če je za eno od strank splošno pristojno sodišče v Nemčiji, mora biti v določbi o izbiri pristojnega sodišča v Nemčiji navedeno tako splošno pristojno sodišče ali sodišče posebne pristojnosti, ki je tudi pristojno v zadevi.

Na podlagi člena 38(3) zakonika o civilnem postopku je dogovor o izbiri sodne pristojnosti dopusten le, če je bil sklenjen izrecno in pisno po nastanku spora ali če je bil sklenjen za primer, da bi toženec po sklenitvi pogodbe svoj naslov oziroma ali prebivališče prenesel v tujino ali če njegov naslov ali običajno prebivališče ob začetku postopka ne bi bil znan.

Dogovor o izbiri sodne pristojnosti se mora vedno nanašati na določeno pravno razmerje in pravne spore, ki iz njega izhajajo, saj v nasprotnem primeru ni veljaven (člen 40(1) zakonika o civilnem postopku). Dogovor o izbiri sodne pristojnosti prav tako ni dopusten, če se nanaša na nepremoženjske terjatve, za katere je ne glede na vrednost spornega predmeta pristojno okrajno sodišče. Dogovor o izbiri sodne pristojnosti ni mogoč, če je na podlagi zakona določena izključna pristojnost (člen 40(2)).

Veljaven dogovor o izbiri sodne pristojnosti je za sodišča zavezujoč; vprašanje, ali sta se stranki dogovorili o izključni pristojnosti, pa je odvisno od ubeseditve dogovora.

(b) Nevložitev ugovora nepristojnosti

Pristojnost se lahko sodišču prve stopnje dodeli tudi, če toženec poda ustne navedbe o glavni stvari ter se pri tem ne sklicuje na nepristojnost (člen 39 zakonika o civilnem postopku). V postopkih pred okrajnimi sodišči ta pravna posledica nastopi le, če je sodišče opozorilo na to vprašanje (člen 504).

Vendar pristojnosti ni mogoče dodeliti na podlagi nevlóžitve ugovora nepristojnosti v postopku o glavni stvari, če bi bil dogovor o izbiri sodne pristojnosti nedopusten (glej zgoraj, nepremoženjski spori in izključna pristojnost).

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Posebnosti izhajajo iz posebne pristojnosti delovnega sodišča, in to ne samo glede stvarne pristojnosti na podlagi členov 2 in 3 zakona o delovnih sodiščih (*Arbeitsgerichtsgesetz*, ArbGG).

Posebnosti je treba upoštevati tudi glede krajevne pristojnosti. Pri postopkih, ki se končajo s sodbó v smislu člena 2 zakona o delovnih sodiščih, se je treba najprej ravnati po splošnih pravilih zakonika o civilnem postopku iz členov 12 do 40 (člen 46(1) zakonika). Vendar pa je na podlagi člena 48(1a) zakona o delovnih sodiščih določeno posebno področje pristojnosti (glej točko 2.2.2.1) glede na kraj dela, tako da se lahko tožba vloží tudi pri takem sodišču. Za dogovore o izbiri sodne pristojnosti se uporabljajo splošna pravila, kot so navedena pri odgovoru na vprašanje 2. Vendar je treba poudariti, da lahko socialni partnerji na podlagi člena 48(2) zakona pri nekaterih sporih določijo pristojnost sodišča, ki samo po sebi ni krajevno pristojno, in pri tem ne upoštevajo člena 38(2) in (3) zakonika.

Glede postopkov, ki se končajo s sklepom v smislu člena 2a zakona o delovnih sodiščih, je v členu 82(1) zakona določena izključna pristojnost glede na kraj delovanja ali sedež podjetja.

Zadnja posodobitev: 31/07/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Please note that the original language version of this page [\[et\]](#) has been amended recently. The language version you are now viewing is currently being prepared by our translators.

Please note that the following languages: [\[bg\]](#) [\[en\]](#) have already been translated.

Katero sodišče je pristojno? - Estonija

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Civilne zadeve spadajo v pristojnost okrajnih sodišč (*maakohus*). Okrajna sodišča obravnavajo civilne zadeve kot sodišča prve stopnje. Civilne zadeve zajemajo zelo raznovrstna področja in vključujejo spore, ki izhajajo iz raznih pogodb in obveznosti, družinske in nasledstvene zadeve, spore glede stvarnih pravic, spore glede dejavnosti in upravljanja podjetij in nepridobitnih združenj, stečajne zadeve in vprašanja glede delovnega prava. Za začetek civilne zadeve je treba pri okrajnem sodišču vložiti tožbeni zahtevek. V takem tožbenem zahtevku morajo biti navedeni oseba, zoper katero se zahtevek uveljavlja, predmet in razlog zahtevka (tj. pravna podlaga) ter dokazi, na katerih temelji zahtevek.

Postopke v civilnih zadevah ureja [\[et\]](#) zakonik o civilnem postopku.

Čeprav v Estoniji ni specializiranih sodišč, se lahko nekateri spori pred uveljavljanjem pravice do vložitve pravnega sredstva pri sodišču predložijo izvensodnim odborom.

Delovne spore lahko na primer rešuje [\[et\]](#) odbor za delovne spore (*töövaidluskomisjon*). Ta odbor je neodvisni predsodni organ, ki rešuje posamezne delovne spore. Nanj se lahko obrnejo delojemalci in delodajalci, pri čemer jim ni treba plačati državnih taks. Reševanje delovnih sporov prek odbora za delovne spore ureja [\[et\]](#) zakon o reševanju delovnih sporov. Postopek v odboru za delovne spore ni obvezen predsodni postopek. Sklep odbora za delovne spore, ki je začel veljati, je za stranke postopka zavezujoč. Odboru za delovne spore se lahko v reševanje predložijo naslednji spori, ki izhajajo iz delovnega razmerja: (1) delovni spor, ki izhaja iz delovnega razmerja med delojemalcem in delodajalcem, registriranim v Estoniji, ali tujim delodajalcem, ki posluje v Estoniji prek podružnice, ali iz priprave na tako delovno razmerje (posamezni delovni spor); (2) delovni spor, ki izhaja iz člena 7 zakona o delovnih pogojih zaposlenih, napotenih v Estonijo, med zaposlenim, napotenim v Estonijo, in njegovim delodajalcem (posamezni delovni spor); (3) kolektivni delovni spor, ki izhaja iz izvajanja kolektivne pogodbe (kolektivni delovni spor). Odbor za delovne spore ne rešuje sporov o odškodnini zaradi okvare zdravja, telesne poškodbe ali smrti zaradi nezgode pri delu ali poklicne bolezni. V vlogi, predloženi odboru za delovne spore, je treba navesti okoliščine, ki so pomembne za spor. Pri izpodbijanju odgovodi pogodbe o zaposlitvi je na primer treba navesti čas odgovodi in razlog za odpoved. Opisati je treba naravo nesoglasja med strankama, tj. česa delojemalec ali delodajalec ni storil ali kaj je storil nezakonito. Vse izjave in zahtevke bo treba utemeljiti, zato je treba vključiti vse okoliščine, podprte z listinskimi dokazi (pogodba o zaposlitvi, medsebojni dogovori ali korespondenca med delojemalcem in delodajalcem itd.), ali kakršna koli sklicevanja na druge dokaze in priče. Te listinske dokaze, s katerimi je utemeljen zahtevek delojemalca ali delodajalca, je treba priložiti ob predložitvi vloge. Če vložnik meni, da je treba na sestanek povabiti pričo, mora vloga vsebovati ime in naslov priče. Zahtevke, ki izhajajo iz pogodbe med potrošnikom in trgovcem, lahko obravnava [\[et\]](#) odbor za potrošniške spore (*tarbijavaidluste komisjon*). Reševanje potrošniških sporov prek tega odbora ureja [\[et\]](#) zakon o varstvu potrošnikov. Odbor za potrošniške spore je pristojen za reševanje domačih in čezmejnih potrošniških sporov, ki izhajajo iz pogodb med potrošniki in trgovci ter jih začne potrošnik, če je ena od strank v sporu trgovec, ki ima sedež v Republiki Estoniji. Odbor za potrošniške spore je pristojen tudi za reševanje sporov v zvezi s škodo, nastalo zaradi proizvoda z napako, če je škodo mogoče določiti. Če je nastanek škode ugotovljen, vendar njenega natančnega zneska ni mogoče določiti, na primer pri nedenarni škodi ali škodi, ki bo nastala v prihodnosti, znesek odškodnine določi sodišče. Odbor ne rešuje sporov v zvezi z opravljanjem negospodarskih storitev splošnega pomena, izobraževalnimi storitvami, ki jih izvajajo pravne osebe javnega prava, zdravstvenimi storitvami, ki jih zdravstveni

delavci zagotavljajo pacientom z namenom ocenjevanja, ohranjanja ali povrnitve njihovega zdravja, ali v zvezi s predpisovanjem, izdajanjem ali dobavo zdravil in medicinskih pripomočkov. Odbor tudi ne rešuje sporov, če zahtevek izhaja iz smrti, telesne poškodbe ali okvare zdravja, ali sporov, za katere je postopek reševanja določen z drugimi zakoni. Navedene spore rešuje pristojna institucija ali sodišče. Postopek v odboru za potrošniške spore ni obvezen pred sodni postopek. Seznam trgovcev, ki niso upoštevali sklepov odbora, je objavljen na spletišču organa za varstvo potrošnikov in tehničnega regulatornega organa. Če stranke ne soglašajo s sklepom odbora ali ga ne upoštevajo, se lahko isti spor predloži v obravnavo okrajnemu sodišču.

Spore iz najemnega razmerja lahko rešuje odbor za spore iz najemnega razmerja, katerega postopke ureja [zakon o reševanju sporov iz najemnega razmerja](#) (*üürivaidluse lahendamise seadus*). Odbor za spore iz najemnega razmerja je lahko oblikovan kot neodvisen organ lokalne uprave, ki rešuje spore iz najemnega razmerja. Odbori za spore iz najemnega razmerja ne rešujejo sporov, ki vključujejo finančne zahtevke nad 3 200 EUR. Postopek v odboru za spore iz najemnega razmerja ni obvezen pred sodni postopek. Po začetku veljavnosti sklepa odbora za spore iz najemnega razmerja stranke pri sodišču ne smejo vložiti istega zahtevka na isti podlagi, sklep odbora za spore iz najemnega razmerja, ki je začel veljati, pa je za stranke zavezujoč.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

Da bi izvedeli, katero sodišče je pristojno za obravnavanje zadeve, je treba poznati načela sodne pristojnosti. Sodna pristojnost je razdeljena na tri področja: (1) splošna pristojnost, ki je odvisna od kraja stalnega prebivališča osebe, (2) izbirna pristojnost in (3) izključna pristojnost (glej oddelek 2.2).

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Sodišča nižjih in višjih stopenj se razlikujejo, ker so v estonskem sodnem sistemu tri stopnje.

Okrajna sodišča (*maakohus*) kot sodišča prve stopnje obravnavajo vse civilne zadeve. Z zakonom se lahko določi, da nekatere vrste zadev obravnavajo samo nekatera okrajna sodišča, če se s tem pospeši reševanje zadev ali drugače zagotovi večja učinkovitost postopka.

Okrožno sodišče (*ringkonnakohus*) presoja odločbe, ki jih v civilnih zadevah izdajo okrajna sodišča v njegovi krajevni pristojnosti, na podlagi pritožb zoper odločbe in sodbe. Okrožno sodišče odloča tudi v drugih zadevah, za katere je pristojno po zakonu.

Vrhovno sodišče (*Riigikohus*) presoja odločbe, ki jih v civilnih zadevah izdajo okrožna sodišča, na podlagi kasacijskih pritožb in pritožb zoper sodbe. Odloča tudi o zahtevah za presojo pravnomočnih sodnih odločb, v zadevah, določenih z zakonom, imenuje sodišče z ustrezno pristojnostjo za odločitve o zadevi ter odloča o drugih zadevah, za katere je pristojno po zakonu. Vrhovno sodišče ima tudi funkcijo ustavnega sodišča v Estoniji.

O zadevi najprej odloča okrajno sodišče kot sodišče prve stopnje, ki nato izda sodbo. Če oseba ugotovi, da sodba sodišča prve stopnje temelji na kršitvi zakonske določbe ali da bi morala biti sodba v pritožbenem postopku zaradi okoliščin in dokazov, ki jih je treba upoštevati v pritožbenem postopku, drugačna od sodbe, ki jo je izdalo sodišče prve stopnje, ima zakonsko pravico do vložitve pritožbe pri višjem sodišču, in sicer okrožnem sodišču. Okrožna sodišča so sodišča druge stopnje in torej na podlagi pritožb zoper sodbe presojujejo odločbe, ki so jih izdala okrajna in upravna sodišča. Okrožno sodišče o civilnih zadevah odloča v okviru kolegija – o pritožbi odloči senat treh sodnikov.

Vrhovno sodišče je sodišče najvišje stopnje. Vrhovno sodišče presoja odločbe, ki jih v civilnih zadevah izdajo okrožna sodišča, na podlagi kasacijskih pritožb in pritožb zoper sodbe. Odloča tudi o zahtevah za presojo pravnomočnih sodnih odločb, v zadevah, določenih z zakonom, imenuje sodišče z ustrezno pristojnostjo za odločitve o zadevi ter odloča o drugih zadevah, za katere je pristojno po zakonu. Kasacija se nanaša na vložitev pritožbe zoper sodbo sodišča, ki še ni pravnomočna zaradi pravnih vprašanj, in presojo navedene tožbe na višjem sodišču brez ponovne preučitve dejstev. Presoja sodnih odločb se nanaša na ponovno preučitev odločb in sodb, ki so že pravnomočne, v zadevah, v katerih so se pojavile nove okoliščine, in na podlagi vloge stranke v postopku.

Udeleženec v pritožbenem postopku lahko zoper sodbo okrožnega sodišča vložijo pritožbo pri vrhovnem sodišču, če je okrožno sodišče bistveno kršilo določbo procesnega prava ali nepravilno uporabilo določbo materialnega prava. V tožbi pri vrhovnem sodišču lahko udeleženec v postopku izvaja procesne akte ter vlaga predloge in vloge le prek odvetnika. V postopku v zadevah na podlagi vloge pri vrhovnem sodišču lahko udeleženec v postopku izvaja procesne akte ter vlaga predloge in vloge osebno ali prek odvetnika. Vrhovno sodišče sprejme kasacijsko pritožbo, če je ta skladna z zakonskimi zahtevami, če je bila vložena pravočasno in če:

(1) je okrožno sodišče v svoji sodbi očitno nepravilno uporabilo določbo materialnega prava in bi nepravilna uporaba take določbe lahko povzročila nepravilnost sodbe;

(2) je okrožno sodišče pri razsojanju bistveno kršilo določbo procesnega prava in bi to lahko povzročilo nepravilnost sodbe.

Poleg tega vrhovno sodišče sprejme zadevo, če bi bila obravnava kasacijske pritožbe temeljnega pomena za zagotavljanje pravne varnosti in oblikovanje enotne sodne prakse ali nadaljnji razvoj prava.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

Sodna pristojnost je pravica in obveznost osebe, da svoje procesne pravice uresničuje pri zadevnem sodišču. Sodna pristojnost je splošna, izbirna ali izključna.

Splošno pristojno sodišče je sodišče, pri katerem se lahko vložijo tožbe zoper osebo in izvedejo druga procesna dejanja v zvezi z osebo, razen če je z zakonom določeno, da se lahko tožba vložijo ali dejanje izvede pri drugem sodišču.

Izbirno pristojno sodišče je sodišče, pri katerem se lahko tako kot pri sodišču splošne pristojnosti vložijo tožbe zoper osebo in izvedejo druga procesna dejanja v zvezi z osebo. To na primer pomeni, da se lahko tožba v zvezi z lastninskim zahtevkom zoper fizično osebo vložijo tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju njenega kraja dolgotrajnejšega prebivališča. Če oseba živi v tujini, se lahko tožba v zvezi z lastninskim zahtevkom zoper to osebo vložijo tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju, kjer je premoženje, v zvezi s katerim je vložen zahtevek, ali pri sodišču, ki je pristojno na območju, kjer je drugo premoženje osebe.

Izključno pristojno sodišče je edino sodišče, na katero se je mogoče obrniti za odločitev o civilni zadevi. Pristojnost v zadevah na podlagi vloge je izključna, razen če je z zakonom določeno drugače. Izključna pristojnost se lahko določi na primer na podlagi kraja nepremičnine, kraja poslovanja pravne osebe itd.

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Tožba zoper fizično osebo se lahko vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju njenega stalnega prebivališča, tožba zoper pravno osebo pa se lahko vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju njenega sedeža. Če stalno prebivališče fizične osebe ni znano, se lahko tožba zoper osebo vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju njenega zadnjega znanega stalnega prebivališča.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

Tožba zoper državljana Republike Estonije, ki živi v tujini in v zvezi s katerim se uporablja ekstrateritorialnost, ali zoper državljana Republike Estonije, ki kot javni uslužbenec dela v tujini, se lahko vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju zadnjega stalnega prebivališča te osebe v Estoniji. Če oseba ni imela stalnega prebivališča v Estoniji, se lahko tožba zoper to osebo vložijo pri okrajnem sodišču v Harjuju (*Harju Maakohus*). Tožba zoper Republiko Estonijo ali lokalni organ se lahko vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju sedeža zadevnega državnega ali lokalnega organa. Če državnega organa ni mogoče

določiti, se tožba vloži pri okrajnem sodišču v Harjuju. Če lokalnega organa ni mogoče določiti, se tožba vloži pri sodišču, ki je pristojno na območju sedeža podeželske občine ali mestne uprave.

Tožnik lahko tožbo zoper Republiko Estonijo in lokalno organ vloži tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju njegovega stalnega prebivališča.

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

V primerih, določenih z zakonom, se lahko poleg sodišča splošne pristojnosti izbere sodišče, pri katerem se lahko vložijo tožbe zoper osebo in izvedejo druga procesna dejanja v zvezi z osebo.

Sodna pristojnost na podlagi kraja začasnega prebivališča – tožba v zvezi z lastninskim zahtevkom zoper fizično osebo se lahko vloži tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju njenega začasnega prebivališča, če oseba v tem kraju živi dlje zaradi zaposlitve ali službenega razmerja, študija ali drugega takega razloga.

Sodna pristojnost na podlagi kraja poslovanja – tožba v zvezi z gospodarskimi ali poklicnimi dejavnostmi toženca se lahko vloži tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju njegovega kraja poslovanja.

Sodna pristojnost na podlagi sedeža pravne osebe – pravna oseba, ki temelji na članstvu, vključno z družbo, ali član, partner ali delničar te pravne osebe lahko vloži tožbo, ki izhaja iz članstva ali deleža, zoper člana, partnerja ali delničarja pravne osebe tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju sedeža pravne osebe.

Sodna pristojnost na podlagi lokacije premoženja – če ima oseba stalno prebivališče ali sedež v tujini, se lahko tožba, ki vključuje lastninski zahtevek, zoper navedeno osebo vloži pri sodišču, ki je pristojno na območju, kjer je premoženje, v zvezi s katerim je vložen zahtevek, ali pri sodišču, ki je pristojno na območju, kjer je drugo premoženje osebe. Če je bilo premoženje vpisano v javni register, se lahko tožba vloži pri sodišču, ki je pristojno na območju registra, v katerega je vpisano premoženje. Če se premoženje zahteva na podlagi obligacijskega prava, se lahko tožba vloži pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča ali sedeža dolžnika. Če je terjatev zavarovana s premoženjem, se lahko tožba vloži pri sodišču, ki je pristojno na območju lokacije premoženja, uporabljenega za zavarovanje.

Sodna pristojnost v primeru tožbe, ki vključuje terjatev, zavarovano s hipoteko ali obremenjeno s stvarnim bremenom – tožba v zvezi s terjatvijo, zavarovano s hipoteko ali obremenjeno s stvarnim bremenom, ali druga tožba, ki vključuje podobno terjatev, se lahko vloži pri sodišču, ki je pristojno na območju, kjer je nepremičnina, če je dolжник lastnik vpisane nepremičnine, zavarovane s hipoteko ali obremenjene s stvarnim bremenom.

Sodna pristojnost v primeru tožbe, ki izhaja iz lastništva stanovanja – tožba zoper lastnika stanovanja, ki izhaja iz pravnega razmerja v zvezi z lastništvom stanovanja, se lahko vloži tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju, kjer je nepremičnina, ki je predmet lastništva stanovanja.

Sodna pristojnost na podlagi kraja izpolnitve pogodbe – tožba, ki izhaja iz pogodbe, ali tožba za ugotavljanje neveljavnosti pogodbe se lahko vloži tudi pri sodišču, ki je pristojno v kraju, kjer je treba izpolniti sporno pogodbeno obveznost. V primeru pogodbe o prodaji premičnine se za kraj izpolnitve obveznosti šteje kraj, v katerem je bila premičnina predana ali bi morala biti predana kupcu, v primeru pogodbe o zagotovitvi storitve pa kraj, v katerem je bila storitev opravljena ali bi morala biti opravljena. V drugih primerih se za kraj izpolnitve obveznosti šteje kraj poslovanja ali, če tega ni, stalno prebivališče ali sedež dolžnika. Te določbe se uporabljajo le, če se stranki nista dogovorili drugače.

Sodna pristojnost na podlagi stalnega prebivališča potrošnika – potrošnik lahko tožbo, ki izhaja iz pogodbe ali razmerja iz členov 35, 46, 52, 208(4), 379, 402, 635(4), 709, 734 in 866 [§ obligacijskega zakona](#) (*võlaõigusseadus*), ali tožbo, ki izhaja iz druge pogodbe, sklenjene s podjetjem, ki ima sedež ali kraj poslovanja v Estoniji, vloži tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča potrošnika. Zgoraj navedeno ne velja za tožbe, ki izhajajo iz pogodb o prevozu.

Sodna pristojnost v primeru tožbe, ki izhaja iz zavarovalne pogodbe – imetnik police, upravičenec ali druga oseba, ki ima od zavarovalatelja pravico zahtevati izpolnitev na podlagi zavarovalne pogodbe, lahko tožbo zoper zavarovalatelja, ki izhaja iz zavarovalne pogodbe, vloži tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča ali sedeža osebe. V primeru zavarovanja odgovornosti ali zavarovanja stavbe, nepremičnine ali premičnine skupaj s stavbo ali nepremičnino se lahko tožba zoper zavarovalatelja vloži tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju kraja dejanja ali dogodka, zaradi katerega je nastala škoda, ali kraja, v katerem je bila škoda povzročena.

Sodna pristojnost v primeru tožbe, ki izhaja iz pogodbe o pravicah intelektualne lastnine – tožba, ki izhaja iz pogodbe o prenosu predmeta avtorskih pravic, sorodnih pravic ali pravic industrijske lastnine ali licenčne pogodbe, ali tožba za ugotovitev neveljavnosti take pogodbe se lahko vloži tudi pri okrajnem sodišču v Harjuju.

Sodna pristojnost na podlagi stalnega prebivališča ali kraja zaposlitve delavca – delavec lahko tožbo, ki izhaja iz pogodbe o zaposlitvi, vloži tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju njegovega stalnega prebivališča ali kraja zaposlitve.

Sodna pristojnost v primeru tožbe, ki izhaja iz menice ali čeka – tožba, ki izhaja iz menice ali čeka, se lahko vloži tudi pri sodišču, ki je pristojno v kraju plačila menice ali čeka.

Sodna pristojnost v primeru tožbe, ki izhaja iz kaznivega dejanja povzročitve škode – tožba za odškodnino zaradi kaznivega dejanja povzročitve škode se lahko vloži pri sodišču, ki je pristojno na območju kraja dejanja ali dogodka, zaradi katerega je nastala škoda, ali kraja, v katerem je bila škoda povzročena.

Sodna pristojnost v primeru tožbe, ki izhaja iz pomorske terjatve, reševalne operacije ali pogodbe o reševanju – tožba, ki izhaja iz ene ali več pomorskih terjatev, določenih v [§ zakonu o pomorskem stvarnem pravu](#) (*laeva asjaõigusseadus*), se lahko vloži tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju lokacije ladje toženca ali matičnega pristanišča ladje. Tožba, ki izhaja iz reševalne operacije ali pogodbe o reševanju, se lahko vloži tudi pri sodišču, ki je pristojno v kraju, kjer je bila reševalna operacija izvedena.

Sodna pristojnost v primeru tožbe glede delitve zapuščine – tožba, namenjena določitvi pravice do dedovanja, terjatev dediča do zapustnika, terjatev na podlagi zapuščinske ali nasledstvene pogodbe ali zahteva za nujni delež ali delitev zapuščine se lahko vloži tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča zapustnika ob njegovi smrti. Če je bil zapustnik državljan Republike Estonije, vendar ob smrti ni imel stalnega prebivališča v Estoniji, se lahko tožba vloži tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju zadnjega stalnega prebivališča zapustnika v Estoniji. Če zapustnik ni imel stalnega prebivališča v Estoniji, se lahko tožba vloži pri okrajnem sodišču v Harjuju (*Harju Maakohus*).

Tožba zoper sotožence in več tožb zoper enega samega toženca – tožba zoper več tožencev se lahko vloži pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča ali sedeža enega od tožencev po izbiri tožnika. Če bo zoper enega toženca vloženih več tožb na podlagi istega dejstva, se lahko vse tožbe vložijo pri sodišču, pri katerem bi bilo mogoče vložiti tožbo v zvezi z enim zahtevkom ali nekaterimi zahtevki, ki izhajajo iz istega dejstva.

Sodna pristojnost v primeru nasprotne tožbe in tožbe tretje osebe s samostojnim zahtevkom – nasprotna tožba se lahko vloži pri sodišču, pri katerem je bila vložena prvotna tožba, če so izpolnjeni pogoji za vložitev nasprotne tožbe in ta ne spada v izključno pristojnost ter če ni ugotovljeno, da zadeve take vrste presoja le določeno okrajno sodišče. To velja tudi, če bi bilo treba na podlagi splošnih določb nasprotno tožbo vložiti pri tujem sodišču.

Tožba tretje osebe s samostojnim zahtevkom se lahko vloži pri sodišču, ki obravnava glavno tožbo.

Sodna pristojnost v stečajnem postopku – tožba, ki se nanaša na stečajni postopek ali stečajno maso, zoper stečajnika, stečajnega upravitelja ali člana stečajnega odbora, vključno s tožbo za izključitev premoženja iz stečajne mase, se lahko vloži pri sodišču, ki je razglasilo stečaj. Tudi tožba za priznanje terjatve se lahko vloži pri sodišču, ki je razglasilo stečaj. Stečajnik lahko pri tem sodišču vloži tudi tožbo v zvezi s stečajno maso, vključno s tožbo za izterjavo.

Če je za zadevo sočasno pristojnih več estonskih sodišč, ima vložnik pravico izbrati sodišče, pri katerem bo vložil vlogo. V takih primerih o zadevi odloča sodišče, ki je prvo prejelo vlogo.

Če je tožba vložena pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča ali sedeža toženca, ali pri sodišču z izključno pristojnostjo, se zadeva obravnava v sodni palači, katere krajevna pristojnost vključuje stalno prebivališče ali sedež toženca ali kraj, glede na katerega je določena izključna pristojnost. Če je več krajev, uporabljenih za določitev pristojnosti, v krajevni pristojnosti enega samega okrajnega sodišča, vendar na območjih delovanja več sodnih palač, tožnik izbere sodno palačo, v kateri se bo zadeva obravnavala. Če je tožnik ne izbere, sodišče določi, kje se bo zadeva obravnavala. Geografska območja pristojnosti in storitvena področja sodišč so natančneje določena v [zakonu o sodiščih](#).

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

V primerih, določenih z zakonom, je sodna pristojnost izključna. Izključno pristojno sodišče je edino sodišče, na katero se je mogoče obrniti za odločitev o civilni zadevi.

(1) *Sodna pristojnost na podlagi lokacije nepremičnine* – pri sodišču, ki je pristojno na območju lokacije nepremičnine, se vložijo tožbe za naslednjimi predmeti: zahtevki v zvezi s priznanjem obstoja lastniške pravice, omejene stvarne pravice ali obremenitve z drugo stvarno pravico v zvezi z nepremičninami ali priznanjem neobstoja takih pravic ali obremenitev ali zahtevki v zvezi z drugimi pravicami na nepremičninah;

določitev meja ali delitev nepremičnine;

varstvo imetja nepremičnine;

zahtevki v zvezi s stvarno pravico, ki izhaja iz etažne lastnine;

zahtevki v zvezi s prisilno izvršbo na nepremičnino;

zahtevki, ki izhajajo iz pogodbe o zakupu ali pogodbe o poslovnem zakupu v zvezi z nepremičninami ali druge pogodbe o uporabi nepremičnin na podlagi obligacijskega zakona ali iz veljavnosti takih pogodb.

Tožba v zvezi s stvarno služnostjo, stvarnim bremenom ali predkupno pravico se vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju, kjer je službeča ali obremenjena nepremičnina.

(2) *Zahtevek za prenehanje uporabe standardnih pogojev* – tožba za prenehanje uporabe nepoštenega standardnega pogoja ali za prenehanje in umik priporočila pogoja s strani osebe, ki priporoča uporabo pogoja (člen 45 obligacijskega zakona), se vložijo pri sodišču, ki je pristojno v kraju poslovanja toženca, ali če tega ni, pri sodišču, ki je pristojno v kraju stalnega prebivališča ali sedeža toženca. Če toženec nima kraja poslovanja, stalnega prebivališča ali sedeža v Estoniji, se tožba vložijo pri sodišču s krajevno pristojnostjo na območju, kjer se je standardni pogoj uporabljal.

(3) *Sodna pristojnost za zadevo za razglasitev ničnosti odločbe organa pravne osebe ali ugotovitev njene neveljavnosti* – tožba za razglasitev ničnosti odločbe organa pravne osebe ali ugotovitev njene neveljavnosti se vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju sedeža pravne osebe.

(4) *Sodna pristojnost v zakonskih sporih*

Zakonski spori se štejejo za civilne zadeve, v katerih se odloča o tožbah, katerih predmet je:

razveza zakonske zveze;

razveljavitev zakonske zveze;

ugotovitev obstoja ali neobstoja zakonske zveze;

delitev skupnega premoženja ali drugi zahtevki iz lastniškega razmerja med zakoncema;

drugi zahtevki iz zakonskega razmerja, ki jih en zakonec vložijo zoper drugega.

Estonsko sodišče je pristojno za odločanje v zakonskem sporu, če:

je vsaj eden od zakoncev državljan Republike Estonije ali je bil državljan ob sklenitvi zakonske zveze;

imata oba zakonca stalno prebivališče v Estoniji;

je stalno prebivališče enega od zakoncev v Estoniji, razen če sodba, ki bi bila izdana, očitno ne bi bila priznana v državah državljanstva enega ali drugega zakonca.

V zakonskem sporu, o katerem mora odločiti estonsko sodišče, se tožba vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju skupnega stalnega prebivališča zakoncev, ali če tega ni, pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča toženca. Če stalno prebivališče toženca ni v Estoniji, se tožba vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča skupnega mladoletnega otroka zakoncev, če pa ta nimata skupnega mladoletnega otroka, pa pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča tožnika.

Če je bila za premoženje odsotne osebe določena hramba, ker je ta oseba pogrešana, ali če je bil osebi dodeljen skrbnik zaradi njene omejene poslovne sposobnosti ali če je bila osebi naložena zaporna kazen, se lahko tožba za razvezo zakonske zveze zoper tako osebo vložijo tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča tožnika.

(5) *Sodna pristojnost v primeru ugotavljanja očetovstva/materinstva in preživljanja* – ugotavljanje očetovstva/materinstva je civilna zadeva, v kateri se odloča o tožbi za ugotovitev očetovstva/materinstva ali s katero se izpodbija vpis v zvezi s staršem v rojstni list otroka ali register prebivalstva. Estonsko sodišče lahko odloča o sporu v zvezi z ugotavljanjem očetovstva/materinstva, če je vsaj ena od strank državljan Republike Estonije ali če ima vsaj ena od strank stalno prebivališče v Estoniji. V sporu v zvezi z ugotavljanjem očetovstva/materinstva, o katerem mora odločiti estonsko sodišče, se tožba vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča otroka. Če stalno prebivališče otroka ni v Estoniji, se tožba vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča toženca. Če stalno prebivališče toženca ni v Estoniji, se tožba vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča tožnika.

Te določbe se uporabljajo tudi v sporih v zvezi s preživljanjem. Spor v zvezi s preživljanjem je civilna zadeva, v kateri se odloči o tožbi, s katero se zahteva:

izpolnjevanje zakonsko določene obveznosti očeta ali matere za preživljanje mladoletnega otroka;

izpolnjevanje obveznosti preživljanja med staršema;

izpolnjevanje obveznosti preživljanja med zakoncema;

izpolnjevanje druge zakonsko določene obveznosti preživljanja.

(6) *Pristojnost v zadevah na podlagi vloge*

Pristojnost v zadevah na podlagi vloge je izključna, razen če je z zakonom določeno drugače.

Hitri postopek za izdajo plačilnega naloga – hitri postopek za izdajo plačilnega naloga se opravi v oddelku za plačilne naloge v sodni palači v Haapsaluju okrajnega sodišča v Pärnuju (*Pärnu Maakohtu Haapsalu kohtumaja*). Za začetek hitrega postopka za izdajo plačilnega naloga v zvezi z zahtevkom za podporo ali zahtevkom za plačilo dolga se lahko vzpostavi stik z oddelkom za plačilne naloge pri okrajnem sodišču prek spletišča <https://www.e-toimik.ee/>.

Hitri postopek za izdajo plačilnega naloga se ne uporablja za zahtevke, ki presegajo 6 400 EUR (zahtevki za plačilo dolga); ta znesek zajema glavne in stranske terjatve. Podobno se hitri postopek ne uporabi, če zahtevana podpora presega 1,5-kratnik minimalne stopnje podpore. Leta 2020 1,5-kratnik minimalne stopnje podpore znaša 438 EUR mesečno. Hitri postopek za izdajo plačilnega naloga se ne uporablja niti, če v otrokovem rojstnem listu dolžnik ni naveden kot oče ali mati zadevnega otroka.

Razglasitev osebe za mrtvo in ugotovitev časa smrti – estonsko sodišče lahko osebo razglasi za mrtvo in ugotovi čas smrti, če: (1) je bila pogrešana oseba v času, ko je bila nazadnje opažena, državljan Republike Estonije ali je imela v tem času stalno prebivališče v Estoniji; (2) za estonsko sodišče obstaja drug pravni interes za razglasitev osebe za mrtvo ali ugotovitev časa njene smrti.

Predlog za razglasitev osebe za mrtvo in ugotovitev časa njene smrti se vložijo pri sodišču zadnjega stalnega prebivališča pogrešane osebe. Če je oseba postala pogrešana v zvezi z brodolomom, registriranim v Estoniji, se predlog vložijo pri sodišču domačega pristanišča ladje. V drugih primerih se predlog za razglasitev osebe za mrtvo ali ugotovitev časa njene smrti vložijo pri sodišču stalnega prebivališča ali sedeža vložnika. Če stalno prebivališče ali sedež vložnika ni v Estoniji, se predlog vložijo pri okrajnem sodišču v Harjuju. Predlog za spremembo časa smrti ali razveljavitev razglasitve smrti se vložijo pri sodišču, ki je ugotovilo čas smrti oziroma razglasilo osebo za mrtvo.

Skrbniške zadeve – skrbniška zadeva je zadeva, povezana z imenovanjem skrbnika za osebo, ali druga zadeva v zvezi s skrbništvom. Estonsko sodišče lahko odloča v skrbniški zadevi, če: (1) je oseba, ki potrebuje skrbništvo, ali oseba v skrbništvu državljan Republike Estonije ali ima stalno prebivališče v Estoniji; (2) oseba, ki potrebuje skrbništvo, ali oseba v skrbništvu potrebuje varstvo estonskega sodišča iz drugega razloga, vključno s primeri, v katerih je premoženje osebe v Estoniji.

Skrbnika v Estoniji ni treba imenovati, če imata estonsko sodišče in sodišče tuje države enako pristojnost za določitev skrbništva in je bil skrbnik že imenovan v tuji državi ali tuje sodišče vodi postopke za imenovanje skrbništva, če se lahko za odločbo tujega sodišča predpostavlja, da bo priznana v Estoniji, in če je neimenovanje skrbnika v Estoniji v interesu osebe, ki potrebuje skrbništvo.

V skrbniški zadevi odloča sodišče stalnega prebivališča osebe, ki potrebuje skrbništvo. O imenovanju otrokovega skrbnika pred njegovim rojstvom odloča sodišče stalnega prebivališča matere. Če se določitev skrbništva zahteva za brate ali sestre, ki stalno ali začasno prebivajo na območju krajevnne pristojnosti več sodišč, skrbnika imenuje sodišče stalnega prebivališča najmlajšega otroka. Če v takem primeru skrbniški postopek že poteka na sodišču, v skrbniški zadevi odloči zadevno sodišče. Če oseba, ki potrebuje skrbništvo, nima stalnega prebivališča v Estoniji ali če stalnega prebivališča ni mogoče ugotoviti, lahko v zadevi odloča sodišče, na območju krajevnne pristojnosti katerega se zahteva varstvo osebe ali njenega premoženja, ali okrajno sodišče v Harjuju. V zadevi, povezani z osebo v skrbništvu ali njenim premoženjem, odloča sodišče, ki je imenovalo skrbnika. Kadar obstaja utemeljen razlog, lahko v taki zadevi odloča tudi sodišče stalnega prebivališča osebe v skrbništvu ali sodišče v kraju premoženja take osebe.

Namestitvev osebe v zaprto ustanovo – v zadevi v zvezi z namestitvijo osebe v zaprto ustanovo odloča sodišče, ki je imenovalo skrbnika za osebo, ali sodišče, ki vodi postopek v skrbniški zadevi. V drugih primerih v takih zadevah odloča sodišče, na območju krajevnne pristojnosti katerega je zaprta ustanova. V zadevi lahko odloča tudi sodišče, ki je uporabilo začasno pravno varstvo.

Začasno pravno varstvo v zadevi lahko uporabi vsako sodišče, na območju krajevnne pristojnosti katerega je treba uporabiti zadevni ukrep. V drugih zadevah, povezanih z namestitvijo osebe v zaprto ustanovo, vključno z zadevami glede začasne prekinitve ali prenehanja namestitve osebe v zaprti ustanovi in zadevami glede sprememb obdobja namestitve, odloča sodišče, ki je odločilo o namestitvi osebe v zaprto ustanovo.

Določitev hrambe premoženja odsotne osebe – v zadevi glede določitve hrambe premoženja odsotne osebe odloča sodišče stalnega prebivališča odsotne osebe. Če odsotna oseba v Estoniji nima stalnega prebivališča, v zadevi glede določitve hrambe premoženja odsotne osebe odloča sodišče v kraju premoženja, katerega hramba se zahteva. V drugih zadevah, povezanih z določitvijo hrambe premoženja odsotne osebe, vključno z zadevami glede prenehanja hrambe in spremembe upravitelja in njegovih dolžnosti, odloča sodišče, ki je imenovalo upravitelja.

Posvojitev – v posvojitveni zadevi lahko odloča estonsko sodišče, če je posvojitelj, eden od zakoncev, ki želi otroka posvojiti, ali otrok državljan Republike Estonije ali če je stalno prebivališča posvojitelja, enega od zakoncev, ki želi otroka posvojiti, ali otroka v Estoniji. Predlog za posvojitev se vložijo pri sodišču stalnega prebivališča posvojenca. Če posvojenec nima stalnega prebivališča v Republiki Estoniji, se predlog vložijo pri okrajnem sodišču v Harjuju. V zadevi glede razglasitve posvojitve za neveljavno odloča sodišče, ki je odločilo o posvojitvi.

Razširitev poslovne sposobnosti mladoletnika – v zadevi glede razširitve poslovne sposobnosti mladoletnika lahko odloča estonsko sodišče, če je mladoletnik državljan Republike Estonije ali če ima stalno prebivališče v Estoniji. Predlog za razširitev poslovne sposobnosti mladoletnika ali predlog za razveljavitev odločbe o razširitvi poslovne sposobnosti mladoletnika se vložijo pri sodišču stalnega prebivališča mladoletnika. Če mladoletnik nima stalnega prebivališča v Republiki Estoniji, se predlog vložijo pri okrajnem sodišču v Harjuju.

Ugotavljanje očetovstva/materinstva in izpodbijanje vpisa v zvezi s staršem po smrti osebe – če oseba zahteva ugotovitev očetovstva/materinstva osebe, ki je mrtva, ali če oseba izpodbija vpis v zvezi s staršem v rojstni list otroka ali register prebivalstva po smrti osebe, ki je kot starš vpisana v rojstni list ali register prebivalstva, se zadevni predlog vložijo pri sodišču zadnjega stalnega prebivališča osebe, za katero se zahteva ugotovitev očetovstva/materinstva ali v zvezi s katero se izpodbija vpis v rojstni list ali register prebivalstva. Če zadnje znano stalno prebivališče osebe ni bilo v Estoniji ali če je stalno prebivališče neznano, se predlog vložijo pri okrajnem sodišču v Harjuju.

Druge družinske zadeve na podlagi vloge – določbe v zvezi s skrbniškimi zadevami se uporabljajo za druge družinske zadeve na podlagi vloge, razen če zakon določa drugače ali če se tako zahteva zaradi narava zadeve. V zadevi na podlagi vloge, povezani s pravnim razmerjem med zakoncem ali razvezanima zakoncema, odloča sodišče s krajevno pristojnostjo v kraju skupnega stalnega prebivališča zakoncev oziroma zadnjega skupnega prebivališča zakoncev. Če zakonca nista imela skupnega stalnega prebivališča v Estoniji ali če nobeden od zakoncev trenutno nima stalnega prebivališča na območju pristojnosti sodišča njunega zadnjega stalnega prebivališča, v zadevi odloča sodišče stalnega prebivališča zakonca, katerega pravice bi bile zahtevano sodbo omejene. Če stalno prebivališče navedenega zakonca ni v Estoniji ali stalnega prebivališča ni mogoče ugotoviti, v zadevi odloča sodišče stalnega prebivališča vložnika. Če sodne pristojnosti ni mogoče določiti, v zadevi odloča okrajno sodišče v Harjuju. Začasno pravno varstvo v družinski zadevi na podlagi vloge lahko uporabi vsako sodišče, na območju krajevnne pristojnosti katerega je treba uporabiti zadevni ukrep.

Uporaba ukrepov upravljanja zapuščine – estonsko sodišče lahko uporabi ukrepe za upravljanje zapuščine v Estoniji ne glede na državo, katere zakonodaja se uporablja za dedovanje, in državo, katere organ ali uradnik je v skladu s splošno pristojnostjo pristojen za vodenje postopka o zapuščini. Ukrepe upravljanja zapuščine uporabi sodišče v kraju uvedbe zapuščinskega postopka. Če se zapuščinski postopek uvede v tuji državi, zapuščina pa je v Estoniji, lahko ukrepe upravljanja zapuščine uporabi sodišče v kraju zapuščine.

Sodna pristojnost v zadevah odpoklica – predlog za razglasitev neveljavnosti vrednostnega papirja se vložijo pri sodišču v kraju odkupa vrednostnega papirja, v primeru odsotnosti kraja odkupa pa v skladu s splošno sodno pristojnostjo, kot se uporablja za izdajatelja vrednostnega papirja. Predlog za začetek postopka odpoklica za izključitev pravic lastnika nepremičnine vložijo posestnik nepremičnine v skladu z določbami člena 124 [zakona o stvarnem pravu](#) (*asjaõigusseadus*) pri sodišču, na območju krajevnne pristojnosti katerega je nepremičnina. V primeru iz člena 13 [zakona o pomorskem stvarnem pravu](#) upravičena oseba vložijo predlog za začetek postopka odpoklica za izključitev pravic lastnika ladje pri okrajnem sodišču v Harjuju. Predlog za začetek postopka odpoklica za izključitev pravic neznanega hipotekarnega upnika (člen 331 [zakona o stvarnem pravu](#)) vložijo lastnik obremenjene nepremičnine pri sodišču, na območju krajevnne pristojnosti katerega je obremenjena nepremičnina. Predlog za izključitev pravic neznanega pomorskega hipotekarnega upnika ali zastavnega upnika vložijo lastnik obremenjene ladje ali lastnik zastavljenega predmeta, obremenjenega z registriranim zavarovanjem premičnin, v skladu s členom 59 [zakona o pomorskem stvarnem pravu](#) pri okrajnem sodišču v Harjuju.

Sodna pristojnost v zadevah na podlagi vloge v zvezi s pravnimi osebami zasebnega prava – v zadevah, razen registracijskih zadev, na podlagi vloge, ki se nanašajo na dejavnosti podjetja, neprofita zruženja in fundacije, vključno z zadevami, povezanimi z imenovanjem nadomestnega člana uprave ali

nadzornega sveta, revizorja, revizorja za poseben revizijski pregled in upravitelja, ter zadevami, povezanimi z določitvijo zneska nadomestila za družbenike ali delničarje podjetja, odloča sodišče sedeža pravne osebe ali podružnice tujega podjetja.

Zadeve glede lastništva stanovanja in skupnega lastništva – v zadevi na podlagi vloge glede lastništva stanovanja ali skupnega lastništva odloča sodišče v kraju nepremičnine.

Zadeve glede dostopa do javne ceste in dopuščanja cevovodnega omrežja sistemov za izboljšanje zemljišč ter komunalne infrastrukture – v zadevah glede dostopa do javne ceste in dopuščanja cevovodnega omrežja sistemov za izboljšanje zemljišč ter komunalne infrastrukture odloča sodišče v kraju nepremičnine, od katere se zahteva dostop do javne ceste oziroma za katero se zahteva gradnja cevovodnega omrežja za izboljšanje zemljišč oziroma na kateri je komunalna infrastruktura.

Zadeve glede priznanja, razglasitve izvršljivosti in izvršitve odločb sodišč tujih držav – predlog za priznanje in razglasitev izvršljivosti odločbe sodišča tuje države, predlog za zavrnitev priznanja ali izvršitve ali prekinitev izvršitve ali drug predlog v izvršilnem postopku se vložijo glede na stalno prebivališče ali sedež dolžnika ali pri sodišču, na območju krajevne pristojnosti katerega se zahteva izvajanje izvršilnega postopka, razen če je v zakonodaji ali mednarodnem sporazumu določeno drugače.

Zadeve glede razglasitve sporazuma o poravnavi, doseženega na podlagi pravnega postopka, za izvršljivega – sporazum o poravnavi, dosežen na podlagi pravnega postopka iz člena 14(1) [zakona o pravnem postopku](#) (*Iepitussseadus*), razglasi za izvršljivega sodišče, na območju krajevne pristojnosti katerega je pravni postopek potekal.

Zadeve glede priznanja in razglasitve izvršljivosti odločb arbitražnih sodišč – predlogi za priznanje in razglasitve izvršljivosti odločb arbitražnih sodišč, izdanih v Estoniji, ali odločb arbitražnih sodišč tujih držav ter predlogi za zavrnitev njihovega priznanja ali izvršitve se vložijo pri okrajnem sodišču v Pärnuju (*Pärnu Maakohus*). Predlog za prekinitev izvršitve odločbe arbitražnega sodišča tuje države ali drug predlog v izvršilnem postopku se vložijo glede na stalno prebivališče ali sedež dolžnika ali pri sodišču, na območju krajevne pristojnosti katerega se zahteva izvajanje izvršilnega postopka, razen če je v zakonodaji ali mednarodnem sporazumu določeno drugače. Če je ena od strank sporazuma v arbitražnem postopku potrošnik, se predlog za priznanje in razglasitev izvršljivosti arbitražne odločbe ali predlog za zavrnitev priznanja ali izvršitve arbitražne odločbe vložijo pri sodišču s krajevno pristojnostjo v kraju arbitražnega postopka.

Zadeve na podlagi vloge se obravnavajo v sodni palači, katere krajevna pristojnost vključuje kraj, ki se je uporabil za določitev pristojnosti. Če so različni kraji, ki so se uporabili za določitev pristojnosti, v krajevni pristojnosti enega samega okrajnega sodišča, vendar na območjih delovanja več sodnih palač, sodišče določi, kje se bo zadeva obravnavala.

Geografska območja pristojnosti in storitvena področja sodišč so natančneje določena v [zakonu o sodiščih](#).

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Sodišče lahko obravnava tudi zadevo v skladu s sodno pristojnostjo v zadevah, v katerih pristojnost tega sodišča določa sporazum med strankama, spor pa se nanaša na gospodarske ali poklicne dejavnosti obeh strank ali pa se nanaša na gospodarske ali poklicne dejavnosti ene stranke, druga stranka pa je država, lokalni organ ali druga pravna oseba javnega prava ali pa sta obe stranki pravni osebi javnega prava.

Sporazum o sodni pristojnosti se lahko sklene tudi, če stalno prebivališče ali sedež ene ali obeh strank ni v Estoniji.

Ne glede na zgoraj navedeno se sporazum o sodni pristojnosti uporablja tudi, če:

(1) je bil tak sporazum dosežen po nastanku spora;

(2) je bil sklenjen dogovor o sodni pristojnosti v primeru, ko nasprotna stranka začne uporabljati ali prenese kraj poslovanja ali sedež v tujo državo po začetku veljavnosti sporazuma, ali če stalno prebivališče, kraj poslovanja ali sedež nasprotne stranke v času vložitve tožbe ni znan.

Sodna pristojnost, določena s sporazumom, je izključna, razen če sta se stranki dogovorili drugače.

Sodišče prve stopnje lahko z odločbo zadevo predloži drugemu sodišču prve stopnje, če stranki vložita skupni predlog za tako predložitev pred prvo obravnavo ali, v pisnem postopku, pred iztekom obdobja za predložitev stališč.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

V Estoniji ni specializiranih sodišč.

Sorodne povezave

[Sodni sistem](#)

Zadnja posodobitev: 02/01/2024

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Katero sodišče je pristojno? - Irska

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Civilna sodišča na Irskem so pristojna za obravnavanje zadev, ki vključujejo spore med posamezniki, organizacijami ali državo. Ti spori se lahko nanašajo na kar koli, od poškodbe v avtomobilski nesreči do spornega podjetniškega prevzema. V civilnih zadevah tožnik toži toženca za pridobitev odškodnine za povzročeno krivico. Odškodnina se običajno dodeli v obliki denarnega zneska.

Okrajno, okrožno in višje sodišče (*District Court, Circuit Court in High Court*) so sodišča prve stopnje. Vrhovno sodišče (*Supreme Court*) je razen v nekaterih zadevah, ki se nanašajo na ustavo, pristojno le za odločanje o pritožbah. Pritožbeno sodišče (*Court of Appeal*) je pristojno le za odločanje o pritožbah.

Okrajna in okrožna sodišča so sodišča krajevne in omejene pristojnosti, tj. obravnavajo lahko le zadeve, katerih vrednost ne presega določenega praga in v katerih imajo stranke svoje stalno prebivališče ali registrirani sedež podjetja na določeni geografski lokaciji ali v katerih je bila pogodba sklenjena na določeni geografski lokaciji. Pritožbe zoper odločbe okrajnega sodišča obravnava okrožno sodišče, pritožbe zoper odločbe okrožnega sodišča pa obravnava višje sodišče.

Sodišče za spore majhne vrednosti (*Small Claims Court*) je del okrajnega sodišča in obravnava zadeve v zvezi s potrošniki, v katerih zahtevani znesek ne presega 2 000 EUR. Ta postopek lahko uporabi tudi eno podjetje zoper drugo.

Okrajno sodišče obravnava zadeve, v katerih vrednost zahtevkov ne presega 15 000 EUR. Okrožno sodišče obravnava zahtevke, katerih vrednost ne presega 75 000 EUR (60 000 EUR v tožbah zaradi telesne poškodbe). Pristojno je tudi za postopke na področju družinskega prava, vključno z razvezo zakonske zveze, prenehanjem življenjske skupnosti in razveljavitvijo zakonske zveze. Višje sodišče obravnava zahtevke, katerih vrednost presega 75 000 EUR (60 000 EUR v tožbah zaradi telesne poškodbe).

Zahtevke v zvezi z delovnim pravom obravnava sodišče za pritožbe iz delovnega razmerja (*Employment Appeals Tribunal*), ki je neodvisen organ. To sodišče obravnava različne spore, ki se nanašajo na pravice iz delovnega razmerja. V nekaterih primerih se lahko katera koli stranka pritoži pri okrožnem

sodišču v šestih tednih od odločitve sodišča za pritožbe iz delovnega razmerja. Če pritožba pri okrožnem sodišču ni vložena in delodajalec ne izvrši odločitve, lahko postopek pri okrožnem sodišču v imenu zaposlenega uvede minister za delovna mesta, podjetništvo in inovacije. Katera koli stranka se lahko zoper odločitev sodišča za pritožbe iz delovnega razmerja pritoži pri višjem sodišču, vendar samo glede pravnega vprašanja. Gospodarsko sodišče (*Commercial Court*), ustanovljeno leta 2004, je specializirani oddelek [višjega sodišča](#) in ga ureja zlasti [člen 63A poslovnika višjih sodišč](#). Navedeno sodišče obravnava gospodarske spore, v katerih vrednost zahtevka znaša vsaj 1 milijon EUR, spore v zvezi z intelektualno lastnino ter pritožbe, ki izhajajo iz sodne presoje regulativnih odločb, ali predloge za tako sodno presojo. Obravnava tudi druge zadeve, za katere sodnik meni, da so ustrezne. Pravica do vključitve na gospodarski seznam višjega sodišča ni samodejna, ampak o njej presoja sodnik gospodarskega sodišča. Sodišče uporablja podroben sistem za vodenje zadev, namenjen racionalizaciji priprave na obravnavo, odpravi nepotrebnih stroškov in taktike zavlačevanja ter zagotovitvi popolnega razkritja v predhodni fazi.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Ustrezno sodišče, pri katerem je treba vložiti zahtevek na prvi stopnji, je odvisno od narave (pogodba, odškodnina itd.) in vrednosti zahtevka (glej zgoraj). Za namene okrajnega sodišča je država razdeljena na 24 okrajev, vsakemu od katerih je za stalno dodeljen en ali več sodnikov. V primeru dveh največjih mest, tj. Dublin in Cork, je zaradi obsega dela potrebna stalna dodelitev večjega števila sodnikov. Za namene okrožnega sodišča je država razdeljena na osem okrožij. Vsakemu okrožju je dodeljen en sodnik okrožnega sodišča, razen v okrožjih Dublin in Cork, kjer je zaradi obsega dela večje število sodnikov. Višje sodišče zaseda v Dublinu, kjer obravnava prvotne tožbe. Tožbe zaradi telesnih in smrtnih poškodb obravnava tudi na več pokrajinskih lokacijah ob določenem času v letu. Poleg tega na pokrajinskih lokacijah obravnava tudi pritožbe zoper odločbe okrožnega sodišča v zadevah civilnega in družinskega prava.

Okrajno sodišče je pristojno za obravnavanje zadev, ki se nanašajo na pogodbe, nekatere odškodnine ter pogodbe o najemnem nakupu in kreditni prodaji, zadev v zvezi z najemom, kot je deložacija zaradi neplačevanja najemnine, in tožb zaradi protipravnega zadržanja blaga, kadar vrednost zahtevka ne presega 15 000 EUR. Okrajno sodišče ima tudi vrsto pooblastil v zvezi z izvršbo sodb katerega koli sodišča za plačilo dolga, podelitvijo dovoljenj, kot so dovoljenja za prodajo alkoholnih pijač, ter skrbništvom nad otroki in njihovim preživetjem.

Okrožno sodišče je pristojno za zadeve pogodbenega in odškodninskega prava, zapuščinske zadeve in tožbe za upravljanje zapuščine, tožbe v zvezi z lastninsko pravico, tožbe v zvezi z deložacijo ali zahtevke za nov najem v tožbah, ki temeljijo na pogodbah o najemnem nakupu in kreditni prodaji, kadar vrednost zahtevka ne presega 75 000 EUR (60 000 EUR v tožbah zaradi telesne poškodbe). Okrožno sodišče je pristojno za postopke na področju družinskega prava (vključno s prenehanjem življenjske skupnosti, razvezo zakonske zveze, razveljavitvijo zakonske zveze in pritožbami zoper odločbe okrajnega sodišča) ter za odločanje o pritožbah zoper odločbe arbitrov glede zakupnin na podlagi zakonodaje o zakupodajalcih in zakupnikih.

Civilne zadeve na okrožnem sodišču obravnava sodnik posameznik brez porote. V zvezi s pritožbami zoper odločbe okrajnega sodišča se opravi ponovna obravnava, odločba okrožnega sodišča pa je dokončna in nadaljnja pritožba zoper njo ni mogoča.

V skladu z ustavo ima višje sodišče polno izvirno pristojnost v vseh zadevah, ki se nanašajo na dejansko stanje ali pravo. To pomeni, da je pristojno za obravnavanje vseh civilnih zadev, v katerih ima toženec stalno prebivališče v državi, v katerih je bila domnevna pogodba sklenjena v državi, v katerih je bila domnevna škoda storjena v državi ali v katerih je nepremično premoženje, ki je predmet postopka, v državi. Višje sodišče obravnava pritožbe zoper odločbe okrožnega sodišča ter izvaja nadzorno pristojnost nad okrajnim sodiščem in drugimi nižjimi sodišči. Pritožbe zoper odločbe višjega sodišča obravnava pritožbeno sodišče in vrhovno sodišče, kadar vrhovno sodišče potrdi, da je to zadeva splošnega javnega pomena ali da je v interesu pravosodja. Zoper odločbo pritožbenega sodišča se lahko vložijo pritožbe pri vrhovnem sodišču, kadar to sodišče potrdi, da je to zadeva splošnega javnega pomena ali da je v interesu pravosodja. V zvezi s pritožbo se ne izvode ponovna obravnavanja, temveč postopek temelji na prepisu dokazov na prvi stopnji in pravnih argumentih.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevnosti pristojnosti

Ustrezno okrajno ali okrožno sodišče, pri katerem je treba vložiti civilni zahtevek, se določi glede na kraj, v katerem toženec ali eden od tožencev običajno prebiva ali opravlja poklic ali dejavnost. V večini pogodbenih zadev je ustrezno okrajno ali okrožno sodišče tisto, na območju katerega je bila pogodba domnevno sklenjena, v odškodninskih zadevah tisto, na območju katerega je bilo škodno dejanje domnevno storjeno, v družinskih postopkih tisto, na območju katerega prebiva tožnik, v zadevah v zvezi z najemom ali pravico do nepremičnega premoženja pa tisto, na območju katerega so prostori ali zemljišča, ki so predmet takega postopka.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Ni relevantno.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Ni relevantno.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Ni relevantno.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Na spletišču [sodne službe Irske](#) (*Courts Service of Ireland*) je na voljo izčrpano pojasnilo o strukturi sodišč v tej državi. Na njem je za informiranje javnosti objavljena tudi knjižica *Explaining the Courts* (Pojasnila o sodiščih). Več informacij o sistemu sodišč je na voljo tudi pri odboru za informiranje državljanov (*Citizens Information Board*), tj. z zakonom ustanovljenem organu, ki podpira informiranje, svetovanje in zagovorništvo v zvezi z najrazličnejšimi javnimi in socialnimi storitvami. Odbor za informiranje državljanov upravlja spletišče, telefonsko linijo in številne centre po vsej državi, v katerih se je mogoče oglasiti.

Sorodni povezavi

[Sodna služba Irske](#)

<http://www.citizensinformation.ie/>

Zadnja posodobitev: 12/04/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Katero sodišče je pristojno? - Grčija

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

V Grčiji so za obravnavo večine civilnih in gospodarskih zadev pristojna splošna civilna sodišča. V večjih mestih so bili s posebnim zakonom v okviru civilnih sodišč izjemoma ustanovljeni specializirani oddelki, ki so izključno pristojni za obravnavo posebnih zadev glede na pravno področje zadeve. Ti oddelki so:

oddelka v Atenah in Solunu, ki sta pristojna za obravnavo zadev v zvezi z blagovno znamko EU, in oddelek v Pireju, ki je pristojen za obravnavo zadev s področja pomorskega prava.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

V večini zadev se pristojnost sodišč določa glede na vrednost spornega predmeta. Za njeno oceno se upošteva zahtevek iz tožbe, ne pa tudi stranski zahtevki. Kadar ena tožba zajema več zahtevkov, se ti seštevajo.

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Zadeve, ki spadajo v pristojnost civilnih sodišč, na prvi stopnji obravnavajo okrožna civilna sodišča, imenovana tudi sodišča za spore majhne vrednosti (*Irinodikia*), prvostopenjska sodišča s sodnikom posameznikom (*Monomeli Protodikia*) in prvostopenjska sodišča z veččlanskim senatom (*Polymeli Protodikia*).

Pristojnost sodišč za spore majhne vrednosti zajema predvsem (a) vse spore, ki jim je mogoče določiti denarno vrednost in pri katerih vrednost spornega predmeta ne presega dvajset tisoč evrov (20 000 EUR), in (b) vse spore, glavne ali stranske, na podlagi najemne pogodbe, če v vseh primerih dogovorjena mesečna najemnina ne presega šesto evrov (600 EUR).

Ne glede na vrednost spornega predmeta pristojnost sodišč za spore majhne vrednosti zajema tudi večino sporov, ki se nanašajo na kmetijstvo, prodajo živali, premoženjske spore s sosedi, spore, ki izhajajo iz pogodb z upravitelji hotelov in prevozniki, zahtevke združenj in zadrug zoper svoje člane ter obratno, zahtevke odvetnikov glede opravljanja njihovih storitev pred prvostopenjskimi in policijskimi sodišči (*Ptaismatodikia*) ter pravice, odškodnine ali stroške prič, tolmačev, sekvestrov ali pravosodnih policistov, ki so pričali pred sodiščem ali jih je imenovalo sodišče.

Pristojnost prvostopenjskih sodišč s sodnikom posameznikom zajema vse spore, ki jim je mogoče določiti denarno vrednost in pri katerih vrednost spornega predmeta presega dvajset tisoč evrov (20 000 EUR), vendar ne presega dvesto petdeset tisoč evrov (250 000 EUR).

Pristojnost prvostopenjskih sodišč s sodnikom posameznikom zajema tudi naslednje spore, in sicer tudi če njihova vrednost presega dvesto petdeset tisoč evrov (250 000 EUR): spore, ki izhajajo iz najemnih ali zakupnih pogodb; delovne spore, ki se nanašajo na zaposlene, delo, ki ga opravijo strokovnjaki ali obrtniki, ali predmete, ki jih proizvedejo; spore na podlagi kolektivnih delovnih pogodb med organizacijami socialne varnosti in zavarovanimi osebami; spore glede nagrad, nadomestil in stroškov odvetnikov, razen zgoraj navedenih, ki jih obravnavajo sodišča za spore majhne vrednosti; spore v zvezi z osebami, ki so zaposlene kot pravniki, zdravniki, reševalci, inženirji, farmacevti ali borzni posredniki/zastopniki, ter v zvezi z osebami, ki jih imenuje pravosodni organ, kot so izvedenci, strokovni arbitri, ocenjevalci, arbitri, izvrševalci oporok, administratorji, likvidacijski upravitelji; spore, ki se nanašajo na vse vrste odškodninskih zahtevkov, ki izhajajo iz škode, ki jo povzroči vozilo, vključno z zahtevki na podlagi pogodb o zavarovanju vozila, in spore glede izpodbijanja posesti ali zasedbe premoženja ali nepremičnega premoženja.

Ne glede na vrednost spora pristojnost prvostopenjskih sodišč s sodnikom posameznikom vedno zajema tudi: spore, ki se nanašajo na razvezo zakonske zveze; razveljavitev zakonske zveze; priznanje obstoja ali neobstoja zakonske zveze; razmerja med zakoncem med trajanjem zakonske zveze in razmerja, ki izhajajo iz zakonske zveze, vključno z izpodbijanjem očetovstva, priznanjem razmerja med otrokom in staršem ali priznanjem starševske odgovornosti; priznanje očetovstva otroka, rojenega zunaj zakonske zveze; priznanje morebitnega prostovoljnega priznanja otroka, rojenega zunaj zakonske zveze, potrditev, ali je tako priznanje neveljavno oziroma ali ima ta otrok zaradi skorajšnje sklenitve zakonske zveze staršev enak status kot otrok, rojen v zakonski zvezi, pa tudi izpodbijanje prostovoljnega priznanja; priznanje obstoja posvojitve ali razveze posvojitve in obstoja skrbništva. Prav tako zajema preživninske spore na podlagi zakonske zveze, razveze ali sorodstva; izvrševanje starševske odgovornosti; nestrinjanje staršev glede skupnega izvrševanja starševske avtoritete ter komunikacije staršev in drugih prednikov z otrokom; urejanje uporabe skupnega bivališča in razdelitve premoženja med zakonca ter spore glede skupnega bivališča in razdelitve premoženja med zakonca v primeru prenehanja sobivanja; spore glede etažne lastnine v zgradbi in spore glede razveljavitve odločitev skupščin združenj ali zadrug.

Pristojnost prvostopenjskih sodišč z veččlanskim senatom zajema vse spore, za katere niso pristojna sodišča za spore majhne vrednosti in prvostopenjska sodišča s sodnikom posameznikom.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Krajevno pristojno je sodišče v regiji, kjer ima toženec stalno prebivališče.

Če toženec nima stalnega prebivališča ne v Grčiji ne v tujini, je pristojno sodišče v regiji, kjer ima dejansko prebivališče. Če to ni znano, je pristojno sodišče v regiji, kjer je imel zadnje stalno prebivališče v Grčiji, ali če tega ni imel, kjer je imel zadnje dejansko prebivališče.

Država spada v pristojnost sodišča v regiji, kjer ima sedež zadevni organ, ki na podlagi zakona pred sodiščem zastopa državo.

Pravne osebe, ki so sposobne biti stranke v pravni zadevi, spadajo v pristojnost sodišča v regiji, kjer imajo registrirani sedež ali podružnico, če se spor nanaša na njeno poslovanje.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Kadar je pristojnih več sodišč, ima tožnik pravico do izbire. Prednost sodišč se določi glede na datum vložitve tožbe.

Če sodišče ni stvarno ali krajevno pristojno, po uradni dolžnosti samo odloči o tem in opredeli, katero sodišče je pristojno, ter zadevo odstopi zadevnemu sodišču. Pravne posledice vložene tožbe ostanejo nespremenjene.

Pogodbeni spori

Spori glede obstoja ali veljavnosti pravnega akta, izvršenega v času trajanja življenja osebe, in vseh pravic, ki iz njega izhajajo, se lahko predložijo sodišču v regiji, kjer je bil pravni akt sestavljen, ali regiji, kjer ga je treba izpolniti. Pred istim sodiščem se lahko obravnavajo tudi spori glede odškodnine pogodbeni stranki, ki je utrpela škodo, ker se je zanesla na pogodbeno stranko, ki svojih obveznosti ni izpolnila (negativni interes) in glede odškodnine zaradi napake med pogajanjem.

Odškodninsko pravo

Spori, ki izhajajo iz škodnih dejanj, se lahko predložijo tudi sodišču kraja, v katerem se je škodni dogodek zgodil ali kjer se bo zgodil.

Civilna tožba

Civilna odškodninska tožba in povrnitev za kaznivo dejanje ter odškodninska tožba za nematerialno škodo ali duševne bolečine se lahko vložijo pri kazenskem sodišču, ki obravnava zadevo.

Preživninske zadeve, zadeve v zvezi z razvezo zakonske zveze in starševsko odgovornostjo

Zakonski spori (preživninski spori na podlagi zakonske zveze, razveze ali sorodstva, spori v zvezi z izvrševanjem starševske odgovornosti, nestrinjanjem staršev glede skupnega izvrševanja starševske odgovornosti ter komunikacije staršev in drugih prednikov z otrokom, spori glede urejanja uporabe skupnega bivališča in razdelitve premoženja med zakonca ter spori glede skupnega bivališča in razdelitve premoženja med zakonca v primeru prenehanja sobivanja) se lahko vložijo tudi pri sodišču v regiji, kjer sta imela zakonca zadnje skupno prebivališče.

Spori glede preživninskih zahtevkov se lahko vložijo tudi pri sodišču kraja, kjer ima upravičenec do preživnine stalno ali dejansko prebivališče.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Spori glede stvarnih pravic na nepremičnem premoženju in spori, ki izhajajo iz najema nepremičnega premoženja, spadajo v izključno pristojnost sodišča v regiji, kjer je nepremično premoženje.

(Če je nepremično premoženje v regiji z več kot enim sodiščem, ima tožnik pravico do izbire sodišča.)

Spori glede upravljanja na podlagi sodne odločbe spadajo v izključno pristojnost sodišča, ki je odločbo izdalo.

Spori glede dedovanja spadajo v izključno pristojnost sodišča v regiji, kjer je imel pokojnik stalno prebivališče, če tega ni imel, pa v regiji, kjer je imel ob smrti dejansko prebivališče.

Kadar je stranska zadeva povezana z glavno zadevo, vključno s še zlasti stranskimi zahtevki ali zahtevki za zavarovanje, te intervencijske vloge in drugi podobni zahtevki spadajo v izključno pristojnost sodišča, ki obravnava glavno zadevo.

Med seboj povezane glavne zadeve spadajo pod izključno pristojnost sodišča, ki je bilo prvo vključeno v obravnavo zadeve.

Pristojnost prvostopenjskega sodišča z veččlanskim senatom, ki obravnava glavno zadevo, zajema tudi vse stranske zadeve, ki spadajo v pristojnost prvostopenjskega sodišča s sodnikom posameznikom in okrožnega civilnega sodišča, pristojnost prvostopenjskega sodišča z enim sodnikom v senatu, ki obravnava glavno zadevo, pa zajema tudi vse stranske zadeve, ki spadajo v pristojnost okrožnega civilnega sodišča.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Prvostopenjsko splošno sodišče, ki ni krajevno pristojno, lahko na podlagi izrecnega ali tihega dogovora strank zadeve postane pristojno, če se zadevni spori ne nanašajo na premoženje. Glede zadev, za katere velja izključna pristojnost, je potreben izrecen dogovor.

Tih dogovor se domneva, če se toženec udeleži javne obravnave in pravočasno ne ugovarja zaradi nepristojnosti.

Dogovor strank, s katerim splošno sodišče postane pristojno za prihodnje spore, je veljaven le, če je pisen in se nanaša na posamezno pravno razmerje, iz katerega bi spor izhajal.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Stvarna pristojnost posebnih oddelkov, ki so pristojni za blagovne znamke EU in pomorsko pravo, se določi v skladu s pravili o splošnih civilnih sodiščih.

Glede krajevne pristojnosti pa velja, da (a) oddelek v Atenah, pristojen za blagovno znamko EU, zajema regije pritožbenih sodišč v Atenah, na Egejskih otokih, Dodekanezu, Krfu, Kreti, v Lamiji, Navplionu, Patrasu in Pireju, (b) oddelek v Solunu, pristojen za blagovno znamko Evropske unije, zajema regije pritožbenih sodišč v Solunu, Zahodni Makedoniji, Trakiji, Joanini in Larisi, (c) oddelek v Pireju, ki je pristojen za pomorsko pravo, pa zajema celotno prefekturo Atika.

Zadnja posodobitev: 05/06/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Please note that the original language version of this page [\[es\]](#) has been amended recently. The language version you are now viewing is currently being prepared by our translators.

Katero sodišče je pristojno? - Španija

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Osnovno načelo organizacije sodišč v Španiji je enotnost pristojnosti. Edini izjemi sta vojaška pristojnost med vojno in obleganjem ter ustavno sodišče (*Tribunal Constitucional*) kot zadnji porok temeljnih pravic in javnih svoboščin na podlagi vloge za izvrševanje temeljnih pravic in svoboščin (*recurso de amparo*).

Pristojnost je sicer razdeljena med štiri vrste sodišč: civilna sodišča, kazenska sodišča, sodišča za pravdne upravne postopke in socialna sodišča.

Temeljno sodišče med civilnimi sodišči je sodišče prve stopnje (*Juzgado de Primera Instancia*), ki obravnava civilne spore na prvi stopnji in postopke, ki niso izrecno dodeljeni drugemu sodišču. Sodišče prve stopnje je torej mogoče opisati kot splošno ali običajno sodišče.

Civilni oddelek zajema družinska sodišča (*Juzgados de Familia*), ki so sodišča prve stopnje. Kadar so na voljo družinska sodišča (na splošno v središčih z veliko prebivalci), so pristojna za obravnavo družinskopravnih sporov glede razveljavitve zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti in razveze zakonske zveze, razmerij med starši in otroki ter zaščite oseb z omejeno sposobnostjo. Kadar se zoper eno od strank pred sodiščem, ki obravnava nasilje nad ženskami (*Juzgado de Violencia sobre la Mujer*), začne kazenski postopek, je zadevno sodišče pristojno tudi v navedenem civilnem postopku. Civilni oddelek zajema tudi specializirana gospodarska sodišča (*Juzgados de lo Mercantil*) in sodišča za blagovno znamko EU (*Juzgados de Marca Comunitaria*).

Socialna sodišča (*Juzgados de lo Social*) so pristojna za obravnavo zadev, ki se nanašajo na delovno pravo. Med njimi so individualni spori med zaposlenimi in delodajalci glede pogodb o zaposlitvi, spori glede kolektivnih pogajanj, zahtevki iz naslova socialne varnosti in zahtevki zoper državo glede njenih odgovornosti na podlagi delovnega prava.

Kazenska sodišča so pristojna za obravnavo kazenskih zadev.

Posebnost španskega prava je, da je mogoče civilni postopek, ki izhaja iz kaznivih dejanj, združiti s kazenskimi postopkom. V takih primerih kazensko sodišče odloči o višini odškodnine, ki jo je treba plačati v zvezi s kaznivim dejanjem. Kadar oškodovanec ne vloži civilne tožbe, jo v njegovem imenu vloži javni tožilec, razen če se oškodovanec v kazenski zadevi izrecno odpove pravici do vložitve tožbe.

Nazadnje, pravdna upravna sodišča nadzorujejo zakonitost ukrepov javnih organov in obravnavajo finančne zahtevke zoper njih.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

Glej odgovore v nadaljevanju.

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

V Španiji ni razlike med različnimi sodišči prve stopnje glede višine zahtevkov ali resnosti zadeve, ki jo lahko obravnavajo, nobeno sodišče prve stopnje pa ne more obravnavati pritožb zoper odločitve drugih sodišč prve stopnje. Pritožbe v civilnih postopkih vedno obravnavajo deželna sodišča (*Audiencias Provinciales*).

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

Španija je za pravosodne namene geografsko razdeljena v občine, okrožja, province in avtonomne skupnosti. Okrožje je teritorialna enota, ki jo sestavlja ena ali več sosednjih občin v isti provinci. To je najpomembnejša ozemeljska razdelitev, saj je to območje, na katerem je pristojno sodišče prve stopnje.

(Podrobnosti so na voljo na spletišču ministrstva za pravosodje na naslovu: mjusticia.gob.es.)

Ponekod, kjer je to potrebno zaradi velikega števila primerov, je ustanovljenih več sodišč iste vrste. Tako je trenutno v večini mest. Sodišča so zaporedno oštevilčena glede na datum ustanovitve.

Načeloma so vsa ta sodišča enako pristojna, delo pa si razdelijo v skladu z notranjimi vladnimi pravili o dodelitvi zadev. Vendar pa je v nekaterih primerih mogoče pravila o dodelitvi zadev uporabiti za dodelitev različnih vrst zadev različnim sodiščem v istem okrožju.

2.2.1 Splošno pravilo krajeve pristojnosti

Če stranki ne skleneta dogovora ali če se ne uporabljajo obvezna pravila, velja osnovno pravilo, da je pristojno sodišče prve stopnje okrožja, v katerem ima toženec stalno prebivališče, če tega nima, pa okrožja, kjer ima dejansko prebivališče. Če toženec v Španiji nima niti stalnega niti dejanskega prebivališča, je pristojno sodišče prve stopnje okrožja, v katerem se toženec nahaja ali v katerem je imel zadnje dejansko prebivališče. Če se ne uporablja nobeno od teh meril, lahko tožnik vloži zahtevek pri sodišču prve stopnje okrožja, v katerem ima sam stalno prebivališče.

Za ta namen velja:

zahtevki zoper lastnike podjetij in izvajalce poslovne dejavnosti, vloženi v zvezi z njihovimi poslovnimi ali poklicnimi dejavnostmi, se lahko po izboru tožnika vložijo tudi v katerem koli od krajev, kjer ti opravljajo svojo dejavnost;

zahtevki zoper pravne osebe se lahko vložijo tudi v kraju, kjer so nastali okoliščine ali pravno razmerje, ki je predmet zahtevka, ali kjer ti učinkujejo, če ima pravna oseba tam podjetje ali zastopništvo.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Na podlagi trenutnega španskega postopkovnega sistema tožnik načeloma ne more izbirati krajeve pristojnosti. To je mogoče le v naslednjih primerih:

- pri stvarnih tožbah glede nepremičnega premoženja, ki zajemajo več nepremičnin ali eno nepremičnino v več okrožjih. V teh primerih lahko tožnik tožbo vloži v katerem koli pristojnem okrožju;
- pri tožbah, s katerimi se zahtevata predložitve in odobritev izkazov tistih, ki so odgovorni za upravljanje premoženja drugega, če kraj, kjer je treba predložiti izkaze, ni določen. V teh primerih lahko tožnik izbira med toženčevim stalnim prebivališčem in krajem, v katerem se premoženje upravlja;
- pri zapuščinskih sporih: tožnik lahko izbira med sodišči pokojnikovega zadnjega stalnega prebivališča v Španiji in sodišči, kjer je večina zapuščine;
- pri tožbah v zvezi z intelektualno lastnino: tožnik lahko izbira med naslednjimi kraji: kjer se je zgodila kršitev, kjer obstajajo dokazi *prima facie*, da se je kršitev zgodila, ali kjer so nezakonite kopije;
- pri zadevah v zvezi z nelojalno konkurenco, pri katerih toženec v Španiji nima podjetja, stalnega ali dejanskega prebivališča. V teh primerih lahko tožnik izbira med krajem, v katerem se je nelojalna konkurenca zgodila, in krajem, v katerem so nastale njene posledice;
- pri zahtevkih, ki se nanašajo le na varstvo in vzgojo mladoletnikov, ali preživninskih zahtevkih, ki jih en starš vloži zoper drugega v imenu mladoletnika, če imata navedena dejansko prebivališče v različnih sodnih okrožjih. V teh primerih lahko tožnik izbira med sodiščem, kjer ima stalno prebivališče toženec, in sodiščem, kjer ima dejansko prebivališče otrok;
- na splošno velja, da se lahko tožbe, ki se nanašajo na izvrševanje pravic posameznih potrošnikov ali uporabnikov, obravnavajo pred sodiščem, kjer ima stalno prebivališče potrošnik, uporabnik ali toženec; izbira potrošnik.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

V naslednjih primerih veljajo obvezna pravila, na podlagi katerih se mora tožnik obrniti na sodišče, ki ni sodišče toženčevega stalnega prebivališča. V teh primerih stranke ne morejo izrecno ali tiho izbrati pristojnosti posameznega sodišča:

- pri stvarnih pravicah ali pravici do prejema najemnine iz nepremičnega premoženja ter zadevah, ki se nanašajo na etažno lastnino (*propiedad horizontal*): pristojno je sodišče okrožja, v katerem je nepremičnina;
- pri zapuščinskih zadevah: pristojnost se določi glede na pokojnikovo zadnje stalno prebivališče v Španiji ali kraj, kjer je večina zapuščine; izbira tožnik;
- pri zadevah, ki vključujejo pomoč osebam brez sposobnosti ali zastopanje takih oseb: obravnava jih sodišče kraja, v katerem zadevna oseba živi;
- pri varstvu temeljnih pravic pri civilnih sodiščih: te zadeve obravnava sodišče tožnikovega stalnega prebivališča, ali če ta nima stalnega prebivališča v Španiji, sodišče kraja, v katerem se je zgodilo dejanje, s katerim je bila kršena zadevna pravica;
- pri odškodninskih zahtevkih v zvezi z uporabo motornih vozil: pristojno je sodišče kraja, v katerem je nastala škoda;
- pri izpodbijanju sklepov družb: krajevna pristojnost se določi glede na registrirani sedež družbe;
- pri tožbah, s katerimi se zahteva ugotovitev, da nekateri splošni pogoji pogodbe niso del pogodbe ali da je posamezna določba neveljavna: pristojno je sodišče kraja tožnikovega stalnega prebivališča;
- pri ugotovitvenih tožbah za odpravo ali umik standardnih pogodbenih določb, če toženec v Španiji nima podjetja ali stalnega prebivališča: v teh primerih je pristojno sodišče kraja, v katerem je bila sklenjena standardna pogodba;
- pri tožbah za odpravo standardnih pogodbenih določb za varstvo kolektivnih ali skupnih interesov potrošnikov ali uporabnikov, kadar toženec v Španiji nima podjetja ali stalnega prebivališča: v teh primerih je pristojno sodišče kraja tožnikovega stalnega prebivališča;
- pri tožbah, s katerimi se od katere koli od naslednjih oseb zahteva izpolnjevanje njihovih obveznosti: zavarovalnica, oseba, ki je drugi prodala premično premoženje na obroke ali financirala nakup navedenega premoženja, ali oseba, ki je javno ponudila premično premoženje ali storitve, ki jih je druga oseba sprejela. V teh primerih je pristojno sodišče kraja stalnega prebivališča tožnika;
- pri tožbah tretjih oseb, s katerimi se izpodbija zaseg premoženja: pristojno je sodišče kraja stalnega prebivališča subjekta, ki je odredil zaseg;
- pri vlogah za prenehanje življenjske skupnosti, razveljavitev ali razvezo zakonske zveze: pristojno je družinsko sodišče, če to ne obstaja, pa sodišče prve stopnje kraja, kjer imata zakonca skupno bivališče. Če ga nimata, je pristojno sodišče kraja zadnjega skupnega bivališča ali dejanskega prebivališča drugega zakonca. Če nič od navedenega ne obstaja, je pristojno sodišče posameznikovega stalnega prebivališča. Kadar se vloga vloži na podlagi vzajemnega dogovora, je pristojno sodišče kraja zadnjega skupnega bivališča ali stalnega prebivališča katerega koli od zakoncev;
- pri zahtevkih, ki se nanašajo le na varstvo in vzgojo mladoletnikov, ali preživninskih zahtevkih, ki jih en starš vloži zoper drugega v imenu mladoletnika: v teh primerih je pristojno sodišče kraja zadnjega skupnega bivališča staršev. Če starša živita v različnih sodnih okrožjih, lahko tožnik izbira med sodiščem toženčevega stalnega prebivališča in sodiščem otrokovega dejanskega prebivališča.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Splošno pravilo je, da je v Španiji krajevno pristojnost mogoče spremeniti; to pomeni, da lahko stranki izrecno ali tiho izbereta sodišče posameznega okrožja, če je zadevno sodišče stvarno pristojno.

Zainteresirane strani ga izrecno izberejo, kadar sklenejo izrecni dogovor, v katerem je navedeno konkretno okrožje, na ozemlju katerega so sodišča, pri katerih bodo vlagale vloge.

Tiha izbira nastane v naslednjih primerih:

- v primeru tožnika zgolj na podlagi dejstva, da se obrne na sodišče posameznega okrožja in vloži zahtevek ali vlogo ali zahtevo, ki jo je treba vložiti pri sodišču, ki je zanj pristojno;
- v primeru toženca, kadar se udeleži naroka in nato opravi katero koli procesno dejanje, razen predložitve pravočasne in pravilne vloge, s katero izpodbija pristojnost sodišča.

Zaradi morebitnih sprememb stalnega prebivališča strank, kraja predmeta spora ali namena postopka, ki nastanejo po začetku postopka, se pristojnost ne spremeni, saj se ta določi glede na okoliščine, kot so potrjene ob začetku postopka (*Perpetuatio iurisdictionis*).

Vendar pa velja:

Izrecna izbira ni mogoča v pogodbah na podlagi standardnih obrazcev, pogodbah, pri katerih je splošne določbe opredelila ena od strank, ali potrošniških pogodbah oziroma pogodbah z uporabniki. V navedenih primerih pa je možna tiha izbira.

Izbira ni možna, kadar zakon določa obvezna pravila o krajevni pristojnosti.

Izbira ni možna v hitrih postopkih, postopkih glede plačilnih nalogov ali postopkih glede izterjave dolga.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Specializirana sodišča v Španiji zajemajo v nadaljevanju navedena sodišča.

Družinska sodišča, ki so sodišča prve stopnje. Kadar so družinska sodišča na voljo (običajno v središčih z veliko prebivalci), imajo izključno pristojnost nad družinskimi zadevami. Podrobneje, obravnavajo zadeve, ki se nanašajo na:

prenehanje življenjske skupnosti, razveljavitev in razvezo zakonske zveze ter izvrševanje starševske odgovornosti nad mladoletniki.

Pravila o krajevni pristojnosti so enaka pravilom, ki se uporabljajo za sodišča prve stopnje, ki obravnavajo zadeve s področja družinskega prava, kadar v zadevnem okrožju ni specializiranega družinskega sodišča.

Socialna sodišča obravnavajo zahtevke s področja delovnega prava. Med njimi so individualni spori med zaposlenimi in delodajalci glede pogodb o zaposlitvi, spori glede kolektivnih pogajanj, zahtevki iz naslova socialne varnosti in zahtevki zoper državo glede njenih odgovornosti na podlagi delovnega prava.

Splošno pravilo je, da je krajevno pristojno sodišče kraja, v katerem delavec zagotavlja svoje storitve ali v katerem ima toženec stalno prebivališče; izbira tožnik.

Gospodarska sodišča delujejo na ravni provinc in obravnavajo gospodarske spore.

Ta sodišča obravnavajo zadeve, ki se nanašajo na katero koli zadevo v zvezi z insolventnostjo, razen kadar se insolventnost nanaša na posameznika, ki ni podjetnik: v teh primerih so pristojna nespecializirana sodišča prve stopnje.

Obravnavajo tudi povezane zadeve, ki se nanašajo na naslednja vprašanja:

- civilne finančne zahtevke zoper premoženje insolventne osebe, razen zahtevkov v postopkih, ki se nanašajo na sposobnost, starševstvo, zakonsko zvezo ali mladoletnike;

- korporativne tožbe za kolektivno odpoved, spremembo ali prekinitev pogodb o zaposlitvi, kadar je delodajalec insolventna stranka, ali tožbe za prekinitev ali odpoved pogodb z višjim vodstvom;

- Vse izvršilne ali začasne ukrepe zoper premoženje in ekonomske pravice insolventne stranke, ne glede na to, katero sodišče je izdalo odredbo;

- tožbe v zvezi s civilnopravno odgovornostjo zoper direktorje družbe, revizorje ali likvidacijske upravitelje zaradi škode ali izgube, ki jo je med postopkom v primeru insolventnosti utrpela insolventna stranka;

- zahtevki, ki se nanašajo na:

nelojalno konkurenco,

intelektualno lastnino in oglaševanje,

pravo družb in pravo, ki ureja zadruge,

domači ali mednarodni prevoz,

pomorsko pravo,

splošne pogoje pogodb,

uporabo arbitražnih pravil glede zgoraj navedenih vprašanj.

Pristojnost za začetek in obravnavo postopkov v primeru insolventnosti ima gospodarsko sodišče ozemlja, kjer je dolžnikovo središče glavnih interesov. Če ima dolžnik v Španiji tudi stalno prebivališče ter se kraj stalnega prebivališča in središča glavnih interesov razlikujeta, je za obravnavo zadeve pristojno tudi gospodarsko sodišče dolžnikovega stalnega prebivališča; izbira upnik, ki predloži vlogo.

Če je dolžnik pravna oseba, se domneva, da je središče njenih glavnih interesov tam, kjer ima registrirani sedež. Zato se morebitne spremembe registriranega sedeža v šestih mesecih pred vložitvijo vloge za začetek postopka v primeru insolventnosti ne upoštevajo.

Gospodarska sodišča v Alicanteju delujejo kot sodišča blagovnih znamk EU, kadar izvršujejo svojo izključno pristojnost za prvostopenjsko obravnavo katerega koli spora, ki jim je predložen na podlagi Uredbe Sveta (ES) št. 40/94 z dne 20. decembra 1993 o znamki Skupnosti ali Uredbe Sveta (ES) št. 6 /2002 z dne 12. decembra 2001 o modelih Skupnosti.

Kadar sodišča blagovnih znamk izvršujejo svojo pristojnost v navedenih zadevah, so pristojna na celotnem državnem ozemlju.

Poleg teh specializiranih sodišč lahko splošni svet za pravosodje (*Consejo General del Poder Judicial*) na podlagi zakona odloči, da kjer je več sodišč iste vrste, ima eno ali več takih sodišč izključno pristojnost za obravnavo nekaterih kategorij zadev ali nadzor nad izvrševanjem na zadevnem področju prava.

Ta pristojnost se je že izkoristila na več krajih, zlasti glede nesposobnosti in prisilne institucionalizacije zaradi duševne bolezni, kjer je bila pristojnost na splošno podeljena družinskim sodiščem.

Zadnja posodobitev: 14/06/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Katero sodišče je pristojno? - Francija

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Francoski pravosodni sistem vključuje dve vrsti sodišč: upravna in redna sodišča.

Oboja delujejo na treh ravneh.

Tako se sodne odločbe, ki jih izdajo splošno pristojna upravna sodišča in različna specializirana upravna sodišča, izpodbijajo pred pritožbenimi upravnimi sodišči. Na koncu lahko njihove sodbe preizkusi državni svet.

Sodne odločbe na prvi stopnji izdajajo splošno pristojna okrožna sodišča in različna druga sodišča, katerih pristojnosti določi zakonodajalec. Te odločbe se lahko izpodbijajo pred pritožbenimi sodišči, ki imajo različne oddelke (za civilne, socialne, gospodarske in kazenske zadeve). Zoper sodbe, ki jih izdajo ta sodišča, je mogoče vložiti pritožbo pri kasacijskem sodišču (ki ima prav tako več oddelkov za različne zadeve, kot so bile navedene za pritožbena sodišča).

Razdelitev sodišč je naslednja:

Upravna sodišča:

državni svet (1)
pritožbena upravna sodišča (8)
upravna sodišča (42)
Redna sodišča:
kasacijsko sodišče (1)
pritožbena sodišča (36)
višje pritožbeno sodišče (1)
okrožna sodišča (164) (od teh jih je 16 pristojnih za gospodarske zadeve)
sodišča prve stopnje (4) (od teh sta dve pristojni za gospodarske zadeve)
sodišča za mladoletnike (155)
socialna sodišča (114)
okrajna sodišča (307)
delovna sodišča (210)
sodišča za delovnopravne spore (6)
gospodarska sodišča (134)
Specializirana redna sodišča so:

okrajno sodišče, ki odloča v najbolj običajnih sporih. Praviloma odloča o vseh zahtevkih, katerih vrednost znaša do 10 000 EUR. Pristojno je tudi za odločanje v nekaterih posebnih sporih (neplačane najemnine, rubež osebnega dohodka, volitve poklicnih predstavnikov, posojilo na področju prava varstva potrošnikov);

gospodarsko sodišče je pristojno za spore med trgovci, med kreditnimi institucijami ali med tema vrstama subjektov, za spore v zvezi z gospodarskimi družbami in v zvezi z gospodarskimi posli med katerimi koli osebami ter v zvezi s finančnimi težavami podjetij (likvidacija in prisilna poravnava itd.);
sodišče za kmetijska zemljišča je pristojno za odločanje v sporih med zakupodajalci in zakupojemalci kmetijskih zemljišč (zakup, delni zakup itd.);
delovno sodišče obravnava vse spore med delavci in delodajalci v okviru individualnih zasebnopravnih pogodb o zaposlitvi;
socialno sodišče je do datuma, določenega z odlokom, in najpozneje do 1. januarja 2019 pristojno za spore na podlagi zakonodaje in predpisov o socialni varnosti in kmetijskem vzajemnem zavarovanju; od datuma, določenega z odlokom, in najpozneje od 1. januarja 2019 bodo za te spore pristojna posebej določena okrožna sodišča;
sodišče za spore o nezmožnosti je do datuma, določenega z odlokom, in najpozneje do 1. januarja 2019 pristojno za spore v zvezi z invalidnostjo ali stopnjo invalidnosti, trajno nezmožnostjo za delo in nesposobnostjo za delo; od datuma, določenega z odlokom, in najpozneje od 1. januarja 2019 bodo za te spore pristojna posebej določena okrožna sodišča;
sodišče za vojaške pokojnine obravnava spore v zvezi z vojaškimi pokojninami.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Porazdelitev pristojnosti med okrožna sodišča, okrajna sodišča ter sodišča za spore majhne vrednosti in lažja kazniva dejanja je bila pojasnjena zgoraj, pri čemer je treba opozoriti, da je, če pristojnost ni izrecno dodeljena drugim sodiščem, splošno pristojno okrožno sodišče.

Okrajna sodišča so pristojna za odločanje v sporih do vrednosti 10 000 EUR in brez omejitve vrednosti spora v nekaterih zadevah, kot so pravo varstva potrošnikov, skrbništvo polnoletnih oseb in stanovanjski najem.

Okrožna sodišča so pristojna za vse druge civilne spore, ki ne spadajo v pristojnost drugih sodišč, zlasti v družinskopravnih zadevah.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevnosti

Praviloma je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča toženca. Namen tega pravila je zaščititi toženca, ki se domnevno lažje brani pred sodiščem, ki je najbližje kraju njegovega stalnega prebivališča.

Če je toženec fizična oseba, je to sodišče v kraju njegovega stalnega ali običajnega prebivališča. Pri pravni osebi (družbi, združenju) je to kraj, v katerem ima sedež, na splošno kraj njenega glavnega sedeža. Lahko se zgodi, da se znani glavni kraj poslovanja razlikuje od glavnega sedeža, in v tem primeru se je mogoče obrniti na sodišče v kraju, kjer je glavni kraj poslovanja. Pri velikih družbah, ki imajo več podružnic, se je mogoče obrniti na sodišče v kraju ene od podružnic.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

V pogodbenih zadevah: tožnik lahko tožbo vloži bodisi v kraju stalnega prebivališča toženca bodisi, odvisno od narave pogodbe, v kraju dobave blaga ali opravljanja storitve.

V zadevah deliktne odgovornosti ali v civilnih zahtevkih v okviru kazenskega postopka: tožba se lahko vloži pri sodišču v kraju stalnega prebivališča toženca ali pri sodišču v kraju povzročitve škode ali nastanka škodnega dogodka.

V nepremičninskih zadevah: tožnik lahko tožbo vloži pri sodišču v kraju, kjer je nepremičnina.

V preživninskih zadevah in zadevah v zvezi s prispevki k stroškom zakonske zveze: tožnik lahko izbira med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca in sodiščem v kraju stalnega prebivališča preživninskega upravičenca, torej sodiščem v kraju stalnega prebivališča tožnika.

V potrošniških sporih: potrošnik lahko izbere sodišče v kraju, kjer je imel stalno prebivališče v času sklenitve pogodbe ali nastanka škodnega dogodka.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

V sporih v zvezi s preživnino ali izravnalnim nadomestilom: pristojno je sodišče v kraju stalnega prebivališča zakonca, ki je preživninski upravičenec, ali starša, ki ima primarno roditeljsko pravico v zvezi z otroki, tudi polnoletnimi.

V zadevah v zvezi z razvezo zakonske zveze: pristojno je sodišče v kraju stalnega prebivališča družine. Če zakonca živita ločeno, je pristojno sodišče v kraju, kjer prebivajo otroci. Če zakonca nimata otrok, je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča toženca.

V zapuščinskih zadevah: pristojno je sodišče v kraju zadnjega stalnega prebivališča pokojnika.

V nepremičninskih zadevah: pristojno je sodišče v kraju, kjer je nepremičnina.

V zadevah v zvezi z najemi: pristojno je sodišče v kraju nepremičnine.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Vsa specializirana sodišča imajo izključno pristojnost, sodišče pa se mora izreči za nepristojno po uradni dolžnosti. Edina možnost, da se postopek začne pri sodišču, ki običajno ne bi bilo pristojno, je pri izbiranju med okrožnim sodiščem in okrajnim sodiščem v zadevah, v katerih nimata izključne pristojnosti.

Praviloma je vsaka pogodbeni klavzula, ki odstopa od pravil o krajevni in stvarni pristojnosti, nična, razen pri pogodbah, sklenjenih med trgovci, če je ta klavzula opredeljena zelo jasno.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Gospodarsko sodišče: praviloma je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča toženca. V zadevah v zvezi z odškodninsko odgovornostjo je pristojno sodišče v kraju nastanka škodnega dogodka ali v kraju, kjer je škoda nastala.

Sodišče za kmetijska zemljišča: pristojno je sodišče v kraju, kjer je nepremičnina.

Delovno sodišče: delavec lahko začne postopek pri delovnem sodišču v kraju poslovne enote, v kateri opravlja delo, kraju sklenitve pogodbe ali kraju glavnega sedeža podjetja, ki ga zaposluje. Kadar delo poteka zunaj poslovne enote, se je treba obrniti na delovno sodišče v kraju stalnega prebivališča delavca.

Socialno sodišče (do datuma, določenega z odlokom, ali najpozneje do 1. januarja 2019): praviloma je pristojno sodišče, na območju katerega je stalno prebivališče upravičenca ali sedež zadevnega delodajalca oziroma sedež tožene organizacije v primeru spora med organizacijami s sedežem v različnih jurisdikcijah.

Sorodne povezave

 [Spletišče ministrstva za pravosodje](#)

 [Spletišče Legifrance](#)

Zadnja posodobitev: 23/07/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Katero sodišče je pristojno? - Hrvaška

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Vloga se v obravnavo predloži stvarno ali krajevno pristojnemu sodišču, v primeru posebnega spora pa specializiranemu sodišču. Samo Zagreb (*Grad Zagreb*) ima občinsko civilno sodišče (*Općinski građanski sud*) in občinsko delovno sodišče (*Općinski radni sud*) kot specializirani sodišči za tovrstne zadeve, drugod pa imajo pristojnost načeloma občinska sodišča (*Općinski sudovi*).

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

Pravila o tem, katero sodišče je pristojno, vsebuje zakon o civilnem postopku.

Natančneje, vloga se vložijo pri krajevno pristojnem sodišču, ki je na splošno pristojno za toženca, tj. pri splošno krajevno pristojnem sodišču glede na začasno ali stalno prebivališče toženca oziroma njegov registrirani sedež, če je toženec pravna oseba. Če gre za spor zoper državo, mesto Zagreb, kraje ali občine, se splošno krajevno pristojno sodišče določi glede na kraj organa zastopstva tožene stranke.

Vendar pa za spore zoper Republiko Hrvaško velja, da se splošno krajevno pristojno sodišče določi glede na kraj na Hrvaškem, v katerem ima tožnik stalno prebivališče ali registrirani sedež. Če tega na Hrvaškem nima, je za spore zoper Republiko Hrvaško splošno krajevno pristojno sodišče, ki je pristojno na območju hrvaškega parlamenta (*Hrvatski Sabor*).

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Razlikuje se med nižjimi in višjimi sodišči. Občinska sodišča (*Općinski sudovi*) in gospodarska sodišča (*Trgovački sudovi*) so sodišča prve stopnje, županijska sodišča (*Županijski sudovi*) in višje gospodarsko sodišče Republike Hrvaške (*Visoki trgovački sud RH*) pa so pritožbena sodišča. Natančneje, županijska sodišča odločajo o pritožbah zoper odločbe občinskih sodišč, višje gospodarsko sodišče Republike Hrvaške pa odloča o pritožbah zoper odločbe gospodarskih sodišč.

Županijska sodišča in višje gospodarsko sodišče Republike Hrvaške so lahko sodišča prve stopnje le v primerih, ki so kot taki posebej določeni, pritožbe zoper njihove odločbe pa se vložijo pri vrhovnem sodišču Republike Hrvaške (*Vrhovni sud RH*).

Višja sodišča so torej pristojna za obravnavo tožb le v izjemnih primerih, kadar nižja sodišča razglasijo, da niso pristojna, in zadevo predložijo v nadaljnjo obravnavo.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

Odločitev o tem, katero sodišče je pristojno za posamezni primer, je odvisna od različnih okoliščin, vendar je pristojno sodišče praviloma tisto, ki je splošno krajevno pristojno za toženca.

2.2.1 Splošno pravilo krajeve pristojnosti

Osnovo pravilo krajeve pristojnosti je stalno ali začasno prebivališče toženca ali registrirani sedež toženca, če je ta pravna oseba.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Izjeme od osnovnega pravila splošne krajeve pristojnosti so določene v zakonu o civilnem postopku (v členih 50–66), kjer so navedeni primeri posebne krajeve pristojnosti, ki se uporabljajo za sospornike, spore glede zakonitega preživljanja, odškodninske spore, spore v zvezi s pravnim varstvom na podlagi jamstva proizvajalca, spore med zakoncema, spore glede ugotovitve ali zavrnitve očetovstva ali materinstva, spore glede nepremičnega premoženja in motenja posesti, spore glede zrakoplovov in plovil, določitev pristojnosti za osebe, za katere v Republiki Hrvaški ni mogoče določiti splošne krajeve pristojnosti, določitev pristojnosti glede na kraj podružnice pravne osebe, pristojnost glede na kraj zastopništva tuje osebe v Republiki Hrvaški, pristojnost v sporih, ki izhajajo iz razmerij z organizacijskimi enotami oboroženih sil Republike Hrvaške, pristojnost v sporih, ki izhajajo iz razmerij na področju dednega prava, pristojnost v sporih v okviru izvršilnih in stečajnih postopkov, pristojnost glede na kraj plačila, pristojnost v delovnih sporih ter vzajemna pristojnost za tožbe zoper tuje državljanke.

V navedenih primerih lahko tožnik vedno izbere drugo sodišče, ne tistega, ki se določi na podlagi splošnega pravila glede na kraj, v katerem prebiva toženec, pri čemer se ta drugačna izbira od njega ne zahteva.

Nazadnje, stranke se lahko v skladu s členom 70 zakona o civilnem postopku dogovorijo o krajevni pristojnosti drugega stvarno pristojnega sodišča, vendar le, če ne gre za sodišče z izključno pristojnostjo.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Glede na to, ali gre za civilno ali gospodarsko zadevo, je mogoče vlogo vložiti pri občinskem sodišču (*Općinski sud*) ali gospodarskem sodišču (*Trgovački sud*), v Zagrebu pa jo je v primeru delovnega spora mogoče vložiti tudi pri občinskem delovnem sodišču (*Općinski radni sud*).

Zadnja posodobitev: 28/03/2024

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Katero sodišče je pristojno? - Italija

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

V italijanskem pravnem sistemu so praviloma pristojna redna sodišča, saj imajo posebno pristojnost za spore v zvezi z osebnimi pravicami. Redni sodni organi so mirovno sodišče (*Giudice di Pace*), splošno sodišče (*Tribunale*) in pritožbeno sodišče (*Corte di Appello*). Na zadnji stopnji odloča vrhovno kasacijsko sodišče (*Suprema Corte di Cassazione*), medtem ko je ustavnopravni organ ustavno sodišče (*Corte Costituzionale*). Poleg sistema rednih sodišč obstaja tudi sistem upravnih sodišč. Upravna sodišča so pristojna za obravnavanje sporov v zvezi z legitimnimi interesi ter – na posebnih področjih, določenih z zakonom – sporov v zvezi s pravicami posameznikov, ki se nanašajo na izvajanje ali opustitev izvajanja upravnih pooblastil v zvezi z ukrepi, akti, sporazumi ali ravnanjem, ki vključujejo izvajanje navedenih pooblastil s strani javnih organov. Aktov ali ukrepov, ki jih sprejme vlada v okviru izvajanja politične oblasti, ni mogoče izpodbijati pred sodišči. Upravno pristojnost izvajajo deželna upravna sodišča (*Tribunali Amministrativi Regionali* – TAR) in državni svet (*Consiglio di Stato*) v skladu z določbami iz zakonika o upravnem postopku. Na zadnji stopnji odloča vrhovno kasacijsko sodišče, vendar le po pristojnosti. Obstaja še eno specializirano sodišče, in sicer davčno sodišče (*tributario*). Davčno pristojnost izvajajo pokrajinska davčna sodišča (*Commissioni Tributarie Provinciali* – CTP) in deželna davčna sodišča (*Commissioni Tributarie Regionali* – CTR). Davčna sodišča so pristojna za obravnavanje vseh sporov v zvezi z vsemi vrstami davkov, ne glede na njihovo poimenovanje, vključno z deželnimi, pokrajinskimi in občinskimi davki in prispevki, ki se plačujejo italijanski nacionalni zdravstveni službi, dodatnimi dajatvami in davki, s tem povezanimi sankcijami ter obrestmi in vsemi drugimi stranskimi pristojbinami. V sistemu rednih sodišč v italijanskem pravnem sistemu obstaja tudi vrsta „specializiranih“ oddelkov. Nekateri od najpomembnejših specializiranih oddelkov so: (a) oddelki, specializirani za zadeve na področju priseljevanja, mednarodne zaščite in prostega gibanja državljanov EU; (b) oddelki, specializirani za gospodarske zadeve; (c) oddelki, specializirani za kmetijske zadeve. Obstajajo tudi specializirana sodišča, kot je sodišče za mladoletnike (*Tribunale per i Minorenni*) ali sodišče za nadzor nad izvrševanjem kazenskih sankcij (*Tribunale di Sorveglianza*). Delovnopravni spori so dodeljeni rednim sodiščem, od katerih imajo nekatera posebne oddelke (delovne oddelke). Tehnično gledano pa to niso specializirani oddelki, ampak organizacijski modeli v okviru sodišč. Praviloma je splošno sodišče pristojno za vse zadeve, ki ne spadajo v pristojnost drugih sodišč. Poleg tega je izključno pristojno za vse zadeve v zvezi z davki in dajatvami (ki niso dodeljene davčnim sodiščem), statusom in sposobnostjo oseb ter častnimi pravicami, postopke za ugotovitev nepristnosti, izvršbe in na splošno vse zadeve nedoločljive vrednosti.

Mirovno sodišče je pristojno za zadeve v zvezi s premoženjem v vrednosti do 50 000 EUR, če z zakonom pristojnost zanje ni dodeljena drugemu sodišču. Od 31. oktobra 2021 bo ta vrednost znašala 30 000 EUR. Mirovno sodišče je pristojno tudi za vse zadeve v zvezi s spori iz člena 7 zakonika o civilnem postopku.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

Merilo za opredelitev sodišča, ki mu je treba predložiti spor, je „pristojnost“. V italijanskem pravnem sistemu pristojnost na splošno pomeni sklop pooblastil in nalog, ki jih lahko pravni organ izvaja. Obstajajo različne vrste pristojnosti: stvarna, krajevna, glede na stopnjo in glede na vrednost. V zvezi s civilnim postopkom pristojnost označuje raven pooblastil, dodeljenih vsakemu sodnemu organu, in torej obseg, v katerem so pooblastila navedenega organa za odločanje utemeljena. Zadevna pristojnost je opredeljena s „tehničnega vidika“, njena pravna ureditev pa je določena v členu 7 in naslednjih zakonika o civilnem postopku. Na podlagi zadevnih pravil procesna narava pristojnosti pomeni predhodno vprašanje in je torej lahko predmet odločitve v okviru spora. Če je katero koli od pravil o pristojnosti kršeno, lahko revizijski organ utemeljeno sprejme odločitev o neobstoju pristojnosti (glej člen 38 zakonika o civilnem postopku). Pristojnost v tehničnem smislu se razlikuje od tako imenovane interne pristojnosti, tj. razdelitve zadev v okviru pristojnega sodnega organa. Zadnje navedena oblika pristojnosti, imenovana tudi tabelarna (*competenza tabellare*), je odvisna od tega, kako je splošno sodišče organizirano: na primer z notranjimi oddelki (civilni oddelek št. 1) ali ustanovitvijo subjektov, ki se osredotočajo na posebne teme (delovni oddelek), ali z ustanovitvijo ločenih subjektov. Neupoštevanje določb o dodelitvi zadev ne sproži procesnega vprašanja v zvezi s pristojnostjo, ampak pomeni preprosto organizacijsko težavo glede dodelitve zadeve v okviru sodnega organa.

Kar zadeva kraj, v katerem je treba obravnavati spor, je pristojno sodišče v kraju običajnega ali stalnega prebivališča toženca, razen če ni z zakonom določeno drugače; če to prebivališče ni znano, je pristojno sodišče v kraju začasnega bivališča toženca. Če toženec nima običajnega ali stalnega prebivališča ali začasnega bivališča v Italiji ali če kraj začasnega bivališča ni znan, je pristojno sodišče v kraju običajnega prebivališča tožnika. Pravila o krajevni pristojnosti so določena v členu 18 in naslednjih zakonika o civilnem postopku.

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Sistem rednih sodišč je razdeljen na dve področji: področje kazenskega prava, kjer se odloča, ali je kazenski pregon, ki ga zoper posameznika ali subjekt uvede državni tožilec, utemeljen, in področje civilnega prava, kjer je namen pravno zaščititi pravice v okviru razmerij med posamezniki ali med posameznikom in javnim organom, kadar zadnje navedeni pri opravljanju svojih nalog škoduje osebnim pravicam drugih oseb. Na področju kazenskega prava sodno osebje opravlja sodniške in tožilske naloge, pri čemer prve vključujejo izdajanje sodb, druge pa izvajanje preiskav (pod okriljem državnega tožilstva). Ko so navedene preiskave končane, tožilsko osebje bodisi začne kazenski postopek ali predlaga opustitev zadeve, potrdi obtožnico na sodišču in izvaja tožilske naloge na naslednjih stopnjah. V skladu z zadnjim odstavkom člena 107 italijanske ustave kazenske postopke začnejo člani državnega tožilstva (tudi če so del rednih sodišč). Med kazenskim postopkom lahko oškodovana stranka vložiti premoženjskopravni zahtevek za odškodnino za škodo, ki jo je utrpela; lahko pa vložiti tudi ločeno tožbo pri civilnem sodišču. Civilni in kazenski postopki so urejeni z dvema ločenima sklopoma procesnih pravil: zakonikom o civilnem postopku in zakonikom o kazenskem postopku. Redno pristojnost izvajajo „poklicni“ in „nepoklicni“ sodniki, ki so oboji del sodstva.

Na prvi stopnji so v civilnih in kazenskih zadevah pristojna:

mirovno sodišče v sestavi nepoklicnega sodnika posameznika;

redno splošno sodišče (*Tribunale Ordinario*) v sestavi sodnika posameznika ali senata sodnikov, odvisno od vrste spora;

sodišče za mladoletnike v sestavi senata sodnikov, ki mu pomagajo izvedenci;

sodišče za nadzor nad izvrševanjem kazenskih sankcij v sestavi sodnika posameznika ali senata sodnikov (ki mu pomagajo izvedenci).

Na prvi stopnji tožilske naloge izvajajo:

državni tožilec pri rednem splošnem sodišču (tudi za kazniva dejanja, ki spadajo v pristojnost mirovnega sodišča);

državni tožilec pri sodišču za mladoletnike;

državni tožilec pri pritožbenem sodišču za postopke, začete pred sodiščem za nadzor nad izvrševanjem kazenskih sankcij.

Na drugi stopnji so pristojna:

pritožbeno sodišče za pritožbe, vložene zoper sodbe, ki sta jih izdali redno splošno sodišče in sodišče za mladoletnike;

redno splošno sodišče za pritožbe, vložene zoper sodbe, ki jih je izdalo mirovno sodišče (in tudi za pritožbe, vložene zoper sklepe v zvezi z osebno svobodo);

sodišče za nadzor nad izvrševanjem kazenskih sankcij za pritožbe, vložene zoper sodbe, ki jih je izdal sodnik za nadzor nad izvrševanjem kazenskih sankcij. Na drugi stopnji tožilske naloge izvaja državni tožilec pri pritožbenem sodišču. V zvezi z zakonitostjo sodb je pristojno vrhovno kasacijsko sodišče; v postopkih pred tem sodiščem tožilske naloge izvaja državni tožilec pri vrhovnem kasacijskem sodišču. Nazadnje je treba poudariti, da tožilski organi v Italiji vključujejo tudi državni direktorat za boj proti mafiji in terorizmu (*Direzione Nazionale Antimafia e Antiterrorismo*), ki v skladu z zakonodajnim odlokom št. 160 /06 izvaja tožilske naloge, koordinirane na državni ravni.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

Razen če ni z zakonom določeno drugače, je pristojno sodišče v kraju običajnega ali stalnega prebivališča toženca; če to ni znano, je pristojno sodišče v kraju začasnega bivališča toženca. Če toženec nima običajnega ali stalnega prebivališča ali začasnega bivališča v Italiji ali če kraj začasnega bivališča ni znan, je pristojno sodišče v kraju običajnega prebivališča tožnika. Vendar pa obstajajo posebna pravila za določitev kraja, v katerem je treba začeti postopek: splošna in posebna pravila so določena v členu 18 in naslednjih zakonika o civilnem postopku. Različna pravila pa obstajajo tudi v posebnih zakonih, na primer zakonih s področja družin ali otrok, izvrševanja sodb ali pravic potrošnikov.

2.2.1 Splošno pravilo krajevnosti pristojnosti

Razen če ni z zakonom določeno drugače, je za fizične osebe pristojno sodišče v kraju običajnega ali stalnega prebivališča toženca; če to ni znano, je pristojno sodišče v kraju začasnega bivališča toženca. Če toženec nima običajnega ali stalnega prebivališča ali začasnega bivališča v Italiji ali če kraj začasnega bivališča ni znan, je pristojno sodišče v kraju običajnega prebivališča tožnika.

Če je toženec pravna oseba, je pristojno sodišče v kraju njegovega sedeža, razen če ni z zakonom določeno drugače. Če ima pravna oseba drugo poslovno enoto ali zastopnika, pooblaščenega za zastopanje na sodišču v zvezi z zahtevkom, je pristojno tudi sodišče v kraju, kjer ima navedeni zastopnik sedež ali kjer je navedena poslovna enota. Za namene določitve pristojnosti imajo družbe brez pravne osebnosti, neregistrirana združenja in odbori svoj sedež v kraju, kjer običajno opravljajo svoje dejavnosti.

V zadevah v zvezi s pravicami zoper določene osebe (*diritti di obbligazione*) je pristojno tudi sodišče v kraju, kjer je obveznost nastala ali kjer jo je treba izpolniti.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

Sodišče za zadeve v zvezi z otroki (Foro per le cause relative a bambini)

Za odredbe za posredovanje v zvezi s starševsko odgovornostjo je ključno merilo običajno prebivališče otroka ob vložitvi zahtevka. Ugotoviti ga je treba na podlagi objektivnih meril; v primeru premestitve otroka to ne pomeni, da je pristojno sodišče novega prebivališča, če je preteklo minimalno, kratko časovno obdobje, pri čemer se upošteva starost otroka.

Sodišče za zadeve v zvezi z zakonsko zvezo (Foro per le cause relative al matrimonio)

Prenehanje življenjske skupnosti. V zvezi s prenehanjem življenjske skupnosti se zahtevek vloži pri sodišču v kraju, kjer je par nazadnje živel skupaj, ali če ni nikoli živel skupaj, v kraju običajnega ali stalnega prebivališča toženega zakonca. Če toženi zakonec živi v tujini ali ni dosegljiv, se zahtevek vloži pri sodišču v kraju običajnega ali stalnega prebivališča tožnika; če tudi ta živi v tujini, se lahko zahtevek vloži pri katerem koli sodišču v Italiji.

Razveza zakonske zveze. Pristojno sodišče za obravnavo vlog za razvezo civilne zakonske zveze ali prenehanje civilnih učinkov cerkvene zakonske zveze je sodišče v kraju običajnega ali stalnega prebivališča toženega zakonca, ne glede na druga merila za določitev pristojnosti, ki so podredno določena z isto pravno določbo. Skupne vloge pa se lahko vložijo pri sodišču v kraju običajnega ali stalnega prebivališča katerega koli zakonca.

Sodišče za delovnopravne zadeve (Foro per le cause di lavoro)

Na prvi stopnji je za delovnopravne spore pristojno splošno sodišče, ki deluje kot delovno sodišče. Krajevno pristojno je sodišče v kraju, kjer se je delovno razmerje začelo ali kjer ima sedež družba ali njena podružnica, ki ji je bil delavec dodeljen, ali kjer je delavec opravljal svoje storitve ob prenehanju delovnega razmerja. Ta pristojnost se ohrani po prenosu družbe ali zaprtju družbe ali njene podružnice, če je zahtevek vložen v šestih mesecih od takega prenosa ali zaprtja. Za spore v zvezi z delovnim razmerjem v izpostavih organov javne uprave je krajevno pristojno sodišče v kraju, kjer je urad, ki mu je delavec dodeljen ali mu je bil dodeljen ob prenehanju delovnega razmerja. V sporih, v katerih je ena od strank državna uprava, sodišče ne more delovati kot *foro erariale* (sodišče, pristojno za vprašanja javnih financ).

Sodišče za zadeve v zvezi s stvarnimi pravicami na nepremičninah in prisilnimi izselitvami ali zasegi (Foro per le cause relative a diritti reali e ad azioni possessorie)

Za zadeve v zvezi s stvarnimi pravicami na nepremičnem premoženju, zadeve v zvezi z najemom in brezplačnimi posojili za uporabo stavb (posodbene pogodbe) ter poslovnim najemom in zadeve v zvezi z določitvijo pogojev in upoštevanjem razdalj, določenih z zakonom, predpisi ali rabo glede zasaditve dreves in živih mej, je pristojno sodišče v kraju, kjer je stavba ali poslovna nepremičnina. Če se nepremičnina razteza čez več kot eno sodno okrožje, je pristojno sodišče v okrožju, v katerem zadevna stranka državi plačuje večino davka; če stranka ne plačuje davka, je pristojno katero koli sodišče, pristojno za okrožje, v katerem je del nepremičnine. Za prisilne izselitve ali zasege ter poročila o novih delih in morebitni škodi je pristojno sodišče v kraju, kjer se je zgodilo sporno dejanje.

Sodišče za zapuščinske zadeve (Foro per le cause ereditarie)

Pristojno je sodišče v kraju, kjer se je začel zapuščinski postopek v zadevah:

- (1) v zvezi z zapuščinskimi zahtevki ali delitvijo zapuščine ali v kateri koli drugi zadevi med skupnimi dediči, namenjeni delitvi zapuščine;
- (2) v zvezi z razveljavitvijo delitve zapuščine in zavarovanjem deležev, če se zadeva začne v dveh letih po razdelitvi zapuščine;
- (3) v zvezi s posojili, odobrenimi pokojniku, ali volili, ki jih ima dedič, če se zadeva začne pred razdelitvijo zapuščine in vsekakor v dveh letih od začetka zapuščinskega postopka;
- (4) zoper izvršitelja oporoke, če se zadeva začne v časovnem okviru, določenem v prejšnji točki.

Sodišče za zadeve med poslovnimi partnerji in med etažnimi lastniki (Foro per le cause tra soci e tra condomini)

Za zadeve med poslovnimi partnerji je pristojno sodišče v kraju, kjer ima družba sedež; za zadeve med etažnimi lastniki ali med etažnimi lastniki in samim stanovanjskim blokom je pristojno sodišče v okrožju, v katerem so skupni prostori (ali večina skupnih prostorov).

Sodišče za zadeve, ki vključujejo organe javne uprave (Foro della pubblica amministrazione)

Za zadeve, v katerih je ena od strank državna uprava, je v skladu s posebnimi zakoni o zastopanju in obrambi države na sodišču in v zadevah, določenih v njih, pristojno sodišče v kraju, kjer ima sedež generalno državno pravobranilstvo (*Ufficio dell'Avvocatura dello Stato*), v okrožju katerega ima sedež sodišče, ki bi bilo pristojno v skladu z običajnimi pravili. Kadar je upravni organ tožena stranka, se tako okrožje določi glede na sodišče v kraju, kjer je obveznost nastala ali jo je treba izpolniti ali kjer je premično ali nepremično premoženje, ki je predmet tožbe.

Izvršilno sodišče (Foro dell'Esecuzione Forzata)

Za izvršbe na premičnem ali nepremičnem premoženju je pristojno sodišče v kraju, kjer je to premoženje. Za izvršbe na motornih vozilih in prikolicah je pristojno sodišče v kraju dolžnikovega običajnega ali stalnega prebivališča, začasnega bivališča ali sedeža. Za izvršbe v zvezi z obveznostmi izvedbe ali opustitve nekega dejanja je pristojno sodišče v kraju, kjer je treba izpolniti obveznost.

Sodišče za potrošnike (Foro del Consumatore)

V zadevah v zvezi s potrošniki je pristojno sodišče v kraju, kjer ima potrošnik običajno ali dejansko stalno prebivališče. Pristojnost tega sodišča je izključna in obvezna, razen če sta se stranki dogovorili o izbiri drugega sodišča. Procesno ravnanje potrošnika, ki očitno nastopi po začetku sodnega postopka, ne more imeti enake vrednosti kot pogajanja in ne more upravičiti odstopanja od sodišča za potrošnike.

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

V nekaterih zadevah se lahko spor predloži več različnim sodiščem, ki se imenujejo alternativna sodišča. To zlasti velja v zadevah v zvezi s pravicami zoper določene osebe: v takem primeru je poleg sodišča v kraju, kjer ima toženec stalno prebivališče, pristojno tudi sodišče v kraju, kjer je obveznost nastala ali jo je treba izpolniti.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Sodišče v kraju običajnega prebivališča toženca ni pristojno, če je z italijansko zakonodajo določeno drugo izključno pristojno sodišče. V zvezi s tem glej poglavje 2.2.2 („Izjeme od splošnega pravila“).

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Stranki se lahko dogovorita o predložitvi zadeve drugemu sodišču, razen če ni določena izključna pristojnost (ki je ni mogoče izključiti s sporazumom) (člen 20 zakonika o civilnem postopku).

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Če je pristojno specializirano sodišče, se uporabljajo merila o pristojnosti, določena v ustreznih posebnih zakonih.

Upravna sodišča. Za spore v zvezi z ukrepi, akti, sporazumi ali ravnanjem organov javne uprave je vedno pristojno deželno upravno sodišče, na območju pristojnosti katerega imajo navedeni organi sedež. Vsekakor je deželno upravno sodišče vedno pristojno za vse spore v zvezi z ukrepi, akti, sporazumi ali ravnanjem organov javne uprave, katerih neposredni učinki so omejeni na ozemlje dežele, v kateri ima navedeno sodišče sedež. Za spore v zvezi z javnimi uslužbenci je vedno pristojno sodišče, na območju pristojnosti katerega je kraj zaposlitve. V drugih zadevah je v zvezi z državnimi akti vedno pristojno deželno upravno sodišče Lacija (ki ima sedež v Rimu), v zvezi z akti nadregionalnih javnih subjektov pa deželno upravno sodišče dežele, na območju katere ima zadevni subjekt sedež.

Davčna sodišča. Pokrajinska davčna sodišča so pristojna za vse pritožbe zoper davčne organe in pobiralce davkov s sedežem v njihovem okrožju. Če je pritožba vložena zoper kateri koli oddelek davčnega urada (*Agenzia delle Entrate*), ki je pristojen za celotno Italijo ali njen del, je pristojno pokrajinsko davčno sodišče, v okrožju katerega ima sedež urad, ki je pristojen za naloge iz spornega poročila.

Sorodne povezave

► *Italijanska ustava* (EN)

► https://www.senato.it/sites/default/files/media-documents/COST_INGLESE.pdf

► *Italijanski zakoni in zakoniki* (IT)

► <https://www.normattiva.it/?language=en>

► *Italijanski zakonik o civilnem postopku* (IT)

► <http://www.altalex.com/documents/codici-altalex/2015/01/02/codice-di-procedura-civile>

► *Zakonik o upravnem postopku* (EN)

► https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/mzk3/~edisp/nsiga_4276977.pdf

► *Code de justice administrative* (FR)

► https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/njiz/~edisp/nsiga_4506451.pdf

► *Italienische Verwaltungsprozessordnung* (DE)

► https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/nda5/~edisp/nsiga_4289867.pdf

► *Italijanski pravosodni sistem* (EN)

► https://www.csm.it/web/csm-international-corner/consiglio-superiore-della-magistratura/sistema-giudiziario-italiano?show=true&title=&show_breadcrumb=

► *Zakonik o davčnem postopku* (IT)

► <http://def.finanze.it/DocTribFrontend/getAttoNormativoDetail.do?id=%7bECD81E71-D37B-4722-AA36-116B5BCB2232%7d>

► *Ministrstvo za pravosodje* (IT)

► <https://www.giustizia.it/giustizia>

Zadnja posodobitev: 06/12/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Katero sodišče je pristojno? - Ciper

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Redna civilna sodišča (v ciprskem pravnem sistemu imenovana okrožna sodišča) so pristojna za obravnavo večine civilnih zadev.

Vendar morate v primeru posebnega sodnega spora zadevo predložiti specializiranemu sodišču, ki je pristojno za obravnavo take zadeve.

Na primer, družinske spore (npr. razveza zakonske zveze, preživnina, starševska odgovornost, komuniciranje z mladoletnimi otroki, premoženjskopravni spori itd.) obravnavajo **družinska sodišča** Republike Ciper.

V primeru delovnega spora (razmerja med delodajalcem in delojemalcem, na primer nezakonita odpustitev, presežna delovna sila itd.) boste morali zadevo predložiti **delovnemu sodišču** v okrožju, kjer je spor nastal, ali, če tega ni, v okrožju, kjer ima tožnik običajno ali stalno prebivališče. Vendar so za zadeve, v katerih se zahteva odškodnina, ki presega znesek plač dveh (2) let, pristojna redna civilna sodišča (okrožna sodišča), tako da morate v takih primerih zadevo predložiti tem sodiščem.

Kar zadeva spore v zvezi z najemom nepremičnine (npr. višja najemnina, prisilna izselitev itd.), morate zadevo predložiti **sodišču za nadzor nad najemninami** v okrožju, kjer je nepremičnina.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

Glej odgovor na vprašanje 2.2 v nadaljevanju.

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

V ciprskem pravnem sistemu ni razlike med rednimi civilnimi sodišči prve stopnje. Vendar obstaja razlikovanje med okrožnimi sodniki v zvezi z njihovim položajem (predsedujoči sodnik okrožnega sodišča, višji sodnik okrožnega sodišča, sodnik okrožnega sodišča), od katerega je odvisna njihova pristojnost za obravnavo določenih zadev.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevnosti

Okrožno sodišče (redno civilno sodišče) je pristojno za odločanje o kakršnem koli sporu, če:

je podlaga za spor v celoti ali delno nastala v mejah okrožja, za katero je bilo sodišče ustanovljeno;

je toženec ali kateri koli od tožencev ob vložitvi tožbe živel ali delal v okrožju, za katero je bilo sodišče ustanovljeno;

so vse stranke v zadevi ciprski državljani in je podlaga za tožbo v celoti ali delno nastala v suverenih conah ali toženec (ali kateri koli od tožencev) živi ali dela v teh conah;

je podlaga za tožbo v celoti ali delno nastala na ozemlju suverene cone zaradi uporabe motornega vozila s strani osebe, ki je bila ali bi morala biti zavarovana na podlagi člena 3 zakona o zavarovanju avtomobilske odgovornosti;

je podlaga za tožbo v celoti ali delno nastala na ozemlju suverene cone zaradi nezgode ali poklicne bolezni delavca, do katere je prišlo med njegovo zaposlitvijo in ki vključuje odgovornost delodajalca, za katero je bil ali bi moral biti zavarovan na podlagi člena 4 zakona o zavarovanju avtomobilske odgovornosti;

se tožba nanaša na razdelitev ali prodajo nepremičnine ali katero koli drugo vprašanje v zvezi z nepremičnino, ki leži v mejah okrožja, za katero je bilo sodišče ustanovljeno.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

Če se tožba nanaša na dobrodelno ustanovo ali kakršen koli patent ali blagovno znamko, za katero je na podlagi člena 7 ali določb zakona št. 29/1983 pristojno okrožno sodišče, se vložijo pri katerem koli okrožnem sodišču.

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Kadar v zadevah iz odstavka 2.2.1 zgoraj že obstaja alternativna krajevna pristojnost ali v zadevah iz odstavka 2.2.2.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

V primeru izključne pristojnosti, ki velja za nepremičnine (glej zadnjo točko pri odgovoru na vprašanje 2.2.1 zgoraj).

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Ne.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Postopek običajno začne pooblaščenec odvetnik, ki ve, na katero sodišče se je treba obrniti. Če nimate pravnega zastopnika, se lahko za ustrezne informacije obrnete na sodno tajništvo vrhovnega sodišča.

Vrhovno sodišče Cipra

Charalambou Mouskou,

1404 Nikozija, Ciper

Telefon: +35 722865741

Telefaks: +35 722304500

e-naslov: chief.reg@sc.judicial.gov.cy

Zadnja posodobitev: 07/12/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Katero sodišče je pristojno? - Latvija

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Z zakonom o civilnem postopku (*Civilprocesa likums*) je zagotovljeno, da ima vsaka fizična ali pravna oseba pravico do sodnega varstva državljanskih pravic, če so njene pravice kršene ali se izpodbijajo, in do sodnega varstva interesov, zaščitenih z zakonom. Praviloma vse civilne spore obravnavajo sodišča v rednih sodnih postopkih. Izjemoma in le kadar je to določeno z zakonodajo, se lahko civilni spori rešujejo v izvensodnih postopkih. Kadar je to določeno z zakonodajo, sodišče obravnava tudi zahtevke, ki jih vložijo fizične in pravne osebe in ki po svoji naravi niso civilni spori. Vendar o dodelitvi spora vedno odloči sodišče ali sodnik. Če sodišče ali sodnik ugotovi, da spor ne spada v pristojnost sodišča, se v sklepu v zvezi s tem navede organ, pristojen za odločanje v sporu.

Hkrati pa za običajna pravila o pristojnosti veljajo nekatere izjeme, s katerimi je določena raven sodišča, ki naj bi zadevo obravnavalo na prvi stopnji.

Specializirano sodišče za gospodarske zadeve, ki obravnava nekatere kategorije zadev civilnega in kazenskega prava, v Latviji deluje od 31. marca 2021.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

Okrožna sodišča (*rajona tiesa*) in mestna sodišča (*pilsētas tiesa*) delujejo kot sodišča prve stopnje v civilnih zadevah. Okrožno sodišče Vidzeme v mestu Riga (*Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa*) obravnava zadeve, v katerih se spisi nanašajo na državno skrivnost, in zadeve glede varstva patentov, topografije polprevodniških izdelkov, modelov, blagovnih znamk in geografskih označb. Zemljiškoknjižni oddelek okrožnega (mestnega) sodišča obravnava predloge za izvršitev nespornih obveznosti (*bezstrīdus piespiedu izpildīšana*) in prisilno izvršitev obveznosti na podlagi obvestila sodišča (*saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtība*) ter tudi predloge za potrditev obvestil o dražbi (*izsoles aktu apstiprināšana*), razen za potrditev takih obvestil v zadevah v zvezi s postopkom v primeru insolventnosti.

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Višje sodišče lahko zadevo vsebinsko preuči šele po tem, ko jo je obravnavalo nižje sodišče. Sodišče prve stopnje za civilne zadeve je okrožno ali mestno sodišče ali regionalno sodišče (*apgabaltiesa*). V civilnih postopkih zadeve vsebinsko obravnava sodišče prve stopnje, ki je pristojno za vrsto in predmet zadeve ter kraj spora.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

Civilne zadeve se za obravnavo na prvi stopnji dodelijo sodiščem na različnih ravneh na podlagi predmeta zadeve: zadeve se razvrstijo glede na kategorijo ali naravo zahtevka. Vendar ima nato vsako sodišče na isti ravni svojo krajevno pristojnost.

2.2.1 Splošno pravilo krajevnosti

Splošna pravila o krajevni pristojnosti določajo, da se tožba zoper fizično osebo vložijo pri sodišču v kraju, kjer ima ta oseba prijavljeno stalno prebivališče (člen 26 zakona o civilnem postopku). Tožba zoper pravno osebo se vložijo pri sodišču v kraju, kjer ima pravna oseba sedež. Ustrezno sodišče prve stopnje se torej določi glede na predmet zadeve in pravila o krajevni pristojnosti.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

V zakonu o civilnem postopku so določene tudi izjeme od pravil o krajevni pristojnosti v civilnih zadevah, pri čemer se lahko tožnik odloči, da bo tožbo vložil v skladu s splošnimi določbami o krajevni pristojnosti, tj. pri sodišču v kraju, kjer ima toženec prijavljeno stalno prebivališče ali sedež, ali da bo tožbo vložil pri drugem sodišču prve stopnje na isti ravni, ki je v zakonodaji določeno kot nadomestno sodišče.

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Tožba zoper toženca, ki nima prijavljenega stalnega prebivališča, se vložijo pri sodišču v kraju, kjer ima toženec dejansko prebivališče.

Če je njegovo dejansko prebivališče neznano ali če to ni v Latviji, se tožba vložijo pri sodišču v kraju, kjer ima toženec kakršno koli nepremično premoženje, ali v kraju, kjer je njegovo zadnje znano prebivališče.

V nekaterih primerih, opredeljenih v zakonodaji, ima tožnik nekatere pravice glede izbire, ali bo tožbo vložil bodisi pri sodišču, ki se določi glede na kraj, kjer ima toženec prijavljeno stalno prebivališče ali sedež, bodisi pri drugem sodišču.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Pravila v zvezi z izbiro pristojnosti, ki je na voljo tožniku, so določena v členu 28 zakona o civilnem postopku, ki vključuje podroben seznam vrst zadev in nadomestnih sodišč, pri katerih se lahko vložijo tožbe:

tožba v zvezi z dejavnostmi hčerinske družbe ali predstavništva pravne osebe se lahko vložijo tudi pri sodišču v kraju, kjer ima hčerinska družba ali predstavništvo sedež;

tožba v zvezi z izterjavo preživnine za otroke ali starše ali določitvijo očetovstva se lahko vložijo tudi pri sodišču v kraju, kjer ima tožnik prijavljeno stalno prebivališče;

tožba zaradi povzročitve telesne poškodbe (členi 1635, 2347–2353 civilnega zakonika (*Civillikums*)) se lahko vložijo tudi pri sodišču v kraju, kjer ima tožnik prijavljeno stalno prebivališče ali kjer je bila poškodba povzročena;

tožba v zvezi s škodo, nastalo na premoženju fizične ali pravne osebe, se lahko vložijo tudi pri sodišču v kraju, kjer je bila škoda povzročena;

tožba v zvezi z vračilom premoženja ali odškodnino v vrednosti takšnega premoženja se lahko vložijo tudi pri sodišču v kraju, kjer ima tožnik prijavljeno stalno prebivališče;

pomorski zahtevki se lahko vložijo tudi pri sodišču v kraju, kjer je bilo zaseženo plovilo toženca;

tožba zoper več tožencev, ki prebivajo ali imajo sedež v različnih krajih, se lahko vložijo pri sodišču v kraju, kjer ima stalno prebivališče ali sedež eden od tožencev;

tožba v zvezi z razvezo ali razveljavitvijo zakonske zveze se lahko vložijo pri sodišču, ki ga izbere tožnik, ali pri sodišču v kraju, kjer ima tožnik prijavljeno stalno prebivališče, če tega ni, pa pri sodišču v kraju, kjer ima tožnik dejansko prebivališče, če:

s tožnikom živijo mladoletniki;

je zakonska zveza, ki naj bi bila razvezana ali razveljavljena, sklenjena z osebo, ki prestaja zaporno kazen;

je zakonska zveza, ki naj bi bila razvezana ali razveljavljena, sklenjena z osebo, ki nima prijavljenega stalnega prebivališča, katere kraj prebivališča ni znan ali ki živi v tujini;

tožba, ki izhaja iz delovnega razmerja, se lahko vložijo tudi pri sodišču v kraju, kjer ima tožnik prijavljeno stalno prebivališče ali kjer opravlja delo.

Če tožnik v zgoraj navedenih zadevah nima prijavljenega stalnega prebivališča, se lahko tožba vložijo pri sodišču v kraju, kjer ima tožnik dejansko prebivališče.

V civilnih zadevah je predvidena tudi izključna pristojnost, ki prevlada ne samo nad splošno krajevno pristojnostjo, ampak tudi nad vsemi drugimi oblikami krajevne pristojnosti. Pristojnost se glede na vrsto tožbe določi v naslednjih primerih:

tožbo v zvezi z lastninskimi pravicami ali drugimi premoženjskimi pravicami na nepremičnem premoženju ali delih takega premoženja ali tožbo v zvezi z vpisom takih pravic v zemljiško knjigo ali izbrisom takih pravic iz zemljiške knjige in izključitvijo nepremičnine iz popisa nepremičnin je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer je nepremičnina;

če je tožba vložena zoper pokojnikovo zapuščino in ni znanih dedičev, ki so bili potrjeni ali so sprejeli dedovanje, je pristojno sodišče v kraju, kjer je imel pokojnik prijavljeno ali dejansko prebivališče, če pa njegovo prijavljeno ali dejansko prebivališče ni v Latviji ali ni znano, je pristojno sodišče v kraju, kjer je premoženje ali del premoženja iz zapuščine.

Izključna pristojnost je lahko določena tudi v drugih zakonodajnih aktih.

Spodnje določbe se uporabljajo tudi v zadevah, ki se obravnavajo v posebnih sodnih postopkih:

vlogo za odobritev posvojitve je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer ima posvojitelj prijavljeno stalno prebivališče, če tega ni, pa v kraju, kjer ima dejansko prebivališče; zahtevek za razveljavev posvojitve je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer ima vložnik prijavljeno stalno prebivališče, če tega ni, pa v kraju, kjer ima dejansko prebivališče;

vlogo za odobritev posvojitve, ki jo vložijo tuji državljani ali oseba, ki živi v tujini, je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer ima posvojenec prijavljeno stalno prebivališče, če pa je posvojenec v zunajdružinski oskrbi, je treba vlogo vložiti pri sodišču v kraju, kjer se zagotavlja zunajdružinska oskrba (člen 259(2) zakona o civilnem postopku);

zahtevek za omejitev poslovne sposobnosti osebe zaradi duševne ali druge bolezni je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer ima ta oseba prijavljeno stalno prebivališče, če tega ni, pa v kraju, kjer ima dejansko prebivališče; če je bila oseba hospitalizirana, je treba zahtevek vložiti pri sodišču v kraju, kjer je zdravstvena ustanova (člen 264 zakona o civilnem postopku);

zahtevek za omejitev poslovne sposobnosti osebe in določitev skrbništva nad njo zaradi njenega nemoralnega ali razsipnega življenja ali zlorabe alkohola ali drugih opojnih snovi je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer ima ta oseba prijavljeno stalno prebivališče, če tega ni, pa v kraju, kjer ima dejansko prebivališče (člen 271 zakona o civilnem postopku);

o zadevah v zvezi z upravljanjem premoženja odsotne ali pogrešane osebe mora odločati sodišče v kraju, kjer je imela ta oseba zadnje stalno prebivališče (člen 278 zakona o civilnem postopku);

predlog za razglasitev pogrešane osebe za mrtvo je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer je imela ta oseba zadnje stalno prebivališče (člen 282 zakona o civilnem postopku);

zahtevek za ugotovitev pravnih dejstev je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer ima vložnik prijavljeno stalno prebivališče, če tega ni, pa v kraju, kjer ima dejansko prebivališče (člen 290 zakona o civilnem postopku);

zahtevek za razveljavev pravic v zvezi z nepremičnim premoženjem je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer je nepremičnina; zahtevek za razveljavev katere koli druge pravice je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer ima vložnik prijavljeno stalno prebivališče, če tega ni, pa v kraju, kjer ima dejansko prebivališče; v primeru pravne osebe pa pri sodišču v kraju, kjer ima pravna oseba sedež, razen če je z zakonom določeno drugače (člen 294(2) zakona o civilnem postopku);

zahtevek za preklic izgubljenega, ukradenega ali uničenega dokumenta in obnovitev pravic, povezanih z njim, je treba vložiti pri sodišču v kraju plačila, navedenem na dokumentu, ali če kraj plačila ni znan, pri sodišču v kraju, kjer ima dolжник prijavljeno stalno prebivališče, če je dolжник fizična oseba, ali če tega ni, v kraju, kjer ima dejansko prebivališče, v primeru pravne osebe pa pri sodišču v kraju, kjer ima pravna oseba sedež; če kraj, v katerem ima dolжник dejansko prebivališče ali sedež, tudi ni znan, je treba zahtevek vložiti pri sodišču v kraju, kjer je bil dokument izdan (člen 299 zakona o civilnem postopku);

vlogo za odkup nepremičnega premoženja je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer je nepremičnina (člen 336 zakona o civilnem postopku); sodišče zadevo v zvezi s postopkom pravnega varstva preuči na podlagi dolžnikovega uradnega naslova, ki je bil za dolžnika vpisan v register tri mesece pred vložitvijo vloge pri sodišču (člen 341 zakona o civilnem postopku); sodišče zadevo v zvezi s postopkom v primeru insolventnosti za pravno osebo na podlagi vloge dolžnika, upnika ali večine upnikov, kot je določeno v členu 42(3) zakona o insolventnosti (*Maksātnespējas likums*), preuči na podlagi dolžnikovega uradnega naslova, kot je bil za dolžnika vpisan v register tri mesece pred vložitvijo vloge pri sodišču. V zadevi v zvezi z začetkom postopka v primeru insolventnosti, kot je določeno v členu 3(1) Uredbe Sveta št. 1346/2000, je za obravnavo tožbe pristojno sodišče na podlagi kraja središča dolžnikovih glavnih interesov, če pa se postopek v primeru insolventnosti začne, kot je določeno v členu 3(2) navedene uredbe, je pristojno sodišče na podlagi kraja dolžnikove poslovalnice (v smislu člena 2(h) Uredbe Sveta št. 1346/2000) (člen 363.1 zakona o civilnem postopku);

o zadevi v zvezi z insolventnostjo fizične osebe na podlagi vloge navedene osebe mora odločati sodišče v kraju, kjer ima dolžnik prijavljeno stalno prebivališče, kot je bilo za dolžnika vpisano v register tri mesece pred vložitvijo vloge pri sodišču, če tega ni, pa v kraju, kjer ima dejansko prebivališče. Zadevo v zvezi z začetkom postopka v primeru insolventnosti, kot je določeno v členu 3(1) Uredbe Sveta št. 1346/2000, preuči sodišče na podlagi kraja središča dolžnikovih glavnih interesov, če pa se postopek v primeru insolventnosti začne, kot je določeno v členu 3(2) navedene uredbe, jo preuči sodišče na podlagi kraja dolžnikove poslovalnice (v smislu člena 2(h) Uredbe Sveta št. 1346/2000) (člen 363.22 zakona o civilnem postopku);

o zadevah v zvezi z insolventnostjo ali likvidacijo kreditnih institucij mora odločati sodišče v kraju, kjer ima kreditna institucija sedež (člen 364 zakona o civilnem postopku);

- delodajalec lahko vloži zahtevek, naj se stavka ali napoved stavke razglasi za nezakonito, na podlagi razlogov iz zakona o stavkah (*Streiku likums*) in v skladu s postopkom, določenim v njem. Zahtevek za razglasitev stavke ali napovedi stavke za nezakonito je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer naj bi stavka potekala (člen 390 zakona o civilnem postopku);

predstavnik delavcev lahko vloži zahtevek, naj se izprtje ali obvestilo o izprtju razglasi za nezakonito, na podlagi razlogov iz zakona o delovnih sporih (*Darba strīdu likums*) in v skladu s postopkom, določenim v njem. Zahtevek za razglasitev izprtja ali obvestila o izprtju za nezakonito je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer naj bi bilo izprtje izvedeno (člen 394.1 zakona o civilnem postopku).

Zadeve v zvezi z izvršitvijo nespornih obveznosti (*saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana*):

zahtevke za prostovoljno prodajo nepremičnega premoženja na dražbi prek sodišča je treba vložiti pri okrožnem ali mestnem sodišču v kraju, kjer je nepremično premoženje (člen 395 zakona o civilnem postopku);

predloge za izvršitev nespornih denarnih plačil ali vračilo premičnega premoženja ali za izvršitev nespornih pogodbenih obveznosti, ki so zavarovane s komercialnim jamstvom, je treba vložiti pri zemljiškoknjižnem oddelku okrožnega ali mestnega sodišča v kraju, kjer ima dolžnik prijavljeno stalno prebivališče, če tega ni, pa v kraju, kjer ima dejansko prebivališče (člen 403(1) zakona o civilnem postopku);

predloge za izvršitev nespornih zahtevkov na podlagi listin o zastavi nepremičnega premoženja ali za izvršitev nespornih obveznosti izpraznitve ali vračila zakupljenega ali najetega nepremičnega premoženja je treba vložiti pri zemljiškoknjižnem oddelku okrožnega ali mestnega sodišča v kraju, kjer je nepremično premoženje. Če je obveznost zavarovana z več nepremičninami in bi predlogi spadali v pristojnost zemljiškoknjižnega oddelka različnih okrožnih ali mestnih sodišč, mora o predlogu odločati zemljiškoknjižni oddelek okrožnega ali mestnega sodišča v kraju, kjer je ena nepremičnina po izbiri vložnika predloga (člen 403(2) zakona o civilnem postopku);

predloge za izvršitev nespornih zahtevkov na podlagi ladijske hipoteke je treba vložiti pri zemljiškoknjižnem oddelku okrožnega ali mestnega sodišča v kraju, kjer je vpisana ladijska hipoteka (člen 403(3) zakona o civilnem postopku).

Zadeve v zvezi z izvršitvijo obveznosti na podlagi obvestila sodišča (*saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā*):

Predlog za izvršitev obveznosti na podlagi obvestila sodišča je treba vložiti pri zemljiškoknjižnem oddelku okrožnega ali mestnega sodišča v kraju, kjer ima dolžnik prijavljeno stalno prebivališče, če tega ni, pa v kraju, kjer ima dejansko prebivališče ali sedež (člen 406.2 zakona o civilnem postopku).

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Da, ta možnost obstaja. Latvijška zakonodaja strankam omogoča, da se dogovorijo o krajevno pristojnem sodišču za svojo zadevo. Ob sklenitvi pogodbe lahko določijo sodišče prve stopnje, ki bo pristojno za reševanje morebitnih prihodnjih sporov v zvezi s pogodbo ali izpolnjevanjem njenih določil. Ne morejo pa spremeniti pristojnosti glede na predmet spora, tj. ravni sodišča, ki naj bi zadevo obravnavalo na prvi stopnji (člen 25 zakona o civilnem postopku); prav tako ne morejo spremeniti izključne pristojnosti (člen 29 zakona o civilnem postopku). Za dogovor o pristojnosti veljata dve omejitvi:

pristojnost se lahko izbere le v zvezi s pogodbenimi spori;

o določitvi krajevne pristojnosti se je treba dogovoriti ob sklenitvi pogodbe, pri čemer je treba navesti določeno sodišče, ki bo obravnavalo morebitni spor na prvi stopnji.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

V skladu z latvijsko zakonodajo sodišča splošne pristojnosti obravnavajo civilne in kazenske zadeve. V Latviji v nasprotju z drugimi državami ni specializiranih sodišč, na primer družinskih sodišč, ali sodnikov, specializiranih za posebna pravna vprašanja.

Kot je pojasnjeno zgoraj, civilne zadeve vsebinsko obravnava sodišče prve stopnje, višje sodišče pa jih lahko preizkusi šele po tem, ko jih je obravnavalo nižje sodišče. Sodišče prve stopnje za civilne zadeve je okrožno (mestno) sodišče, ki je pristojno za zadevo. Praviloma vsi civilni spori spadajo v pristojnost sodišč, ki jih obravnavajo v rednih sodnih postopkih.

Zadnja posodobitev: 27/04/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Katero sodišče je pristojno? - Litva

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

S členom 12 zakona o sodiščih (*Lietuvos Respublikos teismų įstatymas*) je vzpostavljen enotni sistem sodišč, ki vključuje sodišča splošne pristojnosti in sodišča posebne pristojnosti.

Sodišča splošne pristojnosti (sodišča prve stopnje, tj. okrožna in regionalna sodišča) obravnavajo vse civilne zadeve, ki vključujejo spore, ki se nanašajo na civilna, družinska in delovna razmerja, razmerja na področju intelektualne lastnine, stečaja in prestrukturiranja ali druga zasebna razmerja, ali spore, ki izhajajo iz takih razmerij. Ta sodišča obravnavajo tudi zadeve v izrednih sodnih postopkih ter odločajo o zahtevah za priznanje in izvršitev tujih sodnih odločb in arbitražnih odločb v Republiki Litvi (člen 22 zakonika o civilnem postopku) (*Civilinio proceso kodeksas*).

Specializirana sodišča, tj. upravna sodišča (regionalna upravna sodišča), obravnavajo upravne zadeve, ki izhajajo iz upravnopravnih razmerij.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

Tožnik lahko tožbo vloži pri sodišču po svoji izbiri ob upoštevanju naslednjih pogojev:

tožba zoper toženca, katerega prebivališče ni znano, se lahko vloži glede na kraj njegovega premoženja ali kraj njegovega zadnjega znanega prebivališča; tožba zoper toženca, ki nima stalnega prebivališča v Republiki Litvi, se lahko vloži glede na kraj njegovega premoženja ali kraj njegovega zadnjega znanega prebivališča v Republiki Litvi;

tožba za dodelitev preživnine ali ugotovitev očetovstva se lahko vloži glede na tožnikov kraj prebivališča;

odškodninska tožba zaradi škode, povzročene zdravju osebe, vključno s smrtjo, se lahko vloži glede na tožnikov kraj prebivališča ali kraj, v katerem je bila škoda povzročena;

odškodninska tožba zaradi škode, povzročene na premoženju osebe, se lahko vloži glede na tožnikov kraj prebivališča (registrirani sedež) ali kraj, v katerem je bila škoda povzročena;

odškodninska tožba zaradi škode, nastale zaradi nezakonite obsodbe, nezakonite uporabe pripornih ukrepov, nezakonitega pridržanja, nezakonite uporabe prisilnih sredstev v postopku ali nezakonite upravne kazni (prijetja), vključno s škodo, nastalo zaradi nezakonitih dejanj sodnika ali sodišča med obravnavo civilne zadeve, se lahko vloži glede na tožnikov kraj prebivališča;

tožba v zvezi s sporazumom/pogodbo, v kateri je opredeljen kraj izpolnitve, se lahko vloži tudi glede na kraj izpolnitve, naveden v sporazumu/pogodbi;

tožba v zvezi z delovanjem osebe v funkciji skrbnika ali upravitelja premoženja se lahko vloži tudi glede na kraj prebivališča (registrirani sedež) skrbnika ali upravitelja premoženja;

tožba v zvezi s potrošniškimi pogodbami se lahko vloži tudi glede na kraj prebivališča potrošnika;

tožba v zvezi z dejavnostmi podružnice pravne osebe se lahko vloži tudi glede na registrirani sedež podružnice;

odškodninska tožba za škodo, nastalo zaradi trčenja ladij, ter izterjavo nadomestila za pomoč in reševanje na morju, pa tudi v vseh drugih primerih, v katerih spor izhaja iz pravnih razmerij v pomorskem prevozu, se lahko vloži tudi glede na kraj ali pristanišče registracije toženčeve ladje.

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Civilne zadeve obravnavajo okrožna in regionalna sodišča kot sodišča prve stopnje (člen 25 zakonika o civilnem postopku).

V skladu s splošnim pravilom, določenim v navedenem zakoniku, vse civilne zadeve obravnavajo okrožna sodišča. Obstaja pa tudi izjema od splošnega pravila, v skladu s katero nekatere zadeve spadajo v pristojnost regionalnih sodišč ali izključno pristojnost regionalnega sodišča v Vilni.

To je odvisno od vrednosti zahtevka v sporu, pri čemer civilne zadeve, v katerih zahtevke presega 150 000 LTL, obravnavajo regionalna sodišča, razen zadev v zvezi z družinskimi in delovnimi razmerji ter zadev v zvezi z odškodnino za nepremoženjsko škodo.

Pristojnost je odvisna tudi od drugih dejavnikov, ne le od zahtevka v sporu.

Regionalna sodišča kot prvostopenjska sodišča obravnavajo tudi naslednje civilne zadeve:

zadeve v zvezi s pravnimi nepremoženjskimi avtorskimi razmerji;

zadeve v zvezi s pravnimi razmerji v civilnih javnih razpisih;

zadeve v zvezi s stečajem ali prestrukturiranjem, razen zadev v zvezi s stečajem fizičnih oseb;

zadeve, v katerih je ena od strank tuja država;

zadeve, ki temeljijo na zahtevkih v zvezi s prisilno prodajo delnic (deležev, pravic);

zadeve, ki temeljijo na zahtevkih v zvezi s preiskavo dejavnosti pravne osebe;

zadeve v zvezi z nadomestilom za premoženjsko in nepremoženjsko škodo, nastalo zaradi kršitve pridobljenih pravic pacientov;

druge civilne zadeve, ki jih morajo v skladu s posebnimi zakoni kot sodišča prve stopnje obravnavati regionalna sodišča.

Regionalno sodišče v Vilni ima kot prvostopenjsko sodišče izključno pristojnost za obravnavo naslednjih civilnih zadev:

zadev v zvezi s spori, kot so navedeni v zakonu o patentih (*Lietuvos Respublikos patentų įstatymas*);

zadev v zvezi s spori, kot so navedeni v zakonu o blagovnih znamkah (*Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymas*);

zadev v zvezi s posvojitvijo litovskega državljanina, ki prebiva v Republiki Litvi, za katero zaprosijo državljani drugih držav;

drugih civilnih zadev, ki v skladu s posebnimi zakoni spadajo v izključno pristojnost regionalnega sodišča v Vilni kot sodišča prve stopnje.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajeve pristojnosti

Tožba se vloži pri sodišču v kraju prebivališča toženca. Tožba zoper pravno osebo se vloži glede na kraj registriranega sedeža pravne osebe, kot je naveden v registru pravnih oseb. Če je toženec država ali občina, se tožba vloži glede na sedež institucije, ki zastopa državo ali občino.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

Tožnik ima pravico izbirati med več sodišči, pristojnimi za zadevo.

Stranke se lahko tudi dogovorijo, pri katerem sodišču naj se vloži tožba. Člen 32 zakonika o civilnem postopku določa, da lahko stranke z medsebojnim dogovorom spremenijo sodišče, ki je krajevno pristojno za njihovo zadevo, vendar z dogovorom ne morejo spremeniti sodišča v nasprotju z izključno ali stvarno pristojnostjo za zadevo.

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Kot je določeno v členu 30 zakonika o civilnem postopku, lahko tožnik pristojno sodišče izbere v naslednjih primerih:

tožba zoper toženca, katerega prebivališče ni znano, se lahko vloži glede na kraj njegovega premoženja ali kraj njegovega zadnjega znanega prebivališča;

tožba zoper toženca, ki nima prebivališča v Republiki Litvi, se lahko tožba vloži glede na kraj njegovega premoženja ali kraj njegovega zadnjega znanega prebivališča v Republiki Litvi;

tožba v zvezi z dejavnostmi podružnice pravne osebe se lahko vloži tudi glede na registrirani sedež podružnice;

tožba za dodelitev preživnine ali ugotovitev očetovstva se lahko vloži tudi glede na tožnikov kraj prebivališča;

odškodninska tožba zaradi škode, povzročene zdravju osebe, vključno s smrtjo, se lahko vloži glede na tožnikov kraj prebivališča ali kraj, v katerem je bila škoda povzročena;

odškodninska tožba zaradi škode, povzročene na premoženju osebe, se lahko vloži glede na tožnikov kraj prebivališča (registrirani sedež) ali kraj, v katerem je bila škoda povzročena;

odškodninska tožba zaradi škode, nastale zaradi nezakonite obsodbe, nezakonite uporabe pripornih ukrepov, nezakonitega pridržanja, nezakonite uporabe prisilnih sredstev v postopku ali nezakonite upravne kazni (prijetja), vključno s škodo, nastalo zaradi nezakonitih dejanj sodnika ali sodišča med obravnavo civilne zadeve, se lahko vloži glede na tožnikov kraj prebivališča;

odškodninska tožba za škodo, nastalo zaradi trčenja ladij, ter izterjavo nadomestila za pomoč in reševanje na morju, pa tudi v vseh drugih primerih, v katerih spor izhaja iz pravnih razmerij v pomorskem prevozu, se lahko vloži glede na kraj toženčeve ladje ali pristanišče njene registracije;

tožba v zvezi s sporazumom/pogodbo, v kateri je opredeljen kraj izpolnitve, se lahko vloži tudi glede na kraj izpolnitve sporazuma/pogodbe;

tožba v zvezi z delovanjem osebe v funkciji skrbnika ali upravitelja premoženja se lahko vloži tudi glede na kraj prebivališča (registrirani sedež) skrbnika ali upravitelja premoženja;

tožba v zvezi s potrošniškimi pogodbami se lahko vloži tudi glede na kraj prebivališča potrošnika.

Poleg tega se lahko tožba zoper več tožencev, ki prebivajo ali imajo sedež v različnih krajih, vloži glede na kraj prebivališča ali registriranega sedeža enega od tožencev po izbiri tožnika (člen 33(1) zakonika o civilnem postopku).

Tožba v zvezi s sporazumom/pogodbo, v kateri je opredeljen kraj izpolnitve, se lahko po izbiri tožnika vloži glede na kraj prebivališča ali registriranega sedeža toženca ali glede na kraj izpolnitve sporazuma/pogodbe. Tožba v zvezi s potrošniškimi pogodbami se lahko vloži glede na kraj prebivališča ali registriranega sedeža toženca ali potrošnika.

Tožba za dodelitev preživnine se lahko po izbiri tožnika vloži glede na kraj prebivališča ali registriranega sedeža toženca ali tožnika.

Civilni odškodninski zahtevek zaradi škode v zvezi s kazensko zadevo se lahko v obravnavo predloži v skladu s pravili o pristojnosti iz zakonika o civilnem postopku, če zahtevek ni bila vložen ali ni bilo o njej odločeno v kazenskem postopku.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Člen 31(1) in (2) zakonika o civilnem postopku določa naslednje izjeme od splošnega pravila o krajevni pristojnosti, ki so zavezujoče za tožnika, ki začenja sodni postopek:

tožbe v zvezi s stvarnimi pravicami na nepremičnem premoženju, uporabo nepremičnega premoženja, razen zahtevkov za prodajo skupnega premoženja zakoncev v zadevah za razvezo zakonske zveze, in preklicem rubeža nepremičnega premoženja spadajo v pristojnost sodišča v kraju, kjer je nepremično premoženje ali njegov glavni del;

terjatve upnikov v zapuščinskem postopku, vložene, preden so dediči sprejeli dediščino, spadajo v pristojnost sodišča v kraju dediščine ali njenega glavnega dela.

Poudariti je treba tudi, da je treba v skladu s členom 33(2) do (4) zakonika o civilnem postopku Republike Litve:

nasprotno tožbo vložiti pri sodišču, pri katerem je bila vložena prvotna tožba, ne glede na to, katero sodišče je zanjo pristojno. Če se vrednost zahtevka poveča, če se spremeni njegov predmet ali če se z vložitvijo nasprotne tožbe spremeni sodišče, pristojno za zadevo, kot je določeno z njenim predmetom, mora sodišče, pri katerem je bila vložena prvotna tožba, odločiti o vseh vprašanih v zvezi s tožbo (nasprotno tožbo) in vsebinsko odločiti o celotni zadevi. Če je treba katerega koli od tožnikovih zahtevkov vložiti v skladu s pravili o izključni pristojnosti, je treba v skladu z navedenimi pravili vložiti celotno tožbo. Če kateri koli od tožnikovih zahtevkov spada v pristojnost regionalnega sodišča, mora celotno tožbo obravnavati regionalno sodišče.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Stranke lahko z medsebojnim pisnim dogovorom spremenijo krajevno pristojnost za zadevo. Vendar s takim dogovorom ne morejo spremeniti sodišča, ki je izključno ali stvarno pristojno za zadevo (člen 32 zakonika o civilnem postopku).

Pristojnost za obravnavo zadeve se lahko izjemoma utemelji z udeležbo toženca.

Sodišče lahko zadevo prenese na drugo sodišče, kadar toženec, katerega prebivališče ni bilo znano, zaprosi za prenos zadeve na sodišče v svojem kraju prebivališča (člen 34(2)(2) zakonika o civilnem postopku).

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Specializirana upravna sodišča, ki delujejo v Republiki Litvi, ne obravnavajo civilnih, gospodarskih ali družinskih zadev. Obravnavajo zadeve, ki se nanašajo na upravno-pravna razmerja.

Zadnja posodobitev: 21/10/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Katero sodišče je pristojno? - Luksemburg

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Redno sodišče, ki je v Velikem vojvodstvu Luksemburg pristojno za odločanje v civilnih in gospodarskih zadevah, je okrožno sodišče (*tribunal d'arrondissement*). Sodni okrožji sta dve: Luxembourg in Diekirch, od katerih ima vsako po eno okrožno sodišče.

Okrožno sodišče je pristojno za odločanje v vseh civilnih in gospodarskih zadevah, za katere niso po zakonu pristojna druga sodišča.

Posebnih sodišč za odločanje v gospodarskih zadevah, kot jih poznajo v nekaterih drugih državah, ni. Gospodarske zadeve obravnavajo specializirani oddelki okrožnega sodišča, in sicer v poenostavljenem postopku.

Specializirana sodišča so pristojna predvsem za odločanje:

v sporih majhne vrednosti: za spore, katerih vrednost ne presega 15 000 EUR, je pristojno mirovno sodišče (*justice de paix*). V Velikem vojvodstvu

Luksemburg obstajajo tri mirovna sodišča, in sicer v Luxembourg, Esch-sur-Alzettu in Diekirchu, pri čemer ima vsako svojo krajevno pristojnost;

v delovnopравниh sporih: v primeru spora v zvezi z izvajanjem pogodbe o zaposlitvi je pristojno delovno sodišče (*tribunal du travail*). V Velikem vojvodstvu Luksemburg obstajajo tri delovna sodišča, in sicer v Luxembourg, Esch-sur-Alzettu in Diekirchu, pri čemer ima vsako svojo krajevno pristojnost. V praksi se delovno sodišče nahaja v prostorih mirovnega sodišča;

v sporih iz najemnih razmerij: po zakonu je za odločanje v sporih v zvezi z izvrševanjem najemnih pogodb ne glede na vrednost spora pristojno mirovno sodišče. Če se spor nanaša na višino najemnine, se je treba po zakonu pred predložitvijo zadeve pristojnemu sodišču obrniti na komisijo za najemnine (*commission des loyers*), ki je pristojna za posamezno občino;

v medsosedskih sporih: za odločanje v medsosedskih sporih, ki se večinoma nanašajo na služnostne pravice ali mejne spore, je pristojno mirovno sodišče. Če se zahtevek v takšni zadevi prekvalificira v odškodninski zahtevek, je odločilna vrednost zahtevka: za zahtevke v vrednosti nad 15 000 EUR je pristojno okrožno sodišče;

v sporih s področja socialne varnosti: za odločanje v sporih s področja socialne varnosti je po zakonu pristojen arbitražni svet za socialno varnost (*Conseil arbitral de la sécurité sociale*). Ta ima sedež v Luxembourg in je pristojen za območje celotne države;

pri težavah s prezadolženostjo: po zakonu je za odločanje o zadevah v zvezi s prezadolženostjo pristojno mirovno sodišče.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Mirovna sodišča so pristojna za odločanje v civilnih in gospodarskih zadevah, v katerih vrednost spora (brez obresti in stroškov) ne presega 15 000 EUR. Za spore večje vrednosti pa je pristojno okrožno sodišče.

Okrožno sodišče je vedno pristojno za zadeve, ki niso opredeljene z denarno vrednostjo, na primer za družinske zadeve.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Praviloma je pristojno sodišče v kraju prebivališča toženca. Namen tega pravila je zaščititi toženca, ki se domnevno lažje brani pred sodiščem, ki je najbližje kraju njegovega stalnega prebivališča.

Če je toženec fizična oseba, je to sodišče v kraju njegovega stalnega ali običajnega prebivališča.

Tožbo zoper civilno ali gospodarsko družbo je mogoče vložiti pri sodišču v kraju njenega registriranega sedeža, pa tudi pri sodišču v kraju, kjer ima podružnico ali predstavništvo, če ima tam zastopnika, ki je pooblaščen za poslovanje s tretjimi osebami, in če se spor nanaša na dejavnosti navedene podružnice ali predstavništva.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

V pogodbenih zadevah lahko tožnik tožbo vložiti bodisi v kraju stalnega prebivališča toženca bodisi, odvisno od vrste pogodbe, v kraju dobave blaga ali opravljanja storitve.

V zadevah deliktne odgovornosti ali v civilnih zahtevkih v okviru kazenskega postopka se lahko tožba vložiti pri sodišču v kraju stalnega prebivališča toženca ali pri sodišču v kraju povzročitve škode ali nastanka škodnega dogodka.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

V primeru:

1. vlog za dovoljenje za sklenitev zakonske zveze med mladoletnima osebama, vlog za razveljavitev zakonske zveze, vlog za odpravo zadržka za sklenitev zakonske zveze, obnovitev zadržka, ugovor zoper zakonsko zvezo in odpravo zadržka;
 2. zahtevkov, ki se nanašajo na predporočne pogodbe in premoženjska razmerja med zakoncema, in zahtevkov glede delitve premoženja;
 3. zahtevkov glede pravic in dolžnosti zakoncev ter prispevka k stroškom zakonske zveze in registrirane partnerske skupnosti;
 4. prenehanja registrirane partnerske skupnosti;
 5. preživninskih zahtevkov;
 6. zahtevkov v zvezi z izvajanjem pravice do stikov, nastanitvijo ter prispevanjem k vzdrževanju in izobraževanju otrok;
 7. zahtevkov v zvezi z izvajanjem starševske skrbi, razen zahtevkov v zvezi z odvzemom starševske skrbi;
 8. odločb o pravnem upravljanju premoženja mladoletnih otrok in odločb o skrbništvu nad mladoletnimi osebami;
 9. zahtevkov za prepoved vrnitve domov za osebe, odstranjene z doma na podlagi člena 1(1) spremenjenega zakona z dne 8. septembra 2003 o nasilju v družini, in za podaljšanje prepovedi, ki jih vključuje ta odstranitev na podlagi člena 1(2) tega zakona, ter tožb, vloženih zoper te ukrepe;
- je, razen če ni določeno drugače, krajeno pristojno okrožno sodišče:

1. v kraju stalnega prebivališča družine;
2. če starša živita ločeno, v kraju stalnega prebivališča starša, pri katerem običajno prebivajo mladoletni otroci, če starševsko skrb izvršujeta skupaj, ali v kraju stalnega prebivališča starša, ki to skrb izvršuje sam;
3. v drugih primerih v kraju stalnega prebivališča osebe, ki ni začela postopka.

V primeru skupnega zahtevka je po izbiri strank pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča ene ali druge stranke.

Kadar pa se spor nanaša samo na preživnino med zakoncema, prispevek k vzdrževanju in izobraževanju otroka, prispevek k stroškom zakonske zveze ali nujne inčasne ukrepe v primeru prenehanja registrirane partnerske skupnosti, je lahko pristojno sodišče v kraju, kjer prebiva zakonec ali nekdanji partner, ki je preživninski upravičenec, ali starš, ki je primarni skrbnik otrok, tudi polnoletnih.

Krajevna pristojnost se določi na podlagi stalnega prebivališča na dan vložitve zahtevka ali v primeru razveze zakonske zveze na dan vložitve začetne vloge.

V primeru zaprosila za medsebojno pravno pomoč na področju pravice do varstva in vzgoje otrok ter pravice do stikov z njimi je pristojno sodišče, na območju pristojnosti katerega ima otrok stalno prebivališče ali se domneva, da ga ima.

Glede razveze zakonske zveze in prenehanja življenjske skupnosti ter njunih posledic je pristojno sodišče, na območju katerega imata zakonca skupno prebivališče, ali če tega nimata, sodišče, na območju katerega ima stalno prebivališče toženi zakonec, v primeru sporazumne razveze zakonske zveze pa eden od zakoncev.

V zapuščinskih zadevah je pristojno sodišče v kraju zadnjega stalnega prebivališča pokojnika.

V zadevah v zvezi z najemi je pristojno sodišče v kraju, kjer je nepremičnina.

V delovnopravnih zadevah je pristojno sodišče v kraju opravljanja dela. Vendar je v nekaterih primerih, ko delodajalec začne postopek zoper delavca, ki prebiva v drugi državi članici, pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča delavca.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Luksemburško pravo dovoljuje „klavzule o izbiri sodišča“, s katerimi pogodbeni stranki določita sodišče, ki je pristojno za odločanje v sporih.

Take klavzule so zlasti koristne, če stranki v sporu prebivata v različnih državah, saj lahko vnaprej določita sodišče, ki bo obravnavalo spor. Pogoji veljavnosti teh klavzul med državami Evropske unije so urejeni z Uredbo (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012.

Izbira pristojnega sodišča je mogoča tudi v zadevah, v katerih obe stranki v sporu prebivata v Luksemburgu. V takem primeru lahko stranki mirovnemu sodišču predložita spor, za katerega glede na vrednost spora ali pravila o krajevni pristojnosti navadno ne bi bilo pristojno. Dogovor strank je lahko izrecen ali pa izhaja preprosto iz dejstva, da toženec vstopi v pravdo in ustno predstavi vsebinska stališča, ne da bi predhodno in pred kakršno koli obrambo uveljavljal ugovor nepristojnosti sodišča, ki odloča o sporu. Vendar stranki ne moreta enako ravnati pred okrožnim sodiščem, za katero so pravila o pristojnosti, ki temeljijo na vrednosti spora, pravila javnega reda.

Klavzula o izbiri sodišča velja le, če z njo dejansko soglašata obe stranki. Dokazilo o tem dogovoru je treba predložiti v skladu s pravili splošnega prava. Svoboda strank pri izbiri sodišča je v nekaterih primerih omejena z zakonom. Zakon o pravnem varstvu potrošnikov na primer določa, da so klavzule, s katerimi je potrošnikom odvzeta pravica do vložitve tožbe pri rednih sodiščih, neveljavne.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Specializirana sodišča, ustanovljena na podlagi luksemburškega prava (delovno sodišče, mirovno sodišče za spore iz najemnih razmerij, upravno sodišče, arbitražni svet za socialno varnost), na prvi stopnji obravnavajo vse zadeve, ki so jim dodeljene, ne glede na vrednost spora.

Tako na primer za mirovno sodišče, ki je po splošnem pravu pristojno samo za zadeve, katerih vrednost ne presega 15 000 EUR, ta omejitev ne velja, kadar mu je predložen spor iz najemnega razmerja.

Krajevna pristojnost:

Splošno pravilo krajevnosti

Čeprav je načeloma pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča toženca, v zvezi s specializiranimi sodišči veljajo nekatere izjeme.

Tako je na primer praviloma pristojno delovno sodišče v kraju opravljanja dela in ne sodišče v kraju stalnega prebivališča ene od strank. Prav tako je treba spor iz najemnega razmerja predložiti sodišču v kraju, kjer je prostor, oddan v najem.

To vprašanje se ne postavlja pri upravnem sodišču in arbitražnem svetu za socialno varnost, saj sta pristojna za celotno ozemlje Velikega vojvodstva Luksemburg.

Izjeme od splošnega pravila

Pristojnosti specializiranih sodišč so izrecno določene in stranke praviloma ne morejo izbrati drugega sodišča, kot ga določa zakon.

Na splošno se pristojnosti na tem področju štejejo za pristojnosti javnega reda (na primer v delovnopравnih zadevah), kar pomeni, da se mora sodišče tudi v primeru molka strank po uradni dolžnosti izreči za nepristojno. Kot je bilo pojasnjeno zgoraj, obstaja izjema od tega načela pri mirovnem sodišču, kadar spor presega vrednost, za katero je pristojno, in obstaja izrecni oziroma tihi dogovor med strankama. V takem primeru se sodišče ne more po uradni dolžnosti izreči za nepristojno.

Sorodne povezave

 <http://www.legilux.lu/>

 <https://justice.public.lu/fr.html>

Povezani dokumenti

Organizacija sodstva (147 Kb) (147 Kb)

Zadnja posodobitev: 22/10/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki in tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Katero sodišče je pristojno? - Madžarska

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Na podlagi zakona o organizaciji in upravljanju sodišč na Madžarskem deluje samo ena vrsta specializiranih sodišč: upravna in delovna sodišča, ki obravnavajo delovnopравne in upravne zadeve. Za vse druge zadeve, razen za delovnopравne in upravne zadeve, so pristojna redna sodišča.

Razen če ni z zakonom določeno drugače, se o upravnem sporu odloči na podlagi tožbe, vložene pri upravnem sodišču. Upravni spor se nanaša na zakonitost dejanja ali opustitve dejanja upravnega organa, katerega namen ali učinek je sprememba pravnega položaja subjekta, ki ga ureja ali na katerega vpliva upravno pravo. Upravni spori so tudi spori v zvezi z delovnimi razmerji v javnem sektorju in upravnimi pogodbami.

O upravnih zadevah na prvi stopnji odloča upravno in delovno sodišče, v primerih, določenih z zakonom, pa regionalno sodišče (*törvényszék*) ali madžarsko vrhovno sodišče (*Kúria*).

Upravna in delovna sodišča so pristojna za upravne tožbe in druge upravne sodne postopke, za katere po zakonu niso pristojna regionalna sodišča ali madžarsko vrhovno sodišče.

Razen če ni z zakonom določeno drugače, so regionalna sodišča pristojna za zadeve v zvezi z upravnimi akti neodvisnih regulativnih organov, avtonomnih organov državne uprave in vladnih uradov na podlagi zakona o centralnih organih državne uprave, železniškega upravnega organa, letalskega organa in madžarske nacionalne banke, razen za zadeve v zvezi z delovnimi razmerji v javni službi.

Regionalna sodišča odločajo v postopkih za imenovanje upravnih organov, v sodnih postopkih v zvezi z uveljavljanjem pravice do zbiranja, tožbah v zvezi z dostopom do tajnih podatkov in pravnih sporih v zvezi z zakonsko določenimi strokovnimi organi.

Madžarsko vrhovno sodišče je pristojno za postopke za oceno kolizije med odlokom lokalne uprave in drugo zakonodajo, postopke v zvezi z neizpolnjevanjem obveznosti lokalne uprave glede pravnega urejanja in postopke za določitev procesnih sredstev za rešitev ustavne pritožbe.

Delovnopравne tožbe vključujejo tožbe, ki izhajajo iz pravnih razmerij, vzpostavljenih na podlagi zakona o delovnem zakoniku, zaposlitve v javnem sektorju, pogodb o opravljanju storitev, razen kot je določeno v zakonu, sodelovanja v javnih shemah za zaposlovanje, pogodb o zaposlitvi, sklenjenih na podlagi zakona o športu, vajeniških pogodb, sklenjenih v okviru poklicnega usposabljanja, pogodb o pripravništvu študentov na podlagi zakona o nacionalnem visokošolskem izobraževanju, delovnih razmerij, ki jih s socialnimi zadrugami ali zaposlitvenimi zadrugami vzpostavijo člani takih zadrug, in tožbe, vložene za uveljavljanje drugih zahtevkov na podlagi delovnega prava, kot je določeno v zakonu o delovnem zakoniku. Delovnopравna tožba ostane taka, tudi če pride do spremembe v osebi katere koli stranke v sporu zaradi prenosa, prevzema dolga, nasledstva delodajalca ali spremembe v osebi delodajalca. Če ima delavec denarno terjatev do insolventnega delodajalca, ki izhaja iz terjatve na podlagi delovnega prava in je povezana s premoženjem, ki je del stečajne mase, ter jo upravitelj v postopku zaradi insolventnosti izpodbija, lahko delavec zoper delodajalca po začetku postopka v primeru insolventnosti vložiti delovnopравno tožbo.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

V skladu z zakonom o organizaciji in upravljanju sodišč na prvi stopnji odločajo okrožna sodišča (*járásbíróság*) in regionalna sodišča. Regionalna sodišča na prvi stopnji odločajo v zadevah, za katere po zakonu niso pristojna okrožna sodišča. Okrožna sodišča so pristojna za:

(a) tožbe v zvezi z lastninskimi pravicami, če vrednost premoženja ne presega 30 milijonov HUF ali vrednosti zahtevka ni mogoče določiti na podlagi lastninske pravice, razen za:

(aa) tožbe v zvezi z avtorsko in sorodnimi pravicami ter pravicami industrijske lastnine;

(ab) tožbe, vložene za plačilo odškodnine, povezane z izvajanjem uradnih pooblastil, in plačilo nadomestila za ponovno vzpostavitev prejšnjega stanja;

(ac) tožbe, vložene na podlagi javnega interesa;

(ad) tožbe v zvezi z ustanovitvi in zakonitim delovanjem pravne osebe;

(ae) spore med pravnimi osebami ali njihovimi sedanji ali nekdanji člani in spore med sedanji in nekdanji člani, ki izhajajo iz njihovega članstva;

(b) tožbe v zvezi z osebnim statusom;

(c) izvršbe.

Regionalna sodišča odločajo ne samo na prvi stopnji, ampak tudi na drugi stopnji, in sicer o pritožbah zoper odločbe okrožnih sodišč ter upravnih in delovnih sodišč.

Regionalna pritožbena sodišča (*ítélőtábla*) odločajo o vlogah za pravno sredstvo zoper odločbe regionalnih sodišč, obravnavajo pa tudi druge zadeve, ki spadajo v njihovo pristojnost.

Madžarsko vrhovno sodišče se imenuje *Kúria*. V zadevah, določenih z zakonodajo, odloča o vlogah za pravno sredstvo zoper odločbe regionalnih sodišč in regionalnih pritožbenih sodišč, zahtevah za sodno presojo ter koliziji med odloki lokalne uprave in drugo zakonodajo ter po potrebi take odloke razveljavi, ugotavlja morebitno neizpolnjevanje zakonske obveznosti lokalnih uprav glede pravnega urejanja in obravnava druge zadeve, ki spadajo v njegovo pristojnost.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajeve pristojnosti

Sodišče, na območju pristojnosti katerega ima toženec stalno prebivališče, je pristojno za vse zadeve, za katere ni izključno pristojno drugo sodišče.

Če toženec nima stalnega prebivališča na Madžarskem, se pristojnost določi na podlagi njegovega tamkajšnjega začasnega prebivališča. Če začasno prebivališče toženca ni znano ali je v tujini, se upošteva njegovo zadnje stalno prebivališče na Madžarskem. Če ga ni mogoče določiti ali če ga toženec ni imel, se pristojnost določi na podlagi tožnikovega stalnega prebivališča na Madžarskem ali, če tega ni, na podlagi njegovega tamkajšnjega začasnega prebivališča. Če tožnik ni fizična oseba, se pristojnost določi na podlagi njegovega sedeža na Madžarskem.

Če toženčev kraj dela ni isti kot njegov kraj stalnega prebivališča, sodišče na zahtevo toženca, vloženo najpozneje v okviru njegovega pisnega odgovora na tožbo, zadevo preda v obravnavo in odločanje sodišču, pristojnemu na območju kraja dela.

Če je tožba vložena zoper osebo, ki ni fizična oseba, je splošna pristojnost odvisna ne samo od sedeža navedene osebe, ampak tudi od kraja delovanja organa ali organizacijske enote, pooblaščenih za njeno zastopanje in ukrepanje v pravnem sporu. V primeru nejasnosti se za sedež šteje kraj poslovanja. Če je sedež osebe, ki ni fizična oseba, v Budimpešti, vendar se njene dejavnosti izvajajo na območju okrožja Pešta, bo zadevo obravnavalo sodišče, ki je pristojno za okrožje Pešta.

Če oseba, ki ni fizična oseba, nima sedeža na Madžarskem, se pristojnost za tožbe, ki jih vloži madžarski tožnik, ki ni fizična oseba, določi glede na tožnikov sedež ali kraj poslovanja. Če je tožnik madžarska fizična oseba, je pristojno sodišče, na območju pristojnosti katerega ima tožnik stalno prebivališče, ali če tega ni, sodišče, na območju pristojnosti katerega ima začasno prebivališče.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Če ni sodišča z izključno pristojnostjo, se lahko tožnik odloči tožbo vložiti pri sodišču, ki ni sodišče s splošno pristojnostjo v zvezi s tožencem. Natančneje, tožba za določitev preživninske obveznosti, določene z zakonom, se lahko vloži pri sodišču, pristojnem na območju tožnikovega stalnega prebivališča; tožba v zvezi z lastništvom ali posestjo nepremičnega premoženja ali stvarno pravico na nepremičnem premoženju se lahko vloži pri sodišču, pristojnem na območju, kjer je to nepremično premoženje; tožba v zvezi z uveljavljanjem pogodbenega zahtevka se lahko vloži pri sodišču, pristojnem na območju, kjer je bil posel sklenjen ali kjer bo storitev opravljena; tožba za uveljavljanje potrošnikovega pogodbenega zahtevka zoper podjetje se lahko vloži pri sodišču, pristojnem na območju tožnikovega stalnega prebivališča na Madžarskem ali, če tega ni, njegovega tamkajšnjega začasnega prebivališča, tožba v zvezi z nepogodbeno odgovornostjo pa se lahko vloži pri sodišču, pristojnem na območju, kjer je bila povzročena ali je nastala škoda.

Če ni sodišča z izključno pristojnostjo v premoženjskopravnem sporu, je pristojno tudi sodišče, na območju pristojnosti katerega toženec predvidoma dalj časa prebiva (npr. kot delavec ali študent). Takega načina določanja pristojnosti ni mogoče uporabiti za tožence, ki niso poslovno sposobni.

Premoženjskopravna tožba zoper tujo osebo, ki ni fizična oseba, se lahko vloži tudi pri sodišču, pristojnem na območju stalnega prebivališča osebe, pooblaščen za vodenje poslov tuje osebe, ki ni fizična oseba. Za take premoženjskopravne spore je pristojno tudi sodišče, ki je pristojno za sedež madžarske podružnice ali trgovskega zastopništva tuje osebe, ki ni fizična oseba.

Skupna tožba zoper sekundarnega dolžnika in glavnega dolžnika se lahko vloži pri sodišču, ki je iz katerega koli razloga pristojno za tožbo zoper glavnega dolžnika.

Za tožbo, vloženo za določitev skrbništva, je pristojno tudi sodišče, na območju pristojnosti katerega je toženec nastanjen v stanovanjskem socialnem zavodu, ali dlje časa hospitaliziran, ali običajno prebiva.

V zakonskih zadevah je pristojno tudi sodišče, na območju pristojnosti katerega je zadnje skupno običajno prebivališče zakoncev.

Tožbe, vložene za določitev starševstva, ureditev izvajanja pravice do varstva in vzgoje otrok, namestitvev otroka pri tretji osebi, prenehanje pravice do varstva in vzgoje otrok, prenehanje posvojitve ali preživljanje mladoletnega otroka, se lahko vložijo tudi pri sodišču, na območju pristojnosti katerega je stalno ali začasno prebivališče zadevnega mladoletnega otroka.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Kadar zakonodaja določa, da je v zadevi izključno pristojno točno določeno sodišče. To velja na primer v zadevah, navedenih v nadaljevanju.

Razen če ni z zakonom, zavezujočim pravnim aktom Evropske unije ali mednarodno konvencijo določeno drugače, je za tožbe, ki jih podjetje vloži zoper potrošnika za uveljavljanje zahtevka, ki izhaja iz pogodbenega razmerja, izključno pristojno sodišče, na območju pristojnosti katerega je stalno prebivališče toženca. Če toženec nima stalnega prebivališča na Madžarskem, se izključna pristojnost določi na podlagi njegovega tamkajšnjega začasnega prebivališča. Če toženčev začasno prebivališče ni znano ali je v tujini, je upoštevno merilo njegovo zadnje stalno prebivališče na Madžarskem. Če tega ni mogoče določiti, se pristojnost določi na podlagi splošnih pravil.

Če lahko oškodovana oseba na podlagi pravne določbe v zvezi s pogodbami o zavarovanju odgovornosti odškodnino ali nadomestilo zahteva tudi od tretje osebe, ki ni oseba, ki je povzročila škodo, je za tožbo, vloženo zoper tretjo osebo, izključno pristojno sodišče, na območju pristojnosti katerega je tožnikovo stalno prebivališče na Madžarskem, razen če ni z zakonom, zavezujočim pravnim aktom Evropske unije ali mednarodno konvencijo določeno drugače. Če tožnik nima stalnega prebivališča na Madžarskem, je izključno pristojno sodišče, na območju pristojnosti katerega je tožnikovo začasno prebivališče na Madžarskem. Če tožnik ni fizična oseba, se sodišče z izključno pristojnostjo določi na podlagi tožnikovega sedeža na Madžarskem. Če tožnik nima stalnega prebivališča, začasnega prebivališča ali sedeža na Madžarskem, se pristojnost določi na podlagi splošnih pravil.

Za tožbo, vloženo za ustavitev ali omejitev izvršbe, je izključno pristojno okrožno sodišče, ki je odredilo izvršbo. Če izvršbe ni odredilo okrožno sodišče, je pristojno okrožno sodišče, na območju pristojnosti katerega je stalno prebivališče dolžnika.

Tožba za sprostitev neupravičeno zaseženega premoženja spada v izključno pristojnost okrožnega sodišča, na območju pristojnosti katerega je bilo premoženje zaseženo.

Za tožbo za dovoljenje za sodelovanje v izvršilnem postopku je izključno pristojno sodišče, ki je zavrnilo zahtevo zastavnega upnika v sodnem izvršilnem postopku.

Za tožbo, vloženo za spremembo odločbe lokalnega državnega uradnika glede posestnih pravic, je izključno pristojno sodišče, na območju pristojnosti katerega je sedež lokalnega državnega uradnika, ki je sprejel odločbo o posestnih pravicah.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Razen če ni z zakonom določeno drugače, se lahko stranki v premoženjskih zadevah dogovorita o tem, katero sodišče bo reševalo njun sedanji spor ali morebiten prihodnji spor, ki bi lahko nastal na podlagi določenega pravnega razmerja. Stranki se lahko o pristojnem sodišču dogovorita pisno, ustno s pisno potrditvijo, na način, skladen s poslovno prakso med strankama, ali v primeru mednarodne trgovine na način, skladen z običajno trgovinsko prakso, ki jo stranki poznata ali bi jo morali poznati ter ki jo stranki, ki sklepata tak dogovor, na splošno poznata in redno uporabljata na zadevnem področju.

Če je z zakonodajo določena izključna pristojnost določenega sodišča, pristojnosti ni mogoče podeliti drugemu sodišču. Izbrano sodišče ima izključno pristojnost, razen če je z zakonom določeno drugače ali če se stranki dogovorita drugače. Dogovor o izbiri sodišča velja tudi za pravne naslednike. Izbira pristojnega sodišča potrošnikom ne sme onemogočati uveljavljanja pogodbenih zahtevkov zoper podjetje pri sodišču, na območju pristojnosti katerega je potrošnikovo stalno prebivališče na Madžarskem ali, če tega ni, njegovo tamkajšnje začasno prebivališče.

V premoženjskih zadevah stranki za svoje pravne spore ali morebitne prihodnje spore, ki bi nastali na podlagi določenega pravnega razmerja, ne moreta dodeliti pristojnosti regionalnemu sodišču glavnega mesta Budimpešta ali regionalnemu sodišču predmestja Budimpešte v zadevah, za katere so pristojna regionalna sodišča, ali osrednjemu okrožnemu sodišču v Pešti v zadevah, za katere so pristojna okrožna sodišča.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Edina specializirana sodišča na Madžarskem so upravna in delovna sodišča.

Za delovnopravne tožbe na splošno veljajo splošna pravila o pristojnosti, opisana v točki 2.2.1. Delavec, ki vloži tožbo, lahko izbira med sodiščem splošne pristojnosti za toženca, upravnim in delovnim sodiščem, na območju pristojnosti katerega je stalno prebivališče delavca, ali če tega ni, njegovo začasno prebivališče na Madžarskem, ali upravnim in delovnim sodiščem, na območju pristojnosti katerega je kraj, v katerem je delavec dlje časa delal ali dela. Če sospornik ali zahtevek spada v pristojnost sodišča, ki je pristojno za delovnopravne tožbe, medtem ko drug sospornik ali zahtevek spada v pristojnost okrožnega ali regionalnega sodišča, je za tožbo pristojno delovno sodišče, če je z zakonodajo dovoljena združitev strank ali zahtevkov.

Upravne tožbe je treba vložiti pri sodišču, na območju pristojnosti katerega je bila izvršen upravni akt, ki je predmet spora, razen če ni z zakonom določena izključna pristojnost drugega sodišča. Če je bil sporni upravni akt izvršen v postopkih na več stopnjah, zadeva spada v krajevno pristojnost sodišča, na območju pristojnosti katerega je bil upravni akt izvršen na prvi stopnji.

V primeru pravic, obveznosti in pravnih razmerij, povezanih z nepremičnim premoženjem, je kraj izvršitve upravnega akta kraj, v katerem je nepremično premoženje. V primeru uradnega obvestila o dejavnosti ali odobritve dejavnosti, je to kraj, v katerem se dejavnost izvaja ali naj bi se izvajala. Razen v dveh zgoraj navedenih primerih je kraj izvršitve upravnega akta regionalnega organa državne uprave z nacionalno pristojnostjo tožnikov kraj stalnega prebivališča ali začasnega prebivališča oziroma za pravne osebe in subjekte brez pravne osebnosti sedež subjekta ali, če tega ni, sedež upravnega organa. Okrožje Pešta je kraj izvršitve upravnih aktov, izvršenih na sedežu državnega upravnega organa, ki ima sedež v Budimpešti, vendar njegova pristojnost zajema predvsem okrožje Pešta ali njegov del. V primerih opustitve dejanja je kraj izvršitve upravnega akta sedež upravnega organa, razen v prvih treh zgoraj navedenih primerih.

Nekatera upravna in delovna sodišča so krajevno pristojna za določeno regijo. To so upravno in delovno sodišče glavnega mesta Budimpešta, upravno in delovno sodišče predmestja Budimpešte, upravno in delovno sodišče v Debrecenu, upravno in delovno sodišče v Gjuru, upravno in delovno sodišče v Miškolcu, upravno in delovno sodišče v Pécsu, upravno in delovno sodišče v Szegedu ter upravno in delovno sodišče v Veszprému.

Za tožbe v zvezi s socialno varnostjo, prejemki za socialno varstvo ali zaščito otrok ter prejemki ali podporo, ki jih zagotavlja državni zavod za zaposlovanje, je pristojno upravno in delovno sodišče, na območju pristojnosti katerega je tožnikovo stalno prebivališče, ali če je tožnik pravna oseba ali subjekt brez pravne osebnosti, tožnikov sedež, ali če tega ni, sedež upravnega organa.

Tožbe v zvezi z upravnimi pogodbami je treba vložiti pri regionalnem sodišču, na območju pristojnosti katerega je bila sklenjena pogodba. Sodišče, ki je iz katerega koli razloga pristojno za glavnega dolžnika, je pristojno za zahtevke zoper sekundarnega dolžnika.

Če je bil upravni akt izvršen v tujini, je za tožbo izključno pristojno upravno in delovno sodišče glavnega mesta Budimpešta.

Razen če ni z zakonom določeno drugače, lahko pogodbenici upravne pogodbe sprejmeta individualno dogovorjeno klavzulo o izbiri sodišča, v kateri določita, da je za morebitne prihodnje pravne spore, ki bi nastali med njima v povezavi z upravno pogodbo, pristojno upravno in delovno sodišče s krajevno pristojnostjo za določeno regijo. Razen če ni z zakonom določeno drugače ali če se stranki ne dogovorita drugače, ima izbrano sodišče izključno pristojnost za vse tožbe v zvezi z upravno pogodbo. Dogovor o izbiri sodišča velja tudi za pravne naslednike.

Če je z zakonodajo določena izključna pristojnost določenega sodišča, pristojnosti ni mogoče podeliti drugemu sodišču.

Pogodbenici ne moreta določiti, da je za njune prihodnje spore, ki bi nastali na podlagi upravne pogodbe, pristojno upravno in delovno sodišče glavnega mesta Budimpešta.

Tožbe v zvezi z delovnimi razmerji v javni službi je treba vložiti pri sodišču, krajevno pristojnem za kraj, v katerem se je delo opravljalo. Če je tožnik fizična oseba, se lahko tožba vloži tudi pri sodišču, na območju pristojnosti katerega je tožnikovo stalno prebivališče.

Regionalno sodišče glavnega mesta Budimpešta je izključno pristojno za pritožbe zoper odločbe upravnih in delovnih sodišč ter tožbe, ki spadajo v pristojnost regionalnih sodišč.

Zadnja posodobitev: 15/01/2024

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Katero sodišče je pristojno? - Malta

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Izbira sodišča ali rzsodišča je odvisna od vrste zadeve. Za veliko večino civilnih in gospodarskih zadev so pristojna redna civilna sodišča, saj gospodarskih sodišč ni. Obstaja nekaj specializiranih sodišč, med drugim:

delovno sodišče (Tribunal Industrijali) – obravnava zadeve, ki se nanašajo na neupravičeno odpoved pogodbe o zaposlitvi ter diskriminacijo ali drugo nezakonito ravnanje na delovnem mestu;

komisija za najemna razmerja (Bord tal-Kera) – obravnava zadeve, ki se nanašajo na spremembe najemnih pogojev, vključno s povišanji najemnin in prenehanjem najemnega razmerja. Te zadeve se morajo nanašati na najemne pogodbe, sklenjene pred 1. junijem 1995;

razsodišče za zemljišča (Bord tal-Arbitraġġ dwar Artijiet) – obravnava zadeve, ki se nanašajo na razvrščanje razlaščenih zemljišč in višino nadomestila, ki se plača lastniku.

Vsa ta sodišča in rzsodišča zasedajo v Valletti v isti stavbi kot redna sodišča.

Glej tudi [odgovor na četrto vprašanje v poglavju „Predložitev zadeve sodišču“](#).

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

Informacije o tem, pri katerem sodišču morate začeti postopek, poiščite v poglavju 12 Zakonodaje Malte, tako imenovanem zakoniku o organizaciji sodišč in civilnem postopku.

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Da, razlikuje se med višjimi in nižjimi sodišči. Razlika med njimi je ta, da so nižja sodišča pristojna za odločanje izključno v civilnih zadevah v zvezi z vsemi zahtevki v višini do 15 000 EUR. Višja sodišča so pristojna za odločanje izključno v civilnih zadevah v zvezi z vsemi zahtevki v višini nad 15 000 EUR in vseh zadevah (ne glede na vrednost zahtevka), ki se nanašajo na nepremičnine ali služnosti, stvarna bremena ali druge pravice na nepremičninah, vključno z zahtevki za prisilno razlastitev ali deložacijo iz nepremičnin v mestih ali na podeželju, ki jih imajo v najemu ali v njih prebivajo osebe s stalnim ali običajnim prebivališčem na območju krajevne pristojnosti takega sodišča. Glej tudi odgovor na četrto vprašanje oddelka „Predložitev zadeve sodišču“.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

Splošno pravilo krajevne pristojnosti je kraj stalnega prebivališča toženca. Na Malti je pristojnost razdeljena med Malto in otokom Gozo. Pristojnost sodišč ni razdeljena po mestih. Tožbo zoper osebe, ki prebivajo ali imajo stalno prebivališče na Malti, je treba vložiti pri sodišču na Malti. Tožbo zoper osebe, ki imajo stalno prebivališče na otoku Gozo, pa je treba vložiti pri sodišču na otoku Gozo.

2.2.1 Splošno pravilo krajevnosti pristojnosti

Glej odgovor na vprašanje 2.2.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

Izjema od splošnega pravila je, kadar je treba obveznost izvršiti na določenem otoku. Če toženec na primer prebiva na Gozu, obveznost iz zahtevka pa je treba izvršiti na Malti, so pristojna sodišča na Malti in vse sodne postopke je treba začeti pri sodiščih na Malti, ne glede na to, da toženec prebiva na Gozu.

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Pravila o krajevni pristojnosti po pravu Malte ne določajo možnosti, da stranke izberejo sodišče.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

To velja, kadar je treba obveznost izvršiti na določenem otoku.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Pravnih določb o tem ni. V skladu z malteškim pravom se stranki ne moreta dogovoriti o pristojnosti sodišča, ki sicer ni pristojno v zadevi. Sodišče se lahko samo izreče za nepristojno, saj gre za vprašanje/pravilo javnega reda.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Na spletišču <https://judiciary.mt/il-qراطي/> so na voljo nekatere informacije o sodišču, pri katerem morate vložiti tožbo. Poleg tega je na spletišču <https://legislation.mt/> na voljo dostop do malteške zakonodaje, tako da lahko preverite, kje morate vložiti tožbo. Za nasvet prosite odvetnika ali pravnega zastopnika, ki podpiše akte. Krajevna in stvarna pristojnost specializiranih sodišč sta urejeni v zakonih, s katerimi so takšna sodišča ustanovljena.

Links relatati

<http://www.justice.gov.mt/> [angleščina](#)

Zadnja posodobitev: 28/11/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Katero sodišče je pristojno? - Nizozemska

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

V nizozemskem civilnem procesnem pravu ni specializiranih sodišč, kot je gospodarsko sodišče ali delovno sodišče. Okrožno sodišče (*rechtbank*) je načeloma pristojno v vseh civilnih zadevah.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

Sodišča na prvi stopnji obravnavajo vse civilne zadeve, razen zadev, določenih z zakonom. Civilno sodišče obravnava zadeve med dvema strankama (fizičnima ali pravnima osebama), ni pa pristojno v sporih, za katere je bilo kot pristojno določeno upravno sodišče. To zadeva spore z upravo (javnimi organi). V nizozemskem sodnem sistemu obstajajo na področju zasebnega prava tri vrste sodišč: okrožna sodišča (*rechtbanken*), pritožbena sodišča (*gerechtshoven*) in vrhovno sodišče Nizozemske (*Hoge Raad Nederlanden*).

Nizozemska je od 1. aprila 2013 razdeljena na deset sodnih okrožij, od katerih ima vsako svoje sodišče; tako v njih deluje enajst sodišč s pristojnostjo na štirih območjih. Poleg tega obstajajo štiri pritožbena sodišča in vrhovno sodišče Nizozemske.

V okviru okrožnih sodišč so vzpostavljene organizacijske enote, imenovane „sektorji“. To so kantonski sektor, sektor za upravno pravo, sektor za civilno pravo in sektor za kazensko pravo. Sodišče ima enočlanski in veččlanski senat. Enočlansko sodišče je sestavljeno iz sodnika posameznika, veččlansko sodišče v polni sestavi pa iz senata treh sodnikov. Osnovno načelo je, da zadeve kantonskega sodišča, nezapletene zadeve in nujne zadeve obravnava sodnik posameznik. Ta obravnava tudi številne družinske zadeve. Primer enočlanskega sodišča je sodnik za mladoletnike za nekatere zadeve v zvezi z otroki. Pravno zapletene zadeve obravnava sodišče v polni sestavi.

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Sodna zadeva se običajno začne na okrožnem sodišču. Obstajajo štiri vrste okrožnih sodišč:

za civilno pravo (državljan proti državljanu);

za upravno pravo (državljan proti javnemu organu);

za kazensko pravo (kršitve in kazniva dejanja);

kantonski sektor.

Pritožbena sodišča

Kdor se ne strinja s sodno odločbo, se lahko pritoži. Kazenske in civilne zadeve se predložijo enemu od štirih pritožbenih sodišč. V upravnih zadevah lahko pritožbo, odvisno od predmeta, obravnavajo:

pritožbena sodišča (*gerechtshoven*);

zadnjestopenjsko sodišče v zadevah v zvezi s socialno varnostjo (*Centrale Raad van Beroep*);

zadnjestopenjsko upravno sodišče za gospodarske zadeve (*College van Beroep voor het Bedrijfsleven*);

državni svet (oddelek za upravno pravo) (*Raad van State (afdeling bestuursrechtspraak)*).

Vrhovno sodišče

Vrhovno sodišče Nizozemske je najvišji sodni organ na Nizozemskem na področju civilnega, kazenskega in davčnega prava. Vrhovno sodišče lahko zlasti razveljavlja sodne odločbe pritožbenih sodišč (to se imenuje kasacija). Pristojno je tudi za ohranjanje pravne enotnosti in usmerjanje razvoja nizozemskega prava.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

Na Nizozemskem na prvi stopnji delujejo okrožna sodišča (*arrondissementsrechtbanken*). Pritožbo zoper odločbo sodišča na prvi stopnji je mogoče vložiti pri pritožbenem sodišču. Poleg tega je pri vprašanju, katero od desetih okrožnih sodišč je pristojno, ali na primer okrožno sodišče v Amsterdamu ali okrožno sodišče v Leeuwardnu, pomembna tako imenovana „relativna pristojnost“: krajevna pristojnost sodišča, na katerem se obravnava vaša zadeva.

Za mednarodne zadeve, tj. zadeve čezmejne narave, se po ugotovitvi, da je pristojno nizozemsko sodišče, krajevna pristojnost določi na podlagi nizozemskega prava, razen če je s pravilom, s katerim je določena mednarodna pristojnost, opredeljeno tudi krajevno pristojno sodišče, kot je določeno v členu 5(1) ali (3) uredbe Bruselj I (Uredba Sveta (ES) št. 44/2001 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah).

2.2.1 Splošno pravilo krajevnosti pristojnosti

Osnovno pravilo v postopku na prvi stopnji, ki se začne s pisanjem, na podlagi katerega se začne postopek, je, da je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča toženca (člen 99 zakonika o civilnem postopku (*Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering*)). Če kraj stalnega prebivališča na Nizozemskem ni znan, je pristojno sodišče v kraju, kjer toženec dejansko biva (na Nizozemskem).

Kraj zasedanja v sodnem okrožju, kjer je treba obravnavati kantonsko zadevo, je mogoče določiti na podlagi Priloge k sklepu o pomožnih krajih zasedanja (sodiščih) (*Besluit nevenvestigings- en nevenzittingsplaatsen*) z dne 10. decembra 2001 (<http://www.overheid.nl/>).

Smiselno se uporabljajo pravila o krajevni pristojnosti okrožnih sodišč.

Osnovno pravilo v postopku na prvi stopnji, ki se začne z vlogo, je, da je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča tožnika (ali enega od tožnikov ali ene od zainteresiranih strank, navedenih v vlogi) (člen 262 zakonika o civilnem postopku). Če kraj stalnega prebivališča na Nizozemskem ni znan, je pristojno sodišče v kraju, kjer tožnik dejansko biva (na Nizozemskem). Če je vloga povezana s postopkom, ki se začne s pisanjem, na podlagi katerega se začne postopek, je pristojno tudi sodišče, ki presoja o zadnjem navedenem.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

Pravila, predstavljena v točkah 2.2.2.1, 2.2.2.2 in 2.2.2.3 spodaj, se nanašajo predvsem na postopek, ki se začne s pisanjem, na podlagi katerega se začne postopek.

V postopku, ki se začne z vlogo, se – kadar je na splošno pristojno sodišče tožnika – za predloge za spremembo preživnine uporabljajo različna pravila.

Predlagatelj mora predlog za spremembo preživnine za partnerja vložiti pri sodišču v kraju stalnega prebivališča preživninskega zavezanca. Preživninski zavezanec, ki želi vložiti predlog za spremembo, se mora obrniti na sodišče v kraju stalnega prebivališča preživninskega upravičenca.

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

V zvezi s postopkom, ki se začne s sodnim pozivom, nizozemsko procesno pravo vključuje vrsto določb, v katerih je določeno sodišče, ki je pristojno poleg sodišča, pristojnega na podlagi osnovnega pravila (sodišče v kraju stalnega prebivališča ali dejanskega bivanja toženca). Tu gre za alternativno pristojnost. Tožnik lahko izbere med sodiščem, pristojnim na podlagi osnovnega pravila, in sodiščem, pristojnim na podlagi alternativnega pravila. V nadaljevanju je alternativna možnost izražena z uporabo besede „tudi“.

V zadevah, ki se začnejo s sodnim pozivom, so pomembna naslednja pravila:

Zadeve v zvezi z delovnimi razmerji/posredništvom

V zadevah v zvezi z delovnimi razmerji/posredništvom je pristojno tudi sodišče v kraju, kjer se delo običajno opravlja (člen 100 zakonika o civilnem postopku). Potrošniške zadeve

V potrošniških zadevah je pristojno tudi sodišče v kraju stalnega prebivališča potrošnika, ali če tega ni, v kraju, kjer potrošnik dejansko biva (člen 101 zakonika o civilnem postopku).

Zadeve v zvezi z delikti ali kvazidelikti

V zadevah v zvezi z delikti ali kvazidelikti je pristojno tudi sodišče v kraju, kjer se je zgodil škodni dogodek (člen 102 zakonika o civilnem postopku).

Nepremično premoženje

V zadevah v zvezi z nepremičnim premoženjem je pristojno tudi sodišče, na območju pristojnosti katerega je premoženje ali večina premoženja (člen 103 zakonika o civilnem postopku). V zadevah v zvezi z najemom stanovanja ali poslovnih prostorov je izključno pristojno kantonsko sodišče, na območju pristojnosti katerega je najeto premoženje ali večina tega premoženja.

Dedovanje

V zadevah v zvezi z dedovanjem je pristojno tudi sodišče v kraju zadnjega stalnega prebivališča pokojnika (člen 104 zakonika o civilnem postopku).

Pravne osebe

V zadevah v zvezi s pravnimi osebami (na primer zadevah v zvezi z razpustitvijo pravnih oseb, ničnostjo ali veljavnostjo odločitev pravnih oseb, pravicami in obveznostmi članov ali partnerjev) je pristojno tudi sodišče v kraju stalnega prebivališča ali sedeža pravne osebe ali družbe.

Stečaj, odlog plačila in reprogramiranje dolga

V zadevah, ki se nanašajo na uporabo pravnih določb o stečaju, odlogu plačila in reprogramiranju dolga fizičnih oseb, je pristojno tudi sodišče, ki mu pripada stečajni sodnik, ali če stečajni sodnik ni bil imenovan, sodišče, ki je izreklo odlog plačila (člen 106 zakonika o civilnem postopku). Zakon o stečaju (*Failisementswet*) vsebuje tudi posebna pravila o pristojnosti, ki imajo prednost pred pravili o pristojnosti na podlagi zakonika o civilnem postopku.

Izbira sodišča

Stranke v pogodbi včasih za pristojno določijo drugo sodišče, kot bi bilo pristojno na podlagi zakonskih določb (člen 108(1) zakonika o civilnem postopku).

Vendar pri tej svobodi izbire obstajajo izjeme (člen 108(2) zakonika o civilnem postopku), ki se nanašajo na potrošniške zadeve, najemne zadeve in pogodbe o zaposlitvi. V takih primerih sodišče preveri, ali obstaja veljavna klavzula o izbiri sodišča (člen 110 zakonika o civilnem postopku).

Stalno prebivališče tožnika

Če na podlagi zgoraj navedenih določb o krajevni pristojnosti na Nizozemskem ni mogoče opredeliti pristojnega sodišča, je s členom 109 zakonika o civilnem postopku določeno, da je lahko izjemoma pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča tožnika. To se lahko zgodi, če želi delavec tujega delodajalca pozvati pred sodišče na Nizozemskem, pri čemer delo ni omejeno na določen kraj, ampak se opravlja po vsej državi. Če tudi tako ni mogoče določiti pristojnega sodišča, se zadeva predloži okrožnemu sodišču v Haagu.

Poleg tega je treba v zvezi z razvezo zakonske zveze opozoriti tudi na naslednje:

Krajevna pristojnost sodišča pri odločanju o razvezi zakonske zveze je urejena v členu 262 zakonika o civilnem postopku. Osnovno pravilo je: pristojno je sodišče v kraju stalnega prebivališča tožnika (ali enega od tožnikov ali ene od zainteresiranih strank, navedenih v vlogi), če pa ta oseba nima znanega stalnega prebivališča na Nizozemskem, je pristojno sodišče v kraju, kjer ta oseba dejansko biva (na Nizozemskem).

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Nizozemsko procesno pravo vsebuje nekaj posebnih pravil v zvezi s krajevno pristojnostjo, ki odstopajo od osnovnega pravila. Uporabiti je treba posebno pravilo. V posebnih primerih, ki so opisani spodaj, je treba izbrati drugo sodišče, ne sodišče v kraju stalnega prebivališča toženca.

Mladoletne osebe

V zadevah v zvezi z mladoletnimi osebami je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča mladoletne osebe, ali če stalno prebivališče ni na Nizozemskem, v kraju, kjer mladoletna oseba dejansko biva (člen 265 zakonika o civilnem postopku).

To ni alternativna možnost, ampak posebno pravilo, ki nadomešča osnovno pravilo. Pristojno sodišče ni sodišče v kraju stalnega prebivališča ali bivanja tožnika (osnovno pravilo za postopek, ki se začne z vlogo), ampak sodišče v kraju stalnega prebivališča mladoletne osebe, ali če stalno prebivališče ni na Nizozemskem, v kraju, kjer mladoletna oseba dejansko biva. Če na podlagi tega pravila posebnega sodišča ni mogoče določiti, je pristojno okrožno sodišče v Haagu.

Osebo stanje

V zadevah v zvezi z dopolnitvijo registrov osebnega stanja, vpisom vanje, preklicem ali spremembo osebnega stanja v teh registrih ali potrdil, ki jih je treba vpisati ali so že vpisane vanje, je pristojno sodišče, na območju pristojnosti katerega je potrdilo bilo ali bo vpisano (člen 263 zakonika o civilnem postopku). V

zadevah v zvezi s potrdili, ki jih je treba vpisati ali so že vpisane v registre osebnega stanja občine Haag v skladu s knjigo 1 civilnega zakonika (*Burgerlijk Wetboek*), je pristojno okrožno sodišče v Haagu.

Najem zgrajene nepremičnine

V zadevah v zvezi z najemom zgrajene nepremičnine ali njenega dela je pristojno sodišče, na območju pristojnosti katerega je najeta nepremičnina (člen 264 zakonika o civilnem postopku).

Skrbnišтво za odraslo osebo, fiduciarno upravljanje premoženja, mentorstvo

V zadevah v zvezi s skrbništvom za odraslo osebo, fiduciarnim upravljanjem premoženja v *imenu odraslih oseb* in mentorstvom je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča osebe, katere skrbništvo, premoženje ali mentorstvo to zadeva, ali če stalno prebivališče na Nizozemskem ne obstaja, v kraju, kjer zadevna oseba dejansko biva (člen 266 zakonika o civilnem postopku).

Odsotne ali pogrešane osebe, potrditev smrti (člen 267 zakonika o civilnem postopku)

V zadevah v zvezi z dedovanjem je pristojno sodišče v kraju zadnjega stalnega prebivališča pokojnika (člen 268(1) zakonika o civilnem postopku).

V zadevah v zvezi z odsotnimi ali pogrešanimi osebami je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča, ki ga je zapustila odsotna ali pogrešana oseba. Za potrditev smrti je pristojno okrožno sodišče v Haagu (člen 269 zakonika o civilnem postopku). Člen 269 zakonika o civilnem postopku torej deluje kot varovalka.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Na podlagi člena 108 zakonika o civilnem postopku se lahko stranke pisno dogovorijo o izbiri sodišča. Izbira sodišča je mogoča samo v zvezi s pravnimi razmerji, ki jih lahko stranke svobodno opredelijo. V zadevah v zvezi z javnim redom izbira sodišča torej ni mogoča. Izbira je na primer mogoča pri nekaterih zadevah s področja družinskega prava ter zadevah v zvezi s stečajem in odlogom plačila. Pri zadevah, v katerih odloča kantonsko sodišče, je izbira sodišča omejena. Tako na primer ni mogoča pri zahtevkih do 25 000 EUR (ne glede na vrsto zahtevka).

Načeloma ima sodišče, ki je pristojno na podlagi izbire sodišča, izključno pristojnost. Stranke se lahko izrecno dogovorijo o izključitvi izključne pristojnosti.

V zadevah v zvezi z razvezo zakonske zveze (razveza zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti, prenehanje registrirane partnerske skupnosti, prenehanje zakonske zveze po prenehanju življenjske skupnosti) se uporablja posebno pravilo iz člena 270(2) zakonika o civilnem postopku. V skladu s tem členom sodišče, ki ni krajevno pristojno, zadevo na splošno predloži sodišču, ki je krajevno pristojno. V skladu s členom 270(2) zakonika o civilnem postopku se to v zadevah v zvezi z razvezo zakonske zveze zgodi le, če toženec (zakonec, zoper katerega je vložena tožba) izpodbija pristojnost sodišča. Tiha izbira sodišča je mogoča, če se obravnave udeležijo vse pozvane zainteresirane stranke in se ne sklicujejo na nepristojnost ali če se drugi zakonec obravnave ne udeleži.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

V nizozemskem procesnem pravu ni specializiranih sodišč.

Zadnja posodobitev: 09/02/2022

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Katero sodišče je pristojno? - Avstrija

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

V civilnih zadevah so na prvi stopnji pristojna okrožna sodišča (*Bezirksgerichte*) in deželna sodišča (*Landesgerichte*). Zunaj Dunaja okrožna in deželna sodišča obravnavajo tudi gospodarske zadeve. Poleg tega deželna sodišča obravnavajo zadeve s področja delovnega in socialnega prava. Samo Dunaj ima svoje okrožno sodišče za gospodarske zadeve, svoje gospodarsko sodišče (*Handelsgericht*) ter svoje delovno in socialno sodišče (*Arbeits- und Sozialgericht*).

V informativnem listu o organizaciji sodišč je predstavljena razmejitev stvarne pristojnosti med okrožnimi in deželnimi sodišči ter sodišči, ki obravnavajo gospodarske zadeve, in sodišči, ki obravnavajo zadeve s področja delovnega in socialnega prava.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Razmejitev pristojnosti je načeloma odvisna od vrste spora (pristojnost glede na vrsto zadeve), pri vseh zadevah, ki okrožnim ali deželnim sodiščem niso dodeljene na tej podlagi, pa od vrednosti spornega predmeta (pristojnost glede na vrednost spornega predmeta). Pristojnost glede na vrsto zadeve ima vedno prednost pred pristojnostjo glede na vrednost spornega predmeta.

Okrožna sodišča so glede na vrsto zadeve pristojna, na primer, za večino zadev s področja družinskega prava in prava o najemnih razmerjih. Deželna sodišča so glede na vrsto zadeve pristojna, na primer, za spore na podlagi zakona o odgovornosti na področju jedrske energije (*Atomhaftpflichtgesetz*), zakona o odgovornosti uradnih oseb (*Amtshaftungsgesetz*), zakona o varstvu podatkov (*Datenschutzgesetz*) ter prava konkurence in avtorskega prava. Okrožna sodišča so pristojna za zadeve, v katerih vrednost spornega predmeta znaša do vključno 15 000 EUR, deželna sodišča pa za zadeve, v katerih vrednost spornega predmeta presega 15 000 EUR.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevnosti

Vsakdo ima splošno krajevno pristojno sodišče, ki se določi na podlagi njegove osebne povezave s sodnim okrajem. Praviloma se tožbe vložijo pri sodišču, ki je splošno krajevno pristojno za toženca. Splošno krajevno pristojno sodišče za fizično osebo je običajno odvisno od njenega kraja stalnega ali običajnega prebivališča, ena oseba pa ima lahko več splošno krajevno pristojnih sodišč. Splošno krajevno pristojno sodišče za pravno osebo je običajno odvisno od kraja njenega sedeža.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

V nekaterih primerih se lahko tožbe vložijo bodisi pri splošno krajevno pristojnem sodišču za toženca bodisi pri drugem izbranem sodišču (izbirna sodna pristojnost). V avstrijskem pravu o sodni pristojnosti je samo za civilne postopke priznanih več kot dvajset različnih sodišč izbirne pristojnosti za obravnavo pogodbenih in nepogodbenih obveznosti, različnih stvarnopravnih zahtevkov, pa tudi sodišč izbirne pristojnosti procesne narave. To so na primer sodišče v kraju izpolnitve obveznosti ali v kraju, navedenem na računu, sodišče v kraju spornega predmeta (*forum rei sitae*), sodišče v kraju, v katerem se je zgodil škodni dogodek, ali sodišče v kraju, v katerem je vložena nasprotna tožba. Njihova ureditev se lahko precej razlikuje od ureditve podobnih sodišč po evropskem pravu ali nacionalnem pravu drugih držav članic.

Tako so na primer v skladu z avstrijskim pravom za naslednje zahtevke določena naslednja pristojna sodišča:

za zahtevke, ki izhajajo iz pogodb (razen pogodb o zaposlitvi): tožbe za določitev obstoja ali neobstoja pogodbe, tožbe za izpolnitev ali razveljavitev pogodbe ter odškodninski zahtevki zaradi neizpolnitve ali neustrezne izpolnitve pogodbe se lahko vložijo pri sodišču v kraju, za katerega sta se stranki dogovorili, da bo toženec tam izpolnil pogodbo (sodišče v kraju izpolnitve obveznosti). Tak dogovor je treba dokazati z listinskimi dokazi;

za preživitinske zahtevke: glej informativni list „Preživitinski zahtevki – Avstrija“;

za odškodninske zahtevke: spori, v katerih se zahteva odškodnina za škodo, nastalo zaradi smrti ali poškodbe ene ali več oseb, protipravnega odvzema prostosti ali poškodovanja premoženja, se lahko predložijo sodišču v okrožju, v katerem je bila škoda povzročena (sodišče v kraju, v katerem se je zgodil škodni dogodek). Poleg tega se lahko odškodninski zahtevki zaradi kaznivih dejanj uveljavljajo tudi v okviru kazenskega postopka zoper storilca (*Adhäsionsverfahren*);

za tožbe ali predloge za razvezo zakonske zveze: glej informativni list „Razveza zakonske zveze – Avstrija“;

za zahtevke glede pravice do varstva in vzgoje otroka: glej informativni list „Starševska odgovornost – Avstrija“.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

V nekaterih primerih obstaja sodišče posebne pristojnosti, pri katerem je treba vložiti tožbo in ki izključuje sodišče splošne pristojnosti in sodišča izbirne pristojnosti. Izraz „sodišče obvezne pristojnosti“ (*Zwangsgerichtsstand*) pomeni izključno pristojno sodišče, ki ga ni mogoče spremeniti niti z dogovorom o sodni pristojnosti med strankama (to mora biti izrecno določeno). Izključno pristojna sodišča obstajajo predvsem (vendar ne samo) v pravu o zakonski zvezi in družinskem pravu. Izključno pristojno sodišče bi lahko na primer bilo sodišče, pristojno za spore med zakonci ali registriranimi partnerji ali za zapuščinske zadeve, sodišče obvezne pristojnosti pa sodišče, pristojno za spore iz obveznic ali dejavnosti združenja. Njihova ureditev se lahko precej razlikuje od ureditve podobnih sodišč po evropskem pravu ali nacionalnem pravu drugih držav članic.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Če sodišče obvezne pristojnosti ne obstaja (glej točko 2.2.2.2 zgoraj), se lahko stranki izrecno dogovorita o pristojnosti enega ali več sodišč prve stopnje v imenovanih krajih ali izključitvi sodišč, ki bi sicer bila pristojna. Dogovor se mora nanašati bodisi na določen spor bodisi na spore, ki izhajajo iz določenega spora ali pravnega razmerja. Obvezna formalna zahteva glede dogovorov o sodni pristojnosti ne obstaja, vendar mora biti mogoče dogovor dokazati z listinskimi dokazi, če se med postopkom izpodbija.

Stranki lahko na podlagi dogovora o sodni pristojnosti spremenita sodno pristojnost (stvarno ali krajevno), ki bi sicer veljala. Taki dogovori se lahko sklenejo pred začetkom postopka ali na začetku postopka. Dogovor o prenosu stvarne pristojnosti s sodišča prve stopnje na okrožno sodišče je mogoč, če je sodišče prve stopnje pristojno glede na vrednost spornega predmeta, ter med splošnimi in gospodarskimi sodišči.

Sprememba krajevene pristojnosti je mogoča, če ni izrecno izključena. Če je v zakonu določeno, da pristojnosti ni mogoče spremeniti, obstaja obvezna pristojnost sodišča. Na primer, krajevene pristojnosti ni mogoče spremeniti ali jo je mogoče spremeniti le delno, če je pristojnost določena na podlagi člena 14 zakona o varstvu potrošnikov (KSChG), člena 83a ali člena 83b zakona o sodni pristojnosti (JN), člena 532 zakona o pravnem postopku (ZPO), člena 9 zakona o delovnih in socialnih sodiščih (ASGG), člena 51 zakona o nadomestilu dohodka (EO) ali člena 253 zakona o stečaju (IO).

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

V civilnih zadevah so specializirana sodišča za gospodarske zadeve ter zadeve s področja delovnega in socialnega prava samo na Dunaju, in sicer okrožno sodišče za gospodarske zadeve (*Bezirksgericht für Handelssachen*), gospodarsko sodišče na Dunaju (*Handelsgericht Wien*) ter delovno in socialno sodišče na Dunaju (*Arbeits- und Sozialgericht Wien*). V vseh drugih okrožjih gospodarske zadeve ter zadeve s področja delovnega in socialnega prava obravnavajo splošna sodišča. Krajevna pristojnost v gospodarskih zadevah ter zadevah s področja delovnega in socialnega prava je načeloma urejena s pravili o splošnem pravnem postopku.

Zadnja posodobitev: 05/06/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Please note that the original language version of this page has been amended recently. The language version you are now viewing is currently being prepared by our translators.

Please note that the following languages: have already been translated.

Katero sodišče je pristojno? - Poljska

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Na Poljskem civilne zadeve obravnavajo redna sodišča (*sądy powszechne*) in vrhovno sodišče (*Sąd Najwyższy*) (glej: Pravosodni sistemi v državah članicah – Poljska), razen če niso zanje pristojna specializirana sodišča.

Določbe o pristojnosti sodišč so v členih 16 do 18 ter 27 do 46 zakonika o civilnem postopku (ZCP, *Kodeks Postępowania Cywilnego*).

Na okrajnih sodiščih (*sądy rejonowe*) zadeve s področja civilnega prava obravnavajo naslednji oddelki:

civilni;

za družino in mladoletne osebe (družinska sodišča, *sądy rodzinne*) – za družinske zadeve in zadeve v zvezi s skrbništvom; zadeve v zvezi z napeljevanjem mladoletnih oseb h kaznivim dejanjem in kaznivimi dejanji, ki jih storijo; zadeve v zvezi z zdravljenjem oseb, odvisnih od alkohola, drog ali psihotropnih snovi, in zadeve, ki v skladu z drugimi predpisi spadajo v pristojnost sodišča, ki odloča o skrbništvu;

za delovno pravo in socialno varnost (delovna sodišča, *sądy pracy*) – za zadeve s področja delovnega prava in socialne varnosti;

gospodarski (gospodarska sodišča, *sądy gospodarcze*) – za zadeve na področju gospodarskega prava in civilnega prava med podjetji v zvezi z njihovimi poslovnimi dejavnostmi; zadeve v zvezi z razmerji v družbi ali partnerstvu; zadeve zoper člane upravnih odborov družb v zvezi z zahtevki, ki izhajajo iz lažnih izjav, ki so jih člani upravnih odborov predložili nacionalnemu sodnemu registru; zadeve zoper podjetja za izdajo sklepa za prenehanje povzročanja okoljske škode in za stečajne zadeve;

za zemljiško knjigo – za vodenje zemljiških knjig in obravnavanje drugih civilnih zadev, povezanih s postopki zemljiške knjige.

Okrožna sodišča (*sądy okręgowe*) na Poljskem imajo enake oddelke, razen oddelka za zemljiško knjigo ter oddelka za družino in mladoletne osebe. Okrožna sodišča na Poljskem imajo civilne družinske oddelke, ki so pristojni za obravnavo zlasti zadev v zvezi z razvezo zakonske zveze, prenehanjem življenjske skupnosti in odpravo prenehanja življenjske skupnosti, razveljavitev zakonske zveze, ugotovitev obstoja ali neobstoja zakonske zveze ali razglasitev izvršljivosti tujih sodnih odločb v družinskih zadevah.

Poleg tega ima okrožno sodišče v Varšavi naslednji dodatni enoti, ki delujeta kot oddelka:

sodišče za varstvo konkurence in potrošnikov (*Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów*), katerega dejavnosti vključujejo obravnavo zadev v zvezi s preprečevanjem monopolnih praks in energetske ureditve;

sodišče za blagovne znamke in industrijske modele Skupnosti (*Sąd Wspólnotowych Znaków Towarowych i Wzorów Przemysłowych*), ki obravnava zadeve v zvezi s kršitvami, grožnjami kršitev ali neobstojem kršitev industrijskih modelov in blagovnih znamk, razveljavitvijo modela Skupnosti, potekom veljavnosti ali razveljavitvijo blagovne znamke in učinki kršitve blagovne znamke.

Poleg tega je bilo 1. januarja 2010 okrajno sodišče v Lublinu določeno kot pristojno sodišče za obravnavanje zadev v elektronskem postopku za plačilni nalog, ki spadajo v pristojnost drugih okrajnih sodišč.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

Na splošno so za odločanje o civilnih zadevah na prvi stopnji pristojna okrajna sodišča. **Okrajna sodišča** so pristojna za vse zadeve, razen za zadeve, ki so z zakonom (člena 16 in 507 ZCP) dodeljene okrožnim sodiščem.

Okrožna sodišča so na prvi stopnji pristojna za zadeve, navedene v členu 17 ZCP, tj.:

(1) za nepremoženjske pravice in premoženjske zahtevke, ki se uveljavljajo skupaj s temi pravicami, razen za [zadeve za ugotavljanje ali izpodbijanje starševstva otroka](#), [zadeve za razveljavitve priznanja očetovstva in razveljavitve odločbe o posvojitvi](#);

(2) za [varstvo avtorskih pravic](#) in sorodnih pravic ter zadeve v zvezi z [izumi](#), [uporabnimi modeli](#), industrijskimi modeli, blagovnimi znamkami, geografskimi označbami in topografijami integriranih vezij ter zadeve za varstvo drugih pravic na nematerialnih dobrinah;

(3) za zahtevke na podlagi [zakona o tisku](#);

(4) za premoženjske pravice, kadar vrednost predmeta spora presega 75 000 PLN, razen za [preživninske zadeve](#), [zadeve zaradi kršitve posesti](#), [zadeve za določitev razdelitve premoženja zakoncev](#), za [uskladitev vsebine zemljiške knjige](#) z dejanskim pravnim stanjem in zadeve, obravnavane v [elektronskem postopku za plačilni nalog](#);

(5) za izdajo sodne odločbe namesto sklepa o delitvi zadruge;

(6) za razglasitev ničnosti, razveljavitve ali ugotovitev neobstoja sklepov upravnih organov pravnih oseb ali organizacijskih enot, ki niso pravne osebe, vendar jim je bila z zakonom podeljena pravna osebnost;

(7) za preprečevanje neloyalne konkurence in boj proti njej;

(8) za odškodnino za [škodo, povzročeno z izdajo nezakonite pravnomočne sodne odločbe](#);

(9) za zahtevke, ki izhajajo iz kršitev pravic iz predpisov o varstvu osebnih podatkov.

Poleg tega so **okrožna sodišča** pristojna na primer za:

(1) zadeve glede odvzema poslovne sposobnosti;

(2) zadeve reševanja sporov v zvezi z delovanjem podjetij v državni lasti: med upravnim odborom podjetja in direktorjem podjetja, med upravnimi organi podjetja in njegovimi ustanovnimi organi ter med upravnimi organi podjetja in njegovim nadzornim organom;

(3) priznanje in razglasitev izvršljivosti sodnih odločb tujih sodišč (člen 11481 in člen 11511 ZCP).

V zadevah glede premoženjskih pravic mora tožnik v zahtevku opredeliti vrednost predmeta spora, razen če je predmet spora opredeljen denarni znesek.

V zadevah v zvezi z denarnimi zahtevki opredeljeni denarni znesek pomeni vrednost predmeta spora, tudi če gre za alternativni ali drugačen zahtevek.

V drugih premoženjskih zadevah mora tožnik v skladu s členi 20 do 24 ZCP v zahtevku opredeliti vrednost predmeta spora z navedbo denarnega zneska.

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Glej točko 2.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

Poljski zakonik o civilnem postopku razlikuje med štirimi vrstami pristojnosti sodišč: splošno (členi 27 do 30), alternativno (členi 31 do 37), izključno (členi 38 do 42) in posebno (členi 43 do 46).

Krajevna pristojnost je podrobno opisana v točkah 2.2.1 do 2.2.3.

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Splošna krajevna pristojnost

Tožbo je treba vložiti pri sodišču prve stopnje, ki je krajevno pristojno na območju toženčevega stalnega prebivališča (člen 27 ZCP).

V skladu s členom 25 civilnega zakonika je stalno prebivališče fizične osebe mesto/kraj, v katerem ta oseba prebiva z namenom, da tam ostane za stalno.

Če toženec nima stalnega prebivališča na Poljskem, se splošna pristojnost določi glede na njegov kraj bivanja, če pa ta kraj ni znan ali ni na Poljskem, je treba tožbo vložiti glede na toženčevo zadnje stalno prebivališče na Poljskem.

Tožbo zoper državno zakladnico je treba vložiti pri sodišču, ki je pristojno na območju registriranega sedeža organizacijske enote, ki jo spor zadeva. Kadar državno zakladnico zastopa generalno državno pravobranilstvo Republike Poljske (*Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej*), je treba tožbo vložiti pri sodišču, ki je pristojno na območju sedeža oddelka državnega pravobranilstva, odgovornega za organizacijsko enoto, ki jo zadeva zahtevek.

Tožbe zoper druge pravne osebe in druge subjekte, ki niso fizične osebe, je treba vložiti pri sodišču, ki je pristojno na območju njihovega registriranega sedeža (člen 30 ZCP).

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

Glej točko 2.2.2.1.

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Alternativna krajevna pristojnost tožniku omogoča, da v nekaterih primerih izbere sodišče. Tožnik lahko nato tožbo vloži pri sodišču splošne pristojnosti ali drugem sodišču, opredeljenem v členih 32 do 371 ZCP.

Alternativna krajevna pristojnost je predvidena v naslednjih primerih:

za preživninske zahtevke ter za ugotavljanje starševstva za otroka in s tem povezane zahtevke – tožba se lahko vloži pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča upravičenca;

za premoženjski zahtevek zoper podjetje – tožba se lahko vloži pri sodišču, ki je pristojno na območju sedeža ali podružnice navedenega subjekta, če je zahtevek povezan z dejavnostmi sedeža ali podružnice. Vendar to ne velja za zadeve, v katerih v skladu z zakonom državno zakladnico zastopa generalno državno pravobranilstvo;

za ugotovitev obstoja pogodbe, njeno izpolnitev, odpoved ali razveljavitve ter odškodnino zaradi neizpolnitve ali nepravilne izpolnitve pogodbe – tožba se lahko vloži pri sodišču, ki je pristojno na območju kraja izpolnitve sporne pogodbe; v primeru dvoma je treba kraj izpolnitve pogodbe potrditi z dokumentom;

za odškodninski zahtevek – tožba se lahko vloži pri sodišču, na območju krajevne pristojnosti katerega se je zgodil škodni dogodek;

za plačilo zneska, ki ga je treba plačati za vodenje zadeve – tožba se lahko vloži pri sodišču, ki je pristojno na območju kraja, kjer je pooblaščenec vodil zadevo;

za zahtevek na podlagi najema ali zakupa nepremičnine (*najem ali dzierżawa*) – tožba se lahko vloži pri sodišču, ki je pristojno na območju kraja, v katerem je nepremičnina;

zoper stranko, zavezano na podlagi menice ali čeka – tožba se lahko vloži pri sodišču, ki je pristojno na območju kraja plačila. Več strank, zvezanih na podlagi menice ali čeka, je mogoče tožiti skupaj pred sodiščem, ki je pristojno na območju kraja plačila, ali sodiščem splošne pristojnosti za akceptanta ali izdajatelja menice ali čeka;

na področju delovnega prava – tožba se lahko vloži pri sodišču, na območju krajevne pristojnosti katerega se delo opravlja, se je opravljal ali ga je bilo treba opraviti, ali pri sodišču, na območju krajevne pristojnosti katerega je zaposlitveni subjekt (člen 461(1) ZCP).

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Izključna pristojnost sodišča pomeni, da lahko zadevo obravnava le sodišče, določeno v zakoniku. Izključna pristojnost je predvidena v naslednjih primerih:

v zvezi z lastništvom ali drugimi stvarnimi pravicami na nepremičninah ter posestjo nepremičnine – tožba se lahko vloži le pri sodišču, ki je pristojno na območju kraja nepremičnine; če je predmet spora služnostna pravica na nepremičnini, se pristojnost določi glede na kraj obremenjene nepremičnine; v zvezi z dediščino, nujnim deležem, volili, navodili ali drugimi oporočnimi razpolaganji – tožba se vloži le pri sodišču, ki je pristojno na območju zadnjega običajnega prebivališča oporočitelja, in če stalnega prebivališča oporočitelja na Poljskem ni mogoče določiti, pri sodišču, ki je pristojno na območju kraja dediščine ali njenega dela;

v zvezi s članstvom v zadrugi, partnerstvu, podjetju ali združenju – tožba se lahko vloži le pri sodišču, ki je pristojno na območju registriranega sedeža;

v zvezi z zakonsko zvezo – tožba se lahko vloži le pri sodišču, na območju krajevne pristojnosti katerega sta zakonca imela zadnje stalno prebivališče, če vsaj eden od njiju še vedno stalno ali običajno prebiva na tem območju pristojnosti. Če take podlage ni, je izključno pristojno sodišče na območju stalnega prebivališča toženca, če tudi take podlage ni, pa sodišče na območju stalnega prebivališča tožnika;

v zvezi z razmerjem med starši in otroki ter med posvojiteljem in posvojencem – tožba se lahko vloži le pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča tožnika, če ni razlogov za vložitev tožbe na podlagi določb o splošni pristojnosti.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Posebna pristojnost pomeni, da je v zadevah, opredeljenih v posebni zakonodaji, pristojnost sodišč mogoče določiti drugače.

Pravica do izbire sodišča je podeljena tožniku.

Do tega pride, če je lahko pristojnih več sodišč ali če je tožba vložena proti več strankam, za katere so v skladu z zakonodajo o splošni pristojnosti pristojna različna sodišča. Enako velja, če je nepremičnina, katere lokacija je podlaga za določitev pristojnosti sodišča, na območjih pristojnosti več sodišč.

Pravica do izbire sodišča je podeljena obema stranema na podlagi pogodbe ali skupne zahteve.

Stranke se lahko pisno dogovorijo, da bodo že obstoječi spor ali spore, ki bi lahko v prihodnosti nastali iz opredeljenega pravnega razmerja, predložile sodišču prve stopnje, ki v skladu z zakonom ni krajevno pristojno. Navedeno sodišče bo potem imelo izključno pristojnost, razen če se stranke ne bodo dogovorile drugače ali če bo tožnik vložil zahtevek v elektronskem postopku za plačilni nalog. Stranke lahko s pisnim dogovorom tudi omejijo tožnikovo pravico do izbire med več sodišči, pristojnimi za take spore.

Vendar stranke ne morejo spremeniti izključne pristojnosti.

Dogovori o pristojnosti sodišča morajo biti sklenjeni v pisni obliki. Lahko so del materialnopravne pogodbe (klavzula o pristojnosti) ali pa pripravljene kot ločen dogovor.

V zadevah na področju delovnega prava in socialne varnosti lahko pristojno sodišče na skupno zahtevo strank zadevo predloži v obravnavo drugemu enakovrednemu sodišču, ki se ukvarja z zadevami s področja delovnega prava in socialne varnosti, če je to upravičeno zaradi večje učinkovitosti.

Pristojno sodišče določita višje sodišče ali vrhovno sodišče.

Če pristojno sodišče iz določenih razlogov ne more obravnavati zadeve ali izvesti drugih ukrepov, njegovo nadrejeno sodišče določi drugo sodišče. Razlog za tako določitev je lahko le ovira, ki preprečuje obravnavo zadeve, npr. izključitev sodnika ali višja sila.

Če krajevne pristojnosti ni mogoče določiti v skladu z zakonikom na podlagi okoliščin zadeve, mora sodišče, pri katerem je treba vložiti tožbo, določiti vrhovno sodišče (člen 45 ZCP).

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Specializirana sodišča so upravna sodišča (*sądy administracyjne*) in vojaška sodišča (*sądy wojskowe*).

Delovanje vojaških sodišč je urejeno z zakonom o organizaciji vojaških sodišč (*Prawo o ustroju sądów wojskowych*) z dne 21. avgusta 1997. Na splošno ta sodišča obravnavajo kazenske zadeve v poljskih oboroženih silah. Druge zadeve se lahko v njihovo pristojnost prenesejo le z zakonom.

Delovanje upravnih sodišč je urejeno z zakonom o organizaciji upravnih sodišč (*Prawo o ustroju sądów administracyjnych*) z dne 25. julija 2002. Upravna sodišča izvajajo sodno oblast z nadzorovanjem dejavnosti organov javne uprave ter reševanjem sporov glede pristojnosti med organi lokalne uprave in organi državne uprave. Ni mogoče izključiti, da bo v izjemnih primerih upravno sodišče v okviru svojih nadzornih nalog v zvezi z dejavnostmi organov javne uprave odločalo v civilni zadevi.

Zadnja posodobitev: 08/09/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

The language version you are now viewing is currently being prepared by our translators.

Please note that the following languages: **en** **pt** have already been translated.

Katero sodišče je pristojno? - Portugalska

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Najprej je treba opozoriti, da se odgovori v tem informativnem listu nanašajo samo na splošna sodišča (na Portugalskem običajno imenovana redna sodišča (*tribunais comuns*)). Poleg splošnih sodišč obstajajo še druge kategorije sodišč: ustavno sodišče, upravna sodišča in računsko sodišče (*Tribunal de contas*). Delujejo tudi mirovna (*Julgados de Paz*) in arbitražna sodišča (*Tribunais arbitrais*).

Pri ugotavljanju, katera kategorija sodišč je pristojna, velja naslednje pravilo: splošna sodišča so pristojna za zadeve, ki niso dodeljene drugim kategorijam sodišč.

Poleg tega v kategoriji splošnih sodišč nasprotje specializiranega sodišča ni redno civilno sodišče. Nasprotje specializiranega sodišča je sodišče splošne pristojnosti. Odločitev bodisi za specializirani oddelek (*juízo*) ali sodišče bodisi za oddelek ali sodišče splošne pristojnosti je odvisna od predmeta tožbe, v nekaterih primerih, navedenih v nadaljevanju, pa tudi od vrednosti spora.

Uporabljata se naslednja zakona:

zakon št. 62/2013 z dne 26. avgusta 2013, katerega najnovejša različica je na voljo na spletnem naslovu: http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=1974&tabela=leis;

zakonski odlok št. 49/2014 z dne 27. marca 2014, katerega najnovejša različica je na voljo na spletnem naslovu: http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=2075&tabela=leis&ficha=1&pagina=1&so_miolo=&.

Splošna prvostopenjska sodišča se praviloma delijo na sodišča s širšo krajevno pristojnostjo (*Tribunais de competência territorial alargada*) in okrožna sodišča (*Tribunais de comarca*) (člen 33 zakona št. 62/2013).

Pri ugotavljanju, na katero prvostopenjsko sodišče bi se bilo treba obrniti, je treba upoštevati tudi naslednje.

Sodišča s širšo krajevno pristojnostjo so specializirana sodišča, katerih pristojnost je razširjena na celotno ozemlje ali del ozemlja, ki vključuje več okrožij.

Portugalska ima naslednja sodišča s širšo krajevno pristojnostjo: pomorsko sodišče (*Tribunal marítimo*), sodišče za intelektualno lastnino (*Tribunal da propriedade intelectual*), sodišče za konkurenco, regulacijo in nadzor (*Tribunal da concorrência, regulação e supervisão*), sodišče za izvrševanje kazenskih sankcij (*Tribunal de execução das penas*) in osrednje preiskovalno sodišče (*Tribunal central de instrução criminal*) (člen 83 zakona št. 62/2013).

Okrožna sodišča se delijo na sodišča s specializirano, splošno in lokalno pristojnostjo (člen 81 zakona št. 62/2013).

Vsi osrednji oddelki so specializirani, delijo pa se na osrednje civilne oddelke, osrednje kazenske oddelke, osrednje preiskovalne oddelke, osrednje oddelke za gospodarske zadeve, osrednje izvršilne oddelke, osrednje oddelke za družinske zadeve in mladoletnike ter osrednje oddelke za delovnopravne zadeve.

Lokalni oddelki se delijo na lokalne civilne oddelke, lokalne kazenske oddelke, lokalne oddelke za prekrške, lokalne oddelke s splošno pristojnostjo in lokalne oddelke za zadeve v skupnosti.

Lokalni oddelki za zadeve v skupnosti delujejo kot izpostava okrožnega sodišča: zgolj prejemajo dokumente v zvezi z zadevami, ki so bile že predložene oddelkom ali sodiščem s pristojnostjo na območju zadevnega okrožja, zagotavljajo informacije, pripravljajo videokonference in pomagajo pri postopkih.

Vendar lokalni oddelki za zadeve v skupnosti ne obravnavajo zadev, tako da se mu načeloma ne smejo predložiti (člen 130(5) in (6) zakona št. 62/2013).

V specifičnih zadevah je treba nekatere postopke začeti pred organi, ki te postopke obravnavajo in niso splošna sodišča. Ti postopki se, odvisno od zadeve, v določenih fazah predložijo pristojnemu sodišču: v primeru izpodbijanja ali pritožbe ali če je treba odobriti nekatere odločitve. To velja za naslednje postopke: vlogo za začetek posebnega postopka za prisilno izselitev je treba vložiti elektronsko pri nacionalnem uradu za najemnine (*Balcão Nacional do Arrendamento*) v Portu, ki je pristojen za celotno Portugalsko. Več informacij je na voljo [tukaj](#);

vlogo za začetek postopka za izdajo plačilnega naloga za izterjavo dolga je treba vložiti elektronsko pri nacionalnem uradu za plačilne naloge (*Balcão Nacional de Injunções*) v Portu, ki je pristojen za ozemlje celotne države. Več informacij je na voljo [tukaj](#);

vlogo za postopek popisa zapuščine (*processo de inventário*) je treba v nekaterih zadevah vložiti pri splošnih sodiščih, v drugih pa se lahko vloži bodisi pri sodišču bodisi pri notarju;

državni tožilec pri pristojnem sodišču je odgovoren za odločanje o vlogah za: izvzetje iz obveznosti pridobitve soglasja (če se vloga nanaša na poslovno nesposobnost ali odsotnost osebe), dovoljenje, da dejanja opravi pravni zastopnik poslovno nesposobne osebe, dovoljenje za odsvojitve ali obremenitev premoženja odsotne osebe, potrditev dejanj, ki jih je opravil zastopnik poslovno nesposobne osebe, in uradno obvestilo pravnemu zastopniku, naj se izreče o sprejetju ali zavrnitvi daril v korist poslovno nesposobne osebe;

postopek, katerega namen je doseči dogovor med strankama, je treba začeti pri katerem koli matičnem uradu, če se nanaša na: preživnino za odrasle otroke ali mladoletnike s popolno poslovno sposobnostjo, preživnino za mladoletne otroke, kadar s tem soglašata oba starša, dodelitev hiše kot družinskega bivališča, odpravo pravice do uporabe priimkov drugega zakonca, dovoljenje za uporabo priimkov nekdanjega zakonca, prenehanje življenjske skupnosti in sporazumno razvezo zakonske zveze, s skupnim premoženjem ali brez njega, spremembo sodne odločbe o prenehanju življenjske skupnosti, kar zadeva osebe in premoženje, v sodno odločbo o razvezi zakonske zveze, ureditev ali spremembo ureditve starševske skrbi za mladoletne otroke.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

V tem odgovoru se redna lokalna civilna sodišča razumejo kot lokalni civilni oddelki in oddelki s splošno pristojnostjo pri okrožnih sodiščih. Ta sodišča so samodejno pristojna, to pomeni, da so pristojna, če ni drugega pristojnega oddelka ali specializiranega sodišča. Pristojna so tudi, kadar je vrednost spora majhna.

Zato se je treba obrniti na lokalni civilni oddelki ali, če tega ni, na lokalni oddelki s splošno pristojnostjo pri okrožnem sodišču, kadar so vključene naslednje zadeve:

civilne ugotovitvene tožbe splošne narave, če vrednost spora znaša 50 000,00 EUR ali manj;

zadeve, ki niso dodeljene drugim oddelkom ali sodiščem s širšo pristojnostjo;

postopki izvršbe, če ni izvršilnega oddelka ali drugega pristojnega specializiranega oddelka ali sodišča;

nujni ukrepi v zvezi z mladoletniki, kar zadeva civilno skrbništvo, vzgojno nadzorstvo in varstvo, tudi če deluje oddelki za družinske zadeve in mladoletnike, ki je pristojen za take ukrepe, kadar je navedeni oddelki za družinske zadeve in mladoletnike v drugi občini;

sodni nalogi, dopisi, obvestila in sporočila, ki jih je treba na zahtevo drugih sodišč ali pristojnih organov upoštevati na lokalni ravni;

druge zadeve, določene z zakonom;

pritožbe zoper odločbe pristaniške kapitanije v postopku pomorskega upravnega prekrška in redne ugotovitvene tožbe, če vrednost spora znaša 50 000,00 EUR ali manj in je stvarno pristojno pomorsko sodišče, v sodnih okrožjih zunaj območja krajeve pristojnosti pomorskega sodišča;

spori majhne vrednosti, kot so določeni v Uredbi (ES) št. 861/2007 z dne 11. julija 2007.

V pomoč pri opredelitvi, ali je treba postopek začeti pri civilnem lokalnem oddelku, lokalnem oddelku s splošno pristojnostjo ali osrednjem specializiranim oddelku, je tudi odgovor na vprašanje 3 v nadaljevanju. *Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?*

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

V skladu s pravili o pristojnosti se splošna sodišča hierarhično delijo na prvostopenjska sodišča, pritožbena sodišča (*Tribunais da Relação*) (ali drugostopenjska sodišča) in vrhovno sodišče (*Supremo Tribunal de Justiça*), ki je splošno sodišče najvišje stopnje (člen 42 zakona št. 62/2013).

Zakon določa, v katerih zadevah je dopustnost pritožbe odvisna od mejne vrednosti za sodišča:

pritožbena sodišča lahko obravnavajo zadeve, katerih vrednost ne presega 30 000,00 EUR;

sodišča prve stopnje (*Tribunais de primeira instância*) lahko obravnavajo zadeve, katerih vrednost ne presega 5 000,00 EUR (vrednosti na dan zadnje posodobitve tega informativnega lista).

Praviloma vrhovno sodišče obravnava pritožbe, katerih vrednost presega mejno vrednost za pritožbena sodišča, pritožbena sodišča pa obravnavajo zadeve, katerih vrednost presega mejno vrednost za splošna prvostopenjska sodišča (člen 44 zakona št. 62/2013).

Tožbe je treba vložiti pri prvostopenjskih sodiščih, ki jih tudi začnejo obravnavati. Poleg tega so prvostopenjska sodišča pristojna za obravnavanje pritožb zoper odločbe notarjev in matičarjev ter druge odločbe, določene z zakonom. Pri ugotavljanju, katero prvostopenjsko sodišče je pristojno, je treba uporabiti pravila o pristojnosti o predmetu spora, vrednosti spora in kraju, kar bo predstavljeno v odgovorih na vprašanja v nadaljevanju.

Načeloma pritožbena sodišča obravnavajo samo pritožbe, vložene zoper odločitve prvostopenjskih sodišč. Izjemoma jim je z zakonom dodeljena pristojnost, da obravnavajo nekatere zadeve na prvi stopnji. Pritožbena sodišča obravnavajo tudi kolizijo pristojnosti med prvostopenjskimi sodišči, pritožbe zoper odredbe, izdane na prvi stopnji, ter ponovni preskus tujih sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah.

Vrhovno sodišče obravnava pritožbe zoper sodne odločbe pritožbenih sodišč. V posebnih zadevah, določenih z zakonom, obravnava pritožbe zoper sodne odločbe prvostopenjskih sodišč. Izjemoma mu je z zakonom dodeljena pristojnost, da nekatere zadeve obravnava kot sodišče prve in zadnje stopnje. Vrhovno sodišče obravnava tudi zadeve, ki vključujejo kolizijo pristojnosti med pritožbenimi sodišči, in izredna pravna sredstva za standardizacijo sodne prakse.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

Prvostopenjska sodišča

Na Portugalskem je 23 okrožnih sodišč (*tribunais judiciais de comarca*):

okrožno sodišče okrožja Azori,
okrožno sodišče okrožja Aveiro,
okrožno sodišče okrožja Beja,
okrožno sodišče okrožja Braga,
okrožno sodišče okrožja Bragança,
okrožno sodišče okrožja Castelo Branco,
okrožno sodišče okrožja Coimbra,
okrožno sodišče okrožja Évora,
okrožno sodišče okrožja Faro,
okrožno sodišče okrožja Guarda,
okrožno sodišče okrožja Leiria,
okrožno sodišče okrožja Lizbona,
okrožno sodišče okrožja Severna Lizbona,
okrožno sodišče okrožja Zahodna Lizbona,
okrožno sodišče okrožja Madeira,
okrožno sodišče okrožja Portalegre,
okrožno sodišče okrožja Porto,
okrožno sodišče okrožja Vzhodni Porto,
okrožno sodišče okrožja Santarém,
okrožno sodišče okrožja Setúbal,
okrožno sodišče okrožja Viana do Castelo,
okrožno sodišče okrožja Vila Real,
okrožno sodišče okrožja Viseu
(člen 33 zakona št. 62/2013).

Poleg teh sodišč obstajajo sodišča s širšo krajevno pristojnostjo, od katerih so naslednja tri pristojna tudi v civilnih in gospodarskih zadevah:

pomorsko sodišče (*Tribunal Marítimo*),

sodišče za intelektualno lastnino (*Tribunal da Propriedade Intelectual*),

sodišče za zadeve s področja konkurence, urejanja in nadzora (*Tribunal da Concorrência, Regulação e Supervisão*)

(člen 83 zakona št. 62/2013).

Pritožbena sodišča

Na drugi stopnji je pet pritožbenih sodišč, ki se imenujejo po občini, v kateri imajo sedež:

pritožbeno sodišče v Lizboni,

pritožbeno sodišče v Portu,

pritožbeno sodišče v Coimbri,

pritožbeno sodišče v Évori,

pritožbeno sodišče v Guimarãesu

(Priloga I iz člena 32(1) zakona št. 62/2013).

Zadnja stopnja

vrhovno sodišče, ki ima sedež v Lizboni

(člen 31 zakona št. 62/2013).

Vrhovno sodišče je pristojno za celotno Portugalsko. Pritožbena sodišča in prvostopenjska sodišča so pristojna v posameznih sodnih okrožjih, ki so opredeljena v zakonu o organizaciji pravosodnega sistema (zakon št. 62/2013 z dne 26. avgusta 2013). Informacije o tem, ali je pristojno sodišče v mestu A ali mestu B, so na voljo v prilogah I, II in III k zgoraj navedenemu zakonu o organizaciji pravosodnega sistema.

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Fizične osebe

Pristojno je sodišče, na območju katerega ima toženec stalno prebivališče, razen če ni drugače navedeno v posebni pravni določbi ali pravilih, navedenih v nadaljevanju (člen 80 zakonika o civilnem postopku):

Če toženec nima običajnega prebivališča, če njegovo prebivališče ni znano ali če je toženec odsoten, se tožba vloži pri sodišču v kraju stalnega prebivališča tožnika.

Zahtevek za začasno ali trajno skrbništvo nad premoženjem odsotne osebe se vloži pri sodišču, na območju katerega je imela ta oseba zadnje znano stalno prebivališče na Portugalskem.

Če ima toženec stalno in običajno prebivališče v tujini, je pristojno sodišče v kraju, v katerem je toženec.

Če toženca ni na Portugalskem, je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča tožnika. Če ima tudi tožnik stalno prebivališče v tujini, je pristojno sodišče v Lizboni.

Pravne osebe in družbe

Če je toženec država, se pristojnost v zadevah, v katerih bi bilo pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča toženca, prenese na sodišče v kraju stalnega prebivališča tožnika (člen 81 zakonika o civilnem postopku).

Če je toženec druga pravna oseba ali družba, je pristojno sodišču v kraju glavnega sedeža toženca ali kraju njegove podružnice, agencije, hčerinske družbe, zastopstva ali predstavništva, odvisno od tega, ali je tožba vložena zoper zadevno pravno osebo ali zadnjenavedene subjekte.

Vendar se lahko tožbe zoper tuje pravne osebe ali družbe, ki imajo podružnico, agencijo, hčerinsko družbo, zastopstvo ali predstavništvo na Portugalskem, vložijo pri sodiščih v kraju njihovega registriranega sedeža, tudi kadar je pri njih vložen zahtevek za vročitev na glavnem sedežu.

Več tožencev in kumulativni zahtevki (člen 82 zakonika o civilnem postopku)

Če je v isti zadevi več tožencev, jih je treba vse tožiti pri sodišču v kraju, kjer ima večina od njih stalno prebivališče. Če ima stalno prebivališče v različnih krajih enako število tožencev, lahko tožnik izbere sodišče v kraju stalnega prebivališča katerega koli od tožencev.

Če tožnik vloga več zahtevkov, za katere bi bila krajevno pristojna različna sodišča, lahko tožbo vloži pri katerem koli sodišču.

Edina izjema pri tem so primeri, v katerih lahko sodišče po uradni dolžnosti presodi, da ni pristojno za katerega od zahtevkov, in sicer zaradi krajevne pristojnosti, vrednosti spora ali dogovora. V tem primeru je treba tožbo vložiti pri sodišču, ki je pristojno za zadevni zahtevek. Tako je na primer v nekaterih zadevah, v katerih je pristojnost za obravnavo enega od zahtevkov odvisna od lokacije nepremičnine ali kraja izpolnitve obveznosti. To velja tudi za zadeve, ki vključujejo odredbo o zavarovanju (*providência cautelar*) ali pripravljalne ukrepe (*diligência antecipada*), za zadeve, v katerih so stranke sodniki ali nekateri njihovi sorodniki, za nekatere postopke izvršbe, za zadeve, ki jih je treba združiti z drugimi zadevami, za zadeve, v katerih pred sodno odločbo tožencu ni vročeno obvestilo, ali za zadeve, v katerih sodišče ni pristojno zaradi vrednosti spora.

Če je več zahtevkov, med katerimi obstaja razmerje odvisnosti ali podrejenosti, je treba postopek začeti pri sodišču, ki je pristojno za odločanje o glavnem zahtevku.

Tožbe, v katerih je ena od strank sodnik, sodnikov zakonec ali določen sorodnik (člen 84 zakonika o civilnem postopku)

Za tožbe, ki vključujejo sodnika, sodnikovega zakonca, katerega koli od sodnikovih prednikov ali potomcev ali osebo, s katero sodnik živi v skupnem gospodinjstvu, in pri katerih je treba postopke začeti v sodnem okrožju, v katerem zadevni sodnik izvaja sodno oblast, je pristojno glavno sodišče sodnega okrožja, ki je najbližje sodnikovemu sodnemu okrožju.

Če se tožba vloži v sodnem okrožju, v katerem zadržani sodnik izvaja sodno oblast, ali če je tak sodnik tja napoten in se zadeva že obravnava, se zadeva posreduje v najbližje sodno okrožje.

Zgoraj navedena pravila ne veljajo za sodna okrožja, v katerih je več kot en sodnik, saj se v takem primeru tožba dodeli ali posreduje drugemu sodniku v istem sodnem okrožju.

Obravnava pritožb

Pritožbe je treba vložiti pri sodišču, ki je hierarhično nadrejeno sodišču, ki je izdalo odločbo, zoper katero je vložena pritožba (člen 83 zakonika o civilnem postopku).

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

V nadaljevanju je na ta tri vprašanja odgovorjeno skupaj.

Pristojnost glede na lokacijo premoženja

Tožbe v zvezi s stvarnimi ali osebnimi pravicami na nepremičninah, delitvijo skupnega premoženja, prisilno izselitvijo, prednostno pravico in prisilno izvršbo ter tožbe za refinanciranje hipotekarnega kredita in nadomestitev, zmanjšanje ali izbris hipotek je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer je zadevno premoženje. Tožbe za refinanciranje hipotekarnega kredita in nadomestitev, zmanjšanje ali izbris hipotek na ladjah ali zrakoplovih pa se vložijo pri sodišču v sodnem okrožju zadevnega kraja registracije. Če se hipoteka nanaša na ladje ali zrakoplove, registrirane v več sodnih okrožjih, se lahko tožnik odloči za katero koli od njih.

Kadar je predmet tožbe skupina premičnin, ki pripadajo isti osebi in so namenjene enotni uporabi, ali premično in nepremično premoženje ali nepremičnine v različnih sodnih okrožjih, se zadevna tožba vloži pri sodišču v okrožju, kjer so nepremičnine najvišje vrednosti. Pri tem se upoštevajo vrednosti iz zemljiške knjige. Če je nepremično premoženje, ki je predmet tožbe, v več kot enem sodnem okrožju, se lahko tožnik odloči, da tožbo vloži pri sodišču v katerem koli od teh okrožij (člen 70 zakonika o civilnem postopku).

Pristojnost za izpolnitev obveznosti

Tožbe za izpolnitev obveznosti, odškodnino zaradi neizpolnitve ali nepopolne izpolnitve obveznosti in prenehanje pogodbe zaradi neizpolnjevanja obveznosti se vložijo pri sodišču v kraju prebivališča toženca.

Upnik lahko izbere sodišče v kraju, kjer bi morala biti obveznost izpolnjena, če je toženec pravna oseba ali če je stalno prebivališče upnika na metropolitanskem območju Lizbone ali Porta in ima toženec stalno prebivališče na istem metropolitanskem območju.

Za tožbe na ugotovitev civilne odgovornosti, ki temeljijo na dejanskih ali potencialnih nezakonitih dejanjih, je pristojno sodišče v kraju nastanka dejanja (člen 71 zakonika o civilnem postopku).

Razveza zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti

V postopkih za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti je pristojno sodišče v kraju stalnega ali običajnega prebivališča tožnika (člen 72 zakonika o civilnem postopku).

Tožbe za izplačilo nagrad

Za tožbe za izplačilo nagrad pravnim zastopnikom ali izvedencem in za izterjavo predplačil stranki je pristojno sodišče, pri katerem je bila storitev opravljena.

Tožbe za izplačilo nagrad se pridružijo tožbi v zadevi, za katero je bila storitev opravljena.

Če je bila tožba v zadevi, v kateri je bila storitev opravljena, vložena pri pritožbenem sodišču ali vrhovnem sodišču, mora tožbo za izplačilo nagrad obravnavati okrožno sodišče v kraju stalnega prebivališča dolžnika (člen 73 zakonika o civilnem postopku).

Določitev in porazdelitev generalne havarije

Za določitev generalne havarije in njeno porazdelitev je pristojno sodišče v kraju pristanišča, v katero je bil dostavljen ali bi moral biti dostavljen tovar ladje, ki je utrpela generalno havarijo (člen 74 zakonika o civilnem postopku).

Izguba in škoda zaradi trčenja ladij

Odškodninska tožba zaradi trčenja ladij se lahko vloži pri sodišču v kraju, kjer se je nesreča zgodila, sodišču v kraju stalnega prebivališča lastnika ladje, ki je povzročila trčenje, sodišču v kraju, kjer je ta ladja registrirana ali kjer se nahaja, ali sodišču v kraju prvega pristanišča postanka ladje, ki je utrpela trčenje (člen 75 zakonika o civilnem postopku).

Plačilo za reševanje ladij ali pomoč ladjam

Zahtevki za plačilo za reševanje ladij ali pomoč ladjam se lahko vložijo pri sodišču v kraju nastanka dogodka, sodišču v kraju stalnega prebivališča lastnika rešenih predmetov ali sodišču v kraju, kjer je rešena ladja registrirana ali kjer se nahaja (člen 76 zakonika o civilnem postopku).

Ugasnitev zastavnih pravic na ladjah

Tožba za razglasitev ladje, pridobljene brezplačno ali za plačilo, za prosto zastavnih pravic se vloži pri sodišču v kraju pristanišča, v katerem je ladja zasidrana v času pridobitve (člen 77 zakonika o civilnem postopku).

Začasni in pripravljalni ukrepi

Zahtevki za rubež in zaseg blaga se lahko vložijo pri sodišču, pri katerem je treba vložiti s tem povezano tožbo, ali pri sodišču v kraju, kjer je premoženje, ali, če je premoženje v več okrožjih, pri katerem koli od zadevnih sodišč.

Za odredbo o zavarovanju za takojšnje prenehanje novih gradbenih del (*embargo de obra nova*) je pristojno sodišče v kraju, kjer naj bi bila dela opravljena. Za drugečasne ukrepe je pristojno sodišče, pri katerem je treba vložiti s tem povezano tožbo.

Pripravljalni ukrepi, sprejeti za predložitev dokazov, se predlagajo pri sodišču v okrožju, kjer naj bi bili izvedeni.

Postopka začasne in pripravljalne ukrepe za predložitev dokazov se pridružita s tem povezani tožbi in po potrebi predložita sodišču, pri katerem je bila vložena tožba (člen 78 zakonika o civilnem postopku).

Sodna obvestila

Zahtevki za sodna obvestila se vložijo pri sodišču v okrožju, kjer je prebivališče osebe, ki ji je treba vročiti obvestilo (člen 79 zakonika o civilnem postopku).

Izvršba (člen 89 zakonika o civilnem postopku)

Praviloma je za izvršbo pristojno sodišče, na območju katerega ima dolжник stalno prebivališče, razen če ni drugače navedeno v posebni pravni določbi ali pravilih, navedenih v nadaljevanju.

Stranka, ki zahteva izvršbo, lahko izbere sodišče v kraju, kjer bi morala biti obveznost izpolnjena, če je oseba, zoper katero se zahteva izvršba, pravna oseba ali če ima oseba, ki zahteva izvršbo, stalno prebivališče na metropolitanskem območju Lizbone ali Porta in ima oseba, zoper katero se zahteva izvršba, stalno prebivališče na istem metropolitanskem območju.

Če se izvršba nanaša na vračilo blaga ali dolga s stvarnim jamstvom, je pristojno sodišče v kraju, kjer je predmet, ali v kraju, kjer je obremenjeno premoženje. Kadar je treba postopek izvršbe začeti pri sodišču v kraju stalnega prebivališča stranke, zoper katero se zahteva izvršba, in ta stranka nima stalnega prebivališča na Portugalskem, vendar ima tam premoženje, je za postopek izvršbe pristojno sodišče v kraju, kjer je premoženje.

Sodišče, na območju katerega je premoženje, je pristojno tudi, kadar: je treba postopek izvršbe začeti pri portugalskem sodišču, ker se nanaša na veljavnost ustanovitve/prenehanja družb/drugih pravnih oseb s sedežem na Portugalskem ali veljavnost odločitev njihovih organov, pri čemer ne gre za nobenega od primerov, opredeljenih v zgoraj ali v nadaljevanju navedenih pravilih, ki se uporabljajo za postopek izvršbe.

V zadevah, ki vključujejo več postopkov izvršbe, za katere so krajevno pristojna različna sodišča, je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča stranke, zoper katero se zahteva izvršba.

Za izvršbo odločbe, ki jo izda portugalsko sodišče, se zahtevek za izvršbo vložijo v okviru postopka, v katerem je bila odločba izdana, izvršba pa se evidentira v isti spis. Če je zoper odločbo pozneje vložena pritožba, se izvršba vključi v overjeno kopijo spisa. Če je za izvršbo pristojen specializirani izvršilni oddelek, mu je treba čim prej poslati kopijo sodne odločbe, zahtevek za uvedbo postopka izvršbe in spremne dokumente.

Če so odločbo izdali arbitri v arbitražnem postopku, ki je potekal na Portugalskem, je za izvršbo pristojno okrožno sodišče v kraju, kjer je potekal arbitražni postopek (člen 85 zakonika o civilnem postopku).

Če je bila tožba vložena pri pritožbenem sodišču ali vrhovnem sodišču, je pristojno sodišče, na območju katerega ima stalno prebivališče stranka, zoper katero se zahteva izvršba. Če je stranka, zoper katero se zahteva izvršba, sodnik ali določen njegov sorodnik, se uporabljajo pravila, navedena zgoraj v točki *Tožbe, v katerih je ena od strank sodnik, sodnikov zakonec ali določen sorodnik*. V vsakem primeru se sodišču, ki je pristojno za izvršbo, pošlje spis v zvezi z ugotovitveno tožbo ali kopija tega spisa (člen 86 zakonika o civilnem postopku).

Za postopke izvršbe v zvezi s stroški, denarnimi kaznimi ali nadomestilom zaradi zlonamernega pravnega postopka je pristojno sodišče, ki je odločalo v postopku, na podlagi katerega je bil priglasižen zadevni račun ali poravnava. Postopki izvršbe v zvezi s stroški, denarnimi kaznimi ali nadomestili se pridružijo s tem povezani zadevi.

Če je plačilo stroškov, denarnih kazni ali nadomestila odredilo pritožbeno sodišče ali vrhovno sodišče, se postopek izvršbe opravi pri prvostopenjskem sodišču, pristojnem na območju, kjer je potekal postopek (člena 87 in 88 zakonika o civilnem postopku).

Za izvršbo na podlagi tuje sodne odločbe je pristojno sodišče, na območju katerega ima toženec stalno prebivališče (člen 86 v skladu s členom 90 zakonika o civilnem postopku).

Za evropski plačilni nalog (Uredba (ES) št. 1896/2006 z dne 12. decembra 2006, kakor je bila spremenjena z Uredbo (EU) 2015/2421) je pristojen prvi civilni oddelek osrednje instance okrožnega sodišča v Portu.

Delovno pravo

Praviloma je treba tožbe vložiti pri sodišču, na območju katerega ima toženec stalno prebivališče. Za delodajalce ali zavarovatelje in nosilce socialne varnosti se šteje, da imajo sedež tudi v kraju, kjer imajo podružnico, urad, zastopstvo ali predstavništvo (člen 13 zakona o delovnih sodiščih).

Tožbe, ki izhajajo iz pogodbe o zaposlitvi in jih delavec vložijo zoper svojega delodajalca, se lahko vložijo pri sodišču v kraju opravljanja dela ali kraju, kjer ima delavec stalno prebivališče.

Če je tožnikov več, je pristojno sodišče v kraju opravljanja dela ali kraju stalnega prebivališča katerega koli od tožnikov.

Če se delo opravlja na več kot eni lokaciji, se lahko tožbe, ki izhajajo iz pogodbe o zaposlitvi, vložijo pri sodišču v katerem koli od teh krajev (člen 14 zakona o delovnih sodiščih).

Tožbe zaradi delovnih nezgod ali poklicnih bolezni je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer se je nezgoda zgodila ali kjer je bolna oseba nazadnje opravljala delo, ki bi lahko povzročilo bolezen.

Če se je nezgoda zgodila v tujini, je treba tožbo vložiti na Portugalskem pri sodišču v kraju stalnega prebivališča žrtve.

Če je upravičencev več, je pristojno sodišče v kraju, kjer prebiva največ tožnikov, ali, če je število tožnikov enako, sodišče v kraju, kjer prebiva oseba, ki prva vložijo tožbo.

Če je poškodovani ali bolni delavec ali upravičenec **registriran kot pomorščak ali član letalske posadke in se nezgoda zgodi ali bolezen ugotovi med potovanjem**, je prav tako pristojno sodišče v prvem kraju na nacionalnem ozemlju, kjer pristane ladja ali zrakoplov, ali v kraju, kjer sta ladja ali zrakoplov registrirana (člen 15 zakona o delovnih sodiščih).

V primeru kolektivnega odpusta je treba predloge začasne odredbe in ugovore vložiti pri sodišču v kraju obrata, v katerem se delo opravlja.

Če se kolektivni odpust nanaša na delavce v več obratih, je pristojno sodišče v kraju obrata z največjim številom odpuščenih delavcev (člen 16 zakona o delovnih sodiščih).

Insolventnost

Za postopke v primeru insolventnosti je pristojno sodišče, na območju katerega ima sedež ali stalno prebivališče dolжник ali zapustnik na datum smrti, odvisno od primera.

Prav tako je pristojno sodišče v kraju, kjer ima dolжник osredotočene svoje glavne interese. To se razume kot kraj, v katerem običajno upravlja navedene interese na način, ki je običajen in ga lahko preverijo tretje osebe (člen 16 zakonika o insolventnosti in sanaciji podjetij).

Objavo tuje sodne odločbe o uvedbi postopkov in njen vpis v javni register, kot sta navedena v členih 21 in 22 Uredbe Sveta (ES) št. 1346/2000 z dne 29. maja 2000, je treba zahtevati pri portugalskem sodišču na območju poslovne enote dolžnika. Če dolжник nima poslovne enote na Portugalskem, je treba zahtevek vložiti pri gospodarskem oddelku v Lizboni, če stečajna masa vključuje družbo. Če stečajna masa ne vključuje družbe, je pristojen civilni oddelek v Lizboni.

Zgoraj navedeno pravilo o pristojnosti se uporablja za **priznanje razglasitve insolventnosti v tujem postopku** (člen 288 zakonika o insolventnosti in sanaciji podjetij).

Popis zapuščine

Kar zadeva pristojnost v postopku popisa zapuščine, glej informativni list o dedovanju.

Preživetje za odrasle osebe in mladoletnike ter določitev starševske skrbi

Kar zadeva pristojnost za ugotovitvene tožbe v zvezi s plačevanjem preživetja za odrasle osebe in mladoletnike, njihovo izvršbo in tožbe v zvezi z določitvijo starševske skrbi, glej informativni list o preživetju.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Da, v okviru nekaterih omejitev.

Na nacionalni ravni se lahko stranki izrecno dogovorita, da bosta odstopili od pravil o krajevni pristojnosti. To je tako imenovana **dogovorjena pristojnost** (*competência convencional*) (člen 95 zakonika o civilnem postopku).

Dogovorjene pristojnosti ni mogoče določiti v zadevah, v katerih se lahko sodišče po uradni dolžnosti izreče za krajevno nepristojno. Tako je na primer, kadar je pristojnost sodišča odvisna od lokacije nepremičnine ali kraja izpolnitve obveznosti, ali v zadevah, ki vključujejo odredbo o zavarovanju ali pripravljalne ukrepe. To velja tudi za tožbe, v katerih so stranke sodniki ali določeni njihovi sorodniki, za nekatere postopke izvršbe, za zadeve, ki jih je treba pridružiti drugim zadevam, in za zadeve, v katerih pred sodno odločbo tožencu ni bilo vročeno obvestilo. V teh zadevah od krajevne pristojnosti ni mogoče odstopiti z dogovorom.

Od pravil o pristojnosti v zvezi s predmetom zadeve, hierarhijo in vrednostjo zadeve ni nikoli mogoče odstopiti na željo strank.

Pristojnost, ki temelji na dogovoru, če je dopustna, je enako zavezujoča kot tista, ki izhaja iz zakona. Tak dogovor mora izpolnjevati formalne zahteve pogodbe, iz katere izhaja obveznost. Vsekakor mora biti v pisni obliki, poleg tega mora biti v njem podrobno navedeno, na kaj se nanaša, in opredeljeno merilo za določitev sodišča, ki bo pristojno.

Na mednarodni ravni se lahko stranki dogovorita, katero sodišče bo pristojno za reševanje posameznega spora ali sporov, ki lahko izhajajo iz določenega pravnega razmerja, če je zadevno razmerje povezano z več kot enim pravnim sistemom. Te zadeve so **zasebni sporazumi o dodelitvi pristojnosti** (*pactos privativos e atributivos de jurisdição*) (člen 94 zakonika o civilnem postopku).

Dogovorjena določitev pristojnosti lahko vključuje dodelitev izključne pristojnosti ali pristojnosti, ki je zgolj alternativna pristojnosti portugalskih sodišč, kadar ta obstaja. V primeru dvoma se šteje za izključno.

Izbira pristojnega sodišča je veljavna le, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

nanaša se na odtujljive pravice;

izbira je dopustna po zakonu imenovanega sodišča;

izbira je upravičena z resnimi interesi obeh strank ali ene od njiju, če to ne pomeni večjih nevšečnosti za drugo stranko;

predmet spora ne spada pod izključno pristojnost portugalskih sodišč;

izbira je rezultat pisnega ali pisno potrjenega dogovora, v katerem mora biti izrecno navedeno pristojno sodišče.

Tako v primeru dogovorjene pristojnosti (na nacionalni ravni) kot v primeru zasebnih sporazumov o dodelitvi pristojnosti (na mednarodni ravni) se za pisni dogovor šteje kateri koli dokument, ki ga podpišeta stranki ali ki izhaja iz izmenjave dopisov, teleksov, telegramov ali drugih sredstev komuniciranja, za katerimi ostanejo pisni dokazi, ne glede na to, ali ti instrumenti neposredno vsebujejo dogovor ali pa vsebujejo klavzulo, ki napotuje na drug dokument, ki vsebuje dogovor.

Na delovnih sodiščih so dogovori ali klavzule o izključitvi krajevne pristojnosti, določene z zakonom, nični in neveljavni (člen 19 zakona o delovnih sodiščih).

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Kot je bilo že navedeno, so na Portugalskem specializirana prvostopenjska sodišča osrednji oddelki na vsakem okrožnem sodišču, lokalni civilni oddelki in sodišča s širšo pristojnostjo.

Pristojnosti posameznih sodišč v zvezi s predmetom spora bodo omenjene v nadaljevanju, da boste vedeli, na katero sodišče se morate obrniti glede ne predmet spora. Kot je bilo že pojasnjeno, se tožba praviloma vloži pri prvostopenjskih sodiščih, višjim sodiščem pa se predloži samo v primeru pritožbe.

Osrednji civilni oddelki (člen 117 zakona št. 62/2013)

Navadne civilne ugotovitvene tožbe, če vrednost spora presega 50 000,00 EUR;

izvršilni postopki v civilnih zadevah, če vrednost spora presega 50 000,00 EUR, v sodnih okrožjih, za katera ni pristojen drug oddelek ali drugo sodišče;

postopki za začasne ukrepe v zvezi s tožbami, za katere so pristojni;

tožbe, postopki izvršbe in začasni ukrepi, za katere bi bil pristojen gospodarski oddelek, v okrožjih, kjer takega gospodarskega oddelka ni;

še nerešene zadeve, ki jih obravnavajo lokalni oddelki, če se je vrednost spora spremenila tako, da znaša 50 001,00 EUR ali več;

postopki za varstvo koristi mladoletnika, za katere niso pristojna sodišča za družinske zadeve in mladoletnike;

redne ugotovitvene tožbe, če vrednost spora znaša 50 001,00 EUR ali manj in za katere je stvarno pristojno pomorsko sodišče, v sodnih okrožjih zunaj območja krajevne pristojnosti pomorskega sodišča.

Osrednji oddelki za družinske zadeve in mladoletnike

(*Osebno stanje oseb in družine*) (člen 122 zakona št. 62/2013)

Zadeve med zakoncema na podlagi nepravdnega postopka;

zadeve, ki se nanašajo na zunajzakonsko skupnost ali osebe, ki živijo v skupnem gospodinjstvu, na podlagi nepravdnega postopka;

tožbe za prenehanje življenjske skupnosti in razvezo zakonske zveze;

tožbe za razglasitev ničnosti ali razveljavitve civilne zakonske zveze;

sodna razglasitev dobrovernosti zakonca v primeru domnevne zakonske zveze, razglašene za nično;

tožbe in izvršbe v zvezi s plačevanjem preživetja med zakoncema in nekdanjima zakoncema;

druge tožbe, ki se nanašajo na osebno stanje oseb in družine;

tožbe, za katere so pristojna sodišča, v postopkih popisa premoženja, uvedenih zaradi prenehanja življenjske skupnosti, razveze zakonske zveze, razglasitve ničnosti ali razveljavitve civilne zakonske zveze, ter v posebnih zadevah v zvezi z razdelitvijo premoženja, za katero se uporabljajo pravila, ki urejajo te postopke.

(*Mladoletniki in odrasli otroci*) (člen 123 zakona št. 62/2013)

Uvedba skrbništva in upravljanja premoženja;

imenovanje osebe, ki deluje v imenu mladoletnika, in skrbnika (*curador-geral*), ki zastopa mladoletnika, v zvezi s katerim se izvaja starševska skrb, zunaj sodišča;

odobritev posvojitve;

urejanje izvajanja starševske skrbi in obravnavanje s tem povezanih vprašanj;

določitev zneska preživnine za mladoletne in odrasle otroke ali mladoletnike s popolno poslovno sposobnostjo, če jim je bila s sodno odločbo kot mladoletnikom določena preživnina;

obravnavanje ustreznih postopkov izvršbe preživnine;

odreditev namestitve mladoletnikov v varstvo, medtem ko čakajo na posvojitve (*confiança judicial de menores*);

odreditev ukrepov namestitve pri osebi, izbrani za posvojitve, ali v zavodu zaradi prihodnje posvojitve;

vzpostavitev razmerja rejništva za nedoločen čas (*apadrinhamento civil*) in razveljavitev takih odločitev;

pooblastitev zakonitega zastopnika mladoletnikov za opravljanje nekaterih dejanj, potrditev dejanj, ki so bila morda opravljena brez pooblastila, in ureditev sprejemanja daril;

sprejemanje odločitev glede poročstva (*caução*), ki ga morajo starši zagotoviti za svoje mladoletne otroke;

odreditev popolnega ali delnega odvzema starševske skrbi in omejitev njenega izvajanja;

ugotavljanje materinstva in očetovstva po uradni dolžnosti ter obravnavanje izpodbijanj in preiskav glede ugotavljanja materinstva in očetovstva;

v primeru nesoglasja med starši odločitev o imenu in priimkih mladoletnega otroka;

določitev plačila skrbniku ali upravitelju v primeru skrbništva ali upravljanja premoženja, obravnavanje vprašanj umika, razrešitve ali odstranitve skrbnika, upravitelja ali člana družinskega sveta (*conselho de família*), zahtevanje in presojanje računov, odobritev nadomestitve zakonsko določene hipoteke (*hipoteca legal*) ter odreditev povečanja ali nadomestitve danega poročstva in imenovanje posebnega varuha, ki mladoletnika zastopa v zunajsodnih zadevah; imenovanje posebnega skrbnika, ki mladoletnika zastopa v vseh postopkih v zvezi s skrbništvom;

sprememba, razveljavitev in ponovni preskus posvojitve, zahtevanje in presojanje računov posvojitelja ter določitev zneska dohodkov, potrebnih za preživljanje posvojenca;

odločitev o povečanju ali nadomestitvi poročstva, zagotovljenega za mladoletne otroke;

zahtevanje in presojanje računov, ki jih morajo predložiti starši;

obravnavanje drugih vprašanj v postopkih iz prejšnjega odstavka;

pregled odločitev drugih subjektov v zadevah, v katerih so nekatere pristojnosti iz prejšnjih šestih točk po zakonu pridržane takim subjektom. (*Vzgojno nadzorstvo in zaščitno skrbništvo*) (člen 124 zakona št. 62/2013)

Priprava, presoja in odločanje v postopkih za varstvo koristi mladoletnika;

uvedba ukrepov za varstvo koristi mladoletnika ter spremljanje njihovega izvajanja, če je otrok ali mladostnik ogrožen, vendar posredovanje odbora za varstvo otrok ni mogoče;

izvedba sodnih dejanj v zvezi s preiskavo vzgojnega nadzorstva (*inquérito tutelar educativo*);

presoja dejanj, ki se po zakonu štejejo za kazniva in jih je izvedel mladoletnik, star 12–16 let, da bi se uporabil nadzorstveni ukrep;

izvajanje in ponovni preskus izvajanja nadzorstvenih ukrepov;

razglasitev prenehanja ali preklic nadzorstvenih ukrepov;

obravnavanje pritožbe zoper odločbe o disciplinskih ukrepih zoper mladoletnike, v zvezi s katerimi je bil sprejet prostostni ukrep.

Opomba

Pristojnost osrednjih oddelkov za družinske zadeve in mladoletnike v zadevah, ki se nanašajo na vzgojno nadzorstvo in zaščitno skrbništvo, preneha, če je nepogojna kazen, ki vključuje odvzem prostosti, v kazenskem postopku izrečena za kaznivo dejanje, ki ga je storil mladoletnik, star 16–18 let, ali če mladoletnik dopolni 18 let pred datumom odločitve na prvi stopnji.

Osrednji oddelki za delovnopravne zadeve

(*Civilne zadeve*) (člen 126 zakona št. 62/2013)

Zadeve v zvezi z razveljavitvijo in razlago neupravnih instrumentov za kolektivno ureditev delovnih pogojev;

zadeve, ki izhajajo iz razmerij med delodajalci in delojemalci ter razmerij, vzpostavljenih za sklenitev pogodb o zaposlitvi;

zadeve, ki izhajajo iz nezgod pri delu in poklicnih boleznih;

zadeve v zvezi z bolniško nego, bolnišnicami, oskrbo z zdravili med opravljanjem kliničnih storitev, protezami in ortopedskimi pripomočki ali kakršnimi koli drugimi storitvami, ki se izvajajo ali plačajo v korist žrtev nezgod pri delu ali poklicnih boleznih;

tožbe za razveljavitev pravnih aktov in pogodb, ki so jih sklenili kateri koli odgovorni organi, da bi se izognili obveznostim, ki izhajajo iz uporabe sindikalne ali delovne zakonodaje;

zadeve, ki izhajajo iz pogodb, ki se po zakonu štejejo za enakovredne pogodbam o zaposlitvi;

zadeve, ki izhajajo iz pogodb o vajeništvu in pripravništvu;

zadeve v zvezi z delavci, zaposlenimi pri istem subjektu, v zvezi s pravicami in dolžnostmi, ki izhajajo iz dejanj, ki jih v okviru svojega delovnega razmerja izvajajo skupaj, ali iz protipravnega dejanja, ki ga eden od njih stori pri opravljanju svojih dolžnosti ali zaradi opravljanja teh dolžnosti; v zvezi s tem so za civilno odgovornost, povezano s kazensko odgovornostjo, pristojna kazenska sodišča;

zadeve med nosilci socialne varnosti ali ustanovami, pristojnimi za družinske dodatke, ter njihovimi upravičenci v zvezi z zakonitimi, regulativnimi ali zakonskimi pravicami, pooblastili in obveznostmi katere koli od teh strank; to ne vpliva na pristojnost upravnih in davčnih sodišč;

zadeve med sindikalnimi združenji in njihovimi člani ali osebami, ki jih zastopajo ali na katere vplivajo njihove odločitve, v zvezi z zakonitimi, regulativnimi ali zakonskimi pravicami, pooblastili in obveznostmi katere koli od teh strank;

postopki za likvidacijo in razdelitev premoženja nosilcev socialne varnosti ali sindikalnih združenj, kadar ni pravnih določb, ki bi to preprečevale;

zadeve med nosilci socialne varnosti ali sindikalnimi združenji v zvezi z obstojem, obsegom ali vrsto zakonitih, regulativnih ali zakonskih pooblastil ali obveznosti katere koli od teh strank, ki lahko vplivajo na druge;

izvršbe na podlagi odločb teh sodišč ali drugih izvršilnih nalogov ob upoštevanju pristojnosti, dodeljene drugim sodiščem;

zadeve med strankami v delovnem razmerju ali med eno od teh strank in tretjo osebo, kadar izhajajo iz odnosov, povezanih z delovnim razmerjem, in kadar se zahtevek vloži skupaj z drugim, za katerega je delovnopравни oddelek neposredno pristojen;

zadeve, ki vključujejo nasprotna zahtevke, povezane s tožbo, v skladu s tistimi iz prejšnje točke, razen v primeru nadomestila, za katero se taka povezava ne zahteva;

civilne zadeve v zvezi s stavkami;

zadeve med odbori delavcev in zadevnimi usklajevalnimi odbori, družbo ali njenimi zaposlenimi;

vse zadeve v zvezi z nadzorom nad zakonitostjo ustave, družbene pogodbe (vključno z njenimi spremembami), delovanjem in ukinitvijo sindikalnih združenj, združenj delodajalcev in odborov delavcev;

druge zadeve, predpisane z zakonom.

(V zvezi z upravnimi prekrški)

Obravnavanje pritožb zoper odločbe upravnih organov v postopkih zaradi upravnih prekrškov v zvezi z zadevami na področju delovnega prava in socialne varnosti.

Osrednji oddelki za gospodarske zadeve (člen 128 zakona št. 62/2013)

Postopki v primeru insolventnosti in posebni postopki v zvezi s sanacijo družb;

tožbe za ugotovitev neobstoja ali ničnosti družbene pogodbe in njeno razveljavitev;

tožbe v zvezi z uresničevanjem pravic v družbi;

tožbe za začasno ustavitev in razglasitev ničnosti odločitev družb;

tožbe za sodno prenehanje družb;

tožbe za prenehanje evropske delniške družbe;

tožbe za prenehanje holdingov;

tožbe iz zakonika o poslovnem registru;

tožbe za prenehanje kreditne institucije ali finančne družbe;

s tem povezane zadeve, združeni postopki in izvrševanje odločb v tožbah in zadevah, navedenih v prejšnjih točkah;

ugovori zoper odločbe vodij poslovnega registra;

ugovori zoper odločbe, ki jih vodje poslovnega registra sprejmejo v okviru upravnega postopka za prenehanje in likvidacijo gospodarskih družb.

Osrednji izvršilni oddelki (*Juízos centrais de execução*) (člen 129 zakona št. 62/2013)

Civilni izvršilni postopki, razen pristojnosti, dodeljenih sodišču za intelektualno lastnino, sodišču za zadeve s področja konkurence, urejanja in nadzora, pomorskemu sodišču, oddelkom za družinske zadeve in mladoletnike, oddelkom za delovnopravne zadeve, gospodarskim oddelkom, ter izvršbe sodnih odločb, ki jih je izdal kazenski oddelek in jih v skladu s kazenskim postopkom ni mogoče zahtevati pri civilnem oddelku.

SODIŠČA S ŠIRŠO PRISTOJNOSTJO

Sodišče za intelektualno lastnino (*Tribunal da propriedade intelectual*) (člen 111 zakona št. 62/2013)

Tožbe v zvezi z avtorskimi in sorodnimi pravicami;

tožbe v zvezi z industrijsko lastnino;

tožbe za razglasitev ničnosti in razveljavitev, kot jih določa zakonik o industrijski lastnini;

pritožbe zoper odločbe nacionalnega inštituta za industrijsko lastnino (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial, I. P.*), s katerimi se podeljuje ali zavrača katera koli pravica industrijske lastnine ali ki se nanašajo na prenose, licence ali razglasitve zastarelosti, ali zoper tožbe, ki vplivajo na pravice industrijske lastnine, jih spreminjajo ali s katerimi se take pravice odpravljajo;

pritožba in ponovni preskus odločb – ali katerih koli drugih ukrepov, ki jih je mogoče zakonito izpodbijati –, ki jih je nacionalni inštitut za industrijsko lastnino sprejel v postopkih zaradi upravnih prekrškov;

ugotovitvene tožbe, jedro katerih so spletna domenska imena;

pritožbe zoper odločbe nacionalne fundacije za znanstveno računalništvo (*Fundação para a Computação Científica Nacional*) kot organa, pristojnega za registracijo domenskih imen .PT, s katerimi se registrira ali odstrani domensko ime .PT oziroma zavrne njegova registracija;

tožbe, jedro katerih so firme ali imena družb;

pritožbe zoper odločbe inštituta za registre in notarske zadeve (*Instituto dos Registos e do Notariado, I. P.*) o sprejemljivosti firm in imen družb glede na pravna pravila za nacionalni register pravnih oseb (*Registo Nacional de Pessoas Coletivas*);

tožbe, jedro katerih je nelojalna konkurenca v zvezi z industrijsko lastnino;

ukrepi, katerih namen je pridobitev in ohranitev dokazov ter zagotavljanje informacij, kadar je to potrebno zaradi varstva pravic intelektualne lastnine in avtorske pravice;

s tem povezane zadeve, združeni postopki in izvrševanje odločb v tožbah in pritožbah, navedenih v prejšnjih točkah.

Sodišče za zadeve s področja konkurence, urejanja in nadzora (*Tribunal da concorrência, regulação e supervisão*) (člen 112 zakona št. 62/2013)

Pritožba, ponovni preskus in izvrševanje odločb, odredb in drugih ukrepov v postopkih zaradi upravnih prekrškov, ki jih je mogoče zakonito izpodbijati:

če jih je izdal organ, pristojen za konkurenco,

če jih je izdal nacionalni organ za komunikacije,

če jih je izdala Banka Portugalske,

če jih je izdala komisija za trge vrednostnih papirjev,

če jih je izdal organ za reguliranje medijev,

če jih je izdal portugalski zavod za zavarovanje,

če so jih izdali drugi neodvisni upravni organi z regulativnimi in nadzornimi funkcijami,

pritožbe, ponovni preskus in izvrševanje:

odločb organa, pristojnega za konkurenco, izdanih v upravnem postopku, kot je navedeno v pravnih predpisih o konkurenci,

ministrske odločbe, s katero se izjemoma dovoli koncentracija med družbami, ki je prepovedana z odločbo organa, pristojnega za konkurenco,

drugih odločb organa, pristojnega za konkurenco, zoper katere je mogoča pritožba, kot določajo pravni predpisi o konkurenci,

s tem povezanih vprašanj, združenih postopkov in izvrševanja odločb v vseh pritožbah, zadevah, tožbah in ponovnih preskusih, navedenih v prejšnjih točkah.

Pomorsko sodišče (*Tribunal marítimo*) (člen 113 zakona št. 62/2013)

Odškodnina za škodo, ki so jo povzročili ali utrpeli ladje, čolni in druga plovila, ali odškodnina, ki izhaja iz njihove uporabe na morju, v skladu s splošnimi zakonskimi določbami;

zadeve v zvezi s pogodbami za gradnjo, popravila, nakup in prodajo ladij, čolnov in drugih plovil, če so namenjeni pomorski uporabi;

zadeve v zvezi s pogodbami za pomorski prevoz ali pogodbami za kombinirani ali multimodalni prevoz;

zadeve v zvezi s pogodbami o rečnem prevozu ali prevozu po kanalih do meja jurisdikcij na morju na celinskih plovnih poteh ter zadeve v zvezi s strugami in obrežji, kot so opredeljeni z zakonom;

zadeve v zvezi s pogodbami za pomorsko uporabo ladij, čolnov in drugih plovil, zlasti tistih za najem in finančni zakup;

zadeve v zvezi s pogodbami za zavarovanje ladij, čolnov in drugih plovil, namenjenih pomorski uporabi, ter njihovega tovora;

zadeve v zvezi s hipotekami in zastavnimi pravicami na ladjah in čolnih ter kakršnimi koli stvarnimi jamstvi v zvezi s plovili in njihovim tovorom;

posebni postopki v zvezi z ladjami, čolni in drugimi plovili ter njihovim tovorom;

postopki začasne ukrepe v zvezi z ladjami, čolni in drugimi plovili, njihovim tovorom in gotovino ter drugimi vrednostnimi predmeti na ladjah, čolnih in drugih plovilih ter predhodne zahteve pristaniški kapitaniji za ustavitev izplutja plovil, za katera veljajo takšni ukrepi;

zadeve v zvezi z generalno ali posamezno havarijo, vključno s škodo, povzročeno drugim plovilom, namenjenim pomorski uporabi;

zadeve v zvezi s pomočjo in reševanjem na morju;

zadeve v zvezi s pogodbami o vleki in pilotaži;
zadeve v zvezi z odstranitvijo razbitin;
civilna odgovornost zaradi onesnaženja morja in drugih voda pod pristojnostjo sodišča;
uporaba, izguba, odkritje ali prilastitev naprav ali opreme za ribolov ali nabiranje morskih sadežev, mehkužcev in morskih rastlin, sider, ladijske opreme, naprav, zalog in drugih predmetov za plovbo ali ribolov ter škoda, nastala na takih predmetih ali zaradi njih;
škoda na premoženju v javnem morju;
lastništvo in posedovanje razbitin in predmetov, ki jih naplavi morje, ali obstoječi ostanki, ki ležijo na morskem dnu ali ki so jih prinesle celinske vode ali pa so v njih že bili, če so v pomorskem interesu;
zaseg;
vsa splošna vprašanja glede pomorskega trgovskega prava;
pritožbe zoper odločbe pristaniške kapitanije, izdane v postopku pomorskega upravnega prekrška;
s tem povezane zadeve, združeni postopki in izvrševanje odločb v tožbah in zadevah, navedenih v prejšnjih točkah.

VIŠJA SODIŠČA

Pritožbena sodišča (člen 67 zakona št. 62/2013)

Na drugi stopnji pritožbena sodišča vključujejo oddelke za civilne zadeve, kazenske zadeve, socialne zadeve, družinske zadeve in mladoletnike, gospodarske zadeve, intelektualno lastnino ter konkurenco, urejanje in nadzor. Vendar je ustanovitev oddelkov za socialne zadeve, družinske zadeve in mladoletnike, gospodarske zadeve, intelektualno lastnino ter konkurenco, urejanje in nadzor odvisna od obsega in zahtevnosti službe.

Vrhovno sodišče (*Supremo Tribunal de Justiça*) (člen 47 zakona št. 62/2013)

Na zadnji stopnji ima vrhovno sodišče oddelke za civilne zadeve, kazenske zadeve in socialne zadeve.

Zadevna zakonodaja

 Zakonik o civilnem postopku

 Zakon št. 62/2013

 Zakon o delovnih sodiščih

 Zakon o insolventnosti in sanaciji podjetij

Opozorilo

Informacije, ki jih vsebuje ta informativni list, za kontaktno točko, sodišča ali druge subjekte in organe niso zavezujoče. Preveriti je treba tudi veljavna pravna besedila in njihove poznejše spremembe.

Zadnja posodobitev: 24/01/2022

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Katero sodišče je pristojno? - Romunija

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

V Romuniji poleg rednih sodišč obstajajo specializirani oddelki ali senati za reševanje sporov v nekaterih zadevah.

V skladu z določbami zakona št. 304/2004 o organizaciji pravosodja ima vrhovno kasacijsko sodišče (*Înalta Curte de Casație și Justiție*) štiri oddelke – civilni oddelek I, civilni oddelek II, kazenski oddelek ter oddelek za upravne in davčne spore –, senat devetih sodnikov in združene oddelke, ki imajo vsak svoje pristojnosti. Pritožbena sodišča, okrožna sodišča ali, kjer je ustrezno, okrajna sodišča imajo specializirane oddelke ali senate za civilne zadeve, kazenske zadeve, zadeve v zvezi z mladoletniki in družinske zadeve, zadeve v zvezi z upravnimi in davčnimi spori, zadeve v zvezi s spori iz delovnega razmerja in socialnim zavarovanjem, družbami, poslovnim registrom, insolventnostjo, nelojalno konkurenco ter pomorskimi zadevami in zadevami v zvezi s celinskimi plovnimi potmi. Za odločanje o zgornjih zadevah se lahko po potrebi ustanovijo specializirana sodišča.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

Običajni postopek za civilne zadeve je določen v zakoniku o civilnem postopku. Njegove določbe se uporabljajo tudi za druge zadeve, če ni z zakoni, ki jih urejajo, določeno drugače.

Stvarna pristojnost civilnih sodišč je urejena s členi 94 do 97 zakonika o civilnem postopku.

Okrajna sodišča kot *prvostopenjska sodišča* obravnavajo naslednje zadeve v zvezi z zahtevki, ki jih je (oziroma jih ni) mogoče ovrednotiti v denarnem znesku:

zahtevke, za katere so v skladu s civilnim zakonikom pristojna sodišča za družinske zadeve in skrbništvo;

zahtevke v zvezi z vpisom v evidence osebnega stanja;

zahtevke v zvezi z upravljanjem večnadstropnih zgradb, stanovanj ali prostorov, ki so v izključni lasti več oseb, in pravnimi razmerji, ki so jih združenja

lastnikov stanovanj vzpostavila z drugimi fizičnimi ali pravnimi osebami;

zahtevke za prisilno izselitev;

zahtevke v zvezi s skupnimi stenami in jarki, razdaljo med zgradbami in nasadi, pravicami do prehoda, služnostmi in drugimi omejitvami, ki vplivajo na lastninsko pravico;

zahtevke v zvezi s spremembami meja in označevanjem meja;

zahtevke za zaščito premoženja;

zahtevke v zvezi s pozitivnimi ali negativnimi obveznostmi, ki jih ni mogoče ovrednotiti v denarnem znesku;

zahtevke za sodno delitev, ne glede na zadevno vrednost;

zahtevke za sodno razglasitev osebe za mrtvo;

zahtevke v zvezi z dedovanjem, ne glede na zadevno vrednost;

zahtevke v zvezi s priposestvom, ne glede na zadevno vrednost;

zahtevke v zvezi z zemljišči, razen tistih, ki so na podlagi posebnega zakona v pristojnosti drugih sodišč;

druge zahtevke, ki jih je mogoče ovrednotiti v denarnem znesku, in sicer do vključno 200 000 RON, ne glede na status strank.

Okrajna sodišča obravnavajo pritožbe zoper odločbe pristojnih javnih organov in drugih pristojnih organov. Obravnavajo tudi vse druge zahtevke, ki po zakonu spadajo v njihovo pristojnost.

Okrožna sodišča obravnavajo:

kot sodišča prve stopnje vse zahtevke, ki po zakonu ne spadajo v pristojnost drugih sodišč;

kot pritožbena sodišča pritožbe zoper sodne odločbe, ki jih izdajo sodniki na prvi stopnji;

kot revizijska sodišča predloge za revizijo zoper sodbe, ki jih izdajo okrajna sodišča in zoper katere po zakonu ni dopustna pritožba, in vse druge zadeve, ki so izrecno določene z zakonom;

vse druge zahteve, ki po zakonu spadajo v njihovo pristojnost.

Pritožbena sodišča obravnavajo:

kot sodišča prve stopnje zahteve v zvezi z upravnimi in davčnimi spori;

kot pritožbena sodišča pritožbe zoper sodne odločbe, ki jih izdajo okrožna sodišča na prvi stopnji;

kot revizijska sodišča predloge za revizijo zoper sodbe, ki jih v pritožbenem postopku izdajo okrožna sodišča, ali zoper sodbe, ki jih izdajo okrožna sodišča na prvi stopnji in zoper katere po zakonu ni dopustna pritožba, ter vse druge zadeve, ki so izrecno določene z zakonom;

vse druge zahteve, ki po zakonu spadajo v njihovo pristojnost.

Vrhovno kasacijsko sodišče obravnava:

pritožbe zoper sodne odločbe pritožbenih sodišč in druge sodne odločbe v zadevah, določenih z zakonom;

revizije glede pravnih vprašanj;

predloge za sprejetje predhodne odločbe za razjasnitev nekaterih pravnih vprašanj;

vse druge zahteve, ki po zakonu spadajo v njegovo pristojnost.

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Romunski civilni pravosodni sistem razlikuje med nižjimi in višjimi sodišči, stvarna pristojnost sodišč različnih stopenj pa se določi na podlagi funkcionalnih (vrsta naloge) in procesnih meril (vrednost, predmet ali narava spora).

Z zakonom o civilnem postopku so bile uvedene spremembe v smislu pristojnosti, okrožna sodišča pa so postala sodišča s polno pristojnostjo za vsebinsko obravnavo zadev na prvi stopnji. Okrajna sodišča so med drugim pristojna za obravnavanje manjših in/ali manj zapletenih zahtevkov, ki so v praksi zelo pogosti.

Pritožbena sodišča so pristojna predvsem za obravnavanje pritožb, medtem ko je vrhovno kasacijsko sodišče redno revizijsko sodišče, ki zagotavlja enotno razlago in uporabo prava na nacionalni ravni.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajeve pristojnosti

V romunskem civilnem pravosodnem sistemu so pravila o krajevni pristojnosti določena v členih 107 in naslednjih zakonika o civilnem postopku.

V skladu s splošnim pravilom se tožba vložijo pri sodišču v kraju stalnega prebivališča ali sedeža toženca.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

Glede krajeve pristojnosti veljajo posebna pravila, kot so:

če toženčevo stalno prebivališče/sedež ni znano (znan), se tožba vložijo pri sodišču, na območju katerega ima toženec običajno prebivališče/predstavništvo,

če to ni znano, pa pri sodišču, na območju katerega ima tožnik stalno prebivališče/sedež/običajno prebivališče/predstavništvo;

tožba zoper pravno osebo zasebnega prava se lahko vložijo tudi pri sodišču v kraju ene od njenih podružnic brez pravne osebnosti;

tožba zoper združenje, družbo ali drug subjekt brez pravne osebnosti se lahko vložijo pri sodišču, ki je pristojno za osebo, ki ji je bilo s soglasjem njenih članov zaupano njeno vodenje ali upravljanje; če take osebe ni, se lahko tožba vložijo pri sodišču, ki je pristojno za katerega koli člana zadevnega subjekta;

tožbe zoper državo, osrednje ali lokalne organe in institucije ter druge pravne osebe javnega prava se lahko vložijo pri sodišču v kraju stalnega prebivališča /sedeža tožnika ali pri sodišču v kraju sedeža toženca.

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Romunski zakonik o civilnem postopku vsebuje več pravil o alternativni pristojnosti (členi 113 do 115). Krajevno pristojna so tako tudi naslednja sodišča:

sodišče v kraju stalnega prebivališča tožnika (tožbe za ugotavljanje starševstva);

sodišče v kraju stalnega prebivališča tožnika upravičenca (preživninske obveznosti);

sodišče v kraju, kjer naj se izpolni pogodbeni obveznost;

sodišče, na območju katerega je nepremičnina (zakupi, vpis zemljišča/utemeljitev/popravke);

sodišče na območju odhoda/prihoda (pogodbe o prevozu);

sodišče v kraju izvedbe plačila (menica, ček, zadolžnica ali drugi vrednostni papirji);

sodišče v kraju stalnega prebivališča potrošnika (odškodnina za škodo nastalo potrošnikom v zvezi s pogodbami, sklenjenimi z izvajalci poslovne dejavnosti);

sodišče, na območju katerega je bilo storjeno nezakonito dejanje ali povzročena škoda, in sicer če gre za tožbe v zvezi z obveznostmi, ki izhajajo iz takega dejanja.

Če toženec redno opravlja poklicno/kmetijsko, trgovsko, industrijsko ali podobno dejavnost zunaj kraja svojega stalnega prebivališča, se lahko tožba vložijo tudi pri sodišču, na območju katerega se dejavnosti opravljajo, če se nanašajo na denarne obveznosti, ki iz takega kraja izhajajo ali ki jih je treba v takem kraju izpolniti.

V zadevah v zvezi z zavarovanjem se lahko odškodninska tožba vložijo tudi pri sodišču, na območju katerega je stalno prebivališče ali sedež zavarovanca, na območju katerega je premoženje zavarovanca ali na območju katerega se je uresničilo zavarovano tveganje.

Izbira pristojnosti na podlagi pogodbe se šteje za nično in neveljavno, če je bila opravljena pred nastankom pravice do odškodnine, medtem ko lahko v zadevah v zvezi z obveznim zavarovanjem civilne odgovornosti oškodovana tretja oseba vložijo neposredno tožbo tudi pri sodišču v kraju svojega stalnega prebivališča/sedeža.

V primeru tožb glede zaščite fizičnih oseb, pri katerih je na podlagi civilnega zakonika pristojno sodišče za družinske zadeve in skrbništvo, o vprašanju krajevene pristojnosti odloči sodišče, na območju katerega je stalno/običajno prebivališče zaščitene osebe. Za vloge za dovoljenje sodišča za družinske zadeve in skrbništvo za sklepanje nekaterih pravnih aktov (v zvezi z nepremičnino) je pristojno tudi sodišče, na območju katerega je nepremičnina. V takem primeru sodišče za družinske zadeve in skrbništvo, ki je izdalo sodno odločbo, pošlje izvod sodne odločbe sodišču za družinske zadeve in skrbništvo, na območju katerega ima zaščitena oseba stalno/običajno prebivališče.

Tožba za razvezo zakonske zveze spada v pristojnost okrajnega sodišča, na območju katerega je zadnji skupni dom zakoncev. Če zakonca nimata skupnega doma ali če nobeden od njiju ne živi več na območju pristojnosti okrajnega sodišča, v katerem je njun skupni dom, je pristojno okrajno sodišče v kraju toženčevega doma. Če toženec ne živi v Romuniji in so mednarodno pristojna romunska sodišča, je pristojno sodišče, na območju katerega je tožnikov dom. Če niti tožnik niti toženec ne živita v Romuniji, se lahko stranki sporazumeta o vložitvi tožbe za razvezo zakonske zveze pri katerem koli okrajnem sodišču v Romuniji. Če se o tem ne sporazumeta, je treba tožbo za razvezo zakonske zveze vložiti pri 5. okrajnem sodišču v Bukarešti (člen 915 zakonika o civilnem postopku).

Vloge za reševanje posameznih sporov iz delovnega razmerja se vložijo pri okrožnem sodišču, na območju katerega je tožnikovo stalno prebivališče/kraj dela (člen 269 zakona št. 53/2003 – delovni zakonik).

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Pravila o izključni krajevni pristojnosti so določena v členih 117 do 121 zakonika o civilnem postopku. Zato:

tožbe glede stvarnih pravic na nepremičninah se lahko vložijo le pri sodišču, na območju katerega je nepremičnina. Če je nepremičnina na območjih pristojnosti več sodišč, se tožba vložijo pri sodišču v kraju stalnega/običajnega prebivališča toženca, če je to na katerem od teh območij pristojnosti, če ni, pa pri katerem koli od sodišč, na območju katerih je nepremičnina. Določbe se uporabljajo tudi za posestne tožbe, vloge za označitev meja, vloge v zvezi z omejitvami pravice na nepremičnini in vloge za sodno razdelitev nepremičnine, kadar skupna lastnina ne izhaja iz dedovanja; v zadevah v zvezi z dedovanjem je do razdelitve skupne lastnine sodišče, na območju katerega je bilo zadnje stalno prebivališče pokojnika, izključno pristojno za vloge v zvezi z: veljavnostjo ali izvršitvijo oporočnih razpolaganj; dediščino, z njo povezanimi stroški in stroški, povezanimi s terjatvami, ki jih lahko dediči vložijo drug zoper drugega; zahtevki voliljojemnikov/upnikov pokojnika zoper katerega koli od dedičev/izvršitelja oporoke; v zvezi s tožbami, povezanimi z družbami, je do končanja postopka likvidacije/izbrisa družbe iz registra izključno pristojno sodišče, na območju katerega ima družba svoj glavni sedež;

okrožno sodišče, na območju katerega ima dolžnik sedež, je izključno pristojno za zahtevke, povezane z insolventnostjo/dogovori upnikov; zahtevki izvajalca poslovne dejavnosti zoper potrošnika se lahko vložijo le pri sodišču v kraju stalnega prebivališča potrošnika.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Stranke se lahko pisno, v zvezi s tekočimi spori pa z ustno izjavo pred sodiščem dogovorijo, da bodo za spore v zvezi s premoženjem in morebitnimi drugimi pravicami pristojna druga sodišča kot tista, ki bi bila krajevno pristojna, razen če je ta pristojnost izključna. V sporih v zvezi z varstvom pravic potrošnikov in drugih zadevah, določenih z zakonom, se lahko stranke o izbiri pristojnega sodišča dogovorijo šele po nastanku pravice do odškodnine, pri čemer se vsak drugačen dogovor šteje za ničnega in neveljavnega (člen 126 zakonika o civilnem postopku).

Stranski, dodatni in vmesni zahtevki se vložijo pri sodišču, ki je pristojno za glavni zahtevek, tudi če je zanje stvarno ali krajevno pristojno drugo sodišče, izjema so le zahtevki v zvezi z insolventnostjo ali dogovori upnikov. Te določbe se uporabljajo tudi, če je bila pristojnost za glavni zahtevek z zakonom dodeljena specializiranemu oddelku ali senatu. Če je sodišče izključno pristojno za eno od strank, je izključno pristojno za vse stranke (člen 123 zakonika o civilnem postopku).

Poleg tega v skladu z določbami člena 124 zakonika o civilnem postopku sodišče, ki je pristojno za odločanje o glavnem zahtevku, odloča tudi o odgovorih na tožbo in ugovorih, razen tistih, o katerih je treba odločiti predhodno in spadajo v izključno pristojnost drugega sodišča, medtem ko o postopkovnih vprašanjih odloča sodišče, pri katerem so bila sprožena.

Stranke ali sodnik se lahko v kateri koli fazi postopka sklicujejo na splošno nepristojnost sodišč. Neobstoj stvarne pristojnosti in neobstoj krajeve pristojnosti v povezavi z javnim redom je treba uveljavljati na prvi obravnavi pred prvostopenjskim sodiščem, na katero so bile stranke ustrezno vabljene, medtem ko lahko neobstoj pristojnosti v zasebnopravnih zadevah uveljavlja samo toženec v odgovoru, če odgovor ni obvezen pa najpozneje na prvi obravnavi pred prvostopenjskim sodiščem, na katero so bile stranke ustrezno vabljene. Če nepristojnost ni povezana z javnim redom, stranka, ki je vložila tožbo pri sodišču, ki ni pristojno, ne more zahtevati razglasitve nepristojnosti (člen 130 novega zakonika o civilnem postopku).

V civilnih sporih s čezmejnimi posledicami, v katerih so se stranke v zadevah v zvezi s pravicami, s katerimi na podlagi romunskega prava svobodno razpolagajo, zakonito dogovorile o pristojnosti romunskih sodišč za odločanje o sedanjih ali morebitnih sporih v zvezi z navedenimi pravicami, so romunska sodišča edina pristojna za odločanje o teh zadevah. Če ni z zakonom določeno drugače, je romunsko sodišče, pred katerega je toženec pozvan, pristojno za odločanje o tožbi tudi, če toženec pride pred sodišče in predloži odgovor glede vsebine zadeve, ne da bi najpozneje do konca preiskovalne faze v zadevi pred prvostopenjskim sodiščem vložil tudi ugovor nepristojnosti. V obeh navedenih primerih lahko romunsko sodišče, ki mu je bila zadeva predložena, tožbo zavrne, če je iz vseh okoliščin zadeve razvidno, da spor ni pomembneje povezan z Romunijo (člen 1067 novega zakonika o civilnem postopku).

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Glej odgovore na vprašanja 1, 2, 2.1, 2.2, 2.2.2.1 in 2.2.2.2.

Zadnja posodobitev: 23/04/2024

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Katero sodišče je pristojno? - Slovenija

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

V Republiki Sloveniji so v civilnih sporih na prvi stopnji pristojna o zahtevkih odločati okrajna in okrožna sodišča. Ta so pristojna odločati o vseh tipičnih civilnopravnih vprašanjih in sporih (odškodninskih, stvarnopravnih, družinskih, itd.). Razmejitvev v pristojnosti med okrajnimi in okrožnimi sodišči je obravnavana v nadaljevanju.

Nasprotno je v gospodarskih zadevah na prvi stopnji pristojno odločati in soditi v zadevah le okrožno sodišče. Za gospodarske spore gre v primerih, v katerih je vsaka od pravnih strank gospodarska družba, zavod (vključno javni zavod), zadruga, država ali samoupravna lokalna skupnost. Za gospodarske spore pa se štejejo tudi spori iz medsebojnih pravnih razmerij samostojnih podjetnikov posameznikov, izvirajočih iz njihove pridobitne dejavnosti in gospodarsko družbo, zavodom (vključno javni zavod), zadrugo, državo ali samoupravno lokalno skupnostjo.

Pristojnost soditi v delovnopravnih sporih je zakon kljub temu, da gre po vsebini za civilnopravne spore, podelil delovnim in socialnim sodiščem.

Delovnopravni spori se tičejo odnosov med delavcem in delodajalcem, ki pomenijo kršitev pravic in obveznosti iz delovnega razmerja. Delovna sodišča so pristojna odločati o individualnih delovnih sporih (spori iz delovnega razmerja, spori o premoženjskih pravicah iz delovnega razmerja), kolektivnih delovnih sporih (gre za spore, v katerih je po navadi ena od strank sindikat oziroma druga institucionalizirana oblika, ki predstavlja delavce), sporih v zvezi s vprašanji zakonitosti stavke ter v sporih v zvezi s pravicami delavcev do sodelovanja pri upravljanju gospodarskih družb, ki so jim podeljene po slovenskem pravu. Socialno sodišče odloča o pravicah iz invalidskega in pokojninskega zavarovanja, zdravstvenega zavarovanja, zavarovanja za primer brezposelnosti ter o pravicah do družinskih in socialnih prejemkov.

Ker se vprašanje pristojnosti pojavi šele tedaj, ko je tožba oziroma tožbeni zahtevek vложен na sodišče (sodišče pred začetkom sojenja oziroma odločanja o zadevi najprej presodi, ali je za sojenje sploh pristojno), se je zaradi tega, da se zadeva ne bi preveč zavlekla, priporočljivo posvetovati z odvetnikom. Sodišče mora namreč ves čas postopka po uradni dolžnosti paziti na svojo pristojnost ter paziti, ali ni morebiti v zadevi pristojen kakšen drug organ (npr. upravni organ). V takšnem primeru mora sodišče tožbeni zahtevek tožnika zavreči. To pomeni nepotrebno izgubo časa in povečanje stroškov stranke. Informacije glede organiziranosti, sedežev in pristojnosti sodišč lahko zainteresirane osebe pridobijo tudi na uradni spletni strani Vrhovnega sodišča Republike Slovenije na naslovu: <http://www.sodisce.si/>

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

Tožbo je mogoče vložiti na kateremkoli sodišču v Republiki Sloveniji, pri čemer mora vlagatelj paziti na pravila o stvarni (vprašanje, katero sodišče je pristojno vsebinsko odločati o zadevi) in krajevni pristojnosti sodišč. Osnovni podatki z naslovi vseh okrajnih in okrožnih sodišč v Republiki Sloveniji so dosegljivi na spletni strani Vrhovnega sodišča Republike Slovenije na naslovu: <http://www.sodisce.si/>

Stvarna pristojnost na prvi stopnji oziroma možnost, da sodišče sploh lahko odloča o konkretnem zahtevku zainteresirane stranke, se v Republiki Sloveniji deli med okrajna in okrožna sodišča. Pri odločanju, katero izmed njiju bo odločalo o zadevi, sta odločilna dva kriterija: vrednost zahtevka (spornega predmeta) in pravni temelj spornega razmerja (vsebina in predmet spora).

Pri tem velja splošna ocena, da naj bi okrožna sodišča odločala v sporih, ki imajo za stranke večji pomen, ker gre za večjo vrednost spornega predmeta in so spori za stranke življenjsko pomembnejši, ali pa so v pravnem pogledu zahtevnejši, ker sodišča pri sojenju uporabljajo nekatere zakone, ki obravnavajo zahtevno in občutljivo pravno problematiko (npr. razveze zakonske zveze, preživljanje otrok, ...).

Višja sodišča splošne pristojnosti, ki so v Sloveniji skupno štiri, sodijo na drugi stopnji in tožbe pri njih neposredno ni mogoče vložiti. Višja sodišča sodijo o pritožbah zoper odločitve okrajnih in okrožnih sodišč. Prav tako odločajo tudi v sporih o pristojnosti med okrajnimi in okrožnimi sodišči s svojega območja. Vrhovno sodišče Republike Slovenije je pristojno odločati o pritožbah zoper sodbe višjih sodišč, predvsem pa za odločanje o reviziji in zahtevi za varstvo zakonitosti. V primeru vložitve izrednih pravnih sredstev, mora zainteresirana stranka obvezno poiskati pomoč odvetnika, saj lahko le odvetnik opravlja pravno veljavna procesna dejanja pred vrhovnim sodiščem.

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Kot je že bilo predstavljeno v prejšnji točki, je pristojnost soditi na prvi stopnji porazdeljena med okrajna in okrožna sodišča, vendar pa ti dve sodišči nista v razmerju podrejenosti in nadrejenosti. Pristojnost enega ali drugega sodišča je določena v zakonu, kljub temu pa velja, da okrožna sodišča pretežno sodijo dejansko in pravno zahtevnejše zadeve.

Zakon o pravdnem postopku (ZPP) določa, da so okrajna sodišča (skupno jih je v Republiki Sloveniji 44) pristojna odločati v naslednjih zadevah:

premoženjskopravnih zahtevkih, če vrednost spornega predmeta ne presega 20.000,00 € ;

v sporih zaradi motenja posesti;

v sporih o služnostih in realnih bremenih;

v sporih iz najemnih in zakupnih razmerij.

Okrajna sodišča opravljajo tudi zadeve pravne pomoči, za katere ni po zakonu pristojno drugo sodišče, ter druge zadeve, ki jih določa zakon.

Okrožna sodišča (skupno jih je v Republiki Sloveniji 11) so pristojna odločati v naslednjih zadevah:

premoženjskopravnih zahtevkih, če vrednost spornega predmeta presega 20.000,00 € ;

v sporih o ugotovitvi ali izpodbijanju očetovstva ali materinstva;

v zakonskih sporih;

v sporih o zakonitem preživljanju;

v sporih o varstvu in vzgoji otrok;

v sporih o stikih otrok s starši in drugimi osebami, kadar se rešujejo skupaj s spori o varstvu in vzgoji otrok

v sporih iz avtorske pravice in sporih, ki se nanašajo na varstvo ali uporabo izumov in znakov razlikovanja ali pravico do uporabe firme ter v sporih v zvezi z varstvom konkurence;

v gospodarskih sporih;

v sporih, ki nastanejo v zvezi s stečajnim postopkom.

Za odločanje o pravicah intelektualne lastnine je na prvi stopnji izključno krajevno pristojno Okrožno sodišče v Ljubljani. Okrožna sodišča so pristojna v zadevah mednarodne pravne pomoči ter zadevah pravne pomoči pri odločanju o priznanju tujih sodnih odločb in opravljajo tudi druge zadeve, ki jih določa zakon.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

Načeloma je mogoče tožbo vložiti pri kateremkoli od prvostopenjskih sodišč v Republiki Sloveniji, ki so bila predstavljena v zgornjih točkah. Sodišče, pri katerem je zainteresirana oseba vložila zahtevek, se mora pred začetkom sojenja prepričati o svoji pristojnosti. V kolikor ugotovi, da je v konkretni zadevi krajevno nepristojno, se lahko razglasi za nepristojno in odstopi zadevo drugemu sodišču, vendar le v primeru, ko na nepristojnost opozori nasprotna stranka in obvezno, kadar je drugo sodišče izključno krajevno pristojno za sojenje. Kljub temu veljajo pri določanju krajevne pristojnosti sodišč nekatere splošna pravila, ki jih je vredno upoštevati zaradi ekonomičnosti in čim hitrejšega zaključka postopka.

ZPP pozna pravilo splošne in posebnih krajevnih pristojnosti. Ta se določa glede na subjekt in predmet spora. Podrobnosti so prikazane v naslednjih točkah.

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

To določa, da je potrebno v primeru, ko se tožba vloži proti fizični ali pravno osebi, le to vložiti pri tistem sodišču, na območju katerega ima toženec stalno prebivališče oziroma na območju katerega ima pravna oseba svoj sedež. Če gre za postopek zoper tujo fizično ali pravno osebo, je splošno krajevno pristojno tisto sodišče, na območju katerega je v Republiki Sloveniji njegovo prebivališče oziroma kjer ima taka pravna oseba svojo podružnico.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

ZPP v določenih primerih zainteresiranim strankam daje možnost, da vloži tožbo pri drugem sodišču in ne pri tistem, za katerega velja pravilo splošne pristojnosti. V posebej določenih primerih (glede na poseben predmet ali vsebino spora) pa stranka lahko tožbo vloži le pri tistem sodišču, ki je edino pristojno odločati v taki zadevi (v takem primeru govorimo o izključni krajevni pristojnosti sodišča).

V kolikor tožnik tožbo vloži pred krajevno nepristojnim sodiščem, se le to izreče za nepristojno in zadevo odstopi drugemu pristojnemu sodišču, ki bo postopek nadaljevalo, kot da bi se začel pred njim.

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Kot je že bilo povedano, sta v določenih primerih lahko krajevno pristojni dve sodišči hkrati. V takem primeru lahko zainteresirana oseba izbira, pri katerem od njih bo vložila tožbo (**izbira pristojnosti**).

Zakon o pravdnem postopku take pristojnosti določa v členih od 49 do 65, zato so v nadaljevanju prikazani zgolj pomembnejši in s stališča zainteresiranih oseb življenjsko občutljivejši primeri.

V sporih iz zakonitega preživljanja je poleg sodišča splošne krajevne pristojnosti pristojno tudi sodišče, kjer ima prebivališče tožeča stranka (preživninski upravičenec). Možnost izbire sodišča je strankam dana tudi v zakonskih sporih (spori o razvezi zakonske zveze). Tu je pristojno sodišče, na območju katerega sta imela zakonca svoje zadnje skupno stalno prebivališče. V sporih o ugotavljanju ali izpodbijanju očetovstva ali materinstva je pristojno tudi sodišče, na območju katerega ima stalno oziroma začasno prebivališče otrok, ki je po slovenski zakonodaji legitimiran za vložitev take tožbe. V primeru, da je v teh sporih pristojno sodišče Republike Slovenije, zato ker ima tožeča stranka stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, je krajevno pristojno tisto sodišče, na območju katerega ima tožeča stranka stalno prebivališče. V nepogodbenih odškodninskih sporih (najpogostejši primeri so zahtevki, ki izvirajo iz prometnih nesreč) je poleg sodišča splošne krajevne pristojnosti pristojno tudi sodišče, na območju katerega je bilo storjeno škodno dejanje (npr. kraj prometne

nezgode) ali sodišče, na območju katerega je nastala škodljiva posledica. V primeru nastanka škode zaradi smrti ali hude telesne poškodbe, je pristojno tudi sodišče, na območju katerega ima tožeča stranka stalno oziroma začasno prebivališče. V sporih iz pogodbenih razmerij med strankami pa je pristojno tudi sodišče, na območju katerega je določen kraj izpolnitve pogodbenih obveznosti, podobno v sporih iz menice ali čeka (sodišče plačilnega kraja). Nadalje je izbirna pristojnost določena tudi v sporih iz potrošniških pogodbenih razmerij, v katerih je tožeča stranka potrošnik (izključno fizična oseba). V teh primerih je za sojenje poleg sodišča splošne krajevne pristojnosti pristojno tudi sodišče, na območju katerega ima potrošnik stalno oziroma začasno prebivališče. Če je v sporu iz potrošniškega pogodbenega razmerja tožeča stranka podjetje, je za sojenje krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima potrošnik stalno oziroma začasno prebivališče. Drugačna krajevna pristojnost je mogoča samo po dogovoru, ki ga potrošnik in podjetje skleneta po tem, ko je prišlo do spora, ali po dogovoru, ki dodatno omogoča potrošniku, da začne postopek pred drugimi sodišči. Poleg tega je v sporih iz zavarovalnih razmerij, v katerih je tožena stranka zavarovalnica, za sojenje poleg sodišča splošne krajevne pristojnosti in sodišča, na območju katerega je podružnica zavarovalnice, pristojno tudi sodišče, na območju katerega ima tožeča stranka stalno oziroma začasno prebivališče ali sedež. Zavarovalnica lahko v sporih iz zavarovalnih razmerij vloži tožbo samo pred sodiščem, na območju katerega ima tožena stranka, ki je zavarovalec, zavarovanec ali upravičenec iz zavarovanja, stalno oziroma začasno prebivališče ali sedež. Drugačna krajevna pristojnost je mogoča samo po dogovoru, ki je sklenjen po tem, ko je prišlo do spora, ali po dogovoru, ki dodatno omogoča zavarovalcu, zavarovancu ali upravičencu iz zavarovanja, da začne postopek pred drugimi sodišči. Ostali primeri izbirne pristojnosti so, kot povedano, določeni v ZPP.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

V določenih primerih zakon predpisuje posebno krajevno pristojnost in določa to sodišče kot edino pristojno, da lahko sodi v določeni zadevi. Govorimo o **izključni krajevni pristojnosti** in so naslednje:

za sojenje v sporih o stvarnih pravicah na nepremičninah, v sporih zaradi motenja posesti nepremičnin ter v sporih iz zakupa ali najema nepremičnin je izključno krajevno pristojno sodišče, na območju katerega leži nepremičnina;

za sojenje v sporih o stvarnih pravicah na ladjah oziroma letalih (ter sporih iz zakupa le-teh), je izključno krajevno pristojno sodišče, na območju katerega se vodi vpisnik, v katerega je vpisana ladja oziroma letalo;

za sojenje v sporih, ki nastanejo med sodnim ali upravnim izvršilnim postopkom oziroma zaradi njega ter sporih, ki nastanejo med stečajnim postopkom oziroma v zvezi s stečajnim postopkom, je izključno krajevno pristojno sodišče, na območju katerega je sodišče, ki vodi izvršilni oziroma stečajni postopek.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Slovenska zakonodaja omogoča strankam, da se v konkretnem primeru dogovorijo za pristojnost enega izmed prvostopenjskih sodišč (**sporazum o krajevni pristojnosti**). Z dogovorom med njima je torej mogoče spreminjati krajevno pristojnost, ki je določena v zakonu, pri čemer pa je potrebno opozoriti, da stvarne pristojnosti stranke z dogovorom ne morejo določati (ta je določena v zakonu – glej zgornja izvajanja).

Stranke se lahko sporazumejo, da jim na prvi stopnji sodi sodišče, ki sicer ne bi bilo krajevno pristojno. Osnovni pogoj, ki ga morajo stranke izpolniti je, da je tako dogovorjeno sodišče vsebinsko pristojno odločati v zadevi oziroma, da je stvarno pristojno. (glej razmejitve pristojnosti med okrajnimi in okrožnimi sodišči). Dogovor tudi ni mogoč v primeru, ko zakon določa izključno krajevno pristojnost sodišča (glej prejšnjo točko).

Sporazum med strankama mora biti sklenjen v pisni obliki in se mora nanašati na določen spor ali bodoče spore, ki bi morebiti nastali iz določenega pravnega razmerja. Listino o sporazumu mora tožnik priložiti tožbi, s katero sproži postopek pred tako dogovorjenim sodiščem. Pomembno je opozoriti, da se na sporazum o krajevni pristojnosti ni mogoče sklicevati med postopkom, to je potem, ko je tožba že vložena na sodišče in torej ta sporazum tožbi ni bil priložen.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Slovenski pravosodni sistem na področju civilnega in gospodarskega prava ne pozna specializiranih sodišč (npr. posebnih družinskih sodišč za reševanje zakonskih sporov ali sporov med straši in otroki), saj se vsi civilni spori rešujejo na okrajnih in okrožnih sodiščih, oziroma njihovih civilnih in gospodarskih oddelkih. Sodišča imajo organizirane oddelke (civilni, družinski, gospodarski, izvršilni, nepravdni, zapuščinski). Na teh oddelkih praviloma sodijo specializirani sodniki, ki v teh sporih odločajo in izdajajo sodne odločbe.

Posebna sodišča so organizirana le za delovnopravne in socialne spore, katerih pristojnost in organizacija sta prikazana v začetnih izvajanjih.

Sorodne povezave

<http://www.sodisce.si/>

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs>

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

Zadnja posodobitev: 27/03/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Katero sodišče je pristojno? - Slovaška

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Načeloma so v postopku na prvi stopnji v civilnih zadevah pristojna redna sodišča, kar v večini primerov pomeni okrajno sodišče (*okresný súd*) (člen 12 zakonika o civilnem pravnem postopku (*Civilný sporový poriadok*, ZCPP)), v izjemnih primerih pa okrožno sodišče (*krajský súd*) (člen 31 ZCPP). V nekaterih primerih se je treba obrniti na specializirano sodišče (glej odgovor na tretje vprašanje).

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

Stvarna pristojnost se na splošno razume kot določitev pristojnosti za odločanje o zadevah na prvi stopnji različnim vrstam sodišč, torej določitev, ali mora o zadevi kot sodišče prve stopnje odločati okrajno ali okrožno sodišče. Na splošno so za obravnavanje civilnih zadev na prvi stopnji pristojna okrajna sodišča (člen 12 ZCPP). V nekaterih zadevah, določenih z zakonom, o zadevah kot sodišča prve stopnje odločajo okrožna sodišča (člen 31 ZCPP). Osnovno merilo za določitev pristojnosti sodišča je narava zadeve.

Osnova sodnega postopka so obravnave pred sodišči prve stopnje. Vsako zadevo mora najprej obravnavati sodišče prve stopnje. Za določitev stvarne pristojnosti so odločilne okoliščine ob začetku postopka, tj. na dan, ko zahtevek/tožba prispe na sodišče. Sprememba okoliščin med postopkom ne vpliva na že ugotovljeno stvarno pristojnost.

Stvarna pristojnost je eden od temeljnih procesnih pogojev, ki veljajo za sodišče. Sodišče po uradni dolžnosti preverja njegovo izpolnjevanje v vseh fazah postopka in na vseh stopnjah, tako da ugovora stvarne nepristojnosti ni treba vložiti. Če sodišče meni, da ni stvarno pristojno, mora zadevo odstopiti drugemu sodišču, ki je stvarno pristojno, in o tem obvestiti vložnika/tožnika. Če je zahtevek/tožba že bil vročen nasprotni stranki/tožencu, mora sodišče tudi

to stranko obvestiti o tem, da je zadevo odstopilo sodišču, ki je stvarno pristojno. Do spor glede stvarne pristojnosti lahko pride le med okrajnim in okrožnim sodiščem, saj vrhovno sodišče (*Najvyšší súd*) v postopku na prvi stopnji ne more biti stvarno pristojno. Spor glede stvarne pristojnosti med okrajnim in okrožnim sodiščem rešuje vrhovno sodišče, ki je obema nadrejeno pri odločanju o pristojnosti.

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Sodni sistem Slovaške republike ima sodišča treh stopenj: okrajna sodišča, okrožna sodišča in vrhovno sodišče. Za obravnavanje civilnih zadev na prvi stopnji so pristojna okrajna sodišča (člen 12 ZCPP). Na drugi stopnji so pristojna okrožna sodišča, kar pomeni, da pritožbe zoper odločbe okrajnih sodišč vedno obravnavajo okrožna sodišča. Izjeme so spori, ki izhajajo iz abstraktnega nadzora v potrošniških zadevah, kjer okrožna sodišča (okrožno sodišče v Bratislavi, okrožno sodišče v Banskí Bistrici in okrožno sodišče v Košicah) v svojih okrožjih odločajo kot sodišča prve stopnje (člen 31 ZCPP).

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

Krajevna pristojnost je urejena z zakonikom o civilnem pravnem postopku in zakonikom o civilnem nepravdnem postopku (*Civilný mimosporový poriadok*, ZCNP). Z določbami o krajevni pristojnosti je določeno, katero prvostopenjsko sodišče, tj. katero posamezno sodišče med vsemi sodišči, ki so stvarno pristojna, bi moralo obravnavati zadevo in odločiti o njej. Veljavna pravna ureditev razlikuje med splošno krajevno pristojnostjo in posebno krajevno pristojnostjo. Posebna krajevna pristojnost ima pri določanju krajevne pristojnosti sodišča prednost. Če pristojnost ni določena na ta način, se upošteva splošna krajevna pristojnost. Krajevna pristojnost je lahko tudi izbirna (alternativna/poljubna) ali izključna. Če je izbirna, lahko tožnik izbere, ali bo tožbo vložil pri rednem sodišču toženca ali drugem sodišču, navedenem v ZCPP. V primeru izključne krajevne pristojnosti so naštetе zadeve, v katerih je izključno pristojno sodišče, ki ni redno sodišče toženca. To pomeni, da je določeno sodišče pristojno, in sicer ne glede na to, da to ni redno sodišče toženca, in ne glede na možnost lastne izbire sodišča v konkretni zadevi.

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Pravne zadeve

V skladu z določbami ZCPP je krajevno pristojno vedno redno sodišče toženca, razen če ni drugače določeno (člen 13 ZCPP).

Redno sodišče fizične osebe je sodišče, na območju katerega ima fizična oseba stalno prebivališče (člen 14 ZCPP).

Redno sodišče pravne osebe je sodišče, na območju katerega ima pravna oseba registrirani sedež (člen 15(1) ZCPP). Redno sodišče tuje pravne osebe je sodišče, na območju katerega ima tuja pravna oseba podružnico v Slovaški republiki (člen 15(2) ZCPP).

Če rednega sodišča tako ni mogoče določiti, je redno sodišče sodišče, na območju katerega je imela fizična ali pravna oseba zadnje stalno prebivališče ali registrirani sedež v Slovaški republiki; če takega sodišča ni, je pristojno sodišče, na območju katerega ima oseba premoženje (člen 16 ZCPP).

Redno sodišče za državo je sodišče, na območju katerega je nastalo dejstvo, ki je povod za zahtevek (člen 17 ZCPP).

Nepravne zadeve

V nepravdnih zadevah (člen 3 ZCNP) je krajevno pristojno sodišče, določeno z zakonom. Če krajevne pristojnosti ni mogoče določiti tako, je krajevno pristojno redno sodišče tožnika.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Alternativna pristojnost (poljubno izbrano sodišče) izraža pravico tožnika, da namesto rednega sodišča toženca izbere sodišče, ki je pristojno po členu 19 ZCPP. Poleg rednega sodišča toženca je krajevno pristojno tudi sodišče, na območju katerega:

- (a) je toženčev kraj dela v skladu z njegovo pogodbo o zaposlitvi;
- (b) je nastala okoliščina, ki je podlaga za odškodninski zahtevek;
- (c) je podružnica tožene pravne osebe, če se spor nanaša na to podružnico;
- (d) ima tožnik, ki je potrošnik, stalno prebivališče, če gre za potrošniški spor ali če se postopek nanaša na spore, povezane z arbitražo v potrošniških sporih;
- (e) ima tožnik stalno prebivališče ali registrirani sedež, ali v primeru tuje pravne osebe sodišče, na območju katerega ima tožnik organizacijsko enoto, če gre za protidiskriminacijski spor.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Izključna pristojnost v **pravnih zadevah** pomeni obveznost tožnika, da namesto rednega sodišča toženca izbere sodišče, ki je pristojno v skladu s členom 20 ZCPP. To pomeni, da je za obravnavo zadeve v naslednjih primerih krajevno pristojno sodišče:

- (a) na območju katerega je nepremičnina, kadar se spor nanaša na stvarno pravico na nepremičnini;
- (b) na območju katerega poteka zapuščinski postopek, kadar se spor nanaša na zapuščinski postopek;
- (c) na katerem poteka izvršilni postopek, če spor nastane zaradi posebne narave postopka;
- (d) na katerem poteka stečajni postopek ali postopek prestrukturiranja, če spor nastane zaradi posebne narave postopka, razen postopka v zvezi s poravnavo nedeljivega skupnega premoženja zakoncev;
- (e) na območju katerega je kraj arbitraže, če se postopek nanaša na spore v zvezi z arbitražnim postopkom, razen arbitražnega postopka za potrošniške spore; če je kraj arbitraže zunaj Slovaške republike, je za obravnavo zadeve pristojno sodišče, na območju katerega ima toženec stalno prebivališče ali naslov registriranega sedeža ali organizacijske enote, če gre za tujo pravno osebo; če toženec v Slovaški republiki nima stalnega prebivališča ali naslova registriranega sedeža ali organizacijske enote, če gre za tujo pravno osebo, je za obravnavo zadeve pristojno sodišče, na območju katerega ima tožnik stalno prebivališče ali naslov registriranega sedeža ali organizacijske enote, če gre za tujo pravno osebo.

Izključna pristojnost v **nepravdnih zadevah** pomeni, da je namesto rednega sodišča pristojno sodišče, navedeno v nadaljevanju.

V postopku za **razvezo zakonske zveze** je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega sta imela zakonca zadnje skupno stalno prebivališče, če vsaj eden od njiju še vedno prebiva na tem območju. V nasprotnem primeru je krajevno pristojno redno sodišče zakonca, ki ni vložil zahtevka. Če pristojnosti sodišča tako ni mogoče določiti, je pristojno redno sodišče tožnika (člen 92 ZCNP).

V postopku za **ugotovitev neveljavnosti ali ničnosti zakonske zveze** je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega sta imela zakonca zadnje skupno stalno prebivališče, če vsaj eden od njiju še vedno prebiva na tem območju. V nasprotnem primeru je krajevno pristojno redno sodišče zakonca, ki ni vložil zahtevka. Če pristojnosti sodišča tako ni mogoče določiti, je pristojno redno sodišče enega od zakoncev (člen 101 ZCNP).

V postopku v zvezi s **sodnim varstvom mladoletnih oseb** je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima mladoletna oseba ob začetku postopka stalno prebivališče, določeno s soglasjem njegovih staršev ali v skladu z zakonom (člen 112(1) ZCNP).

V postopku v zvezi s **posvojitvijo** je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima otrok ob začetku postopka stalno prebivališče, določeno s soglasjem njegovih staršev ali v skladu z zakonom. Če takega sodišča ni, je za obravnavo zadeve pristojno sodišče, na območju katerega otrok običajno prebiva (člen 136 ZCNP).

V postopku v zvezi s **poslovno sposobnostjo** je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima oseba, katere poslovna sposobnost se obravnava, stalno prebivališče (člen 232 ZCNP).

V postopku v zvezi z **dopustnostjo sprejetja in zadržanja osebe v zdravstveni ustanovi** je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega je zdravstvena ustanova (člen 252 ZNCP).

V postopku v zvezi z **imenovanjem skrbnika** je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima zadevni posameznik stalno prebivališče; če takega sodišča ni, je pristojno sodišče, na območju katerega ima posameznik premoženje (člen 273 ZNCP).

V postopku v zvezi z **razglasitvijo smrti** je krajevno pristojno redno sodišče osebe, ki naj bi bila razglašena za mrtvo (člen 220 ZNCP).

V postopku v zvezi z **dedovanjem** je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega:

(a) je imel zapustnik ob smrti stalno prebivališče;

(b) je premoženje zapustnika, razen če je pristojnost določena na podlagi točke (a);

(c) je zapustnik umrl, razen če je pristojnost določena na podlagi točke (a) ali (b) (člen 158 ZNCP).

V naknadnem zapuščinskem postopku je krajevno pristojno sodišče, ki je končalo zapuščinski postopek (člen 159 ZNCP).

Če mora sodišče v povezavi z zapuščinskim postopkom odobriti dejanje mladoletne osebe, ki je dedič, je za odobritev pravnega dejanja pristojno sodišče, na katerem poteka zapuščinski postopek (člen 160(1) ZNCP).

V postopku v zvezi z **notarsko hrambo** je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima notar, v katerega hrambi so denar, predmeti ali vrednostni papirji, registrirani sedež (člen 334 ZNCP).

V postopku v zvezi z **amortizacijo izgubljenega vrednostnega papirja, ki ga je izdala banka ali podružnica tuje banke**, je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima banka ali podružnica tuje banke registrirani sedež. V nasprotnem primeru je za postopek v zvezi z amortizacijo listine pristojno redno sodišče tožnika. Če tožnik nima rednega sodišča v Slovenski republiki, je pristojno sodišče, na območju katerega je plačilni kraj (člen 311 ZNCP).

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Ne.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Pristojnost specializiranih sodišč je urejena v členih od 22 do 33 ZCNP. Specializirana sodišča so pristojna za:

(a) postopek v zvezi z menicami in čeki;

(b) delovnopravne spore;

(c) stečajne postopke in postopke prestrukturiranja;

(d) spore glede industrijske lastnine;

(e) spore v zvezi z nelojalno konkurenco in avtorskimi pravicami;

(f) spore, ki izhajajo iz gospodarske konkurence;

(g) spore v zvezi z arbitražnimi postopki;

(h) spore, ki izhajajo iz borznih pogodb;

(i) spore v zvezi z ugotovitvijo neveljavnosti pogodbe, koncesijske pogodbe za delo ali okvirnega sporazuma;

(j) spore, ki izhajajo iz abstraktnega nadzora v potrošniških zadevah;

(k) spore glede odškodnine za jedrsko škodo;

(l) zadeve v zvezi z zaščitnimi ukrepi v civilnih zadevah, odrejenimi v drugi državi članici EU.

Zadnja posodobitev: 22/04/2022

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Katero sodišče je pristojno? - Finska

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Na Finskem civilne tožbe obravnavajo splošna sodišča. Specializirana sodišča so bodisi pritožbene instance bodisi obravnavajo zadeve, ki jih ne vložijo državljani kot posamezniki.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Splošno sodišče prve stopnje v civilnih tožbah na Finskem je okrožno sodišče (*käräjäoikeus*). Pritožbena sodišča (*hovioikeus*) delujejo predvsem kot sodišča višje stopnje.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevnosti

Glavno pravilo je, da se tožbe vložijo pri splošnem sodišču prve stopnje v kraju, kjer ima toženec stalno prebivališče. To velja tudi, če je toženec pravna oseba. Le majhen delež tožb se obravnava drugje.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Primeri, v katerih je to mogoče, so:

Tožbe za razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze ali tožbe za delitev premoženja v drugih okoliščinah, kot je smrt zakonca, se lahko vložijo pri sodišču prve stopnje v sodnem okrožju, kjer ima kateri koli od zakoncev stalno ali običajno prebivališče.

Tožbe v zvezi s poslovanjem podružnice, oddelka, predstavništva ali druge take poslovne enote pravne osebe ali v zvezi s poslovanjem samostojnega podjetnika, če je navedena pravna oseba ali samostojni podjetnik toženec, se lahko vložijo tudi pri sodišču prve stopnje v sodnem okrožju, kjer je zadevni kraj poslovanja.

Tožbo, ki jo potrošnik vložijo zoper trgovca na podlagi zakonodaje o varstvu potrošnikov, lahko obravnava tudi sodišče prve stopnje v sodnem okrožju, kjer ima zadevni potrošnik stalno ali običajno prebivališče.

Gospodarsko sodišče (*markkinaoikeus*) deluje kot sodišče prve stopnje za spore, tožbe in pritožbe glede pravic industrijske lastnine in avtorskih pravic.

Tožbe v zvezi s pogodbami o zaposlitvi se lahko vložijo tudi pri sodišču prve stopnje v sodnem okrožju, kjer se običajno opravlja delo, ki ga ureja zadevna pogodba. Če se delo običajno ne opravlja v istem sodnem okrožju, lahko tožbo delojemalca zoper njegovega delodajalca obravnava tudi sodišče prve stopnje v sodnem okrožju, kjer ima delodajalec svoj kraj poslovanja.

Tožbe v zvezi z odškodnino iz nepogodbenih razlogov se lahko vložijo tudi pri sodišču prve stopnje v sodnem okrožju, kjer je prišlo do dejanja ali opustitve dejanja, ki je podlaga za zahtevek, ali kjer je nastala posledična škoda. Tovrstne tožbe se lahko vložijo tudi pri sodišču prve stopnje v sodnem okrožju, kjer ima tožnik stalno ali običajno prebivališče, če zahtevek temelji na zakonu o zavarovanju avtomobilске odgovornosti (*liikennevakuutuslaki*), zakonu o

poškodbah bolnikov (*potilasvahinkolaki*), zakonu o odgovornosti za proizvode (*tuotevastuulaki*), zakonu o zavarovanju zoper okoljsko škodo (*laki ympäristövahinkovakuutuksesta*) ali zakonu o odgovornosti v železniškem prometu (*raideliikennevastuulaki*).

Tožbe v zvezi z nepremičninami se lahko vložijo tudi pri sodišču prve stopnje v sodnem okrožju, kjer je nepremičnina.

Tožbe v zvezi s preživitvino se lahko vložijo tudi pri sodišču prve stopnje v sodnem okrožju, kjer je kraj stalnega prebivališča tožnika ali prejemnika preživitve.

V mednarodnih zadevah se lahko uporabljajo pravila o sodni pristojnosti iz predpisov EU ali mednarodnih pogodb.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Pristojno sodišče ne bo vedno sodišče v kraju stalnega prebivališča toženca. Na primer:

Tožbe v zvezi z ugotavljanjem očetovstva je treba vložiti pri sodišču prve stopnje v sodnem okrožju, kjer je kraj stalnega ali običajnega prebivališča matere ali otroka. Tožbe v zvezi z izpodbijanjem očetovstva je treba vložiti pri sodišču prve stopnje v sodnem okrožju, kjer je kraj otrokovega stalnega prebivališča.

Tožbe v zvezi s pravico do varstva in vzgoje otroka in pravico do stikov je treba vložiti pri sodišču prve stopnje v sodnem okrožju, kjer je kraj otrokovega stalnega prebivališča.

Tožbe v zvezi z izvršitvijo odločb o pravici do varstva in vzgoje otroka ter pravici do stikov je treba vložiti pri sodišču prve stopnje v sodnem okrožju, kjer ima otrok ali toženec stalno ali začasno prebivališče.

Tožbe v zvezi z imenovanjem skrbnikov ali prenehanjem skrbništva ali omejitvijo poslovne sposobnosti ali odpravo ali spremembo takih omejitev je treba vložiti pri sodišču prve stopnje v okrožju, kjer ima oseba, katere poslovna sposobnost se omejuje, stalno prebivališče.

Tožbe v zvezi s potrditvijo posvojitve je treba vložiti pri sodišču prve stopnje v sodnem okrožju, kjer ima posvojitelj stalno ali običajno prebivališče.

Tožbe v zvezi z dedovanjem in zapuščino je treba vložiti pri sodišču prve stopnje v sodnem okrožju, kjer je imel pokojni stalno ali običajno prebivališče.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

V civilnih tožbah (vendar ne v nepravdnem postopku) lahko zadevni stranki pod nekaterimi pogoji izbereta drugo sodišče, kot je običajno pristojno sodišče (sodišče prve stopnje).

Pravice potrošnikov, delojemalcev ali posameznikov, ki zahtevajo ali prejemajo preživitvino, do vložitve tožbe pri sodišču, navedenem v zakonu o sodnem postopku (*oikeudenkäymiskaari*), ni mogoče omejiti z dogovori o sodni pristojnosti, razen če so taki dogovori sklenjeni po nastanku spora.

Dogovori o sodni pristojnosti morajo biti sklenjeni pisno in so lahko omejeni na posamezen spor ali pa zajemajo kakršne koli nadaljnje spore, ki izhajajo iz določenega pravnega razmerja.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Gospodarsko sodišče deluje kot sodišče prve stopnje za spore, tožbe in pritožbe glede pravic industrijske lastnine in avtorskih pravic. Drugače se posebni sodni sistem za pravdne zadeve na Finskem uporablja le v izjemnih okoliščinah.

Povezave

 [Finska sodišča](#)

Zadnja posodobitev: 19/04/2024

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Katero sodišče je pristojno? - Švedska

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Civilnopravne spore praviloma obravnava redno sodišče splošne pristojnosti. Zadevo je treba predložiti pristojnemu okrožnemu sodišču („tingsrätt“).

Za odločanje o nekaterih vrstah civilnopravnih zadev sta pristojni dve specializirani sodišči, in sicer delovno sodišče („*Arbetsdomstolen*“) in gospodarsko sodišče („*Marknadsdomstolen*“). Za posebne vrste zadev so pristojna tudi nekatera okrožna sodišča. Informacije o pristojnosti teh sodišč so na voljo v [odgovoru na tretje vprašanje v nadaljevanju](#).

Več informacij o rednih sodiščih splošne pristojnosti je na voljo [tukaj](#), o specializiranih sodiščih pa [tukaj](#).

Nekatere civilnopravne spore obravnavajo organi, ki niso prava sodišča. Izvršilni organi lahko v poenostavljenem postopku v okviru skrajšanega postopka stranki naložijo plačilo ali odredijo druge ukrepe. Odločitve teh organov se lahko izpodbijajo pri okrožnem sodišču. Nekatere vrste sporov v zvezi z najemi ali zakupi obravnavajo razsodišča za najem („*hyresnämnder*“) ali razsodišča za zakup („*arrendenämnder*“).

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Vse civilnopravne zadeve se praviloma najprej predložijo najnižjemu sodišču, tj. okrožnemu sodišču („tingsrätt“).

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Postopek je praviloma treba začeti v kraju stalnega prebivališča toženca. Šteje se, da ima fizična oseba stalno prebivališče v kraju, kjer je vpisana v register prebivalstva. Informacije o tem, kje je oseba vpisana v register prebivalstva, je mogoče dobiti pri švedski davčni upravi („Skatteverket“) (telefon: +46 856485160). Za pravne osebe se načeloma šteje, da so rezidenti v kraju svojega registriranega sedeža.

Postopek je mogoče začeti pred švedskim sodiščem, tudi če oseba ne prebiva na Švedskem. Če toženec nima stalnega prebivališča, se lahko postopek začne pred sodiščem v kraju njegovega začasnega prebivališča ali, v nekaterih primerih, v kraju njegovega zadnjega stalnega ali začasnega prebivališča. V nekaterih civilnopravnih sporih se lahko postopek začne pred švedskim sodiščem, tudi če ima toženec stalno prebivališče v tujini. Če ima toženec na Švedskem v lasti premoženje ali če je na Švedskem sklenil pogodbo, je to odločilno za določitev pristojnosti.

V mednarodnih zadevah je treba upoštevati, da švedske določbe o sodni pristojnosti veljajo samo na območjih, ki so pod švedsko pristojnostjo. Švedska pristojnost večinoma pomeni, da je švedsko sodišče pristojno na podlagi nacionalnih določb o pristojnosti sodišč. Pri tem je treba upoštevati tudi morebitne veljavne mednarodne sporazume. Najpomembnejše za Švedsko so uredba Bruselj I, Bruseljska konvencija in Luganska konvencija, s katerimi se urejajo vprašanja pristojnosti sodišč, če ima toženec stalno prebivališče v državi, ki je zajeta z navedeno uredbo ali konvencijama. V njih je med drugim zlasti poudarjeno, da se navezne okoliščine, na podlagi katerih se lahko tožba v zvezi z obveznostjo plačila vložijo v kraju, kjer ima toženec premoženje, ne morejo uporabiti, če gre za osebo, ki ima stalno prebivališče v državi članici ali državi pogodbenici konvencije.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Uporablja se več pravil o pristojnosti, v skladu s katerimi se lahko tožba vložijo pri sodišču, ki ni sodišče v kraju stalnega prebivališča toženca. Mednarodni dogovori, kot so uredba Bruselj I ter Bruseljska in Luganska konvencija, vsebujejo tudi pravila o pristojnosti več sodišč.

Najpomembnejša švedska pravila o pristojnosti več sodišč so:

oškodovanec lahko vloži tožbo v kraju storitve škodnega dejanja ali povzročitve škode. Načeloma se ta določba ne uporablja v primeru kršitve pogodbe. Odškodninska tožba zaradi kaznivega dejanja se lahko vloži v povezavi s kazenskim pregonom; potrošniki lahko v potrošniških zadevah, ki vključujejo majhne zneske, postopek zoper trgovca začnejo pred svojim sodiščem; zadeve v zvezi s pogodbeno obveznostjo plačila se v nekaterih primerih lahko predložijo v kraju sklenitve pogodbe. Nasprotno pa švedsko pravo ne vsebuje določb o pristojnosti sodišča v kraju izvršitve pogodbe; tožba zoper trgovca, ki se nanaša na spor v povezavi s poslovno dejavnostjo, se lahko v nekaterih primerih vloži v kraju poslovanja; zadeve v zvezi z varstvom in vzgojo otrok, nastanitvijo in pravicami do stikov praviloma obravnava sodišče v kraju stalnega prebivališča otroka (glej tudi poglavje Starševska odgovornost – Švedska); preživalske zadeve praviloma obravnava sodišče v kraju stalnega prebivališča toženca, tožbe za ugotovitev očetovstva, zakonske zadeve in zadeve v zvezi s starševsko odgovornostjo (varstvo in vzgoja otrok ter njihova nastanitev) pa lahko obravnava tudi drugo sodišče.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Švedsko pravo določa več pravil o izključni pristojnosti, v skladu s katerimi je treba postopek začeti pred izrecno določenim sodiščem. Pravila o izključni pristojnosti vsebujejo tudi nekateri mednarodni dogovori, kot so uredba Bruselj I ter Bruseljska in Luganska konvencija. Če se zadeva, zajeta s katerim koli izmed teh pravil, vloži pri sodišču, ki ni izključno pristojno, sodišče te zadeve ne sme obravnavati.

Najpomembnejša švedska pravila o izključni pristojnosti so:

stvarnopravne spore mora večinoma obravnavati sodišče v kraju, kjer je premoženje;

za odločanje v nekaterih stvarnopravnih sporih je izključno pristojno zemljiškoknjižno sodišče („fastighetsdomstol“) oziroma razsodišče za najem ali zakup („hyresnämnd“) ali „arrendenämnd“. Tudi to je odvisno od tega, kje je premoženje;

za zadeve v zvezi z dedovanjem je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča pokojnika;

za spore v zvezi z zakonsko zvezo in delitvijo premoženja med zakoncema je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča ene izmed strank;

če je za obravnavanje spora pristojno delovno sodišče („Arbetsdomstolen“) ali gospodarsko sodišče („Marknadsdomstolen“), postopka ni mogoče začeti pred rednim sodiščem splošne pristojnosti v kraju stalnega prebivališča toženca;

za večino sporov v zvezi z okoljskim ali pomorskim pravom in pravom intelektualne lastnine veljajo posebna pravila, ki določajo pristojnost samo enega sodišča;

za obravnavo nekaterih zahtevkov v zvezi z izvrševanjem tujih sodnih odločb je izključno pristojno švedsko pritožbeno sodišče („Svea hovrätt“).

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Stranki se lahko dogovorita, da spor lahko obravnava oziroma ga mora obravnavati določeno sodišče. To je tako imenovani dogovor o razširitvi pristojnosti, ki mora biti sklenjen v pisni obliki. Sporazum lahko določa izključno pristojnost enega sodišča. Stranki se lahko dogovorita tudi, da je pristojno sodišče, ki v skladu s pravili običajnega prava sicer ni pristojno. Za pristojna lahko določita tudi več sodišč.

Načeloma mora sodišče, ki sta ga stranki določili kot pristojno, zadevo, ki mu je predložena, sprejeti v obravnavo. To pa ne velja, če je dogovor v nasprotju s katerim izmed pravil o izključni pristojnosti. Če ena izmed strank trdi, da je dogovor o razširitvi pristojnosti neveljaven, mora sodišče proučiti tudi to, pri čemer se lahko izreče za nepristojno.

Sodišče, ki sicer ne bi bilo pristojno, je lahko pristojno, če toženec ne trdi, da zadevo obravnava napačno sodišče (tako imenovano „molčeče soglasje“). To pa ne velja, če veljajo pravila o izključni pristojnosti; sodišče mora to vprašanje obravnavati na svojo pobudo. Vendar sodišče vprašanja, ali je zadeva predložena v nasprotju s splošnim pravilom, pravili o pristojnosti več sodišč ali dogovorom o razširitvi pristojnosti, ne prouči samodejno. Na nepristojnost sodišča se je treba sklicevati, ko stranki prvič predložita stališča v zadevi. Če toženec ne predloži stališč in mora sodišče izdati zamudno sodbo, mora sodišče proučiti, ali je pristojno.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Civilnopravne spore obravnavata dve specializirani sodišči: delovno sodišče („Arbetsdomstolen“) in gospodarsko sodišče („Marknadsdomstolen“). Delovno sodišče obravnava spore med delodajalci in delavci. Gospodarsko sodišče obravnava spore na področju konkurenčnega prava in prava oglaševanja. Za nekatere vrste civilnopravnih zadev so pristojna okrožna sodišča („tingsrätter“). Med okrožnimi sodišči na Švedskem je tudi pet zemljiškoknjižnih in okoljskih sodišč („mark- och miljödombstolar“). Ta sodišča obravnavajo zadeve, ki jih ureja okoljski zakonik („miljöbalken“), ter zadeve v zvezi z razlastitvijo in parcelacijo. Za pomorske zadeve je pristojnih sedem okrožnih sodišč, ki so tudi pomorska sodišča („sörättsdomstolar“). Za spore s področja prava intelektualne lastnine, zlasti za spore v zvezi s patenti, veljajo posebna pravila, ki določajo izključno pristojnost okrožnega sodišča v Stockholmu („Stockholms tingsrätt“).

Zadnja posodobitev: 12/11/2015

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Katero sodišče je pristojno? - Anglija in Wales

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Na podlagi narave spora se določi pristojno sodišče ali tribunal. Civilni postopki se na splošno sprožijo bodisi pred grofijskim sodiščem (County Court) bodisi pred višjim sodiščem (High Court); pri tem sta odločilna dejavnika vrednost zahtevka in zapletenost spora. Spori med državo in posameznikom ter nekatera posebna področja (kot je delovno pravo) se na splošno obravnavajo na sodiščih. Informacije o različnih sodiščih so na voljo na spletni strani [Ministrstva za pravosodje](#).

Nekateri centri grofijskih sodišč za zaslišanje so pristojni samo za civilne zadeve, medtem ko so drugi „specializirani“, kar jim omogoča, da obravnavajo zadeve s področja premoženjskega, trgovinskega, tehnološkega in gradbenega prava. Poleg tega višje sodišče, ki običajno zaseda v Londonu, vodi okrožne sodne pisarne (District Registries) v mnogih glavnih regijah po državi. V okrožnih sodnih pisarnah višjega sodišča se lahko pod vodstvom ustrezno usposobljenega sodnika zadevo obravnava in v njih razsodi tudi zunaj Londona. V nekaterih regionalnih centrih upravno sodišče (Administrative Court) ohranja stalno prisotnost višjega sodišča. [1] Natančnejši opis višjega sodišča sledi v nadaljevanju.

Ker vprašanje sodne pristojnosti pogosto ni enostavno, nekatere zadeve v zvezi z delovnim pravom se npr. obravnavajo na grofijskem sodišču in ne na delovnem tribunalu; je priporočljivo pred sprožitvijo sodnega postopka poiskati nasvet. Več informacij je na voljo tudi na spletni strani [Ministrstva za pravosodje](#).

[1] Cardiff, Bristol, Birmingham, Leeds in Manchester

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

Postopkovna pravila za civilne zadeve, imenovana [Pravila o civilnem postopku](#) (Civil Procedure Rules), ki jih dopolnjujejo praktična navodila s praktičnimi nasveti za razlago pravil. Praktična navodila k [delu 7](#) Pravil o civilnem postopku določajo pred sodiščem katere stopnje se postopek sproži. Pristojnost

grofijskega in višjega sodišča se razlikuje predvsem glede na vrednost zahtevka in zapletenost zadeve. Osnovna omejitev pristojnosti izhaja iz višine zahtevka, saj je v primeru zahtevka, ki znaša manj kot 100 000 GBP pristojno grofijsko sodišče, v primeru višjih zahtevkov pa višje sodišče. Poleg tega obstaja postopek iz dela 8 Pravil o civilnem postopku, ki se uporabi pri nedenarnih zahtevkih; v takih primerih se pristojnost določi glede na predmet urejanja in zapletenost zadeve.

Za denarne zahtevke se uporabljajo različni postopki (t.i. „tracks“), in sicer se za denarne zahtevke do največ 10 000 GBP uporablja postopek v sporih majhne vrednosti („Small Claims Track“), za zahtevke, ki znašajo od 10 000 GBP do 25 000 GBP pa hitri postopek („Fast Track“); zahtevki, ki niso zajeti v nobenem od teh postopkov, bodo obravnavani v okviru večstopenjskega postopka („Multi Track“). Opozoriti je treba, da je določitev postopka v primeru posameznega zahtevka naloga sodišča, kar pomeni, da nič od zgoraj navedenega ne posega v prosto presojo sodnika, ki v skladu s svojimi pooblastili za razvrščanje zadev določi uporabo specifičnega postopka v obravnavani zadevi ali imenuje specifično sodišče, ki bo zadevo obravnavalo. Natančnejše pojasnilo je na voljo [tukaj](#).

V okviru višjega sodišča so trije oddelki, ki se ukvarjajo z različnimi vrstami zadev:

oddelek Queen's Bench obravnava širok spekter civilnih zadev, vključno z odškodninskimi tožbami zaradi kršitev pogodb, tožbami za povračilo nepogodbene škode, tožbami zaradi obrekovanja, tožbami v gospodarskih sporih in v zadevah na področju pomorstva (civilnimi tožbami v zvezi z ladjami, na primer zaradi trčenja, poškodbe ladijskega tovora in reševanja ladje ali tovora); poleg tega zdaj vključuje tudi sodišče Official Referees Court, ki je del [sodišča za tehnologijo in gradbeništvo](#) (Technology and Construction Court). Prek upravnega sodišča izvaja tudi nadzorno funkcijo nad širokim spektrom sodišč, tribunalov ter organov ali posameznikov, ki opravljajo javne funkcije (vključno z vladnimi ministri), in sicer s postopkom, imenovanim sodni nadzor (Judicial Review), ki zagotavlja, da so odločitve, ki jih sprejmejo ti organi ali posamezniki, pravilno in zakonito sprejete in ne presegajo pooblastil, ki jim jih je podelil parlament.

premoženjski oddelek (Chancery Division) obravnava zlasti premoženjske zadeve, vključno z upravljanjem zapuščin, razlago oporok, plačilno nesposobnostjo, davčnimi partnerstvi, patenti ter spori o podjetjih in partnerstvih. Novoustanovljeno [sodišče za intelektualno lastnino](#) (Intellectual Property Enterprise Court) # [ftn1](#)[1] prav tako spada na področje pristojnosti premoženjskega oddelka.

Oddelek za družino (Family division) obravnava zadeve v zvezi z razvezo in zakonskimi spori, zadeve v zvezi z otroki, kot so posvojitve, nesporne oporoke in razdelitev zapuščin ljudi, ki so umrli brez oporoke.

Podrobnosti o višjem sodišču so na voljo tudi na spletni strani [Ministrstva za pravosodje](#).

Če ste v dvomih glede pristojnosti sodišča, morate pridobiti pravni nasvet ali se seznaniti z informacijami na spletni strani [Ministrstva za pravosodje](#).

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevnosti pristojnosti

Kot je navedeno zgoraj, so zahtevki pred grofijskim sodiščem zdaj na splošno vloženi centralno, nato pa so poslani centrom za zaslišanje, če je zaslišanja treba izvesti. Del 26(2A)(2) Pravil o civilnem postopku določa, da je treba zadevo predati centru grofijskega sodišča za zaslišanje s krajevno pristojnostjo v kraju, kjer toženec prebiva ali opravlja dejavnost. Po drugi strani pa lahko vsaka stranka zaprosi, da se zadeva obravnava v določenem centru za zaslišanje. Ob upoštevanju vprašanja specializirane pristojnosti je mogoče, da se zadeva dodeli centru za zaslišanje, ki ni v kraju nobene od strank, če mora zadevo obravnavati specializirani sodnik.

Poleg tega obstajajo posebne vrste tožb, ki so vezane na kraj; tak primer so zahtevko v zvezi z zemljiškimi posestmi in zahtevki na podlagi terjatve, ki vključujejo zemljišča kot primer, kot so zahtevki na podlagi zakona o potrošniških kreditih (Consumer Credit Act) ali zahtevka za vračilo blaga. V teh primerih je treba zahtevek vložiti v kraju, kjer oseba, ki ima blago, prebiva ali opravlja dejavnost. Več informacij o teh izjemah je v delih 55 in 7 [Pravil o civilnem postopku](#) (Civil Procedure Rules for England and Wales).

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

Izjeme od osnovnega pravila so, da se zadeva obravnava na sodišču, ki je najprimernejše za obravnavo zadeve, pri čemer se upoštevajo narava zadeve, razpoložljivost sodišč in izjave strank o primernosti kraja obravnave.

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Osnovno pravilo je, da se zadeva prenese na center grofijskega sodišča za zaslišanje v kraju, kjer toženec prebiva ali opravlja dejavnost, če je treba izvesti zaslišanje. Vendar pa lahko stranke izrazijo svoje stališče glede sodišča, kjer bi želele, da se zadeva obravnava, ko vložijo obrazec directions questionnaire; ne glede na to pa dokončno odločitev o tem sprejme sodišče. Nekateri zahtevki, ki so vloženi pred višjim sodiščem v Londonu, se lahko obravnavajo v eni od različnih okrožnih sodnih pisarn. Več informacij o prenosu zadev je na voljo [v delu 30 Pravil o civilnem postopku](#).

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Kot je navedeno zgoraj, sta vrednost ali zapletenost zahtevka na splošno odločilna dejavnika pri določitvi stopnje sodišča. Čeprav lahko stranke na obrazcu direction questionnaire izrazijo svojo stališča v zvezi s krajem obravnave, dokončno odločitev o tem sprejme sodišče. Tožnik ne more odločati o tem, na katerem sodišču lahko sproži postopek. Poleg tega v skladu s delom 2.7 Pravil o civilnem postopku sodišče popolnoma prosto presoja o primernosti zadev za obravnavo. Več podrobnosti je na voljo v [Pravilniku o civilnem postopku](#).

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Ne.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Pristojnosti različnih oddelkov višjega sodišča in podrobnosti v zvezi s sodišči, ki se ukvarjajo z družinskimi zadevami, so opisane zgoraj.

Več informacij o grofijskih sodiščih je na voljo [tukaj](#), o [višjem sodišču](#) pa na spletni strani ministrstva za pravosodje.

Sorodne povezave

[Ministrstvo za pravosodje](#)

Zadnja posodobitev: 16/09/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Katero sodišče je pristojno? - Severna Irska

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Večino civilnih ali gospodarskih zadev obravnava višje sodišče Severne Irske (High Court of Northern Ireland) ali grofijsko sodišče (County Court).

Magistratna sodišča (magistrates' courts) so pristojna v nekaterih civilnih zadevah, kot so izterjava manjših dolgov ter družinske zadeve.

Obstaja več zakonskih tribunalov (statutory tribunal), ki obravnavajo različne predmete urejanja, kot so priseljevanje, davki, duševno zdravje, socialni prejemki in promet. Nekateri tribunali so pristojni za celotno Združeno kraljestvo, informacije, ki se nanašajo nanje, pa so na voljo na spletni strani Sodne službe Severne Irske. Pristojnost drugih tribunalov, kot so tribunali za pravična delovna mesta in industrijo (Fair Employment and Industrial Tribunals), ki obravnavajo nekatere zadeve s področja delovnega prava, je omejena zgolj na Severno Irsko.

Pogosto vprašanje pristojnosti ni enostavno. Zato se je pred začetkom sodnega postopka priporočljivo posvetovati z odvetnikom.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Vedno morate upoštevati pravno mnenje o tem, na katerem sodišču je treba sprožiti postopek.

Če vaš zahtevek znaša manj kot 30 000 GBP in vlagate odškodninski zahtevek zaradi malomarnosti ali kršitve pogodbe, je treba postopek sprožiti pred grofijskim sodiščem, razen če so vam svetovali drugače. Vsak tak zahtevek, ki znaša več kot 30 000 GBP, mora biti vložen na višjem sodišču.

Nekatere zahtevke, ki ne presegajo vrednosti 3 000 GBP, je mogoče obravnavati na grofijskem okrožnem sodišču z uporabo postopka v sporu majhne vrednosti, ki zagotavlja preprost in neformalen način reševanja sporov, prisotnost odvetnika pa pogosto ni potrebna. Informativna brošura o postopku v sporu majhne vrednosti je na voljo na spletni strani Sodne službe Severne Irske.

Družinske zadeve se glede na njihovo naravo lahko obravnavajo bodisi na magistratnih ali grofijskih sodiščih bodisi na višjem sodišču.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Magistratna sodišča in grofijska sodišča so pristojna po vsej Severni Irski. Pristojnost teh sodišč se običajno določi s sklicevanjem na tri oddelke upravnega sodišča. Vodnik za upravno sodišče je na voljo na spletni strani Sodne službe Severne Irske na naslovu <http://www.courtsni.gov.uk/en-GB/Documents/Single%20Jurisdiction%20Internet%20Info%20Agreed.pdf>.

Višje sodišče je pristojno po vsej Severni Irski.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Na splošno je treba postopek sprožiti na sodišču, ki je pristojno v kraju, kjer toženec prebiva ali opravlja dejavnost, ali na sodišču, ki je pristojno v kraju, kjer je bilo storjeno dejanje, ki je privedlo do postopka (čeprav se v skladu s predpisi postopek lahko sproži na katerem koli oddelku).

Pri zadevah v zvezi s pogodbenimi razmerji se krajevna pristojnost določi glede na naravo pogodbe. Spor, ki se na primer nanaša na pogodbo o zaposlitvi, lahko na primer obravnava bodisi grofijsko sodišče bodisi tribunal za industrijo.

Družinske zadeve, ki se na primer nanašajo na starševsko odgovornost, se glede na njihovo naravo lahko obravnavajo bodisi na magistratnih ali grofijskih sodiščih bodisi na višjem sodišču.

Za odškodninske zahtevke in civilne zahtevke, ki izhajajo iz kazenskih postopkov, velja splošno pravilo o pristojnosti. Obstaja pa tudi shema za odškodnino žrtvam kaznivih dejanj, več informacij o tem pa je na voljo na spletni strani odškodninske službe (Compensation Services) (glej povezavo v nadaljevanju).

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Taka zahteva ne obstaja. Postopek se lahko sproži na katerem koli oddelku upravnega sodišča, ne glede na predmet urejanja (čeprav se na splošno sproži na oddelku, ki je pristojen v kraju, kjer toženec prebiva ali opravlja dejavnost, ali na oddelku, ki je pristojen v kraju, kjer je bilo storjeno dejanje, ki je privedlo do postopka).

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Stranke ne morejo uveljavljati pristojnosti sodišča.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Informacije o tribunalih, ki so pristojni po vsem Združenem kraljestvu, je mogoče najti na spletnih straneh Sodne službe za Anglijo in Wales ter Ministrstva za pravosodje.

Informativne brošure o sodiščih in večini tribunalov na Severnem Irskem so na voljo na spletni strani Sodne službe Severne Irske.

Informacije v zvezi s pristojnostjo tribunalov za pravična delovna mesta in industrijo so na voljo na spletni strani tribunalov za pravična delovna mesta in industrijo.

Sorodne povezave

[Sodna služba Severne Irske](#)

[Tribunali](#) (Sodna služba njenega veličanstva – Anglija in Wales)

[Tribunali \(Ministrstvo za pravosodje\)](#)

[Tribunali za industrijo in tribunal za pravična delovna mesta](#)

[Odškodninske službe](#)

Zadnja posodobitev: 14/09/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Katero sodišče je pristojno? - Škotska

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Glavni civilni sodišči na Škotskem sta grofijsko sodišče (Sheriff Court) (vključno s pritožbenim grofijskim sodiščem) in glavno civilno sodišče (Court of Session). Obstajajo tudi nekatera specializirana sodišča, ki so pristojna le za posebne vrste zahtevkov. Med njimi so sodišče lorda Lyona (Court of the Lord Lyon), računsko sodišče (Court of Exchequer), sodišče za obravnavo volilnih peticij (Election Petition Court), grofijsko sodišče za telesne poškodbe (The Sheriff Personal Injury Court; del grofijskega sodišča) in škotsko zemljiško sodišče (Scottish Land Court). Obstajajo tudi številni zakonski tribunali.

Tribunali

Z zakonom o tribunalih, sodiščih in izvrševanju (Tribunals, Courts and Enforcement Act) iz leta 2007 je bila vzpostavljena enotna struktura, ki zajema večino tribunalov v Združenem kraljestvu, razdeljena pa je na tribunal prve stopnje (First-tier Tribunal) in višji tribunal (Upper Tribunal). Tribunal prve stopnje in višji tribunal imata ločene senat, ki pokrivajo različne predmete urejanja in povezujejo podobne pristojnosti. Podrobnosti o tribunalih so na voljo na spletišču [sodne službe njenega veličanstva](#) (Her Majesty's Courts and Tribunals Service).

Delujejo tudi številni tribunali, za katere je v skladu s prenesenimi pristojnostmi pristojna Škotska. Večina tribunalov ima lastnega predsednika ali drugega predsedujočega, vsak pa ima drugačne izvršilne pristojnosti. Sodne pristojnosti segajo od pritožb zoper kazni za nepravilno parkiranje do prisilnega zdravljenja pacientov s hudo duševno motnjo in njihovega zadržanja v varovanem oddelku. Pritožbe zoper odločitve škotskih tribunalov obravnavajo civilna sodišča na Škotskem, lahko pa jih obravnavata tudi grofijsko sodišče in glavno civilno sodišče.

Z zakonom o tribunalih (Škotska) iz leta 2014 (Tribunals (Scotland) Act 2014) je bil vzpostavljen en tribunal prve stopnje za Škotsko in višji tribunal za Škotsko za tribunale s prenesenimi pristojnostmi. Najvišji sodnik na Škotskem, imenovan Lord President, je vodja škotskih tribunalov in je številne naloge prenesel na predsednika škotskih tribunalov; ta model je podoben zgoraj opisanemu modelu za Združeno kraljestvo. Višji tribunal za Škotsko je odgovoren za obravnavo večine pritožb zoper odločitve na prvi stopnji, ki so tako izvzete iz sodne pristojnosti sodišč. Prvi tribunali so bili v novo strukturo preneseni decembra 2016. Tribunal prve stopnje za Škotsko in višji tribunal za Škotsko upravlja škotska sodna služba.

Več informacij je na voljo na spletiščih [Škotske sodne službe](#) (Scottish Courts and Tribunals Service) in [Škotske vlade](#).

Sodišče lorda Lyona

Državni uradnik, imenovan Lord Lyon King of Arms, je eden od državnih uradnikov kraljevine Škotske ter kraljičin svetovalec za grboslovje, rodoslovje in protokolarne zadeve. Izvršuje popolno pristojnost krone v zadevah v zvezi z grboslovjem in pravo na področju grboslovja ter razsoja o vprašanih imena, družinskega zastopanja in poglavarstva.

Računsko sodišče

Kadar glavno civilno sodišče obravnava zadeve v zvezi s prihodki, zaseda kot računsko sodišče na Škotskem. Ukvarja se predvsem s pravnimi pritožbami, ki se nanašajo na vprašanja, povezana z obveznostjo za davek, ki so jo določili posebni komisarji za davek od dohodkov.

Sodišče za obravnavo volilnih peticij

Sodišče, ki ga sestavljata dva sodnika glavnega civilnega sodišča, obravnava peticije, vložene proti izvolitvi poslancev parlamenta in poslancev škotskega parlamenta na podlagi nezakonitosti in nepravilnega ravnanja.

Škotsko zemljiško sodišče

To sodišče obravnava zlasti spore, povezane z zakupom kmetijskih zemljišč in prevzemom majhnih posesti v zakup (croft je oblika majhne posesti na Škotskem). Njegov predsednik in namestnik predsednika sta pravna strokovnjaka, ostala dva člana pa sta dejanska kmetovalca. Sodišče je lahko pozvano, naj določi najemnine za kmetijska gospodarstva in majhne posesti v zakupu, obravnava pa tudi pritožbe organa, ki ureja prevzem majhnih posesti v zakup. Njegov predsednik in namestnik predsednika sta pravna strokovnjaka. Poleg tega obravnava pritožbe zoper odločitve škotske vlade o naložitvi kazni za kmete, ki prejemajo plačila v okviru sheme skupne kmetijske politike EU, ter pritožbe v zvezi z nekaterimi okoljskimi zadevami.

Zemljiški tribunal za Škotsko

Tribunal ima predsednika in tri člane, ki so priznani strokovnjaki na področju prava in raziskovanja. Njegov predsednik je tudi predsednik škotskega zemljiškega sodišča.

Njegova glavna področja dela so:

- neizpolnjevanje ali sprememba pogojev o lastništvu;
- pravice najemnikov do nakupa hiš iz fonda javnih stanovanj;
- sporna nadomestila za obvezen nakup zemljišča ali izgubo vrednosti zemljišča zaradi javnih gradbenih del;
- ocene vrednosti pri razvrščanju nestanovanjskih prostorov;
- pritožbe zoper vodjo registrov Škotske;
- pritožbe glede ocene zemljišča pri uveljavljanju predkupne pravice;
- obravnavanje pravnih vprašanj, ki so bila prostovoljno ali skupno posredovana v presojo, pri kateri sodišče deluje kot arbiter.

Grofijsko sodišče za telesne poškodbe

To sodišče je nacionalno strokovno središče v zadevah v zvezi s telesnimi poškodbami. V takih primerih se lahko vložijo zahtevki pri specializiranem sodišču za telesne poškodbe v Edinburgu, če je zahtevana odškodnina višja od 5 000 GBP. Stranke lahko odškodninske zahtevke za telesne poškodbe prav tako vložijo pri lokalnem grofijskem sodišču, in to ne glede na zahtevani znesek. Posebna določba ureja zadeve v zvezi s telesnimi poškodbami na delovnem mestu: zahtevki, ki presegajo 1 000 GBP, se lahko vložijo neposredno pri grofijskem sodišču za telesne poškodbe, zadeve v zvezi s telesnimi poškodbami na delovnem mestu, katerih vrednost ne presega 1 000 GBP, pa se lahko odstopijo sodišču, če sodnik lokalnega grofijskega sodišča presodi, da je zadeva dovolj pomembna ali zahtevna. Glavno civilno sodišče ne obravnava več odškodninskih tožb za telesne poškodbe, katerih vrednost je pod 100 000 GBP.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Grofijsko sodišče (nižje sodišče) in zunanji dom glavnega civilnega sodišča (višje sodišče) delujeta na Škotskem kot sodišči prve stopnje v civilnih postopkih. Grofijsko sodišče ima široko pristojnost v civilnih zadevah, ki zajema vse tožbe glede dolgov ali odškodninske tožbe, ne da bi bila za to določena zgornja finančna meja. Tožbe, v katerih vrednost zahtevka brez obresti in stroškov ne presega 100 000 GBP, je treba vložiti pri grofijskem sodišču. Od septembra 2015 je izključna pristojnost grofijskega sodišča povišana s 5 000 GBP na 100 000 GBP.

V pristojnost tega sodišča ne spadajo zadeve, povezane s sodnim nadzorom upravnih odločb, tožbe za odločanje (ustvarjanje pravice do zavarovanja na nepremičnini), zmanjšanje (vendar le v zvezi z izničenjem učinka odloka) in predlogi za prenehanje družb, katerih vplačani kapital presega 120 000 GBP, pristojnost zanje pa je pridržana glavnemu civilnemu sodišču. Glavno civilno sodišče obravnava zadeve, ki se nanašajo na Konvencijo o civilnopravnih vidikih mednarodnega protipravnega odvzema otrok.

Grofijsko sodišče lahko na predlog stranke v zadevi odstopi zadevo glavnemu civilnemu sodišču, če presodi, da je to primerno zaradi pomembnosti ali zahtevnosti zadeve. Glavno civilno sodišče pa lahko dovoli, da se mu postopek odstopi iz utemeljenega razloga.

Podobno lahko glavno civilno sodišče odstopi nekatere zadeve grofijskemu sodišču.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevnosti pristojnosti

Vprašanja v zvezi s pristojnostjo v večini vrst civilnih postopkov ureja zakon o pristojnosti v civilnih zadevah in sodnih odločbah iz leta 1982 (Civil Jurisdiction and Judgments Act 1982). Osrednje načelo škotskih pravil o pristojnosti je, da je treba zoper pravne ali fizične osebe vložiti tožbo pri sodiščih v kraju njihovega stalnega prebivališča.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Ne glede na zgornje osnovno pravilo je mogoče tudi izbirati, pri katerem sodišču vložiti tožbo.

Na primer:

Pogodba

Zoper osebo je mogoče vložiti tožbo pri sodišču v kraju, kjer je bila zadevna obveznost izvedena.

Delikt ali kvazidelikt

Zoper osebo je mogoče vložiti tožbo pri sodišču v kraju, kjer se je zgodil ali se lahko zgodi škodni dogodek.

Preživnine

Sodišče je pristojno za zadeve, ki se nanašajo na preživnine, če je pristojno v kraju, kjer ima preživninski upravičenec stalno prebivališče ali običajno prebiva, ali če je preživninski zahtevek povezan s postopkom pred sodiščem, ki se nanaša na status osebe in je to sodišče pristojno za ta postopek.

Spor, ki izhaja iz poslovanja podružnice, predstavništva ali druge poslovne enote

Za to je pristojno sodišče, ki je pristojno v kraju sedeža podružnice/predstavništva.

Družinsko pravo

V zadevah, kot so razveza zakonske zveze, stiki z otroki in njihovo prebivališče ter starševske odgovornosti in pravice, se običajno upoštevajo pravila o krajevni pristojnosti na Škotskem, tj. zadeva se bo obravnavala pri sodišču, pristojnem v kraju otrokovega stalnega prebivališča, običajno pri grofijskem sodišču. Pri tem pa lahko prihaja do odstopanj, zlasti če ima ena ali obe stranki povezavo z jurisdikcijo, ki ni Škotska. V zvezi s takimi sodnimi zadevami bi morali vedno poiskati pravni nasvet, če menite, da se to nanaša nanje.

Telesna poškodba

Od septembra 2015 velja nova ureditev sodne pristojnosti v zvezi z grofijskim sodiščem za telesne poškodbe, grofijskim sodiščem in glavnim civilnim sodiščem. Podrobnosti so navedene pri drugih odgovorih v tem informativnem listu.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Sodišče ima v določenih vrstah postopkov izključno pristojnost ne glede na stalno prebivališče ali katero koli drugo pravilo glede pristojnosti. Tako je v naslednjih primerih:

v postopkih, katerih predmet so stvarne pravice na nepremičnini ali zakup nepremičnine, so izključno pristojna sodišča v kraju, v katerem je nepremičnina.

Vendar so sodišča v kraju prebivališča toženca v primeru zakupa, namenjenega začasni zasebni uporabi za največ šest mesecev, pristojna tudi, če sta posestnik in najemnik fizični osebi s stalnim prebivališčem v isti državi;

v postopkih v zvezi z veljavnostjo ustanovitve, ničnostjo ali prenehanjem gospodarskih družb ali drugih pravnih oseb ali združenj fizičnih ali pravnih oseb so izključno pristojna sodišča v kraju, kjer ima svoj sedež družba, pravna oseba ali združenje;

v postopkih, katerih predmet je veljavnost vpisov v javne registre, so izključno pristojna sodišča v kraju, kjer se vodi register;

v postopkih v zvezi z izvrševanjem sodb so izključno pristojna sodišča v kraju, kjer je sodba bila ali bo izvršena.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Pristojnost se lahko razširi, če se oseba ukloni odločitvi sodišča z izrecnim soglasjem ali nastopi na sodišču na pisni poziv, ne da bi vložila ugovor nepristojnosti.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Na Škotskem se specializirana sodišča zelo malo uporabljajo, v odgovoru na vprašanje 1 pa so navedene vrste zadev, ki jih obravnavajo. Civilnopravne zadeve se obravnavajo bodisi na grofijskem sodišču bodisi na glavnem civilnem sodišču. Priporočljivo je, da glede predložitve zadeve sodišču poiščete pravni nasvet, vključno s tem, ali je primerna za specializirano sodišče.

Splošne informacije o sodiščih na Škotskem so na voljo na spletišču škotske sodne službe.

Sorodne povezave

 [Škotska sodna služba](#)

Zadnja posodobitev: 13/09/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Katero sodišče je pristojno? - Gibraltarski

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Večino zadev, ki vključujejo civilne ali gospodarske zadeve, je treba vložiti na vrhovnem sodišču Gibraltarskega. Vrhovno sodišče je razdeljeno glede na področja pristojnosti, vendar se zaradi velikosti Gibraltarske sodne pisarne nahajajo zgolj na eni lokaciji. (magistratno sodišče (Magistrates Court) ima omejeno pristojnost v nekaterih družinskih zadevah.)

Nekatere zadeve v zvezi z delovnim pravom se lahko obravnavajo pred tribunalom za industrijo (Industrial Tribunal). Drugi specializirani tribunali so dejavni na področjih, kot so duševno zdravje, pritožbe v zvezi z davkom od dohodkov in pritožbe na področju socialne varnosti.

Dodatna navodila so na voljo v sodnih pisarnah vrhovnega sodišča (Supreme Court Registry, 277 Main Street, Gibraltar, telefonska številka: +35 020075608).

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

V glavnem le vrhovno sodišče Gibraltarskega obravnava civilne zadeve. (magistratno sodišče (Magistrates Court) ima omejeno pristojnost v nekaterih družinskih zadevah.)

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Zaradi velikosti Gibraltarskega vprašanje notranje krajevne pristojnosti ni relevantno.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Na Gibraltarsko je samo eno vrhovno sodišče.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Na Gibraltarsko je samo eno vrhovno sodišče.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Na Gibraltarsko je samo eno vrhovno sodišče.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Specializirani tribunali so ustanovljeni z zakonom. Če menite, da lahko vložite zahtevek pri specializiranem tribunalu, morate pridobiti nasvet pri odvetniku na kraju samem ali uradu za svetovanje državljanom (Citizens Advice Bureau).

Zadnja posodobitev: 15/09/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.